www.virtual-project.eu

Sicilia... vacanțe, crime și Mafia

HOȚUL de MERINDE

Andrea CAMILLERI

un caz al comisarului Montalbano

NEMIRA

ANDREA CALOGERO CAMILLERI (n. 1925) este unul dintre cei mai populari scriitori italieni contemporani. Poet promiţător în tinereţe, apoi regizor de teatru, scenarist şi producător de radio şi televiziune, Camilleri a început să scrie romane târziu, după vârsta de patruzeci de ani. Astăzi, „Bătrânul”, cum îl numesc cu tandreţe contemporanii, este considerat un nume de referinţă al genului poliţist, contribuind la glisarea lui spre ficţiunea literară. Primul său roman, *Il corso delle cose,* a fost publicat abia în 1978 (deşi fusese scris cu zece ani mai devreme), însă consacrarea literară a cunoscut-o după alţi cincisprezece ani, odată cu romanul *La stagione della caccia (Sezonul de vânătoare).* În 1994, a apărut *Forma apei,* primul roman din seria *Comisarul Montalbano,* personaj care în scurt timp avea să se transforme într-un adevărat cult. Dintre titlurile seriei – care cuprinde peste 20 de volume până în prezent – menţionăm: *Câinele de teracotă* (1996 – Editura Nemira, 2010, 2014), *Sunetul viorii* (1997 – Editura Nemira, 2009, 2014), *Excursie la Tindari* (2000 – Editura Nemira, 2010, 2014), *Un mese con Montalbano* (1998), *L’odore della notte* (2001), *La pazienza del ragno* (2004), *La luna di carta* (2005). Comisarul Montalbano a devenit atât de popular (la aceasta contribuind şi un serial de televiziune de mare succes), încât Andrea Camilleri a ajuns în situaţia de a nu mai putea renunţa la el (asemenea lui Arthur Conan Doyle cu personajul său Sherlock Holmes). „Cititorii îmi scriu şi-mi spun că personajul le aparţine şi deci nu pot să fac ce vreau eu cu el. Cât despre a-l omorî, nici nu poate fi vorba. Am cerut sfaturi de la doi autori de romane poliţiste, Montalban şi Jean-Claude Izzo, dar se pare că e foarte primejdios să programezi dispariţia unui astfel de personaj: cei doi au decedat între timp.” Prin urmare, Camilleri ar fi luat hotărârea ca ultima aventură a lui Montalbano s-o încredinţeze editorului său, cu indicaţia de a fi închisă într-un seif şi publicată abia după moartea autorului.

ANDREA CAMILLERI

HOŢUL DE MERINDE

Ediţia a II-a

Traducere din limba italiană
EMANUEL BOTEZATU

virtual-project.eu

Andrea Camilleri
IL LADRO DI MERENDINE
1996 Sellerio Editore, Palermo

Nemira, 2009, 2014

N E M I R A

ISBN 978–606–579–882–3

1

Se trezi rău, ţâfnos: somnu-i fusese tot o foială, din cauza celui un kil jumate de sardine *a beccafico* înfulecate de cu seara. Era lac de sudoare, iar cearşafurile leoarcă i se înfăşuraseră strâns pe trup: avu sentimentul că se transformase într-o mumie. Se ridică din pat, se duse în bucătărie, smuci uşa frigiderului şi dădu pe gât o jumătate de sticlă de apă rece. În timp ce bea, aruncă o căutătură afară, prin fereastra larg deschisă. Pâlpâirea vioaie a zorilor promitea o zi bună, o mare ca oglinda şi un cer limpede, fără nori. Cum starea vremii îi influenţa întotdeauna starea de spirit de peste zi, Montalbano se simţi asigurat în privinţa propriei umori din orele ce aveau să vină. Era încă devreme: se vârî la loc în pat şi se pregăti pentru alte două ore de somn, trăgându-şi cearşaful peste cap. Aşa cum făcea mereu înainte de a adormi, chemă în minte imaginea Liviei dormind în patul ei de la Boccadasse, Genova: era o prezenţă care îi dădea siguranţă în fiecare călătorie – fie ea lungă sau nu – spre *the country sleep,* cum zicea o poezie de Dylan Thomas care îi plăcuse tare mult.

Călătoria abia începuse când, brusc, fu întreruptă de soneria telefonului. Sunetul strident îl simţi drept în moalele capului, ca o *virrìna,* o bormaşină care îi intra pe o ureche pentru a-i ieşi pe cealaltă, sfredelindu-i creierul.

— Alo!

— Cine-i acolo?

— Zi-mi întâi cine eşti!

— Catarella-s!

— Ce-i?

— Iertăciune vă cer, dom’le, da’ nu vă recunoscui vocea că sunteţi ’mneavoastră. Posibil că dormeaţi?

— Posibil că da, la cinci dimineaţa! Vrei să-mi zici odată ce-i, fără ca ulterior să mă mai freci la icre?

— Avem un mort omorât la Mazàra del Vallo.

— Şi ce mă fute grija pe mine? Eu sunt la Vigàta.

— Staţi să vedeţi, dom’le, că mortu’…

Trânti receptorul şi scoase telefonul din priză. Înainte să închidă ochii, îşi spuse că nu era exclus să fi fost căutat de prietenul său Valente, vicechestorul din Mazàra. Avea să-l sune

mai târziu, de la birou.

Obloanele se izbiră violent de perete. Montalbano ţâşni drept în sus, cu ochii cât cepele de spaimă: în toropeala somnului care încă îi stăpânea simţurile, era convins că auzise un foc de armă. Afară, vremea se schimbase pe nepusă masă şi un vânt rece şi umed răscolea de zor marea, stârnind valuri cu spumă gălbuie, iar pe cer forfoteau nori aducători de ploaie.

Sări din pat blestemând printre dinţi, se duse în baie, dădu drumul la duş şi se săpuni din cap până-n picioare. Deodată, apa se opri. La Vigàta – prin urmare, şi la Marinella, acolo unde locuia – apa curgea, în medie, o dată la trei zile. În medie, pentru că nu era exclus să curgă două-trei zile la rând sau, dimpotrivă, o dată pe săptămână. În consecinţă, Montalbano îşi luase măsuri de precauţie, instalându-şi pe acoperişul vilei câteva recipiente încăpătoare, însă se vedea treaba că acum apa era oprită de mai bine de opt zile – cam asta era autonomia maximă de care se putea bucura. Se repezi în bucătărie, puse o oală sub robinet, sperând să mai strângă ceva de la firicelul de apă care încă mai clipocea tremurat; procedă la fel şi cu lavaboul din baie. Cu puţinul de apă strâns, izbuti într-un fel sau altul să-şi îndepărteze săpunul de pe piele, însă cu siguranţă că păţania îi cam stricase dispoziţia.

În timp ce conducea spre Vigàta, aruncând vorbe de ocară tuturor şoferilor întâlniţi în cale – care, da, foloseau filele din Codul Rutier şi pe-o parte, şi pe alta, dar numai ca să se şteargă la cur cu ele –, îşi aminti de telefonul lui Catarella şi de explicaţia pe care şi-o dăduse înainte de a adormi. Nu stătea deloc în picioare: dacă ar fi avut nevoie de el, Valente l-ar fi căutat acasă, nu la birou; chiar şi la cinci dimineaţa. Era o explicaţie pe care o scornise din comoditate, ca să-şi descarce conştiinţa şi să se bucure în sfânta pace de alte două ore de somn.

— Nu-i nimenea, niciunu’ absolut! îl înştiinţă Catarella de cum îl văzu, ridicându-se respectuos de pe scaunul de la centrala telefonică.

De comun acord cu Fazio, hotărâse să-l instaleze acolo: deşi convorbirile cu el semănau mai degrabă cu un delir continuu, fiind total improbabile, la centrala telefonică producea mai puţine pagube decât oriunde altundeva.

— De ce? E sărbătoare?

— Nu, ’trăiţi, dom’le, nu-i zi de sărbătoare. Îs toţi în port, din cauza lu’ mortu’ ăl omorât de la Mazàra, ăl drept pentru care vă tilifonai, dacă v-amintiţi, azi-dimineaţă devreme.

— Păi, dacă mortu-i la Mazàra, ce s-au dus să facă în port?

— Nu, ’trăiţi, dom’le, mortu’ aici îi.

— Şi dacă mortu-i aici, Hristoase Dumnezeule, de ce-mi spui că-i la Mazàra?

— Pen’ că mortu’ din Mazàra era. Acolo-şi făcea veacu’.

— Cataré, ia-o-ncet: care vasăzică, după cum spui tu, dacă unu’ omoară aici, la Vigàta, un turist din Bergamo, tu ce-mi zici? Că e un mort la Bergamo?

— Dom’le, chistiunea aşa-i: că mortu’ ăsta-i mort de tranzit. Adicătelea l-au împuşcatără pe când se găsea el îmbarcat pe un vas de pescuit din Mazàra.

— Şi cine l-a împuşcat?

— Tunisienii, dom’le.

Posomorându-se brusc, renunţă să mai afle ceva de la el.

— Domnul Augello e şi el acolo, în port?

— Da, să trăiţi.

Mimì Augello, adjunctul său, i-ar fi rămas recunoscător dacă nu s-ar fi lăsat văzut prin port în ziua aceea.

— Ascultă, Cataré, eu trebuie să scriu un raport. Nu sunt aici pentru nimeni.

— Alo, dom’le! S-ar zice că-i don’şoara Livia la tilifon, de la Genova. Ce fac, dom’le? V-o dau sau nu?

— Dă-mi-o.

— Nu zic, cum mi-aţi ordonatără acum nici zece minute să spui că nu eraţi pentru nimenea…

— Cataré, ţi-am zis să mi-o dai la telefon!

— Alo, Livia? *Ciao.*

— *Ciao* pe dracu’ să te ia. Toată dimineaţa am încercat să dau de tine. Telefonul tău de acasă sună în gol.

— A, da? Am uitat să-l bag în priză. Vezi tu, o să-ţi vină să râzi, dar azi-dimineaţă, la cinci, m-au sunat să-mi spună…

— N-am deloc chef de râs. Am încercat la şapte şi jumătate, după aceea la opt şi un sfert, apoi am încercat din nou la…

— Livia, ţi-am spus doar c-am uitat…

— De mine. Pur şi simplu ai uitat de mine. Ştiai de ieri că

urma să te sun la şapte şi jumătate, ca să hotărâm dacă…

— Livia, te previn. Stă să plouă şi vântul bate cu putere.

— Şi ce-i cu asta?

— Doar ştii. Pe o asemenea vreme devin indispus. N-aş vrea ca din cauza unor vorbe spuse pe negândite…

— Am priceput. Nu te mai sun în veci. N-ai decât să mă suni tu, dacă vrei.

— Montalbano? Cum e? Domnul Augello mi-a raportat totul. Fără îndoială că toată afacerea asta va avea repercusiuni la nivel internaţional. Nu crezi?

Se simţi luat ca din oală: nu pricepea niciun rahat ni'ca din ce-i spunea chestorul. Alese calea unei încuviinţări neutre, exprimate în termeni generali:

— Ei, da. Ei, da.

Repercusiuni la nivel internaţional?!

— În orice caz, i-am dat dispoziţie domnului Augello să ia legătura cu prefectul. Afacerea asta, ca să zic aşa, mă depăşeşte.

— Ei, da. Ei, da.

— Montalbano, te simţi bine?

— Excelent. De ce?

— Nu, nimic. Atât doar, că mi se părea…

— O durere vagă de cap, nimic serios.

— Ce zi e azi?

— Joi, domnule chestor.

— Ascultă, nu treci sâmbătă seara pe la noi, la masă? Nevastă-mea m-a anunţat că face *spaghetti al nero di seppia.* O minunăţie.

Paste cu *nìvuro di sìccia*[1]*.* La cât de negru de supărare era în clipa aceea, probabil că ar fi putut produce suficient sos de sepie pentru un chintal de *spaghetti.* Repercusiuni la nivel internaţional?!

Intră Fazio. Se năpusti asupra lui, mai-mai să-l doboare.

— Are cineva din secţia asta bunăvoinţa să-mi spună ce, futu-i mama mă-sii, se întâmplă aici?

— Dom'le, nu vă vărsaţi nădufu' pe mine numa' pen' că afară bate vântul, iar eu mă nimerii aici cel dintâi. Azi de dimineaţă, la

[1] Sos negru (cerneală) de sepie (dial. sic.) (n.tr.).

prima oră, înainte să-l chem de acasă pe domnul Augello, dădui ordin să fiţi anunţat ’mneavoastră.

— Cui i-ai dat ordin, lui Catarella? Dacă îl pui pe Catarella să mă sune pentru o treabă importantă, înseamnă că eşti cel mai mare ticălos. Ştii bine că nu pricepe nimeni niciun rahat ni’ca din ce vorbeşte creatura de dincolo. Acu’ zi-i, despre ce-i vorba?

— Un vas de pescuit din Mazàra care, din câte spune comandantul, pescuia în apele internaţionale a fost atacat de o vedetă tunisiană, care a tras asupra ambarcaţiunii noastre o rafală de mitralieră. Aceasta şi-a semnalat prezenţa unei vedete italiene, *Fulgerul,* reuşind apoi să scape de atacatori.

— Bravo lui, făcu Montalbano.

— Cui? se miră Fazio.

— Comandantului vasului, care în loc să se predea, a găsit curajul s-o ia la sănătoasa. Pe urmă?

— Un membru al echipajului a fost ucis de rafala de mitralieră.

— Era din Mazàra?

— Şi da, şi nu.

— E prea mult pentru tine dacă-ţi cer să te explici?

— Era un tunisian. Ceilalţi spun că-şi făcea veacul aici, da’ cu acte în regulă. Pe vasele noastre de pescuit aproape toate echipajele sunt mixte. În primul rând pentru că tunisienii sunt oameni muncitori, iar în al doilea rând pentru că ştiu cum să vorbească cu cei de dincolo, în cazul în care sunt somaţi în larg să se oprească.

— Şi tu ce crezi? Vasul ăsta pescuia sau nu în apele internaţionale?

— Ia uitaţi-vă bine la mine! Am eu cumva mutră de nătărău?

— Alo, domnul Montalbano? Sunt Marniti, de la căpitănia portului.

— Vă ascult, domnule maior.

— V-am sunat în legătură cu istoria asta a tunisianului ucis pe vasul de pescuit din Mazàra. Voiam să vă anunţ că acum îl interoghez pe comandant, ca să stabilesc unde se afla cu exactitate vasul în momentul agresiunii şi care a fost dinamica faptelor. Apoi îl trimit la dumneavoastră.

— De ce? Nu a fost interogat de adjunctul meu?

— Ba da.

— Păi, în cazul ăsta, nu e nevoie să mai treacă pe aici. Vă mulţumesc pentru bunele dumneavoastră intenţii.

Ţineau cu tot dinadinsul să-l prindă-n mreje, să-l atragă în povestea asta.

Uşa se izbi atât de violent de perete, încât comisarul sări îngrozit de pe scaun. În prag, Catarella, surescitat.

— Pardonanţă vă cer, dom’le, pentru izbitură, da’ îmi scăpă uşa, din mână-mi scăpă.

— Dac-o singură dată mai intri aşa, te împuşc pe loc. Ce-i?

— Îi c-or tilifonatără acuşica să ne spună că-i unu’-n lift.

Călimara – grea, din bronz, cu motive artistice fin lucrate – rată milimetric fruntea lui Catarella, însă zgomotul produs la impactul cu lemnul uşii reverberă în întreaga clădire, răsunând ca o salvă de tun. Catarella se chirci, ducându-şi mâinile la cap, ca să se ferească. Furios, Montalbano începu să-şi lovească biroul cu picioarele. Fazio se năpusti în cameră, cu mâna pe tocul deschis al pistolului.

— Ce fu asta? Ce-aţi păţitără?

— Încearcă tu să afli de la dobitocul de colo ce-i cu povestea asta cu tipul închis în lift. De ce au sunat la noi şi nu la pompieri? Şi scoate-l de aici, nu mai vreau să-l aud în vecii vecilor.

Peste câteva clipe, Fazio reveni în cameră.

— Un bărbat ucis într-un lift, spuse el dintr-o suflare, concis, de teamă să nu fie luat drept ţintă în eventualitatea unei noi operaţiuni de lansare a călimării de bronz.

— Cosentino Giuseppe, gardian public, se prezentă bărbatul care stătea de pază lângă uşa ascensorului, larg deschisă. Eu îl găsii pe bietu’ domnu’ Lapecora.

— Cum de n-a ieşit niciun curios să-şi bage nasul pe aici? se minună Fazio.

— Îi trimisei eu pe toţi, acasă-i trimisei. Pe mine mă ascultă. La etaju’ şase stau, adăugă cu mândrie gardianul public, potrivindu-şi vestonul uniformei.

Montalbano se întrebă ce s-ar fi ales de autoritatea lui Giuseppe Cosentino dacă omul ar fi locuit la demisol.

Pe defunctul domn Lapecora sfârşitul îl surprinsese stând în şezut pe podeaua ascensorului, cu spatele rezemat de peretele central. Lângă mâna sa dreaptă era o sticlă de vin alb de Corvo,

încă sigilată, cu gâtul învelit în staniol. În apropierea mâinii lui stângi, o pălărie cenuşiu-deschis. Aşa cum se prezenta, îmbrăcat la patru ace – nici cravata nu-i lipsea –, fostul domn Lapecora părea un distins pensionar; avea ochii larg deschişi şi afişa o privire tâmpă: să fi fost oare din cauză că se uşurase în pantaloni? Montalbano se aplecă şi atinse cu vârful degetului pata întunecată dintre picioarele mortului: era sânge, nu urină. Ascensorul era de tipul celor încastrate în zid: comisarului îi era imposibil să observe mortul din spate, ca să priceapă dacă fusese ucis cu armă albă sau cu una de foc. Trase adânc aer în piept, însă nu simţi miros de praf de puşcă: era posibil ca între timp să se fi împrăştiat.

Trebuia anunţat medicul legist.

— După părerea ta, doctorul Pasquano e încă aici, în port, sau s-o fi întors la Montelusa? îl iscodi pe Fazio.

— Ar trebui să fie încă aici.

— Du-te şi cheamă-l încoa’. Eventual, în caz că-i vezi pe Jacomuzzi şi şleahta lui de la Criminalistică, zi-le şi lor să vină.

Fazio se îndepărtă în fugă. Montalbano se întoarse spre gardianul public, care, intuind că urma să fie interpelat, luă respectuos poziţia de drepţi.

— Pe loc repaus, făcu Montalbano, cu voce obosită.

Comisarul află că blocul avea şase etaje şi că pe fiecare palier erau câte trei apartamente, toate locuite.

— Eu locuiesc la etaju’ al şaselea, care-i ultimul, ţinu să sublinieze Cosentino Giuseppe.

— Era însurat domnul Lapecora?

— Da, să trăiţi. Cu Palmisano Antonietta.

— Şi văduva? Aţi trimis-o şi pe ea acasă?

— Nu, să trăiţi. Văduva încă nu ştie că-i văduvă. A plecat de acas’ azi-dimineaţă devreme, ca s-o viziteze pe sora ’mneai de la Fiacca, dat fiind că sora asta a ’mneaei nu stă tocma’ bine cu sănătatea. A luat cursa de şase jumate, a luat.

— Iertaţi-mă că vă întreb, dar cum se face că sunteţi la curent chiar cu toate?

Oare etajul al şaselea îi conferea puteri atât de speciale, încât locatarii se simţeau obligaţi să-i dea zilnic raportul?

— Pen’ că doamna Palmisano Lapecora, îi explică gardianul, a discutat aseară cu nevastă-mea, dat fiind că cele două fimei stau adesea la taclale.

— Copii au?

— Unu’. Medic. Da’ trăieşte departe de Vigàta, trăieşte.

— Cu ce se ocupă?

— Negustor. Are un local în Salita Granet numărul 28. Da’-n ultimii ani nu mai trecea pe-acolo decât de trei ori pe săptămână, luni, miercuri şi vineri, dat fiind că se cam săturase de muncă. Avea puşi la ciorap ceva bani şi n-avea nevoie să dea socoteală, nimănui să dea.

— Sunteţi o adevărată mină de aur, domnule Cosentino.

Gardianul public zvâcni şi luă din nou poziţia de drepţi.

În clipa aceea, apăru o femeie la vreo cincizeci de ani: picioarele-i semănau cu două trunchiuri groase de copac. Ducea mai multe sacoşe grele, încărcate până la refuz.

— De-ale gurii luai! proclamă femeia, aruncându-le câte o căutătură încruntată comisarului şi gardianului public.

— Mă bucur, făcu Montalbano.

— Eu însă nu, bine? Pen’ că acu tre’ să urc şase etaje, să urc. Pe scări. Mortu’ când vi-l luaţi de-aicea?

Apoi, după ce-i mai fulgeră o dată cu privirea pe cei doi, femeia îşi începu anevoiosul urcuş. Răsufla zgomotos pe nări, ca un taur înfuriat.

— Asta-i fimeie a dracului, dom’ comisar. Pinna Gaetana o cheamă. Stă-n apartamentu’ de lângă mine şi nu-i zi în care să nu se înhame la sfadă cu doamna mea, care, dat fiind că este o adevărată doamnă, nu-i dă niciodat’ satisfacţie, nu-i dă. Ş-atunci ea mult se mai mânie şi face zaveră şi mai tare, mai cu seamă atunci când eu tre’ să recuperez somnul pierdut în orele de servici.

Mânerul de cuţit care se ieşea dintre omoplaţii domnului Lapecora era uzat: un cuţit de bucătărie cât se poate de obişnuit.

— După părerea dumneavoastră, pe la ce oră a fost omorât? încercă Montalbano să-l descoase pe doctorul Pasquano.

— La o primă vedere, între şapte şi opt, azi-dimineaţă. Însă o să vă pot spune cu exactitate ceva mai târziu.

Îşi făcură apariţia Jacomuzzi şi oamenii lui de la Criminalistică şi începură imediat complexa activitate de prelevare a urmelor.

Montalbano ieşi din clădire: vântul bătea destul de tare, totuşi cerul încă gemea de nori. Strada era una foarte scurtă, cu numai

două magazine, plasate faţă în faţă. Cel din stânga era de legume şi fructe: după tejghea, un bărbat exagerat de uscat. Purta ochelari cu lentile foarte groase, una din ele crăpată.

— Bună ziua, sunt comisarul Montalbano. L-aţi văzut cumva azi-dimineaţă, din întâmplare, pe domnul Lapecora ieşind sau intrând în clădire?

Bărbatul exagerat de uscat pufni în râs şi nu-i răspunse.

— Aţi auzit ce v-am întrebat? insistă comisarul, uşor iritat.

— De auzit, auzit-am, îi replică vânzătorul de legume. La mine altu-i necazu': vederea. Nici tancu' dacă ieşea de colea, n-aş fi fost în măsură să-l văd.

Magazinul din dreapta vindea peşte. Înăuntru, doi clienţi. Comisarul îi aşteptă să iasă, apoi intră.

— Bună ziua, Lollo.

— Bună ziua, domnule comisar.

— Lollo, nu pentru peşte am venit.

— Pentru mort aţi venit.

— Da.

— Cum a murit Lapecora?

— O lovitură de cuţit în spate.

Lollo rămase cu gura căscată.

— Lapecora omorât?

— De ce te miri aşa?

— Păi, cine să-l fi duşmănit pe domnu' Lapecora? Galanton om, zău aşa! A-nnebunit lumea, ascultaţi-mă pe mine.

— Tu l-ai văzut cumva în dimineaţa asta?

— Nu, să trăiţi.

— La ce oră ai deschis?

— La şase şi jumătate. A, da, la colţul străzii m-am întâlnit cu doamna Antonietta, soţia. Alerga.

— Se grăbea să prindă cursa de Fiacca.

Exista o mare probabilitate, concluzionă Montalbano, ca Lapecora să fi fost ucis în clipa în care, ieşind din casă, se pregătea să ia liftul. Locuia la etajul al patrulea.

Doctorul Pasquano luase mortul cu el la Montelusa pentru autopsie, însă Jacomuzzi continua să piardă vremea la locul crimei, prelevând în trei pungi de plastic un chiştoc de ţigară, puţin praf şi o aşchie minusculă de lemn.

— O să te anunţ eu.

Montalbano intră în lift şi îi făcu semn gardianului public, care

în tot acest timp nu se mişcase cu un centimetru de lângă uşă, să-l urmeze. Cosentino părea să ezite.

— Ce-aţi păţit?

— Podeaua-i încă cu sânge pe ea.

— Aşa, şi? Aveţi grijă să nu vă murdăriţi pe pantofi. Doar nu vreţi să urcaţi şase etaje pe scări!

2

— Intraţi, intraţi, îl întâmpină cu entuziasm doamna Cosentino, un balon mustăcios de o simpatie irezistibilă.

Montalbano pătrunse într-o sufragerie care se continua cu un mic salon. Pe un ton preocupat, doamna i se adresă soţului:

— Nu te-or lăsatără să te ripozezi, Pepé, aşa-i?

— Datoria. Dacă-i datorie, apăi datorie-i.

— Aţi ieşit din casă azi-dimineaţă, doamnă?

— Nu ies niciodat' pân' nu vine-ndărăt Pepé de la treabă.

— Pe doamna Lapecora o cunoaşteţi?

— Da, dom'le. Când ne întâlnim pe casa scărilor, mai stăm şi noi la taclale, ca fimeile, până ce vine liftul.

— Cu soţul dumneai nu stăteaţi la taclale?

— Nu, dom'le. Nu-mi era deloc simpatic el. De bine omu', ni'ca de zis, da' nu-l aveam la inimă. Dacă-mi permiteţi o clipă…

Ieşi. Montalbano se întoarse spre gardianul public.

— Şi unde prestaţi serviciu?

— La depozitul de sare. De la opt sara şi până la opt dimineaţa.

— Dumneavoastră aţi descoperit cadavrul, nu-i aşa?

— Da, să trăiţi. Să fi fost opt şi zece cel mult… ştiţi, depozitul e la doi paşi de-aici. Am chemat liftul…

— Păi, nu era la parter?

— Nu, nu era. Mi-amintesc perfect că-l chemai, eu îl chemai.

— Şi bineînţeles că nu ştiţi de la ce etaj venea.

— Ba, să ştiţi că mă gândii, dom' comisar. După mine, la etajul cinci era, dacă socotesc cât timp i-a luat ca să ajungă la parter. Şi cred că bine calculai.

Nu se potrivea. Aşadar, îmbrăcat la patru ace cum era, domnul Lapecora…

— Apropo, care-i era prenumele?

— Aurelio. Mai pe scurt, Arelio.

…nu coborâse, ci urcase un etaj. Pălăria cenuşie demonstra însă că urma să iasă în oraş, nu că trebuia să facă o vizită cuiva din bloc.

— Apoi, ce aţi făcut?

— Ni'ca. Adicătelea, când sosi liftul, am deschis uşa şi văzui mortul.

— L-aţi atins?

— Da’ ce, de joacă-i? Am ixpirienţă cu treburile astea, eu.

— Cum v-aţi dat seama că era mort?

— V-am zis doar, am ixpirienţă. Am dat fuguţa la magazinu’ de fructe şi am telefonat la ’mneavoastră. Apoi mă aşezai de pază în faţa liftului.

Intră doamna Cosentino, ducând o ceaşcă aburindă.

— Binevoiţi o cafeluţă, nu-i aşa?

Comisarul binevoi. Apoi se ridică să plece.

— Aşteptaţi o clipă, îl opri gardianul public, deschizând un sertar.

Îi întinse un carneţel de notiţe şi un pix.

— Dat fiind că tre’ să vă notaţi… explică el, sesizând privirea întrebătoare a comisarului.

— Da’ ce? Îs la şcoală? reacţionă Montalbano, nepoliticos.

Nu-i suporta pe poliţiştii care-şi luau notiţe. Când îl vedea pe câte unul la televizor, schimba canalul.

În apartamentul de alături locuia doamna Gaetana Pinna, cea cu picioarele ca trunchiurile de copac. De cum îl văzu pe Montalbano, doamna îl şi repezi:

— V-aţi luatără mortul pân’ la urmă?

— Da, doamnă. Puteţi folosi ascensorul. Nu, nu închideţi. Trebuie să vă pun câteva întrebări.

— Mie? Ni’ca n-am de zis, eu.

Se auzi o voce dinăuntru; nu chiar o voce, ci, mai curând, un soi de gâjâit baritonal.

— Tanina! Nu fi de neamu’ ăl prost! Adu-l pe domnu-năuntru, adu-l!

Comisarul pătrunse în obişnuita sufragerie învecinată cu un salonaş. Dădu cu ochii de un bărbat de proporţii gigantice, tolănit într-un fotoliu, în cămaşă şi izmene, cu un cearşaf peste picioare; o matahală mare cât un elefant. Iţindu-se de sub cearşaf, tălpile îi semănau cu două labe uriaşe; chiar şi nasul, lung, părea să-i penduleze asemenea unei proboscide.

— Şedeţi colea, făcu matahala, arătând spre un scaun. Evident, avea chef de vorbă, pentru că adăugă: Muierea asta a mea, când o văd aşa scorbutică, tare-mi mai vine chefu’ s-o… s-o…

— … s-o luaţi în fildeşi? îi scăpă lui Montalbano.

Din fericire, celălalt nu înţelese.

— … să-i crăp ţeasta. Aşa, acu’ ziceţi.

— Îl cunoşteaţi pe domnul Aurelio Lapecora?

— Pe nimenea nu cunosc eu din blocul ăsta. De cinci ani bătuţi pe muche stau aici şi n-apucai să fac cunoştinţă barem cu-n câne. De cinci ani, o dată măcar n-ajunsei şi eu pân’ la parter. Ştiţi, nu poci umbla de picioare… Mi-i greu. Cum nici în lift nu încăpeam, m-or căratără până ici, sus, patru hamali din port. M-or încins cu chingi şi m-or căratără, aşa cum fac cu pianele.

Râse: un soi de tunete rostogolindu-se.

— Îl cunoşteam eu pe domnu’ Lapecora, interveni muierea. Nesuferit om mai era. Când trebuia să se-nvrednicească să dea bineţe, ai fi zis că-l ia canceru’ atunci, pe loc. Aşa de greu îi venea…

— Cum aţi aflat că a murit, doamnă?

— Cum aflai? Vream să mă duc să cumpăr de-ale gurii şi chemai liftul. Ni’ca, nu venea şi pace. Mă gândii atunci c-o fi lăsat vreunu’ uşa deschisă pe undeva, aşa cum nu rar se-ntâmplă cu neamurili proaste din blocul ăsta. Coborâi pân’ la urmă pe scări şi-l văzui pe gardianul public făcând de strajă la parteru’ de jos. Ş-apoi, după ce luai de-ale gurii, m-aţi făcutără de urcai şase etaje pe scări, de simt şi-acu’ că n-am suflu.

— Numa’ bine, pen’ c-aşa ai să vorbeşti mai puţin, punctă elefantul.

„FAM. CRISTOFOLETTI” – stătea scris pe uşa celui de-al treilea apartament; comisarul sună îndelung, însă degeaba: nu veni nimeni să-i deschidă. Se întoarse şi sună din nou la casa Cosentino.

— Ordonaţi, dom’ comisar.

— Ştiţi cumva dacă familia Cristofoletti…

Gardianul public îşi arse o palmă răsunătoare peste frunte.

— Uitai să vă zic! Dată fiind întâmplarea asta cu mortu’, îmi scăpă pur şi simplu din minte. Domnu’ şi doamna Cristofoletti îs amândoi duşi la Montelusa. ’Mneaei, doamna Romilda, a fost operată de curând… ştiţi ’mneavoastră, treburi de fimei. Ca mâne ar trebui să se-ntoarcă.

— Mulţumesc.

— Pentru nimica.

Făcu câţiva paşi pe palier, se întoarse, sună din nou.

— Ordonaţi, dom’ comisar.

— Mi-aţi spus mai devreme că aveţi experienţă cu morţii. Cum aşa?

— Lucrai vreo doi-trei ani infirmier, eu.

— Mulţumesc.

— Pentru nimica.

A coborât până la etajul al cincilea, acolo unde, după spusele lui Cosentino, liftul, în care Aurelio Lapecora zăcea ucis, staţiona în clipa în care gardianul public îl chemase la parter. Oare victima urcase un etaj ca să se întâlnească cu cineva, iar acel cineva să-l fi înjunghiat?

— Îmi cer scuze doamnă, sunt comisarul Montalbano.

Tânăra femeie care venise să-i deschidă – în jur de treizeci de ani, frumoasă, dar cam îngălată – afişa un aer complice. Îşi duse degetul la buze, poruncindu-i din priviri să nu scoată niciun cuvânt.

Pe Montalbano îl cuprinse brusc neliniştea. Ce să însemne oare acel gest? Dar-ar dracii în el, cu obiceiul lui de nu purta armă cu tot! Cu mişcări precaute, tânăra se dădu într-o parte, iar comisarul, cu simţurile încordate şi cercetând cu privirea de jur-împrejur, pătrunse tiptil într-o cameră de lucru, plină cu cărţi.

— Vorbiţi în şoaptă, rogu-vă, dacă se trezeşte copilul, nu ne mai auzim unul cu celălalt: urlă ca scos din minţi.

Lui Montalbano îi scăpă un oftat de uşurare.

— Doamnă, ştiţi ce s-a-ntâmplat, nu-i aşa?

— Da, mi-a spus doamna Gullotta, de la apartamentul de alături, răspunse tânăra femeie, suflându-i cuvintele în ureche.

Comisarul aprecie situaţia ca fiind neaşteptat de excitantă.

— Prin urmare, nu l-aţi văzut azi-dimineaţă pe domnul Lapecora?

— N-am ieşit deloc din casă.

— Soţul dumneavoastră unde e?

— La Fela. Predă acolo, la gimnaziu. Pleacă în fiecare zi cu maşina, la şase şi-un sfert bătut pe muchie.

Regreta durata scurtă a conversaţiei: cu cât o privea mai intens, cu atât doamna Gulisano – acesta era numele pe care-l citise pe tăbliţa de pe uşă – îi plăcea mai mult. Cu intuiţia ei feminină, tânăra înţelese. Zâmbi.

— Pot să vă ofer o ceaşcă de cafea?
— O servesc cu plăcere.

Ţâncul care-i deschise uşa apartamentului de alături avea cel mult patru ani şi afişa un strabism accentuat.
— Cine eşti tu, străine?
— Sunt un poliţist, îi răspunse Montalbano zâmbind şi străduindu-se să intre în jocul celuilalt.
— N-ai să pui mâna pe mine viu, făcu ţâncul.
Şi-şi îndreptă pistolul cu apă asupra lui, trimiţându-i un jet drept în mijlocul frunţii.
Lupta corp la corp care a urmat a fost de scurtă durată şi, în timp ce ţâncul dezarmat începea deja să plângă, Montalbano, impasibil ca un killer, îl ţinti în plină figură, lichidându-l cu restul de apă din pistol.
— Ce se-ntâmplă? Cine-i acolo?
Mama îngeraşului cu pistol, doamna Gullotta, nu avea nimic în comun cu mămica de alături. Ca o primă dovadă, doamna îi arse câteva palme zdravene fiului, apoi luă pistolul pe care comisarul îl lăsase, pe ascuns, să cadă pe pardoseală şi-l azvârli cât colo, pe fereastră.
— Ş-acu' gata cu balamucu', s-a-nţeles?
Jelind sfâşietor, ţâncul o tuli din faţa ei, refugiindu-se într-o altă cameră.
— Numa' tat-su-i de vină, că-i cumpără toate prostiile astea! Lui îi convine, că stă plecat toată ziulica, îl doare-n cur, şi de dracu' ăsta tre' să am grijă eu! 'Mneata ce vrei?
— Sunt comisarul Montalbano. Din întâmplare, domnul Lapecora a urcat până la dumneavoastră azi-dimineaţă?
— Lapecora? La noi? Şi ce să facă, mă rog frumos, la noi?
— Dumneavoastră să-mi spuneţi.
— Îl cunoşteam pe Lapecora, adevărat, da' numa' aşa, 'neaţa-'neaţa, sara bună-sara bună. Niciun cuvânt mai mult.
— Poate că soţul dumneavoastră…
— Bărbatu' meu nu vorbea cu Lapecora. Pe urmă, când s-o fi făcut? Ăla stă plecat toată ziulica şi-l doare-n cur.
— Unde e soţul dumneavoastră?
— Cum vedeţi, nu-i acas'.
— În regulă, totuşi pe unde-şi face veacul?
— În port. La piaţa de peşte. Pleacă la patru jumate dimineaţa

şi se-ntoarce la opt sara. Ferice de ăl de apucă să-l vadă.

Foarte înţelegătoare, doamna Gullotta.

Pe uşa celui de-al treilea – şi ultimul – apartament de la etajul al cincilea stătea scris: „PICCIRILLO”. Femeia care veni să-i deschidă, o doamnă distinsă, la vreo cincizeci de ani, era în mod limpede agitată, *nirbùsa.*

— Ce doriţi?

— Sunt comisarul Montalbano.

Femeia îşi plecă privirea.

— Ni’ca nu ştim noi.

Brusc, Montalbano simţi miros de putreziciune: ceva nu era-n regulă acolo. Oare pentru femeia aceasta să fi urcat Lapecora un etaj?

— Chiar şi aşa, câteva întrebări tot trebuie să vă pun. Daţi-mi voie să intru.

Doamna Piccirillo se dădu în lături şi-l lăsă să treacă fără nicio tragere de inimă. Îl introduse într-un salonaş aranjat cu bun-gust.

— Soţul dumneavoastră e acasă?

— Îs văduvă. Cu fata mea stau, Luigina, care-i *schetta,* încă nu-i măritată.

— Dacă-i acasă, chemaţi-o aici.

— Luigina!

Apăru o fetişcană în blugi, care nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. Drăguţă, însă peste măsură de palidă, pur şi simplu îngrozită.

Mirosul de putreziciune devenea din ce în ce mai intens, iar comisarul se hotărî să atace frontal.

— Lapecora a trecut pe aici azi-dimineaţă. Ce voia?

— Nu! făcu Luigina, aproape strigând.

— Vă jur! întări mama.

— În ce relaţii eraţi cu domnul Lapecora?

— Îl ştiam din vedere, răspunse doamna Piccirillo.

— Nu am făcut nimic rău, noi, se smiorcăi Luigina.

— Luaţi bine aminte la ce vă spun: dacă nu aţi făcut nimic rău, n-ar trebui să vă purtaţi cu fereală şi să arătaţi atâta frică. Există un martor care susţine că domnul Lapecora se afla la etajul al cincilea când…

— Şi de ce vă găsirăţi să vă luaţi taman de noi? Pe palier mai

locuiesc alte două familii, care…

— Ajunge! izbucni Luigina, pradă unei crize de isterie. Ajunge, mamă! Spune-i tot! Spune-i!

— Atunci, fie. Azi-dimineaţă, fata mea trebuia să ajungă devreme la coafor. Chemă liftul, care sosi repejor. Probabil că era la etajul de dedesubt, la patru.

— Cât era ceasul?

— Opt, opt şi cinci. Deschise uşa şi îl văzu pe domnu' Lapecora pe podea. Eram lângă ea şi aruncai şi eu o privire înăuntru: mi se păru că omu' era amnărit bine. Lângă el, o sticlă de vin numa' bună de dat pe gât la trezire şi, pe urmă… îmi părea că făcuse pe el. Fetii mele i se făcu scârbă. Închise uşa liftului şi vru s-o ia-n jos pe scări. Atunci, liftul porni la vale, îl chemase cineva de jos. Fata mea are stomacu' sensibil, aşa să ştiţi, şi pe urmă, priveliştea ne-a întors pe amândouă pe dos. Luigina intră-n casă, să-şi dea cu apă pe faţă. La fel făcui şi eu. Să fi trecut cinci minute maxim când madam Gullotta veni să ne spună că bietu' domnu' Lapecora nu era deloc beat, ci mort! Asta-i tot!

— Nu, făcu Montalbano. Asta nu-i tot.

— Ce vreţi să spuneţi! Vă spusei adevărul! zise iritată doamna Piccirillo, arătându-se ofensată.

— Adevărul e uşor diferit şi mult mai neplăcut. Şi dumneata, şi fiica dumitale aţi înţeles pe dată că omul era mort. Însă n-aţi zis nimic nimănui, v-aţi prefăcut că nu l-aţi văzut. De ce?

— N-am vrut să intrăm în gura lumii, asta-i, admise doamna Piccirillo, cu un aer resemnat. În clipa următoare însă, avu o descărcare bruscă de energie şi strigă pe un ton isteric: Suntem persoane serioase, noi!

Adică cele două persoane serioase făcuseră în aşa fel încât cadavrul să fie descoperit de altcineva, eventual mai puţin serios? Totuşi, dacă Lapecora era încă în agonie? Le duruse-n cur de el şi-o şterseseră de acolo, numai ca să-şi salveze… Ce? Ce anume să-şi salveze? Ieşi trântind uşa după el, şi dădu nas în nas cu Fazio, care venise să-i ţină de urât.

— Aici sunt, dom' comisar. Dacă aveţi nevoie de mine…

Îl fulgeră o idee.

— Da, am nevoie… Bocăne la uşa de colo, ai să dai peste două fimei, mamă şi fiică. Omisiune de acordare a primului ajutor. Umflă-le şi du-le pe sus la secţie, dar fii cu băgare de

seamă: să faci *scarmazzo,* hărmălaie, cât mai multă cu putinţă. Toată lumea din bloc tre’ să creadă că le-am arestat. Pe urmă, când ajung eu, le dăm drumu’.

De cum deschise uşa, *ragionier*[2] Culicchia, care locuia la primul apartament de la etajul al patrulea, îl împinse înapoi pe comisar şi ieşi pe palier, trăgând uşa după el.

— Muierea mea nu tre’ să ne-audă, făcu el, verificând uşa.

— Sunt comisarul…

— Ştiu, ştiu. Îmi aduseraţi sticla înapoi?

— Ce sticlă? se cruci Montalbano, holbându-se năuc la bărbatul de şaptezeci de ani din faţa sa, pipernicit, cu un aer conspirativ.

— Aia de lângă mort, sticla de Corvo alb.

— Nu era a domnului Lapecora?

— Da’ de unde! A mea e!

— Îmi cer scuze, dar nu cred că înţeleg. Explicaţi-mi.

— Azi-dimineaţă ieşii să cumpăr de-ale gurii. Când m-am întors, am deschis uşa liftului. ’Năuntru era Lapecora, mort. Pe dată am înţeles, eu.

— Liftul, zic, liftul l-aţi chemat dumneavoastră?

— Păi, de ce să-l chem? La parter era.

— Şi ce aţi făcut?

— Păi, ce era să fac, fiule? Eu am picioru’ stâng şi mâna dreaptă betege. M-or împuşcatără americanii. În mânuri duceam patru sarsanale, ce puteam face? Să urc atâta amar de scări pe jos, până la patru?

— Dacă înţeleg bine, vreţi să-mi spuneţi că aţi luat liftul, cu tot cu mort, şi aţi urcat?

— Obligat! Numa’ că, atunci când liftul se opri la etajul meu – care, altminteri, e şi al mortului –, sticla de vin se rostogoli afară din sacoşă. Atunci, făcui aşa: am deschis uşa casei, am dus ’năuntru sarsanalele şi mă-ntorsei la lift ca să ricuperez sticla. Numa’ că n-ajunsei la timp, pen’ că cineva a chemat liftul la etajul de deasupra.

— Păi, cum se poate una ca asta? De vreme ce uşa liftului era deschisă…

— Nu, să trăiţi! O închisei eu, din neatenţie. Eh, căpăţână proastă, ce să-i faci! La anii mei, nu se mai învârt rotiţele ca

[2] „Contabil” (în lb. it. în original) (n.tr.).

al’dat’. Habar n-aveam ce să fac, pen’ că dacă află muierea c-am pierdut sticla, mă ia la scărmănat de-mi merg fulgii. Tre’ să mă credeţi pe cuvânt, dom’ comisar. Fimeia asta-i în stare de orice.

— Spuneţi-mi ce s-a întâmplat după aceea.

— Liftul trecu din nou prin faţa mea, coborând la parter. Ş-atunci, eu o luai în jos pe scări. Când, în sfârşit, ajunsei jos cu picioru’ ăst beteag al meu, îl găsii acolo pe gardianu’ public, care nu lăsa pe nimenea să se apropie. Îi zisei de sticlă, iar el m-a încredinţat că avea să raporteze evenimentu’ autorităţilor în drept. ’Mneata autoritatea în drept eşti?

— Într-un anume sens.

— Gardianul v-a raportat evenimentu’ cu sticla mea?

— Nu.

— Şi-atunci, eu ce fac? Ce mă fac? Scorpia îmi numără fiecare gologan! se lamentă bătrânul, frângându-şi mâinile.

La etajul de deasupra se auziră vocile tânguitoare ale celor două Piccirillo şi cea poruncitoare a lui Fazio.

— Coborâţi pe scări! Ţineţi-vă gura! Pe scări!

Uşile se deschiseră, răsunară întrebări puse cu voce tare, zburând de la un apartament la altul, din etaj în etaj:

— Pe cine arestează? Pe-ale lu’ Piccirillo le arestează? Le duc la secţie? La zdup le duc?

Când Fazio trecu prin dreptul lui, comisarul îi întinse o bancnotă de zece mii de lire:

— După ce le duci la comisariat, să faci bine să cumperi o sticlă de Corvo alb şi să i-o aduci acestui domn.

Interogarea celorlalţi locatari nu-i aduse lui Montalbano nicio noutate importantă. Singurul care avusese ceva interesant de spus fusese învăţătorul Bonavia, de la etajul al treilea. Îi explicase comisarului că fiul său Matteo, de opt ani, elev, căzuse în timp ce se pregătea de şcoală, lovindu-se puternic la nas. Cum nu se mai oprea din sângerat, se hotărâse să-l ducă la urgenţă. Trebuie să fi fost şapte şi jumătate dimineaţa, iar în lift nu era nici urmă de domnul Lapecora, fie el viu sau mort.

Cu excepţia călătoriilor cu liftul efectuate de Lapecora în calitate de cadavru, lui Montalbano îi era foarte limpede că: unu, decedatul părea să fi fost un om de bine, dar peste măsură de antipatic; doi, fusese omorât în lift, între orele şapte şi treizeci şi

cinci şi opt dimineaţa.

De vreme ce asasinul îşi asumase riscul să fie surprins de vreun locatar cu mortul în lift, însemna că infracţiunea nu fusese premeditată, ci comisă dintr-un impuls de moment.

Nu era cine ştie ce, iar comisarul rămase o vreme pe gânduri. Apoi se uită la ceas. Se făcuse deja ora două! Iată, aşadar, de ce simţea că-l chinuie foamea. Îl chemă pe Fazio.

— Eu mă duc să mănânc la Calogero. Dacă între timp ajunge Augello, trimite-mi-l acolo. A, şi încă ceva: pune pe cineva de pază în faţa apartamentului mortului. Să n-o lase să intre înainte să fi ajuns eu acolo.

— Pe cine?

— Pe văduvă, pe doamna Lapecora. Ale lu’ Piccirillo sunt încă aici?

— Da, domnule, să trăiţi!

— Trimite-le acasă.

— Şi ce să le zic?

— Că ancheta continuă. În felul ăsta, de azi înainte o să stea cu morcovu-n cur, ca nişte persoane serioase ce sunt.

3

— Azi cu ce vă servesc?

— Ce ai bun?

— La felu’-ntâi, ce vreţi ’mneavoastră.

— Nu, fără felul întâi, azi am de gând să mă ţin uşor.

— Pentru felu’ doi am făcut ton alb în sos dulce-acrişor şi merluciu în *salsa* de sardele.

— Te-ai apucat să găteşti *à la grand cuisine,* Calò?

— Eh, din când în când mă mai ia valu’. Adicătelea îmi fac „crapiciile”, cum s-ar zice…

— Adu-mi o porţie mare de merluciu. A, şi, de vreme ce tot mă laşi s-aştept, adu-mi între timp şi un platou sănătos cu aperitive din fructe de mare.

Îl cuprinse îndoiala. Oare asta să însemne că „se ţinea uşor”? Renunţă să afle răspunsul şi deschise ziarul. Mica maşinaţie economică pusă la cale de guvern nu avea să fie de cincisprezece, ci de douăzeci de miliarde. Se prefigura un nou val de scumpiri, în special la benzină şi ţigări. În sud, şomajul ajunsese la cifre care, spre binele cititorului, era de preferat să nu fie menţionate. După greva fiscală, *leghisti* din nord hotărâseră să dea de pământ cu prefecţii – un prim pas spre secesiune. Treizeci de băieţandri dintr-o comună de lângă Napoli violaseră o fetişcană etiopiancă; sătenii îşi apărau odoarele: negresa nu doar că era neagră, da’ mai era şi matracucă pe deasupra. Un ţângău de opt ani se spânzurase. Arestaţi trei distribuitori de droguri, cu o medie de vârstă de doisprezece ani. Un flăcăiandru de douăzeci de ani îşi spulberase singur ţeasta jucând ruleta rusească. Un unchiaş de optzeci de ani, gelos…

— V-am adus antreurile.

Montalbano îi adresă un gând de recunoştinţă: încă două-trei ştiri şi pofta de mâncare i-ar fi trecut. Pe urmă sosiră şi cele opt bucăţi de merluciu: era o porţie pentru patru persoane, despre asta nu încăpea vorbă. Parcă-şi strigau, bucăţile de merluciu, bucuria de a fi fost gătite după voia Ălui de Sus. Cât despre aromă, mâncarea îşi făcea simţită din plin perfecţiunea, obţinută cu ajutorul unei cantităţi potrivite de pesmet şi a unui delicat echilibru între sardele şi oul bătut.

Duse la gură prima îmbucătură şi întârzie să înghită. Aşteptă până când savoarea se răspândi suav şi uniform pe suprafaţa limbii şi în palat, până când limba şi palatul realizară deopotrivă şi pe deplin darul dumnezeiesc ce le era oferit. În cele din urmă înghiţi dumicatul, chiar în clipa în care lângă masă se înfiinţă Mimì Augello.

— Şezi colea.

Mimì Augello se aşeză.

— Parc-aş mânca şi eu ceva, zise.

— Fă ce vrei. Numai să nu vorbeşti. Ţi-o spun ca propriului meu frate şi în interesul tău: să nu scoţi niciun cuvânt, pentru nimic în lume. Dacă mă întrerupi în timp ce mănânc porţia asta de merluciu, îţi dau cep, aşa să ştii.

— Mie să-mi aduceţi *spaghetti alle vongole,* îi zise, deloc înspăimântat, Mimì lui Calogero, care tocmai trecea prin dreptul lor.

— *In bianco* sau cu sos?

— *In bianco.*

În aşteptare, Augello puse stăpânire pe ziarul comisarului şi începu să citească. Din fericire, pastele sosiră în clipa în care Montalbano terminase de mâncat porţia sa de merluciu, pentru că Mimì îşi turnă din abundenţă parmezan în farfurie. Iisuse! Până şi unei hiene – cât e ea de hienă care se hrăneşte cu hoituri – i s-ar fi întors stomacul pe dos la gândul unei farfurii de *spaghetti alle vongole* cu parmezan pe deasupra!

— Ce atitudine ai adoptat faţă de chestor?

— Ce vrea să-nsemne întrebarea asta?

— A, nu vreau decât să ştiu dacă i-ai dat limbi în cur sau l-ai lins direct pe boaşe.

— Hei, ce tot spui acolo?

— Mimì, dacă nici eu nu te cunosc… Ai prins din zbor afacerea asta cu tunisianul ciuruit ca să te bagi singur la înaintare, să te faci remarcat.

— N-am făcut decât ceea ce era de datoria mea să fac, în condiţiile în care tu nu erai de găsit.

Parcă mai trebuia parmezan; adăugă alte două linguri cu vârf, apoi presără şi puţin piper.

— Şi dincolo, în biroul prefectului, cum ai intrat? Ai mers pe burtă?

— Salvo, încetează.

— Şi de ce, mă rog? Oare nu eşti tu ăla care nu pierde nicio ocazie ca să mă muşte de cur!

— Eu? Adică te muşc de cur, eu? Salvo, dacă în aceşti patru ani de când lucrăm împreună aş fi vrut într-adevăr să te sap, află că acum tu ai conduce cel mai uitat de lume comisariat de poliţie din cel mai uitat de lume sat din Sardinia, în vreme ce eu aş fi cel puţin – zic, cel puţin – vicechestor. Tu, Salvo… Ştii ce eşti tu? Eşti ca un ciur care pierde apă prin toate găurile. Iar eu… Eu nu fac altceva decât să-ţi astup cât mai multe găuri, atâtea câte pot şi eu…

Avea perfectă dreptate, iar Montalbano, mulţumit că-şi descărcase nervii, schimbă tonul:

— Măcar informează-mă despre mersul anchetei, nu?

— Am scris raportul, e trecut tot acolo. Un vas de pescuit oceanic din Mazàra del Vallo, *Santopadre* se cheamă, cu şase persoane în echipaj, printre care şi un tunisian… Era prima dată când se îmbarcase, bietul de el… Ce să-ţi mai spun? Acelaşi scenariu dintotdeauna: o vedetă tunisiană care îi somează să oprească, pescadorul refuză, ăilalţi trag… De data asta, totuşi, lucrurile au stat un pic altfel, pentru că s-a lăsat cu morţi şi cei care vor regreta cel mai mult vor fi tocmai tunisienii. Pentru că pe ei îi interesează doar să sechestreze pescadorul şi să ceară drept răscumpărare o căruţă de bani de la armatorul care tratează cu guvernul tunisian.

— Şi noi?

— Şi noi ce?

— Guvernul nostru ce face?

— Ferească Dumnezeu, Salvo! Rezolvarea pe cale diplomatică n-ar fi decât o infinită pierdere de timp. Îţi dai seama, nu-i aşa, că, cu cât pescadorul rămâne mai mult timp sub sechestru, cu atât armatorul câştigă mai puţin.

— Şi echipajul tunisian cu ce se alege din toată treaba asta?

— Câştigă un anumit procent, la fel ca poliţiştii de circulaţie din unele oraşe de pe la noi. Însă nu în mod oficial. Comandantul de pe *Santopadre,* care de altfel e şi proprietarul pescadorului, zice că a fost atacat de *Rameh.*

— Asta ce mai e?

— O vedetă tunisiană care aşa se cheamă, aflată sub comanda unui ofiţer cu apucături de pirat pursânge. Însă cum de data asta la mijloc e şi un mort, guvernul nostru se va vedea

obligat să intervină. De altfel, prefectul a cerut un raport foarte amănunţit.

— Şi de ce au venit să ne fută pe noi la icre, în loc să se ducă la ei, la Mazàra?

— Tunisianul nu a murit pe loc, iar Vigàta era portul cel mai apropiat. Până la urmă însă, nu a supravieţuit, bietul de el.

— Au solicitat ajutor?

— Da. Au cerut ajutor vedetei noastre, *Fulgerul,* cea care stă mereu ancorată în port.

— Poftim? Cum ai zis, Mimì?

— Cum am zis?

— Ai zis „ancorată”. Nu cumva ai scris aşa şi-n raportul pentru prefect? Pfui! Băşinos cum îl ştiu, închipuie-ţi ce-o să mai sară ăla de cur în sus! Mimì, te-ai futut singur, cu mânuţele tale!

— Păi, cum trebuia să scriu?

— Acostată, Mimì, acostată. Ancorată înseamnă că nava stă la ancoră, în larg. Este o diferenţă fundamentală.

— Oh, Iisuse Hristoase!

Era bine ştiut că prefectul Dieterich, venit de la Bolzano, nu era în stare să facă diferenţa între o lotcă şi un crucişător, dar cu toate astea Augello căzuse în plasă, iar Montalbano jubilă.

— Lasă, capul sus! Şi cum s-a terminat, până la urmă?

— *Fulgerului* i-a trebuit mai puţin de un sfert de oră ca să ajungă la faţa locului, însă n-a găsit nimic acolo. A patrulat prin vecinătate, însă fără niciun rezultat. Asta e tot ce a putut să afle căpităniа prin radio. În orice caz, vedeta noastră se întoarce în port la noapte şi atunci vom afla mai multe amănunte ale acestei poveşti.

— Hm! făcu comisarul, cu un aer de îndoială pe chip.

— Ce-i?

— Nu văd ce amestec avem noi, guvernul nostru… La urma urmelor, nişte tunisieni au omorât un alt tunisian.

Mimì Augello se holbă la el cu gura căscată.

— Salvo, nu zic, mai vorbesc şi eu în dodii din când în când, dar cum le trânteşti tu, mai rar. Se cutremură pământul, zău aşa!

— Hm! repetă Montalbano, deloc convins de faptul că-i ieşise pe gură o prostie mai mare decât el.

— Dar despre mortul de aici, ăla din lift, ce ai să-mi zici?

— N-am ni’ca să-ţi zic. Mortu’ ăla-i al meu. L-ai luat tu pe

tunisianul ciuruit? Ei bine, eu îl iau pe mortul de aici, din Vigàta.

„Să sperăm că vremea se mai îmbunează”, îşi spuse Augello. „Altminteri, să-l ferească Cel de Sus pe ăl de-i mai ţine piept ăstuia!”

— Alo, domnul comisar Montalbano? Marniti sunt.

— Spuneţi, domnule maior.

— Voiam să vă anunţ că aici, la comandamentul nostru, s-a hotărât – pe bună dreptate, după părerea mea – ca de afacerea cu pescadorul să se ocupe căpitănia portului din Mazàra. Prin urmare, *Santopadre* ar trebui să se îndrepte imediat într-acolo. Dumneavoastră mai aveţi cumva alte date de raportat referitoare la navă?

— Nu cred. Sincer vorbind, mă gândesc c-ar trebui să ne supunem şi noi hotărârii înţelepte luate de comandamentul dumneavoastră, nu-i aşa?

— Nu mi-aş fi permis să vă fac eu sugestia asta.

— Montalbano sunt, domnule chestor. Îmi cer scuze dacă…

— Noutăţi?

— Nu, nimic. E vorba doar de un detaliu, cum să spun, procedural. Chiar acum mi-a telefonat maiorul Marniti de la căpitănie, informându-mă că la comandamentul lor s-a luat hotărârea ca ancheta în dosarul tunisianului mitraliat să fie transferată la Mazàra. În aceste condiţii mă întrebam dacă nu cumva ar trebui şi noi…

— Am înţeles, Montalbano. Cred că ai dreptate, îi telefonez imediat colegului meu de la Trapani şi-i comunic că noi ne spălăm pe mâini. Dacă nu mă înşel, la Mazàra e un vicechestor destoinic. Să-şi asume ei toate sarcinile. Spune-mi, de afacerea asta te ocupai dumneata personal?

— Nu, nu eu. Vicele meu, domnul Augello.

— Anunţă-l că fişa autopsiei şi rezultatele balistice le trimitem la Mazàra. Îi vom transmite domnului Augello o copie, pentru luare la cunoştinţă.

Cu o lovitură de picior, izbi de perete uşa biroului, întinse braţul drept în direcţia lui Mimì Augello, închizând pumnul, apoi îşi încrucişă antebraţul stâng peste cel drept.

— Na, ţine, Mimì!

— Asta ce vrea să mai însemne?

— Vrea să-nsemne că ancheta cu mortul de pe pescador trece la Mazàra. Tu rămâi cu buzele umflate, pe când eu rămân cu mortul meu din lift. Unu la zero.

Buna dispoziţie îi revenise brusc. De altfel, afară, vântul încetase să mai bată, iar cerul redevenea senin.

Către orele trei după-amiază, agentul Gallo, trimis să stea de planton în faţa apartamentului defunctului cetăţean Lapecora în aşteptarea văduvei acestuia, a văzut deschizându-se uşa casei Culicchia. Fostul contabil se apropie de agent, comunicându-i dintr-o suflare:

— Pe nevastă-mea o fură somnu'.

Odată informaţia luată la cunoştinţă, Gallo habar n-a avut ce să răspundă.

— Eu Culicchia mi-s, domnu' comisar mă cunoaşte. Mâncarăţi ceva?

Gallo, care simţea că-i bate stomacu'n ţeavă sau, altfel spus, îi chiorăiau maţele de foame, făcu semn din cap că nu.

Contabilul se întoarse în casă şi după o vreme reveni cu o farfurie pe care erau o chiflă, o felie consistentă de caşcaval, cinci felii de salam şi un pahar cu vin.

— Ăsta Corvo alb e. Domnu' comisar mi l-a cumpărat.

Se mai întoarse peste o jumătate de oră.

— Un ziar v-adusei. Vă mai treceţi şi 'mneavoastră vremea.

La şapte şi jumătate seara, ca la un semnal dinainte stabilit, nu exista balcon sau fereastră de pe faţada dinspre intrarea în bloc la care să nu se fi iţit măcar o persoană în aşteptarea întoarcerii acasă a doamnei Palmisano Antonietta, în necunoştinţă de cauză încă asupra faptului că, între timp, devenise văduva Lapecora. Spectacolul avea să se împartă în două părţi.

Partea întâi: după ce cobora din cursa de Fiacca, cea de şapte şi douăzeci şi cinci, doamna Palmisano urma să apară în capătul străzii cinci minute mai târziu, oferind privirii celorlalţi obişnuita, deconcertanta ei sobrietate, fără să-i treacă nici măcar o secundă prin minte că în scurt timp avea să-i explodeze o grenadă în ţeastă. Această primă parte a reprezentaţiei era indispensabilă pentru ca spectatorii s-o savureze deplin pe cea de-a doua (însoţită de schimbarea rapidă a amplasamentului, de

la ferestre şi balcoane pe casa scărilor): auzind din gura agentului de pază motivul pentru care nu putea intra în propriul apartament, de-acum văduva Lapecora avea să izbucnească în hohote de plâns, smulgându-şi părul din cap, jelindu-se în gura mare, lovindu-se cu pumnii în piept, în zadar consolată de vecinii compătimitori, prompt adunaţi în jurul ei, săritori la nevoie ca orice vecin.

Însă spectacolul nu a avut loc.

Nu era drept, îşi spuseseră gardianul public şi nevasta lui, ca biata madam Palmisano să afle din gură străină că soţu' 'mneaei fusese omorât. Îmbrăcaţi cu hainele de duminică, numai bune pentru o astfel de ocazie – costum gri-închis, el, compleu negru, ea –, cei doi se postară în apropierea staţiei de autobuz. Când doamna Antonietta coborî, făcură un pas în faţă, asortându-şi culoarea obrajilor cu nuanţa propriilor veşminte: gri, el, neagră, ea.

— Ce-i, ce s-a-ntâmplat? îi iscodi alarmată doamna Antonietta.

Nu există femeie siciliană, oricare i-ar fi starea – aristocrată sau din rândul prostimii –, care, odată trecută de cincizeci de ani, să nu se aştepte la ce-i mai rău de la viaţă. Ce rău anume? Oricare, numai ce-i mai rău să fie. Doamna Antonietta urmă întocmai regula:

— I se-ntâmplă ceva lu' soţu' meu?

De vreme ce hotărâse să se ocupe ea de tot, lui Cosentino şi doamnei sale nu le mai rămânea decât rolul de parteneri de replică. Îşi desfăcură larg braţele, cu un aer îndurerat.

Ajunşi aici, doamna Antonietta zise ceva ce, judecând logic, n-ar fi trebuit să zică.

— L-or omorâtără?

Punând şi mai mult suflet, soţii Cosentino îşi desfăcură din nou larg braţele. Văduva se clătină, dar rămase în picioare.

Spectatorii de la balcoane asistau la o reprezentaţie dezamăgitoare: încadrată de domnul şi doamna Cosentino, madam Lapecora vorbea foarte liniştită. Le dădea explicaţii, cu lux de amănunte, cum decursese operaţia lu' sora 'mneaei de la Fiacca.

Când, la şapte şi treizeci şi cinci, auzi liftul oprindu-se pe palier, agentul Gallo, care habar n-avea de cele întâmplate, se săltă-n sus de pe treptele scării, recapitulă rapid în minte ceea

ce era de datoria lui să-i spună bietei femei şi făcu un pas în faţă. Uşa liftului se deschise, însă în cadrul ei apăru un domn.

— Cosentino Giuseppe, gardian public. Dat fiind că doamna Lapecora trebuie să-şi mai revină, am îndrumat-o la mine acasă. ’Mneavoastră să-l anunţaţi pe comisar. La şase locuiesc.

Apartamentul familiei Lapecora era în perfectă ordine. Sufragerie, salon, dormitor, cameră de lucru, bucătărie, baie: nimic ieşit din comun. Pe biroul din camera de lucru se afla portofelul defunctului. Înăuntru, actele şi o sută de mii de lire. Aşadar – îşi zise Montalbano – Aurelio Lapecora se îmbrăcase de plecare, intenţionând să ajungă într-un loc unde n-avea nevoie nici de acte, nici de bani. Se aşeză pe scaunul din spatele mesei, apoi deschise sertarele unul câte unul. În primul din stânga erau câteva ştampile, plicuri vechi cu antetul «SOCIETATEA LAPECORA AURELIO – IMPORT-EXPORT», creioane, pixuri roller, gume de şters, timbre ieşite din uz şi două legături de chei. Văduva îi explică: erau copii ale cheilor casei şi ale celor de la local. În sertarul de dedesubt, nimic altceva decât un teanc de scrisori îngălbenite de vreme, legate cu sfoară. Primul sertar din dreapta îi rezervă însă o surpriză: un Beretta nou-nouţ, cu două încărcătoare de rezervă şi cinci cutii de cartuşe. Dac-ar fi vrut, domnul Lapecora ar fi putut comite un măcel în toată regula. În sfârşit, ultimul sertar conţinea becuri, lame de ras, gheme de sfoară, elastice.

Comisarul îi ordonă lui Galuzzo, care îl înlocuise între timp pe Gallo, să ridice arma şi muniţia şi să le ia la secţie.

— Când ajungem, să controlezi dacă pistolul a fost declarat.

Deşi Montalbano deschisese larg ferestrele de cum intrase în cameră, de jur-împrejur persista o mireasmă ca de mirişte încinsă – un parfum cu o notă agresivă.

Văduva se retrăsese în salon, aşezându-se într-un fotoliu. Părea total indiferentă: parcă s-ar fi aflat în sala de aşteptare a unei gări, omorându-şi timpul până la sosirea vreunui tren.

Montalbano se aşeză pe celălalt fotoliu. În clipa aceea, cineva sună la uşă. Din instinct, doamna Antonietta dădu să se ridice, dar comisarul o opri cu un gest scurt.

— Galuzzo, deschide tu.

Se auzi uşa deschizându-se, apoi zgomot de voci, după care agentul reveni în cameră.

— E unu’ care zice că stă la şase. Vrea să vorbească cu ’mneavoastră. Zice că-i gardian public.

Cosentino îşi pusese uniforma: era vremea să se ducă la datorie.

— Să-mi scuzaţi deranju’, însă dat fiind că-mi veni în minte o treabă…

— Ziceţi.

— De madam Antonietta-i vorba. Vedeţi ’mneavoastră, nici nu se dăduse bine jos din cursă şi, când înţelese că bărbatu’ ’mneaei era mort, ne iscodi întâi şi-ntâi dacă l-or omorâtără. Acuma, dacă mie-mi vin să-mi zică: „Bă, ţi-a murit nevasta”, eu la orice mă gândesc, numa’ c-or omorâtăr-o unii nu. Asta dacă nu cumva aş fi luat în consideraţie, înainte vreme, o asemenea probabilitate. Nu ştiu dacă mă explicai.

— Vă explicarăţi perfect. Mulţumesc, răspunse Montalbano.

Se întoarse în salon. Doamna Lapecora arăta ca şi cum ar fi fost îmbălsămată.

— Aveţi copii, doamnă?

— Da.

— Câţi?

— Unu’.

— Trăieşte aici, la noi?

— Nu.

— Cu ce se ocupă?

— Medic.

— Câţi ani are?

— Treizeci şi doi.

— Va trebui să-l anunţaţi.

— O s-o fac.

Gong. Sfârşitul primei reprize. La reluare, a fost rândul văduvei să preia iniţiativa:

— L-or împuşcatără?

— Nu.

— L-or gâtuitără?

— Nu.

— Atunci, cum de-or izbutitără să-l omoare taman în lift?

— Cu un cuţit.

— De bucătărie?

— Probabil că da.

Doamna se ridică, se duse în bucătărie, comisarul o auzi

deschizând şi închizând la loc un sertar, se întoarse şi se aşeză din nou în fotoliu.

— De la mine nu lipseşte nimic.

Comisarul trecu la contraatac:

— De ce v-aţi gândit că acel cuţit ar fi putut să vă aparţină?

— Un gând ca oricare altu'.

— Ce a făcut soţul dumneavoastră ieri?

— Ce făcea în fiecare miercuri. S-a dus dincolo, la local. Se ducea în fiecare luni, miercuri şi vineri.

— Ce orar de lucru avea?

— De la zece dimineaţa la unu, apoi venea să mănânce, se odihnea puţin, după care se întorcea acolo la trei jumate şi stătea până la şase jumate.

— Acasă ce făcea?

— Se aşeza în faţa televizorului şi acolo-nţepenea.

— Şi în zilele în care nu se ducea la sediu?

— Tot aşa, ţapăn în faţa televizorului.

— Prin urmare, astăzi fiind joi, soţul dumneavoastră ar fi trebuit să rămână dimineaţă acasă.

— Aşa-i.

— Şi totuşi, s-a îmbrăcat de plecare.

— Aşa-i.

— Aveţi idee unde trebuia să se ducă?

— Ni'ca nu-mi zise.

— Când aţi plecat din casă, soţul dumneavoastră era treaz sau încă mai dormea?

— Dormea.

— Nu vi se pare ciudat că nici n-aţi plecat bine, iar soţul dumneavoastră s-a sculat brusc, îmbrăcându-se în grabă şi…

— Se poate să fi primit un telefon.

Un punct net în favoarea văduvei.

— Soţul dumneavoastră mai avea ceva legături de afaceri?

— Afaceri? Îşi încheiase activitatea comercială de câţiva ani buni.

— Şi atunci, de ce se mai ducea aşa, regulat, la sediu?

— Când îl iscodeam, îmi răspundea că se duce să omoare muşte. Aşa zicea.

— Aşadar, doamnă, afirmaţi că ieri, după ce soţul dumneavoastră s-a întors de la sediu, nu s-a petrecut nimic anormal?

— Nimic. Cel puţin până la nouă seara.

— De ce, ce s-a întâmplat după nouă seara?

— La nouă seara luai două pastile de Tavor. Şi am dormit aşa de adânc, că n-aş fi putut deschide ochii nici dac-ar fi căzut casa peste mine.

— Aşadar, dacă domnul Lapecora ar fi primit un telefon sau o vizită după nouă seara, dumneavoastră habar n-aţi fi avut.

— Bine’nţeles.

— Avea duşmani soţul dumneavoastră?

— Nu.

— Sunteţi sigură?

— Da.

— Prieteni?

— Unul. *Cavaliere* Pandolfo. Vorbeau la telefon marţea şi se întâlneau să stea la taclale la cafeneaua Albanese.

— Doamnă, aveţi vreo suspiciune despre cine ar fi putut să-l…

Femeia îl întrerupse:

— Suspiciune, nu. Certitudine, da.

Montalbano sări brusc de pe fotoliu, iar lui Galluzzo îi scăpă un „Băga-mi-aş!”, dar cu voce scăzută.

— Şi cine să fi fost, mă rog?

— Cine a fost, domnule comisar? Ţiitoarea lui, amanta a fost. Karima o cheamă, cu „k”. O tunisiancă. Se întâlneau la sediu lunea, miercurea şi vinerea. Tearfa se ducea acolo cu scuza că-i face curăţenie.

4

Anu’ trecut, prima duminică picase în data de cinci: văduva îi zise că ziua aceea fatală şi-o întipărise în minte pe vecie.

Aşa deci: când ieşi din biserică, după sfânta slujbă de dimineaţă, de ea se apropie madam Collura, cea cu magazinu’ de mobilă.

— Doamnă, să-i ziceţi soţului că marfa pe care o aştepta a sosit ieri.

— Care marfă?

— Canapeaua extensibilă.

Doamna Antonietta mulţumi, apoi se întoarse acasă: simţea în cap ceva ca o *vìrrina,* o bormaşină care-i sfredelea creierul. Ce să facă bărbatu’ ei cu o canapea extensibilă? Deşi curiozitatea o mânca de vie, nu-l întrebă ni’ca pe Arelio. Pe scurt, piesa aceea de mobilier nu sosi niciodată acasă la ei. Două duminici mai târziu, doamna Antonietta o opri pe vânzătoarea de mobilă:

— Ştiţi ce voiam să vă zic? Canapeaua nu se asortează cu zugrăveala camerei.

O vorbă aruncată la-ntâmplare, dar care lovi drept la ţintă.

— Doamna mea, mie-mi zise c-o vrea verde-nchis, ca tapetu’ de pe perete.

Camera din spate a localului lui Arelio avea pereţi verde-nchis; aşadar, acolo dusese canapeaua extensibilă ticălosu’ bătrân, trăsni-l-ar să-l trăsnească!

Tot anu’ trecut, pe 13 iunie – altă dată care i se întipărise pentru totdeauna în creier –, îi sosi prima scrisoare anonimă. Cu toatele, fuseseră trei, primite între iunie şi septembrie.

— Mi le puteţi arăta? o iscodi Montalbano.

— Le pusei pe foc. Nu păstrez asemenea scârnăvii, eu.

Cele trei scrisori anonime, compuse – în cea mai pură tradiţie – cu ajutorul unor litere decupate din ziare, spuneau toate acelaşi lucru: de trei ori pe săptămână – lunea, miercurea şi vinerea –, bărbat-su Arelio primea vizita unei femeiuşti tunisience pe nume Karima, bine ştiută de toată lumea drept o tearfă. Când şi când, mai cumpăra de la dugheana de pe aceeaşi stradă cele trebuincioase pentru curăţenie, însă toată lumea o ştia că se ducea la domnu’ Arelio pentru treburi scârnave.

— Aţi avut ocazia să… aveţi o confirmare? o iscodi, diplomat, comisarul.

— Adicătelea dacă mă pitii ca să văd când venea şi pleca otreapa de la localu’ lu’ soţu’ meu?

— Eventual.

— Nu mă cobor eu să fac treburi de astea, răspunse doamna, cu semeţie. Însă chiar şi aşa, da, avui ocazia. O batistă mânjită.

— Ruj?

— Nu, făcu văduva cu o sforţare evidentă, în timp ce obrajii i se împurpurară uşor. Şi o pereche de chiloţi, adăugă ea după o pauză, roşind de-a binelea.

Când Montalbano şi Galuzzo ajunseră pe Salita Granet, cele trei magazine de pe străduţa aparent neînsemnată trăseseră deja obloanele. La numărul 28 se afla o construcţie cu trei niveluri: parterul supraînălţat cu trei trepte faţă de standard, etajele unu şi doi. Pe peretele de la intrare, trei plăcuţe metalice inscripţionate. Prima zicea aşa: „LAPECORA AURELIO IMPORT-EXPORT – parter”; a doua: „CANNATELLO ORAZIO BIROU NOTARIAL”; a treia: „ANGELO BELLINO EXPERT CONTABIL – ultimul etaj”. Intrară folosindu-se de cheile pe care comisarul le luase de pe masa din camera de lucru.

Prima cameră era şi sediul propriu-zis al firmei: un birou masiv, de secolul al XIX-lea, din mahon negru; o măsuţă veche pe care stătea o maşină de scris Olivetti din anii patruzeci, patru stelaje metalice pline până la refuz cu dosare vechi. Pe birou era un telefon, încă în stare de funcţionare. Mai erau şi cinci scaune, însă unul era rupt şi fusese abandonat într-un colţ al odăii. În camera din spate… Camera din spate, cu de-acum bine-cunoscuţii pereţi verde-închis, nu părea să facă parte din acelaşi apartament: pardoseala lustruită-lună, canapea extensibilă foarte încăpătoare, televizor, telefon conectat la cel din prima cameră, combină stereo, măsuţă cu rotile încărcată cu licori dintre cele mai diverse, minifrigider şi, pe perete, deasupra canapelei, nudul oribil al unei muieri cu bucile fâlfâindu-i în vânt. Lângă canapea se vedea o piesă joasă de mobilier, cu o veioză imitaţie stilul Liberty; sertarul era plin-ochi cu prezervative, pentru toate gusturile.

— Câţi ani avea mortu’? îl iscodi Galluzzo.

— Şaizeci şi trei.

— Ptiu, ducă-s-ar pe pustii, Doamne, iartă-mă! exclamă agentul, scoţând un fluierat admirativ.

Tot verde-închis, ca pereţii camerei, era şi baia: luxoasă, dotată cu bideu, föhn de perete, cadă şi duş mobil, precum şi o oglindă în care te puteai privi din cap până-n picioare.

Se întoarseră în prima cameră. Scotociră prin sertarele biroului, apoi deschiseră la întâmplare câteva dosare. Corespondenţa cea mai nouă data de cel puţin trei ani.

Auziră zgomot de paşi la etajul de deasupra, în cabinetul notarului Cannatello. Notarul nu era acolo – le comunică secretarul acestuia, un lungan costeliv la vreo treizeci de ani, cu un aer mâhnit. Le mai spuse că bietu' domnu' Lapecora mai trecea pe la sediu doar ca să-şi omoare timpul. În zilele în care deschidea, venea să facă curăţenie în apartament o tunisiancă arătoasă. A, era să uite: în ultimele luni venea să-l viziteze destul de regulat un nepot de-al său – sau, cel puţin, aşa i-l prezentase bietu' domnu' Lapecora în ziua în care dăduseră nas în nas toţi trei în faţa uşii de la intrare. Să tot fi avut circa treizeci de ani, era oacheş, înalt, bine îmbrăcat şi conducea un BMW gri-metalizat. Trebuie să fi locuit mult timp peste hotare nepotul ăsta al dumnealui, pentru că vorbea italiana cu un accent straniu. Nu, nu reţinuse numărul de înmatriculare al BMW-ului, nu-i trecuse prin cap una ca asta. Deodată, pe faţă i se întipări o expresie nouă, ca a unuia care îşi vede casa devastată de cutremur. Le zise că, asupra delictului, el, personal, avea o opinie clară.

— Adicătelea? îl iscodi Montalbano.

Era un caz tipic de crimă comisă de un vagabond cu mintea rătăcită, în stare de orice ca să facă rost de bani pentru droguri.

Au coborât din nou la parter. Comisarul s-a grăbit s-o sune pe doamna Antonietta de la telefonul din sediu.

— Auziţi, de ce nu mi-aţi spus că aveţi un nepot?

— Pen' că nu-l avem, de-aia.

— Ne-ntoarcem la local, spuse Montalbano când ajunseră la câţiva paşi de comisariat.

Galluzzo nu se hazardă să-ntrebe ce şi cum. În baia camerei cu pereţii verde-închis, comisarul îşi afundă nasul într-un prosop, inspirând profund, apoi începu să caute febril în dulăpiorul de lângă lavabou. Scoase la iveală o sticluţă cu parfum, *Volupté,* şi

i-o întinse lui Galluzzo.

— Dă-te cu parfum.

— Pe unde să mă dau cu parfum?

— Pe la cur, sosi inevitabilul răspuns.

Galuzzo îşi pulverizã puţin *Volupté* pe obraz. Montalbano îşi apropie nasul de obrazul lui şi adulmecă, trăgând apoi aer adânc în piept. Nu greşise, era aceeaşi mireasmă de mirişte încinsă pe care o simţise în camera de lucru din casa Lapecora. Vru să fie sigur, aşa că repetă gestul.

Galluzzo surâse:

— Dom'le, dacă ne vede cineva aici, în poziţia asta… cine ştie ce ar putea să creadă.

Comisarul nu catadicsi să-i răspundă. Se îndreptă spre telefon.

— Alo, doamnă? Îmi cer scuze că vă deranjez din nou. Soţul dumneavoastră folosea parfum? Nu? Mulţumesc.

În biroul lui Montalbano intră Galluzzo.

— Beretta lui Lapecora a fost declarată pe opt decembrie, anul trecut. Numai că, neavând permis portarmă, n-avea ce face cu ea, era obligat s-o ţină numai în casă.

Ceva-ceva – îşi spuse comisarul – trebuie să-l fi înspăimântat foarte tare în perioada aceea, de se hotărâse să-şi cumpere armă.

— Cu pistolul ce facem acum?

— Îl ţinem aici. Gallù, ia de aici cheile de la local. Mâine, dis-de-dimineaţă, eşti acolo. Intri şi aştepţi înăuntru. Caută să nu-ţi faci simţită prezenţa şi să nu te vadă nimeni. Dacă tunisianca nu ştie nimic despre cele întâmplate, mâine, fiind vineri, o să se prezinte acolo, ca şi până acum.

Galluzzo făcu o grimasă.

— Puţin probabil să nu ştie nimic.

— De ce? Cine să-i fi zis?

Comisarului i se păru că Galluzzo căuta cu disperare să-şi retracteze spusele.

— Eh, ştiţi cum e, lumea vorbeşte…

— Nu cumva, aşa, din întâmplare, ai vorbit azi cu cumnatul tău, ziaristul? Fii atent, dac-ai făcut una ca asta…

— Domnule comisar, vă jur! Nimic nu-i zisei.

Montalbano l-a crezut pe cuvânt. Galluzzo nu era genul de om

care să-l mintă de la obraz.

— În orice caz, la local tot te duci.

— Montalbano? Jacomuzzi sunt. Mi-am zis să te înştiinţez asupra actualizării rezultatelor obţinute în urma analizelor noastre.

— Oh, Doamne, Jacomù, aşteaptă două secunde, că simt cum îmi bate inima de să-mi spargă pieptul, nu alta. Oh, Doamne, ce emoţionat sunt! Aşa, zi-i, că parcă acu' mă mai calmai niţel. Hai, înştiinţează-mă asupra actualizării rezultatelor, cum spui tu în inegalabilul tău limbaj birocratic.

— Lăsând deoparte faptul că ai rămas aceeaşi jigodie dintotdeauna, află că restul de ţigară era un chiştoc cât se poate de comun de Naţionale fără filtru, că în praful prelevat de pe podeaua liftului nu era nimic anormal şi că aşchia de lemn…

— … era pur şi simplu restul unui băţ de chibrit de bucătărie.

— Exact.

— M-ai lăsat fără aer, Jacomù. Practic, sunt în pragul infarctului! Aproape că mi-ai oferit asasinul pe tavă!

— Montalbà, să-mi mănânci curu', na!

— Mai-mai c-aş prefera asta, în loc să stau aici să te ascult. În buzunar ce avea?

— O batistă şi o legătură de chei.

— Şi despre cuţit nu-mi zici nimic?

— De bucătărie, foarte uzat. Între lamă şi mâner am descoperit un os de peşte.

— Asta-i tot? Te-ai oprit aici cu cercetările? Tocmai tu? Hai, mai zi-mi, ce fel de os era: de barbun sau de merluciu? Te rog, Jacomù, continuă-ţi cercetările, nu mă lăsa cu sufletul la gură!

— Totuşi, de ce ţi s-a căşunat aşa pe mine?

— Jacomù, încearcă să-ţi pui tărtăcuţa la treabă. Dacă ne-am fi aflat – uite-aşa, dintr-odată – în mijlocul deşertului Sahara, iar tu ai veni să-mi zici că ai găsit un os de peşte pe cuţitul cu care a fost omorât un turist, observaţia ta ar putea – repet, ar putea – avea o semnificaţie. Însă ce rahat de semnificaţie vrei să aibă observaţia ta într-un orăşel ca Vigàta, unde, din douăzeci de mii de locuitori, nouăsprezece mii nouă sute şaptezeci se hrănesc cu peşte?

— Şi ceilalţi treizeci de ce nu? se arătă curios Jacomuzzi, impresionat.

— Pen’ că-s încă sugari.

— Alo? Montalbano sunt. Mi-l daţi, vă rog, la telefon pe doctorul Pasquano?

— Aşteptaţi la aparat.

Avu timp să fredoneze: *E te lo vojo dì / che sò stato io...*

— Alo, domnu’ comisar? Dom’ doctor vă cere scuze, însă acum e ocupat cu autopsierea celor doi *incaprettati*[3] găsiţi la Costabianca. Mi-a zis să vă spun aşa despre mortul care vă priveşte pe ’mneavoastră: că ăla avea sănătate să dea şi la alţii, şi dacă nu-l omorau apuca sigur suta de ani. O singură lovitură de cuţit, dată de o mână sigură. Delictul fu comis între şapte şi opt, azi-dimineaţă. Mai doriţi şi altceva?

În frigider găsi o porţie generoasă de paste cu broccoli: o puse la încălzit în cuptor. Pentru felul doi, Adelina, menajera, îi gătise rulouri umplute cu ton. Apreciind că la prânz se ţinuse uşor, simţi că era de datoria lui să înfulece tot. Deschise televizorul, pe *Retelibera,* un post de televiziune provincial destul de bun, la care lucra prietenul său Nicolò Zito, roşu şi la păr, şi-n gândire. Zito comenta cazul tunisianului ucis pe *Santopadre,* în vreme ce operatorul insista pe detalii, filmând cabina timonei perforată de gloanţe şi o pată închisă la culoare de pe puntea de lemn, care părea să fie sânge. Deodată, recunoscu silueta lui Jacomuzzi: în genunchi, folosindu-se de o lupă, părea să cerceteze ceva cu luare-aminte.

— Ce măscărici! făcu Montalbano, mutând pe *TeleVigàta,* televiziunea la care-şi făcea veacul Prestìa, cumnatul lui Galluzzo.

Însă Jacomuzzi îşi făcu apariţia şi aici, atât doar că acum nu se mai afla pe puntea pescadorului, ci se prefăcea că prelevă amprente digitale din ascensorul în care fusese asasinat Lapecora. Montalbano blestemă de toţi sfinţii, sări în picioare, apucă o carte şi o izbi cu toată puterea de perete... Iată de ce se arătase Galuzzo atât de reticent: ştia că informaţia răsuflase, dar nu avusese curaj să-i mărturisească. Nu încăpea vorbă că Jacomuzzi fusese cel care anunţase presa, numai ca să iasă-n

[3] *Incaprettamento* (it.) este o metodă de tortură specifică mafiei siciliene. Printr-un sistem ingenios, victima este legată cu o frânghie de glezne, încheieturi şi gât, sufocându-se lent; *bondage* (n.tr.).

prim-plan. Era pur şi simplu peste puterile sale să se abţină: exhibiţionismul lui atingea cote inimaginabile, care mai puteau fi întâlnite, eventual, la cine ştie ce actoraşi cabotini sau la scriitoraşi cu tiraj de o sută, hai o sută cincizeci de exemplare.

Pe ecran îşi făcu apariţia Pippo Ragonese, comentatorul politic al postului. Voia să vorbească, zicea el, despre mârşava agresiune tunisiană asupra pescadorului nostru, care pescuia liniştit în apele noastre teritoriale, altfel spus pe pământul sfânt al patriei. Desigur, nu era chiar pământ, dat fiind că era vorba despre o întâmplare petrecută în largul mării, însă tot patrie rămânea. Un guvern mai puţin debil decât cel actual, aflat, după cum se ştie, în mâna extremiştilor de stânga, ar fi reacţionat în mod cert cu duritate la o asemenea provocare, care…

Montalbano stinse televizorul.

Furia care îl cuprinsese tot gândindu-se la Jacomuzzi nu dădea semne să-i treacă. Se duse pe veranda ce dădea spre plajă, se aşeză în şezlong şi întârzie cu privirea asupra mării sub clar de lună. Fumă trei ţigări una după alta. Poate că vocea Liviei avea să-l calmeze, dându-i ghes apoi să se întindă în pat şi s-adoarmă.

— Alo, Livia, ce faci?

— Aşa şi-aşa.

— Am avut o zi grea astăzi.

— A, da?

Ce naiba avea Livia? În clipa următoare îşi aminti de convorbirea telefonică de dimineaţă, încheiată într-un mod nefericit.

— Te-am sunat ca să-mi cer iertare pentru purtarea mea grosolană de azi. Şi nu numai de asta. Dacă ai şti ce mult îmi lipseşti…

Brusc, avu o bănuială: nu cumva exagera?

— Chiar îţi lipsesc?

— Da, mult de tot.

— Ascultă, Salvo, sâmbătă dimineaţă iau avionul şi în jurul prânzului sunt la Vigàta.

Se îngrozi: Livia mai lipsea!

— A, nu, iubire, nu te deranja… Ar fi un efort prea mare din partea ta…

Când îşi punea ceva în cap, Livia era mai îndărătnică decât o

calabreză. Hotărâse că sâmbătă dimineaţă avea să vină, atunci sâmbătă dimineaţă avea să fie acolo. Montalbano îşi dădu seama că a doua zi trebuia să-i telefoneze chestorului. Adio, paste cu *nìvuro di sìccia!*

A doua zi, cam pe la ora unsprezece, de vreme ce la secţie nu se întrezărea nimic nou, comisarul se îndreptă cu paşi leneşi spre Salita Granet. Prima dugheană de pe stradă, o brutărie: era acolo de şase ani. Da, brutarul şi ajutorul său aflaseră că fusese ucis un domn a cărui firmă avea sediul la numărul 28, însă nu-l cunoşteau, nu-l văzuseră în viaţa lor. Una ca asta nu era cu putinţă, iar Montalbano insistă cu întrebările, încolţindu-i şi adoptând din ce în ce mai vizibil un aer oficial, de zbir. În cele din urmă, realiză că, pentru a ajunge de acasă la sediu, domnul Lapecora parcurgea uliţa venind dinspre capătul opus. De altfel, la numărul 26 îl cunoşteau, şi încă cum, pe bietu' domnu' Lapecora. Ba chiar o cunoşteau şi pe tunisiancă – cum o chema, a, da, Karima, arătoasă muiere (moment în care patronul şi vânzătorii săi schimbară, mustăcind, câteva priviri cu subînţeles). Oh, Doamne, nu, n-ar putea pune mâna-n foc, dar înţelegeţi şi 'mneavoastră, dom' comisar, o aşa muiere, singură-n casă cu un bărbat ca bietu' domnu' Lapecora, care-şi ducea anii tare bine... Da, avea un nepot, un spanciulit fudul, care-şi parca mereu maşina atât de aproape de magazin, încât o dată s-a-ntâmplat ca madam Miccichè, fimeie zdravănă, la o sută cincizeci de kile, să rămână blocată între maşină şi uşa de la intrare... Nu, număru' de-nmatriculare nu. Dac-ar fi fost plăcuţele de pe vremuri, când oricine ştia că PA înseamnă Palermo, iar MI Milano, altfel s-ar fi pus problema.

Al treilea şi ultimul magazin de pe Salita Grenet vindea electrocasnice. Proprietarul, domnul Zircone Angelo – după cum stătea scris pe firma de la intrare – se trăsese după tejghea şi citea ziarul. Bine'nţeles că-l cunoştea pe bietu' om: de zece ani, magazinul tot acolo-l avea. Când trecea prin dreptu' lui – într-adevăr, în ultimii ani asta se-ntâmpla numa' lunea, miercurea şi vinerea –, domnu' Lapecora saluta întotdeauna. Rispectoasă persoană, păcat de el, zău aşa! Da, o văzuse şi pe tunisiancă – frumoasă fimeie! Îhî, şi pe nepot, când şi când. Şi pe nepot, şi pe pr'etinu' nepotului.

— Care prieten? îl iscodi Montalbano, luat prin surprindere.

Află astfel că domnul Zircone îl zărise pe pr'etinu' de cel puţin trei ori: sosea odată cu nepotu' şi intrau amândoi la număru' 28. Gălbiu la păr, ca la vreo treizeci de ani, plinuţ bine. Mai multe nu ştia să-i zică. Număru' maşinii? Da' ce, se ţinea de glume comisaru'? De când cu plăcuţele astea noi, nu mai ştii care-i maşină de păgân şi care-i de creştin de-al nostru! Un BMW gri-metalizat, asta era tot ce ştia – să zică ceva în plus ar fi însemnat să mintă.

Comisarul sună la uşa de la intrarea în sediu. Nu veni nimeni să-i deschidă: era evident că Galluzzo, din spatele uşii, se gândea cum ar fi fost mai bine să reacţioneze.

— Montalbano sunt.

Uşa se deschise imediat.

— Tunisianca nu se arătă încă la faţă, îl informă Galluzzo.

— Şi nici n-o să se arate. Ai avut dreptate, Gallù.

Agentul îşi plecă privirea, cu un aer confuz.

— Cine a împrăştiat vorba?

— Domnul Jacomuzzi.

Ca să-şi treacă mai uşor timpul, Galluzzo se organizase cum scria la carte. Pusese stăpânire pe un teanc de numere vechi din *Venerdì di Repubblica,* pe care domnul Lapecora le ordonase conştiincios pe un raft de stelaj metalic – cel cu hârţogăraie mai puţină –, răsfirându-le pe birou în căutarea paginilor care înfăţişau femei mai mult sau mai puţin goale. În cele din urmă, renunţase să mai caşte ochii la ele şi se încumetase să rezolve un careu de cuvinte încrucişate dintr-o revistă îngălbenită de vreme.

— Oare tre' să stau toată ziulica aici? îl iscodi el cu un aer trist.

— Cred că da, capul sus! Ascultă, eu trec dincolo, o să abuzez o vreme de baia domnului Lapecora.

Nu i se întâmpla des să-l apuce pântecăraia în afara unui orar bine stabilit: se gândi că, probabil, năduful de cu seară, când îl văzuse pe Jacomuzzi maimuţărindu-se la televizor, îi dereglase ritmul digestiei.

Se aşeză pe vine, scoase oftatul ritualic de satisfacţie şi, exact în clipa aceea, ochii minţii i se focalizară asupra unui detaliu pe care-l văzuse în treacăt cu un minut mai devreme, fără să-i fi dat însă nicio atenţie.

Sări în picioare, dădu fuga în prima cameră, ţinându-se cu o

mână de chiloţi şi de pantalonii încă pe vine.

— Nu mişca! răcni spre Galluzzo care, de spaimă, deveni galben ca un mort, ducându-şi instinctiv mâinile la ceafă.

Uite-l, uite-l colea, chiar lângă cotul lui Galluzzo: un „R” mare, negru, aldin, decupat cu migală dintr-o pagină de ziar. Nu, nu de ziar: revistă trebuie să fi fost, pentru că hârtia era lucioasă.

— Ce e? reuşi să articuleze Galluzzo.

— Se poate să fie totul, la fel de bine cum se poate să nu fie nimic, răspunse comisarul, cu expresia pe care trebuie s-o fi avut pe vremuri sibila cumană.

Îşi trase pantalonii, îşi strânse cureaua, dar renunţă să se mai încheie la fermoar şi înşfăcă telefonul.

— Îmi cer scuze dacă vă deranjez, doamnă. În ce dată aţi spus că aţi primit prima scrisoare anonimă?

— Pe 13 iunie, anul trecut.

Mulţumi şi puse receptorul în furcă.

— Dă-mi o mână de ajutor, Gallu. Trebuie să punem în ordine cronologică toate revistele astea şi să vedem dacă nu cumva lipsesc pagini din ele.

Nu după mult timp, găsiră ce căutau: numărul de pe 7 iunie era singurul din care două file fuseseră smulse.

— Să căutăm mai departe, îl îndemnă comisarul.

Lipseau două file şi din numărul de pe 30 iulie; la fel şi în cazul celui de pe 1 septembrie.

Cele trei scrisori anonime fuseseră compuse acolo, la sediu.

— Cu permisiunea ’mneavoastră, făcu Montalbano, cu o expresie de împlinire pe chip.

Galluzzo îl auzi fredonând o melodie în baie.

5

— Domnule chestor? Montalbano sunt. V-am telefonat să vă spun că sunt pur şi simplu îndurerat, însă nu pot veni mâine seară acasă la dumneavoastră, la cină.

— Eşti îndurerat pentru că nu ne putem întâlni sau pentru pastele cu sos negru de sepie?

— Şi de una, şi de alta.

— Dacă e vorba de o problemă de serviciu, aş putea…

— Nu, nu e o problemă de serviciu… Ştiţi, adevărul este că-mi vine în vizită – într-adevăr, numai pentru douăzeci şi patru de ore… Aşadar, îmi vine în vizită…

Cine? Logodnica? I se părea un apelativ potrivit, însă eventual pentru anii o mie opt sute. Prietena? Hm, la vârsta lor?

— Femeia dumitale? îi sugeră chestorul.

— Exact.

— Se vede treaba că domnişoara Livia Burlando ţine foarte mult la dumneata, dacă se încumetă să facă o călătorie atât de lungă şi plictisitoare.

Nu-i vorbise niciodată superiorului său despre Livia; aşadar, în mod normal, ar fi trebuit să nu ştie de existenţa ei. Asta dacă nu cumva cei doi se întâlniseră pe holurile spitalului, pe vremea când el, Montalbano, fusese împuşcat în misiune şi internat acolo.

— Ascultă, zise din nou chestorul. De ce nu ne-o prezinţi şi nouă? Soţia mea s-ar bucura foarte mult. Hai, adu-o şi pe ea mâine seară.

Festinul de sâmbătă era salvat.

— Cu domnul comisar vorbesc? Cu el personal?

— Da, doamnă, eu sunt.

— Aş vrea să vă spun ceva în legătură cu domnul asasinat ieri dimineaţă.

— Îl cunoşteaţi?

— Şi da, şi nu. Nu ne-am conversat niciodată. De altfel, am aflat cum îl cheamă abia aseară, de la televizor.

— Spuneţi-mi, doamnă, credeţi că lucrurile pe care aveţi să mi le spuneţi despre el pot fi, cum să spun, relevante pentru caz?

— Eu zic că da.

— În regulă. Atunci, treceţi pe la mine pe la birou după-amiază, cam pe la ora cinci.

— Nu pot.

— Mă rog, mâine atunci.

— Nu pot nici mâine. Sunt paralitică.

— Înţeleg. În cazul ăsta, vin eu la dumneavoastră. Chiar acum, eventual.

— Sunt acasă tot timpul eu.

— Unde locuiţi, doamnă?

— Salita Granet, numărul 23. Mă cheamă Clementina Vasile Cozzo.

Pe când se îndrepta spre locul întâlnirii, se auzi strigat pe nume. Era maiorul Marniti, care stătea la masă cu un ofiţer mic de stat la cafeneaua Albanese.

— Vi-l prezint pe locotenentul Piovesan, comandatul vedetei *Fulgerul,* cea care…

— Montalbano, încântat de cunoştinţă, îl întrerupse comisarul.

Ba nu, nici vorbă să fie încântat: reuşise să dea la spate povestea aceea cu pescadorul, oare de ce insistau să-l atragă în cursă?

— Haideţi, luaţi o cafea cu noi.

— Ca să fiu sincer, mă grăbesc la o întâlnire.

— Cinci minute numai.

— În regulă. Fără cafea însă.

Se aşează la masa lor.

— Povestiţi-i dumneavoastră, îl îndemnă Marniti pe Piovesan.

— Îi ziţeam domnului maior că, după mine, nu stă deloc în piţioare.

— Cine?

— Povestea cu peţcadorul. Nu-mi miroase-a bine. Noi am reţepţionat *mayday*-ul ţelor de pe *Santopadre* la unu noaptea. Ne-au dat poziţia şi ne-au spus că erau urmăriţi de vedeta *Rameh.*

— Şi care era poziţia? se informă comisarul fără tragere de inimă.

— Puţin dincolo de apele noastre teritoriale.

— Iar voi v-aţi grăbit să le săriţi în ajutor.

— Sinţer, ar fi trebuit să se ducă vedeta *Trăznetul,* care era mai aproape de ei.

— Şi de ce nu s-a dus *Trăznetul,* atunci?

— Pentru că, o oră mai devreme, fusese lansat un SOS de către un alt peţcador, care ţerea azutor pentru că lua apă la bord. Iar *Trăznetul* s-a dus pe urmele *Tunetului,* şi uite-aşa a rămas ditamai ţectorul de mare nesupravegheat.

„Fulger, trăsnet, tunet: mereu vreme rea în marina noastră”, îşi zise în gând Montalbano. În schimb, cu voce tare, spuse:

— Şi bineînţeles că nu au găsit niciun fel de pescador, în niciun fel de dificultate.

— Bineînţeles. Tot aşa cum niţi eu, când am azuns la faţa locului, nu am găsit niţi ţea mai mică urmă de *Santopadre* sau de *Rameh.* Care, în paranteză fie ţpus, în niţiun caz nu a fost de ţerviţiu în noaptea aţeea. Nu ştiu ţe să zic, dar mie-mi miroase!

— A ce? îl iscodi Montalbano.

— A contrabandă, răspunse Piovesan.

Comisarul se ridică, apoi îşi desfăcu larg braţele, strângând din umeri.

— Ce putem noi să-i facem? ziceţi şi ’mneavoastră, ce să-i facem noi dacă ăia de la Trapani şi Mazàra ne-au luat ancheta?

Actor hârşit, Montalbano!

— Dom’ comisar! Dom’ Montalbano!

Iarăşi cineva care striga după el pe stradă! Oare exista vreo şansă să ajungă înainte de lăsarea serii la doamna – sau, poate, domnişoara – Clementina? În cele din urmă, se întoarse spre cel care, urmărindu-l, continua să-l strige: era Gallo.

— Ce-i?

— Ni’ca nu-i. Da’ dacă tot vă văzui, vă chemai.

— Încotro mergi?

— M-a sunat Galluzzo de la birou’ lu’ Lapecora. Acu’ mă duc să cumpăr două-trei sandviciuri şi îi mai ţin de urât, să treacă vremea.

Numărul 23 de pe Salita Granet era exact vizavi de numărul 28; cele două case erau, practic, identice.

Clementina Vasile Cozzo era o septuagenară distins îmbrăcată. Stătea într-un scaun cu rotile. Apartamentul era curat-lună, pur şi simplu sticlea. Urmată de Montalbano, femeia se poziţionă foarte aproape de o fereastră acoperită cu o perdea groasă. Îi făcu semn comisarului să-şi ia un scaun şi să se aşeze

în faţa ei.

— Sunt văduvă, începu ea, însă fiul meu, Giulio, are grijă să nu-mi lipsească nimic, niciodată. Acu-s pensionară, dar înainte vreme am fost învăţătoare. Fiul meu plăteşte o menajeră, care vede de mine şi de casă. Vine pe aici de trei ori pe zi, dimineaţa, la prânz şi seara, când mă pregătesc de culcare. Nora mea, care mă iubeşte ca o adevărată fiică, trece pe aici cel puţin o dată pe zi, la fel ca Giulio, de altminteri. Lăsând deoparte nenorocirea asta care m-a lovit în urmă cu şase ani, pot zice că n-am a mă plânge de nimic. Ascult la radio, mă uit la televizor, dar cel mai mult îmi place să citesc. Vedeţi colea?

Şi arătă spre două etajere încărcate până la refuz cu cărţi.

Oare când avea de gând să se hotărască doamna – şi nu domnişoara, între timp se dumirise – să treacă la subiect?

— Mi-am permis această introducere ca să vă fac să înţelegeţi că nu sunt genul de persoană care-şi bagă nasul unde nu-i fierbe oala, una care-şi trece timpul spionând ce fac alţii. Şi totuşi, uneori se întâmplă să vezi ce se întâmplă chiar şi atunci când nu vrei.

În clipa aceea sună telefonul *cordless* pe care doamna îl ţinea pe o tăblie prinsă de braţul scaunului cu rotile.

— Giulio? Da, domnul comisar e aici, cu mine. Nu, n-am nevoie de nimic. Vorbim mai târziu.

Se uită la Montalbano zâmbind.

— Giulio nu era de acord să mă întâlnesc cu dumneavoastră. N-ar fi vrut să mă amestec, să mă implic în treburi care, zice el, nu mă privesc. Vreme de zeci şi zeci de ani, oamenii de bine de prin părţile astea au repetat într-una că mafia nu-i priveşte pe ei şi că era numai treaba lor, a mafioţilor. Însă eu pe elevii mei i-am învăţat că *nenti vitti, nenti sacciu*[4] este cel mai mare dintre păcatele de moarte. Iar acum, când mi-a venit rândul să mărturisesc ceea ce am văzut, ce să fac? Să dau înapoi?

Tăcu, apoi oftă adânc. Lui Montalbano, doamna Clementina Vasile Cozzo îi plăcea din ce în ce mai mult.

— Să mă iertaţi dacă mă mai pierd în divagaţii. Vreme de patruzeci de ani, cât am fost învăţătoare, nu am făcut altceva decât să vorbesc şi iar să vorbesc. Aşa că mi-a rămas obişnuinţa asta. Ridicaţi-vă!

---

[4] În dialect sicilian, „n-am văzut nimic, nu ştiu nimic”; practic, este esenţa „legii tăcerii” *(omertù)* împământenite în teritoriile controlate de mafie (n.tr.).

Montalbano se supuse, ca un şcolar ascultător.

— Postaţi-vă în spatele meu, apoi aplecaţi-vă până la înălţimea ochilor mei.

În clipa în care comisarul se apropie atât de mult, încât părea că-i spune ceva la ureche, doamna ridică un colţ al perdelei.

Avu senzaţia că se afla acolo, înăuntru, în prima cameră a localului domnului Lapecora, întrucât pânza de voal aplicată direct pe geam era prea fină ca să ecraneze ferestrele. Gallo şi Galluzzo mâncau sandviciuri care, în realitate, erau jumătăţi de franzelă umplute. Între ei, o sticlă de vin şi două pahare de plastic. Fereastra doamnei Clementina era plasată la o înălţime ceva mai mare decât cealaltă şi, printr-un efect curios de perspectivă, cei doi agenţi şi obiectele din jurul lor apăreau uşor mărite.

— Iarna, când dincolo se aprindea lumina, se putea vedea şi mai bine, comentă doamna, lăsând colţul perdelei să cadă.

Montalbano îşi reluă locul pe scaun.

— Aşadar, doamnă, ce aţi văzut?

Clementina Vasile Cozzo îi spuse ce a văzut.

Odată istorisirea încheiată, comisarul se pregăti să-şi ia rămas-bun, când auzi uşa de la intrare deschizându-se şi apoi închizându-se la loc.

— A sosit menajera, spuse doamna Clementina.

Intră o fătucă la vreo douăzeci de ani, scundă, trupeşă şi cu un aer sever, care îi aruncă o privire aspră intrusului.

— Toate bune? iscodi ea, suspicioasă.

— Da, toate bune.

— Atuncea, eu mă duc în bucătărie să pun apa la fiert, anunţă ea.

Şi ieşi, deloc sigură că bătrâna spunea adevărul.

— Atunci, doamnă, eu vă mulţumesc şi… începu comisarul, ridicându-se.

— De ce nu rămâneţi să luaţi masa cu mine?

Montalbano simţi cum îl ia sfârşeala de la stomac. Doamna Clementina era o femeie bună, amabilă şi tot restul, dar fără doar şi poate că se nutrea doar cu grâu încolţit şi cartofi fierţi.

— Ca să fiu sincer, am foarte mult de…

— Pina, menajera, e o bucătăreasă clasa-ntâi, credeţi-mă pe cuvânt. Pentru azi mi-a zis c-o să gătească paste *alla norma.*

Ştiţi dumneavoastră, cu vinete fripte şi *ricotta* sărată.

— Iisuse! făcu Montalbano, aşezându-se la loc, pe scaun.

— Iar pentru felul doi, *stracotto,* tocană înăbuşită de viţel.

— Iisuse! repetă Montalbano.

— Ce-i, de ce vă cruciţi aşa?

— Mă întrebam dacă nu cumva e prea consistent... Să nu vă pice greu...

— De ce ar trebui? Eu am stomac sănătos, nu ca fătucile astea de douăzeci de ani care o duc cât e ziulica de lungă cu o jumătate de măr şi un suc de morcovi. Nu cumva sunteţi de aceeaşi părere cu fiul meu, Giulio?

— N-am avut plăcerea să-l cunosc.

— Zice că, la vârsta mea, nu-i cuviincios să mănânc toate treburile astea. Cred că mă consideră cam fără ruşine. Dac-ar fi după el, ar trebui s-o duc de-aici încolo numai cu piureuri şi papare. Aşadar, ce faceţi, rămâneţi?

— Rămân, răspunse hotărât comisarul.

Traversă strada, urcă scările casei de vizavi şi bătu la uşa localului. Veni să-i deschidă Gallo.

— Îl schimbai pe Galuzzo, explică. Apoi: Dom’le, veniţi de la secţie?

— Nu. De ce?

— Fazio a telefonat aici ca să ne întrebe dacă vă văzurăm azi. Zicea că are ceva important să vă spună.

Comisarul se repezi spre telefon.

— Domnule comisar, mi-am permis să vă caut pen’ că e vorba – eu aşa zic – de o noutate importantă. Vă amintiţi, nu-i aşa, că aseară mi-aţi ordonat să dau o notă de căutare generală pe numele lu’ Karima? Ei bine, acu’ nici o juma’ de oră m-a sunat domnul Mancuso de la Oficiul pentru Străini din Montelusa. Zice c-a aflat, din pură întâmplare, unde locuieşte tunisianca.

— Zi-mi.

— Locuieşte la Villaseta, pe via Garibaldi, numărul 70.

— Vin imediat la secţie şi mergem amândoi acolo.

La intrare, îl opri un bărbat în jur de patruzeci de ani, bine îmbrăcat.

— Dumneavoastră sunteţi cumva domnul comisar Montalbano?

— Da, dar n-am timp acum.

— De două ore vă aştept. Colaboratorii dumneavoastră n-au ştiut să-mi spună dacă vă mai întoarceţi sau nu astăzi. Sunt Antonio Lapecora.

— Fiul? Medicul?

— Da.

— Condoleanţe. Haideţi înăuntru. Cinci minute doar, nu mai mult.

Fazio îi veni în întâmpinare.

— Maşina e pregătită.

— În cinci minute plecăm. Mai întâi, am ceva de discutat cu domnul.

Trecură în birou, comisarul îl invită pe medic să ia loc, iar el se aşeză pe scaunul de la masa de lucru.

— Vă ascult.

— Vedeţi dumneavoastră, domnule comisar, au trecut mai bine de cincisprezece ani de când trăiesc la Valledolmo, unde, de altfel, îmi exercit şi profesiunea. Sunt pediatru. Tot acolo, la Valledolmo, m-am şi căsătorit. Vă spun toate astea ca să înţelegeţi de ce, în timp, raporturile mele cu părinţii s-au atenuat în mod inevitabil. De altfel, pot spune că între noi n-a fost niciodată o relaţie prea apropiată. Cu timpul, nu mai petreceam decât puţin timp împreună, doar de sărbători. În rest, câte un telefon o dată la două săptămâni. Acesta este şi motivul pentru care anul trecut, pe la începutul lui octombrie, am rămas foarte surprins când am primit o scrisoare de la tata. Iată, asta e.

Îşi duse mâna la buzunar, trase afară scrisoarea şi i-o întinse comisarului.

„Nino, dragul meu,

Ştiu că scrisoarea asta o să te mire. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să nu afli nimic despre o poveste în care m-am trezit implicat şi care astăzi ameninţă să devină o chestiune foarte gravă pentru mine. Acum însă, îmi dau seama că nu mai pot continua aşa. Am mare nevoie de ajutorul tău. Şi încă ceva: despre scrisoarea asta să nu-i pomeneşti nimic mamei tale. Te sărut,

Tata.”

— Şi ce-aţi făcut?

— Păi, vedeţi dumneavoastră, două zile mai târziu trebuia să plec la New York... Am stat plecat o lună. Când m-am întors, l-am sunat pe tata şi l-am întrebat dacă mai avea nevoie de mine, iar el mi-a zis că nu. Apoi, ne-am şi întâlnit faţă-n faţă, însă nu a mai adus niciodată vorba despre acest subiect.

— Aveţi idee la ce s-ar fi putut referi povestea asta periculoasă despre care pomenea tatăl dumneavoastră?

— Atunci mi-am spus că ar fi putut avea legătură cu firma pe care ţinea morţiş s-o redeschidă, în ciuda părerii mele absolut contrare. Trebuie să recunosc că ne-am şi certat din cauza asta. În plus, mama făcuse aluzie la relaţia tatei cu o femeie care îl obliga la cheltuieli excesive...

— Să ne oprim aici. În concluzie, v-aţi convins singur că ajutorul pe care vi-l cerea tatăl dumneavoastră consta, în principal, dintr-un împrumut sau ceva asemănător?

— Dacă e să fiu sincer, da.

— Şi nu aţi intervenit în niciun fel, în ciuda tonului îngrijorat şi îngrijorător al scrisorii.

— Păi, vedeţi dumneavoastră...

— Câştigaţi bine, doctore?

— Nu mă pot plânge.

— Satisfaceţi-mi o curiozitate: de ce aţi vrut să-mi arătaţi această scrisoare?

— Pentru că acum, când a fost ucis, perspectiva s-a schimbat. Cred că vă este de folos în cadrul anchetei.

— Nu, nu este, replică liniştit Montalbano. Luaţi-o înapoi şi puneţi-v-o în ramă. Aveţi copii, doctore?

— Unul. Calogerino, are patru ani.

— Vă urez să nu aveţi niciodată nevoie de fiul dumneavoastră.

— De ce, mă rog? îl iscodi, descumpănit, doctorul Antonio Lapecora.

— Pentru că, dacă-i adevărat că aşchia nu sare departe de trunchi, aţi belit sparanghelu' rău de tot.

— Dar cum vă permiteţi?

— Dacă în zece secunde nu v-aţi uşchit din faţa mea, pun să vă aresteze. Găsesc eu un motiv.

Doctorul o tuli atât de iute, încât răsturnă scaunul pe care şezuse până atunci.

Deznădăjduit, Aurelio Lapecora îi ceruse ajutor fiului, care găsise de cuviinţă că era cel mai potrivit moment să pună între el şi propriul său tată Oceanul.

Până în urmă cu treizeci de ani, Villaseta consta într-un număr de douăzeci de case – de fapt, colibe –, dispuse câte zece pe fiecare latură a şoselei provinciale Vigàta-Montelusa. Însă în anii *boom*-ului economic, freneziei edilitare a epocii (pe care ţara noastră părea să se bazeze în mod constituţional: „Italia este o republică fondată pe munca în construcţii.”) i s-a adăugat delirul construirii de străzi. Prin urmare, Villaseta sfârşi prin a deveni punctul de intersecţie a trei şosele cu trafic de viteză, o superstradă, o aşa-zisă „bretea”, două şosele provinciale şi trei interprovinciale. După câţiva kilometri de peisaj pitoresc, câteva dintre aceste şosele dotate cu parapete de siguranţă vopsite oportun în roşu – şi unde de-a lungul timpului fuseseră asasinaţi judecători, poliţişti, carabinieri, agenţi ai Gărzii de Finanţe şi chiar gardieni de închisoare – îi rezervau vilegiaturistului solitar şi neprevăzător surpriza de a se termina subit, în mod inexplicabil (sau, poate dimpotrivă, foarte uşor de explicat), la poalele vreunui deal într-atât de dezolant, încât se putea foarte uşor bănui că pe acolo nu călcase niciodată picior de om. În schimb, altele se curmau – tot brusc – pe ţărmul mării: plajă cu nisip auriu şi atâta tot; nicio casă cât vezi cu ochii, nici măcar un vas la orizont – motiv suficient pentru ca vilegiaturistul neprevăzător să cadă pradă sindromului Robinson.

Astfel, urmându-şi instinctul ancestral de a-şi plasa casele de o parte şi de alta a străzilor, oricare ar fi fost ele, Villasetta devenise în scurt timp o supercomună, întinsă şi labirintică.

— Mai găseşte via Garibaldi, dacă poţi! se lamentă Fazio, care era la volan.

— Care e cel mai periferic cartier din Villaseta? se informă comisarul.

— Cel din dreptul şoselei spre Butera.

— Să mergem.

— De unde ştiţi că via Garibaldi e prin părţile alea?

— Crede-mă pe cuvânt.

Era sigur că nu se înşală. Constatase, prin observare nemijlocită, că în anii dinaintea miracolului economic sus-amintit, străzile din zona centrală a fiecărei urbe sau comune

purtau – în memoria veşnic recunoscătoare lor – nume de părinţi ai patriei (gen Mazzini, Garibaldi sau Cavour), de politicieni ai vremurilor de demult (Orlando, Sonnino, Crispi) şi de clasici (Dante, Petrarca, Carducci; pe Leopardi îl întâlnise mai rar). După *boom,* toponomastica se schimbase: părinţii patriei, politicienii de altădată şi clasicii sfârşiseră la periferie, în vreme ce în centru stăteau acum Pasolini, Pirandello, De Filippo, Togliatti, De Gasperi şi nelipsitul Kennedy (se înţelegea de la sine că era vorba despre John, nu despre Bob, chiar dacă odată, pe când rătăcea printr-un cătun pierdut din Nebrodi, Montalbano se pomenise în piaţa „Fratelli Kennedy”).

De data aceasta, socoteala comisarului se potrivi numai pe jumătate. Pe de o parte ghicise, pentru că de-a lungul şoselei spre Butera survenise, precum prevăzuse, migrarea centrifugală a numelor istorice. Pe de altă parte însă se înşelase, întrucât străzile acelui – să-i zicem – cartier erau înregistrate nu cu nume ale părinţilor patriei, ci – mai înţelege ceva, dacă poţi! – cu ale lui Verdi, Bellini, Rossini şi Donizetti. Descurajat, Fazio se hotărî să-i ceară lămuriri unui bătrân nevoiaş, pe care un măgar costeliv îl căra agale în spinare, laolaltă cu o legătură de crengi uscate. Cum măgarul hotărâse că n-avea să se oprească din mers, Fazio se văzu obligat să conducă cu motorul în ralanti pe lângă el.

— Îmi cer scuze, via Garibaldi e-n jos?

Bătrânul nu părea să fi auzit.

— În jos e via Garibaldi? repetă Fazio cu voce mai puternică.

— Jos Caribaldi? Adicătelea ’mneata vii aicea ca să-i zici „jos” lu’ Caribaldi, cu tot bordelu’ care-o ajuns ţărişoara noastră? Da’ de unde atâta „jos”? Caribaldi tre’ adus înapoi, aşa să ştii ’mneata! Tre’ adus înapoi cât mai degrabă, ca să le facă curu’ muci la toată şleahta asta de fii de căţea.

6

În cele din urmă, găsiră via Garibaldi: mărginea un câmp îngălbenit, lăsat pârloagă, pe care, din loc în loc se mai zărea pata verde a câte unei grădini vlăguite. La numărul 70 se afla o căscioară din blocuri de gresie, nezugrăvită. Două odăi: în cea de jos se ajungea trecând de o uşă mai degrabă scundă, cu o fereastră alături; la cea de deasupra, care se bucura şi de un mic balcon, se urca pe o scară exterioară. Fazio bătu la uşa cea scundă şi imediat veni să deschidă o bătrână, îmbrăcată cu o *gallabiya,* un cămăşoi cam zdrenţăros, dar curat. Dând cu ochii de cei doi, răbufni într-un torent de cuvinte arăbeşti, întrerupte când şi când de icnete ascuţite.

— Ei, da, noapte bună! comentă iritat Montalbano, pierzându-se neaşteptat de uşor cu firea (între timp, cerul devenise parţial noros).

— Aşteaptă, aşteaptă, i se adresă Fazio bătrânei, întinzându-şi palmele în faţă, cu gestul a cărui semnificaţie este unanim recunoscută la nivel internaţional ca fiind: „Opreşte-te!”

Bătrâna înţelese şi tăcu brusc.

— Ka-ri-ma? întrebă Fazio şi, temându-se că nu a pronunţat bine numele, execută câţiva paşi înainte şi-napoi unduindu-şi şoldurile şi aranjându-şi o podoabă capilară pe cât de amplă, pe atât de imaginară.

Bătrâna râse.

— Karima! zise, indicând cu arătătorul camera de deasupra.

Cu Fazio cap de coloană, Montalbano în urma lui şi bătrâna care încheia plutonul scoţând strigăte de neînţeles, au urcat scara exterioară. Fazio bătu în uşă, însă nu le deschise nimeni. Chiotele muierii deveniră şi mai ascuţite. Fazio bătu din nou. Cu gesturi hotărâte, bătrâna îl dădu deoparte pe comisar, trecând de el, apoi îl îndepărtă şi pe Fazio şi se postă în faţa lor, cu umerii lipiţi de uşă. Apoi îl imită pe Fazio, netezindu-şi părul şi unduindu-şi şoldurile, şi îşi continuă monologul mut mimând mişcările cuiva care pleacă; apoi îşi coborî mâna cu palma întinsă până la nivelul şoldului, o înălţă din nou, îşi răsfiră degetele fluturându-le prin faţa ochilor lor şi repetă mişcările unuia care o ia din loc.

— Avea un copil? întrebă, stupefiat, comisarul.

— S-a uşchit cu fiul ei, un *picciliddro* de cinci ani, dacă am înţeles bine, îi confirmă Fazio.

— Vreau să ştiu mai multe, făcu Montalbano. Sună la Montelusa, la Oficiul pentru Străini şi cere-le să ne trimită pe cineva care ştie arăbeşte. Cât mai repede cu putinţă.

Fazio se îndepărtă, urmat de bătrâna care continua să-i vorbească gesticulând. Comisarul se aşeză pe o treaptă, îşi aprinse o ţigară şi se luă la întrecere de imobilitate cu o şopârlă popositǎ pe o treaptă mai jos.

Buscaìno, agentul care ştia arăbeşte pentru că se născuse în Tunisia şi trăise acolo până la vârsta de cincisprezece ani, sosi după nici trei sferturi de oră. Aflând că noul sosit îi vorbeşte limba, bătrâna se hotărî să colaboreze întru totul.

— Zice aşa, că ar vrea să-i povestească totul lu unchiu', traduse Buscaìno.

Ce era asta? După copil, mai apărea acum şi un unchi pe firmament?

— Cum vine asta, băga-mi-aş? iscodi Montalbano, înfierbântându-se brusc.

— 'Mmm, unchiu' chiar 'mneavoastră sunteţi, dom' comisar, îi explică agentul. E un titlu de respect. Mai zice cum că alde Karima se întoarse aici ieri dimineaţă, pe la nouă jumate, a luat copilu' cu ea şi a plecat în fuga cea mare. Zice că părea zbuciumată, înfricoşată mai bine zis.

— Cheie de la camera de sus are?

— Da, zise agentul după ce o iscodi pe femeie.

— Spune-i să ţi-o dea şi hai să aruncăm o privire.

Cât timp urcară scara, bătrâna vorbi fără-ntrerupere, iar Buscaìno traduse prompt. Fiul Karimei avea cinci ani; mama îl lăsa la bătrână în fiecare zi, pentru că se ducea să muncească; pe *picciliddro* îl chema François şi era făcut c-un francez aflat în trecere prin Tunisia.

În odaia Karimei, de o curăţenie exemplară, erau un pat matrimonial, un pătuţ pentru *picciliddro,* ferit de o perdea, o măsuţă cu televizorul şi telefonul pe ea, o masă mai mare cu patru scaune de jur-împrejur, o măsuţă de toaletă cu patru sertare şi un dulap. Două sertare erau pline cu fotografii. Într-un colţ se afla o cămăruţă închisă cu o uşă pliantă de plastic, în care îşi găsiseră loc un vas de toaletă, un bideu şi o chiuvetă.

Aici, parfumul pe care comisarul îl simţise în camera de lucru a lui Lapecora, *Volupté,* era foarte intens. În afara balconului, mai exista şi o fereastră cu vedere în spatele casei, spre o grădiniţă bine întreţinută.

Montalbano luă o fotografie: o tânără de vreo treizeci de ani, cu piele măslinie, ochi mari şi pătrunzători, care ţinea de mână un copil.

— Întreab-o dacă ei sunt Karima şi François.

— Da, spuse Buscaìno.

— Unde se duceau să mănânce? Aici nu văd niciun aragaz.

Bătrâna şi agentul discutară animat o vreme, apoi Buscaìno îl înştiinţă că băiatul mânca întotdeauna la ea, la bătrână. La fel şi Karima, atunci când era acasă, lucru care se întâmpla uneori, seara.

Primea bărbaţi în casă?

Buscaìno nu termină bine de tradus, că femeia îşi arătă limpede indignarea. Karima mai-mai că era o *ginn,* o sfântă – jumătate om, jumătate înger –, n-ar fi făcut în ruptul capului *haram,* treburi ilegale. Îşi câştiga pâinea cu sudoare – era menajeră, curăţa mizeria bărbaţilor. Era bună şi generoasă; pentru cumpărături, supravegherea copilului şi ca să ţină casa curată îi dădea mult mai mulţi bani decât era nevoie şi nu-i cerea niciodată restul. Unchiu' – adicătelea Montalbano, cum ar veni – era fără doar şi poate un om înţelept la judecată şi drept la faptă; prin urmare, cum putea să gândească una ca asta despre Karima?

— Spune-i, făcu comisarul continuând să se uite la fotografii, că Allah e mare şi milostiv, dar că dacă îmi toarnă gogoşi, atunci cu siguranţă că lui Allah n-o să-i pice bine, pentru că duce justiţia de nas. Şi-n căzu' ăsta o să fie vai şi-amar de curu' ei.

Buscaìno traduse conştiincios, iar bătrâna amuţi, ca şi cum i s-ar fi consumat brusc bateriile. Apoi însă, o invizibilă cheiţă interioară păru să-i fi întors motoraşul invizibil, căci bătrâna reîncepu să vorbească fără întrerupere. Unchiu', ca un om înţelept ce era, avea dreptate, văzuse lucrurile întocmai. În ultimii doi ani, venise de mai multe ori în vizită un bărbat tânăr. Sosea întotdeauna într-un automobil mare.

— Întreab-o ce culoare avea.

Dialogul dintre bătrână şi Buscaìno se dovedi lung şi laborios.

— Îmi pare c-am înţeles gri metalic.

— Ce făceau tânărul acela şi Karima?

Ceea ce obişnuiesc să facă un bărbat şi o femeie, unchiule. Bătrâna auzea patul scârţâind în camera de deasupra.

Dormea acolo, cu Karima?

O singură dată, iar a doua zi de dimineaţă o dusese la serviciu cu maşina.

Da, da' era om rău. Într-o noapte, de deasupra se auzise zaveră mare.

Karima striga şi plângea, pe urmă omu' cel rău plecă.

Ea dădu fuga sus şi o găsi pe Karima plângând în hohote, cu semne de bătaie pe trupul gol. Din fericire, François nu se trezise.

Nu cumva omu' cel rău trecuse pe la ea miercuri seara?

Cum făcuse unchiu' de ghicise? Ba da, venise, da' nu făcu nimic cu Karima. O urcă în maşină şi plecară amândoi.

Pe la ce oră?

Să fi tot fost zece seara. Karima îl adusese pe François jos, la ea: i-a zis că n-avea să se întoarcă acasă în noaptea aceea. Aşa a şi fost: se întoarse abia a doua zi dimineaţa, pe la vreo nouă, dispărând apoi cu copil cu tot.

Omul cel rău o însoţea?

Nu, venise cu autobuzul. Omul cel rău sosi, în schimb, la un sfert de oră după ce Karima şi fiul ei plecaseră. Aflând că femeia nu era acasă, se urcase înapoi în maşină şi plecase în grabă s-o caute.

Karima îi spusese unde intenţiona să ajungă?

Nu, nu vorbiseră. Îi văzuse însă îndreptându-se pe jos spre Villseta veche: acolo opresc autobuzele.

Îşi luase cu ea vreo valiză?

Da, una mică.

Să se uite bătrâna atent în jur. Lipsea ceva din odaie?

Bătrâna deschise larg uşile de la dulap – în odaie se revărsă o pală intensă de parfum *Volupté* –, apoi deschise sertarul, căutând febril printre lucruri.

În cele din urmă, le spuse că în valijoară Karima trebuie să-şi fi pus doar o pereche de pantaloni, o cămaşă şi două-trei perechi de chiloţi. Sutien nu purta. Mai luase cu ea un rând de haine şi lenjerie de corp pentru cel mic.

Să se uite mai atent. Nu mai lipsea şi altceva?

A, ba, da, cărţoiul pe care-l ţinea lângă telefon.

Aflară că, de fapt, cărţoiul era un soi de agendă-jurnal. Fără doar şi poate că femeia îl luase cu ea.

— Nu crede că va sta plecată mult timp, comentă Fazio.

— Întreab-o, îi zise comisarul lui Buscaìno, dacă femeia lipsea des noaptea de acasă.

Des, nu. Când şi când numai. Însă o anunţa întotdeauna.

Montalbano îi mulţumi lui Buscaìno, apoi îl întrebă:

— N-ai putea să-l repezi pe Fazio până la Vigàta?

Fazio îşi privi perplex superiorul.

— De ce, ’mneavoastră ce faceţi?

— Mai rămân o vreme pe-aici.

Din teancul de fotografii pe care comisarul începu să le examineze, îi atrase atenţia un plic galben, în care descoperi vreo douăzeci de poze cu Karima goală, în poziţii provocatoare, dacă nu chiar de-a dreptul obsecene: un soi de pictorial pentru un gen de trafic – despre asta nu încăpea îndoială – rezervat gusturilor celor mai alese. Cum era oare cu putinţă ca o muiere aşa de arătoasă să nu-şi fi găsit încă un soţ, un amant care s-o întreţină, în aşa fel încât să nu fie nevoită să se prostitueze? Descoperi una în care Karima, într-un stadiu avansat al sarcinii, privea îndrăgostită la un bărbat înalt şi blond, de care stătea literalmente atârnată: probabil că acela era tatăl lui François, francezul în trecere prin Tunisia. Altele o înfăţişau pe Karima încă o copilă, cu un băieţandru ceva mai măricel decât ea: semănau foarte mult, aveau ochii la fel, erau neîndoielnic frate şi soră. Fotografii cu fratele erau foarte multe, surprinse de-a lungul anilor. Ultima trebuie să fi fost cea în care Karima, ţinându-şi în braţe băieţelul de numai câteva luni, poza lângă fratele său îmbrăcat în uniformă şi cu un pistol mitralieră în mâini. Luă fotografia şi coborî scara. Într-un castron, bătrâna frământa o cantitate sănătoasă de carne tocată, în care adăugase grăunţe de grâu copt. Pe o farfurie fuseseră deja pregătite să fie fripte câteva frigărui, fiecare bucăţică de carne fiind învelită în frunze de viţă. Montalbano îşi făcu palma căuş, mişcând-o de sus în jos şi invers. Bătrâna înţelese întrebarea. Arătă mai întâi spre mojar:

— *Kubba.*

Apoi luă în mână o frigăruie.

— *Kebab.*

Comisarul îi arătă fotografiile, punând degetul pe figura

bărbatului. Bătrâna îi dădu un răspuns imposibil de înţeles. Montalbano se înfurie pe el însuşi: oare de ce fusese atât de nerăbdător să scape de Buscaìno? Apoi îşi aminti că tunisienii avuseseră ani şi ani de-a face cu francezii. Riscă.

— *Frère?*

Privirea bătrânei se lumină.

— *Oui. Son frère Ahmed.*

— *Où est-il?*

— *Je ne sais pas,* făcu bătrâna desfăcându-şi larg braţele.

După acest scurt dialog de ghid de conversaţie, Montalbano urcă din nou scara exterioară şi aduse fotografia cu Karima gravidă şi bărbatul cel blond.

— *Son mari?*

Bătrâna făcu un gest de dispreţ.

— *Simplement le père de François. Un mauvais homme.*

Cam prea mulţi bărbaţi răi întâlnise, şi încă mai întâlnea, frumoasa Karima.

— *Je m'appelle Aisha,* zise pe neaşteptate bătrâna.

— *Mon nom est Salvo,* răspunse Montalbano.

Sări în maşină, găsi patiseria pe care o zărise venind spre bătrână, cumpără douăsprezece *cannoli*[5] şi se întoarse. Aisha pregătise masa sub un umbrar minuscul înjghebat în spatele căsuţei, lângă grădină. Câmpul era pustiu. Comisarul lăsă tava pe masă, iar bătrâna înfulecă iute două *cannoli* drept aperitiv. *Kubba* nu-l entuziasmă pe Montalbano, însă *kebab*-ul avea o savoare de ierburi cu aromă intensă care îi oferea o vivacitate aparte – sau, cel puţin, aşa găsiră de cuviinţă veleităţile lui imperfecte de adjectivare să definească momentul.

Cât timp mâncară, Aisha îi povesti – probabil – viaţa, numai că franceza o pierduse pe drum şi acum vorbea numai în arabă. Totuşi, chiar şi aşa, comisarul participă activ la conversaţie: dacă bătrâna râdea, râdea şi el; dacă bătrâna se întrista, el îşi lua o expresie de sâmbăta morţilor.

După cină, Aisha strânse masa, în timp ce Montalbano, împăcat cu sine însuşi şi cu lumea, îşi aprinse o ţigară. Pe urmă, bătrâna veni la el cu un aer misterios, conspirativ. Ţinea în mână o cutiuţă neagră, lungă şi îngustă – probabil că înăuntru fusese un colier sau ceva similar. Aisha o deschise: înăuntru se

[5] Desert specific patiseriei siciliene (n.red.).

afla un libret la purtător de la Banca Populară din Montelusa.

— Karima, zise bătrâna şi îşi duse degetul la buze, semn că acela era un secret şi aşa trebuia să rămână şi pe mai departe.

Montalbano luă libretul şi-l deschise.

Cinci sute de milioane bătuţi pe muchie.

Cu un an în urmă – îi mărturisise doamna Clementina Vasile Cozzo – o lovise un acces de insomnie atât de teribil, de nu-i aflase nicicum leacul; din fericire, n-o ţinuse decât câteva luni. Îşi petrecea cea mai mare parte a nopţii uitându-se la televizor sau ascultând la radio. De citit nu, nu izbutise neam, pentru că, după un timp, ochii începeau să-i se zbată. O dată – să fi tot fost ora patru dimineaţa, dacă nu chiar mai devreme – auzi doi beţivi sfădindu-se cât îi ţinea gura chiar sub fereastra ei. Ridică un colţ al perdelei – numai aşa, de curiozitate – şi văzu că la domnul Lapecora era încă lumină. Ce să facă domnul Lapecora acolo la ora aceea târzie din noapte? Şi chiar aşa şi stăteau lucrurile: domnul Lapecora nu era acolo, de fapt nu era nimeni, camera era goală. Doamna Vasile Cozzo îşi zise că, probabil, cineva uitase lumina aprinsă. Deodată, apăru în fugă, ieşind din cealaltă cameră – despre care ea ştia că exista, dar pe care nu reuşea s-o vadă –, un tânăr pe care-l mai zărise trecând uneori pe acolo, pe la local, chiar şi atunci când domnul Lapecora lipsea. Tânărul acela, gol-puşcă, alergă la telefon, ridică receptorul, începu să vorbească. Era evident că sunase cineva, însă doamna Clementina nu putuse să audă telefonul. Puţin mai târziu, venind tot din cealaltă odaie, apăru Karima. Goală şi ea, stătu să-l asculte pe flăcăul care discuta aprins. Pe urmă, convorbirea se termină, tinerelul o înşfăcă pe Karima şi se întoarseră amândoi în camera din care veniseră, ca să termine ceea ce făceau în clipa în care telefonul îi întrerupsese. Pe urmă, apărură îmbrăcaţi, stinseră lumina şi plecară cu maşinoiul acela gri-metalizat al lui.

În cursul anului trecut, scenariul se repetase de patru sau de cinci ori. De cele mai multe ori stăteau fără să facă sau să zică nimic, iar dacă el o apuca uneori de braţ ca s-o ducă dincolo, era numai ca să-şi mai treacă vremea. Uneori se întâmpla ca el să scrie sau să citească ceva, în timp ce ea moţăia pe scaun, cu capul pe masă, aşteptând să sune telefonul. Altădată, după ce primea telefonul aşteptat, flăcăul suna, la rândul lui, una sau

două persoane.

Lunea, miercurea şi vinerea, femeia aceea, Karima, făcea curăţenie în sediu – ce să fi fost, Doamne iartă-mă, de curăţat atâta acolo? – şi uneori răspundea la telefon, însă nu-i trecea niciodată receptorul domnului Lapecora, cu toate că el era acolo, în persoană, stând să asculte ce vorbea ea cu capul plecat, cu privirea ţintuită în pământ, ca şi cum discuţia aceea nu l-ar fi privit sau ca şi cum s-ar fi simţit ofensat.

După părerea doamnei Clementina Vasile Cozzo, jupâneasa, slujnica – în sfârşit, Karima asta sau cum o fi chemând-o – era o femeie prefăcută, rea.

Nu numai că făcea ceea ce făcea cu tânărul oacheş, dar de câteva ori îl zădărâse şi pe bietu' Lapecora, care, inevitabil, sfârşise prin a ceda, lăsându-se condus în ultima odaie. O dată, în timp ce Lapecora stătea la măsuţa de scris citindu-şi ziarul, ea îngenunche în faţa lui, îl desfăcu la pantaloni şi, aşa în genunchi cum stătea... Ajunsă cu povestirea aici, doamna Vasile Cozzo roşi brusc şi-şi încheie mărturisirea.

Era limpede că tânărul şi Karima aveau cheia de la sediu, fie c-o obţinuseră de la Lapecora, fie că făcuseră o copie. La fel de limpede – deşi în cazul acesta nu existaseră martori pradă crizelor de insomnie – era şi faptul că, în noaptea dinaintea asasinării lui Lapecora, Karima fusese vreme de câteva ore în casa victimei: parfumul *Volupté* o demonstra cu vârf şi îndesat. Oare avea şi cheile de la apartamentul lui sau îi deschisese însuşi Lapecora, profitând de faptul că nevastă-sa ingurgitase o doză consistentă de somnifere? Oricare ar fi fost răspunsul, întâmplarea nu părea să aibă niciun sens. De ce să fi riscat să fie surprinşi de doamna Antonietta, când puteau să se întâlnească fără nicio grijă la local? Un simplu capriciu? O modalitate de a condimenta cu fiorii primejdiei un raport altminteri previzibil?

În plus, mai exista un amănunt: cele trei scrisori anonime, confecţionate fără nicio urmă de îndoială la sediu. Oare de ce Karima şi flăcăul cel oacheş făcuseră una ca asta? Ca să-l pună pe Lapecora într-o situaţie critică? Nu, lucrurile nu se brodeau. N-ar fi avut nimic de câştigat. Ba chiar dimpotrivă: riscau să nu mai poată folosi locaţia telefonică sau ceea ce-o fi devenit între timp firma lui Lapecora.

Ca să înţeleagă mai mult, trebuia să aştepte întoarcerea

Karimei, care – aici Fazio avea dreptate – se dăduse la fund ca să nu fie nevoită să răspundă la întrebări incomode, urmând a se întoarce când istoria avea să fie dată uitării. Comisarul putea pune mâna-n foc că Aisha avea să-şi ţină cuvântul dat. Într-o franceză improbabilă, îi explicase bătrânei că femeia, Karima, intrase într-un anturaj urât: avea informaţii că bărbatul acela rău avea s-o ucidă nu numai pe ea, ci şi pe François, dacă nu cumva şi pe Aisha însăşi. Era încredinţat c-o înspăimântase şi o convinsese suficient.

Rămaseră de acord ca bătrâna să-i telefoneze imediat ce Karima avea să se arate la faţă: era de ajuns să întrebe de Salvo şi să-şi spună numele, Aisha. Îi lăsă şi numărul de la comisariat, şi pe cel de acasă, sfătuind-o să le dosească bine, aşa cum făcuse cu libretul la purtător.

Bineînţeles că tot planul ar fi picat în cazul în care Karima ar fi fost ucigaşa. Însă comisarul, meditând îndelung asupra acestei posibilităţi, n-o vedea pe femeie cu cuţitul asasin în mână.

Îşi privi ceasul la lumina palidă a brichetei: aproape miezul nopţii. Stătea pe verandă de mai bine de două ore – pe întuneric, ca să evite situaţia neplăcută în care musculiţele şi ţânţarii l-ar fi mâncat de viu –, gândindu-se şi iar gândindu-se la cele aflate de la doamna Clementina şi de la Aisha.

Ar mai fi avut nevoie totuşi de o precizare. Oare putea să-i telefoneze doamnei Vasile Cozzo la ora aceea târzie din noapte? Doamna îi explicase că, seara, după ce-i dădea să mănânce, menajera o îmbrăca în cămaşa de noapte şi o aşeza la loc, în scaunul cu rotile. Cu toate acestea, deşi era gata de culcare, rămânea trează până târziu, uitându-se la televizor. Din scaun în pat şi invers izbutea să se descurce şi singură.

— Doamnă, am întrecut orice limită, ştiu.

— Da’ de unde, domnule comisar! Eram trează, urmăream un film.

— Iată de ce v-am sunat, doamnă. Mi-aţi spus că tinerelul acela oacheş se ocupa uneori cu scrisul şi cititul. Ce citea? Ce scria? Aţi reuşit, într-un fel sau altul, să înţelegeţi?

— Citea ziare, scrisori. Şi de scris, tot scrisori scria. Însă nu se folosea de maşina de scris de la sediu, ci aducea cu el o maşină de scris portabilă. Mai vreţi să ştiţi şi altceva?

— Bună seara, iubire, dormeai? Nu? Zău? Mâine, pe la unu, sunt la tine. Nu-ţi face probleme pentru mine. Dacă nu eşti acasă, te aştept. Doar am cheile, nu-i aşa?

7

Îi apăru evident faptul că, în somn, o parte din propriul *ciriveddro* continuase să se muncească asupra cazului Lapecora: altminteri nu se putea explica faptul că la ora patru dimineaţa, fulgerat de un gând, sărise din pat începând să răscolească cu înfrigurare printre cărţi. Brusc, îşi aminti: cartea pe care o căuta îi fusese cerută cu împrumut de Augello, pentru că omu' văzuse filmul turnat după ea. O avea de şase luni şi încă nu se hotăra să i-o dea înapoi. Se înfurie.

— Alo, Mimì? Montalbano sunt.

— Oh, Doamne, ce e? Ce s-a-ntâmplat?

— Cartea aceea a lui Le Carré, *Afacere mortală,* e tot la tine, nu-i aşa? Îmi amintesc perfect că ţi-am împrumutat-o.

— Ei, băga-mi-aş! E patru dimineaţa!

— Aşa, şi? Vreau să mi-o restitui.

— Salvo, ţi-o spun ca şi cum i-aş spune-o lu' frate-miu: de ce, Doamne, iartă-mă, nu te duci să te cauţi?

— O vreau înapoi. Acum.

— Dorm, omule! Calmează-te, ţi-o aduc dimineaţă la birou. Dac-ar fi să ies acum, ar trebui să-mi trag chiloţii pe mine, s-o caut, să mă îmbrac...

— Mi se rupe! O cauţi, o găseşti, sari în maşină – numai cu chiloţii pe tine, dacă trebuie – şi mi-o aduci.

Timp de o jumătate de oră încercă să-şi facă de treabă prin casă: se strădui – în mod inutil – să înţeleagă factura telefonică sau să citească eticheta de pe o sticlă de apă minerală. Pe urmă, auzi sosind în viteză o maşină, o bufnitură surdă în uşă şi din nou maşina, demarând în trombă. Deschise, cartea zăcea în faţa uşii, în timp ce farurile maşinii lui Augello se vedeau deja departe. Îi trecu prin minte să facă o reclamaţie anonimă la Carabinieri.

„Un cetăţean sunt. Văzui pe unu' sărit de pe fix, furios, care face ture prin oraş numai în chiloţi..."

O lăsă baltă. Începu să răsfoiască romanul.

Povestea era exact aşa cum şi-o amintise. Pagina 15:

„— Smiley, aici Maston. Ai avut luni o întâlnire *tête-à-tête* cu Samuel Arthur Fennan la Foreign Office, nu-i aşa?

— Da, am avut.
— Despre ce era vorba?
— O scrisoare anonimă referitoare la apartenenţa sa la partid, la Oxford…”

Şi iată, la pagina 187, concluziile la care ajungea Smiley în raportul său:

„Era totuşi posibil să nu mai fi avut nicio tragere de inimă pentru slujbă, iar invitaţia lui de a lua micul dejun împreună să fi fost, de fapt, un prim pas spre mărturisirea pe care era dispus să mi-o facă. Dacă ar fi avut o asemenea intenţie, atunci se prea poate ca scrisoarea anonimă să fi fost scrisă chiar de el, cu scopul de a intra în contact cu Departamentul.”

Urmând logica lui Smiley, era deci posibil ca Lapecora să fi confecţionat cu mâna lui scrisorile anonime împotriva lui însuşi. Totuşi, dacă el era autorul, de ce oare nu inventase un pretext oarecare pentru a se adresa poliţiei sau carabinierilor?

Nici nu formulă bine întrebarea, că-i veni să râdă de propria naivitate. Dacă ar fi apelat la poliţie sau carabinieri cu o scrisoare anonimă capabilă să declanşeze o anchetă, consecinţele ar fi fost mult mai serioase pentru Lapecora însuşi. Trimiţând-o însă nevestei, Lapecora spera să suscite din partea ei o reacţie… o reacţie – cum să-i spună? – domestică, însă suficientă ca să-l scoată dintr-o situaţie care fie era prea periculoasă, fie devenise atât de apăsătoare, încât nu se mai simţea în stare să-i facă faţă. Voia să se retragă, iar scrisorile nu fuseseră altceva decât nişte strigăte de ajutor, însă nevasta le luase drept ceea ce păreau – nişte scrisori anonime ca oricare altele, care dezvăluiau o zbânţuială amoroasă comună şi vulgară. Ofensată, preferase să nu reacţioneze în niciun fel, închizându-se într-o muţenie plină de demnitate. Atunci Lapecora, deznădăjduit, îi scrisese fiului, renunţând să se mai ascundă în spatele anonimatului. Însă acesta, orbit de egoism sau de teama de a pierde două-trei lire în plus, dăduse bir cu fugiţii la *Nuovaiorca.*

Acum, mulţumită lui Smiley, totul se lega. Se vârî la loc în pat şi adormi.

Commendator Baldassare Marzachì, dirigintele oficiului poştal din Vigàta, era unanim recunoscut drept un imbecil îngâmfat. Nu se dezminţi nici de această dată.

— Nu pot da curs cererii dumneavoastră.

— De ce nu, scuzaţi-mi ignoranţa?

— Pentru că nu dispuneţi de o autorizaţie eliberată de un magistrat.

— La ce mi-ar trebui? Informaţia de care am nevoie mi-o poate da oricare dintre funcţionarii acestui oficiu. E un lucru fără importanţă.

— Asta o susţineţi dumneavoastră. Însă dacă v-ar fi oferit informaţia, subalternii mei ar fi comis o infracţiune pentru care ar fi fost chemaţi la ordine.

— *Commendatore,* haideţi să judecăm lucrurile cu mintea limpede. Nu vă cer altceva decât numele poştaşului care deserveşte zona Salita Granet. Atâta tot.

— Iar eu nu vi-l spun, bine? Să admitem că vi l-aş spune, dumneavoastră ce aţi face mai departe?

— I-aş pune poştaşului câteva întrebări.

— Vedeţi? De fapt, intenţionaţi să violaţi secretul poştal.

— Pe asta de unde aţi mai scos-o?

Un cretin autentic, pursânge: o raritate în vremurile astea în care cretinii se camuflează cel mai adesea sub masca tipilor inteligenţi. Ca să-şi anihileze adversarul, comisarul se hotărî să recurgă la calităţile sale de tragedian. Se lăsă brusc pe spate, se torsionă sprijinindu-se cu umerii de spătarul scaunului, zvâcni spasmodic din mâini şi picioare, pipăindu-şi gâtul cu o expresie deznădăjduită pe chip, căutând să-şi desfacă gulerul cămăşii.

— Oh, Doamne! horcăi.

— Oh, Doamne! îi ţinu perfect isonul Marzachì, sărind de pe scaun şi ducându-se lângă el. Vă simţiţi rău?

— Ajutaţi-mă, abia reuşi să îngaime Montalbano.

Omul se aplecă spre el şi încercă să-i lărgească gulerul. Drept mulţumire, Montalbano începu să strige:

— Lăsaţi-mă! Doamne Dumnezeule, daţi-mi drumul!

Apoi îl prinse cu putere de încheieturi; Marzachì încercă zadarnic să se desfacă din strânsoare: Montalbano îi blocase mâinile în dreptul propriului grumaz.

— Ce… ce faceţi? bâigui Marzachì, care, năucit complet, nu

înţelegea nimic din ce se întâmpla.

Montalbano strigă din nou, de data aceasta şi mai tare:

— Daţi-mi drumul! Cum vă permiteţi? aproape că urlă, ţinându-i în continuare dirigintelui mâinile blocate.

Uşa se dădu în lături, în cadru apărură doi funcţionari – un bărbat şi o femeie – care, cu expresii de uluială pe chip, văzură desluşit cum superiorul lor încerca să-l sugrume pe comisar.

— Plecaţi! le strigă Montalbano celor doi. Afară! Nu s-a întâmplat nimic! E în regulă, mă descurc!

Funcţionarii se retraseră, trăgând uşa după ei. Montalbano îşi aranjă cu seninătate gulerul cămăşii, apoi îl privi cu un aer superior pe Marzachì care, odată scăpat din strânsoare, se refugiase lângă un perete.

— Te-am făcut, Marzachì. Ăia doi au văzut tot. Şi pentru că te urăsc – ca, de altfel, toţi subordonaţii tăi –, sunt gata să depună mărturie. Ultraj la adresa unei oficialităţi publice. Ce ne facem acum? Vrei să fii denunţat sau nu?

— Ce v-am făcut? De ce vreţi să mă ruinaţi?

— Pentru că eşti vinovat.

— De ce anume, Doamne, iartă-mă?

— De tot ce-i mai rău. Eşti vinovat pentru scrisorile care fac două luni pe drum de la Vigàta la Vigàta, pentru pachetele care-mi ajung gata desfăcute şi pe jumătate goale – iar tu vii să-mi vorbeşti de secretul poştal, înfige-ţi-l-ai adânc în cur să ţi-l înfigi –, de cărţile care ar trebui să-mi ajungă când am nevoie de ele, dar care nu-mi ajung niciodată… Pentru că tu, Marzachì, eşti un rahat cu ochi care, cu atitudinea ta semeaţă, nu faci altceva decât să acoperi toată această cloacă. Îţi ajunge?

— Da, făcu Marzachì, cu o mină de om distrus.

— Bine’nţeles că-i duceam poşta. Corespondenţă n-avea multă, dar avea. Îi scria o firmă din afara Italiei. Aia, atât.

— De unde?

— Nu băgai de seamă. Însă timbru’ era străin. Aş putea, în schimb, să vă spun cum se numea firma, pen’ că avea numele tipărit pe plic. Aslanidis. Ţin minte pen’ că tata, ’Mnezeu să-l ierte, făcu războiu-n Grecia şi a cunoscut el prin părţile alea o fimeie pe care-o chema Galatea Aslanidis. Mereu ne vorbea de ea, tata.

— Scria cumva pe plic şi cu ce se ocupă firma asta? Ce vinde?

— Da, domnu'. *Dattes,* adicătelea pomeranţe, curmale.

— Mulţumesc că veniră ţi aşa repede, spuse doamna Palmisano Antonietta, recentă văduvă Lapecora, deschizându-i uşa.

— De ce? Voiaţi să mă vedeţi?

— Păi, da. Nu vă spuseră de la secţie că telefonai acolo?

— N-am trecut încă pe la birou. Am venit aici aşa, de capul meu.

— Atuncea care vasăzică e-un caz de cleptomanie, trase doamna concluzia.

Comisarul cătă năucit la ea preţ de o secundă, apoi înţelese că femeia intenţionase să zică „telepatie".

„Într-una din zile o să-i fac cunoştinţă cu Catarella – îşi spuse Montalbano – şi pe urmă le transcriu dialogurile. Cu asta îl bat la cur pe Ionesco, zău aşa!"

— De ce voiaţi să mă vedeţi, doamnă?

Antonietta Palmisano îl dojeni cu degetul, cu un gest aparent răutăcios.

— Ei, nu. 'Mneavoastră să-mi ziceţi primul, pen' că 'mneavoastră aţi venitără-ncoa' să mă vedeţi.

— Doamnă, aş vrea să-mi arătaţi întocmai ce anume aţi făcut alaltăieri dimineaţă, când v-aţi pregătit să plecaţi în vizită la sora dumneavoastră.

Văduva rămase stană de piatră. Deschise gura, apoi o închise la loc.

— Mă luaţi în râs?

— Nu, nu vă iau în râs, nici nu mă ţin de şotii.

— Atuncea, ce pretindeţi? Să-mi pun cămaşa de noapte? îl întrebă, roşind, doamna Antonietta.

— Nici prin vis.

— Atuncea... Lăsaţi-mă să mă gândesc. Mă sculai din pat de cum sună deşteptătoru'. Luai pe mine...

— Nu, doamnă, poate nu m-am făcut bine înţeles. Nu trebuie să-mi spuneţi ce aţi făcut, trebuie să-mi arătaţi. Să-mi arătaţi întocmai. Să trecem dincolo.

Intrară în dormitor. Uşile dulapului erau larg deschise, haine de damă erau vrăfuite într-un geamantan, pe pat. Pe una din noptiere, un deşteptător roşu.

— Pe partea aceea dormiţi? o iscodi Montalbano.

— Da. Acu’ ce fac, tre’ să mă-ntind?

— Nu-i nevoie. E suficient să vă aşezaţi pe latura aceea a patului.

Văduva se supuse, însă avu totuşi o încercare palidă de ripostă:

— Bine, da’ ce-are a face toată tărăşenia asta cu uciderea lu’ bietu’ Arelio?

— Credeţi-mă pe cuvânt, e important. Cinci minute numai şi vă las. Acum, spuneţi-mi: s-a trezit, cumva, şi soţul dumneavoastră când a sunat deşteptătorul?

— De felu’ lui, avea somn uşor. Şi cea mai mică mişcare dac-o făceam, era imediat cu ochii deschişi. Acu’ însă, că mă iscodiăţi, îmi dau seama că-n dimineaţa aceea n-a auzit ceasu’. Dimpotrivă, tre’ să fi fost un pic răcit, cu nasu-nfundat, pen’ că s-a pus pe sfornăit. El, care nu sfornăia niciodată…

Actoraş demn de milă, bietul Lapecora. Şi totuşi, de data asta scena îi reuşise.

— Mai departe.

— Mă sculai din pat, luai rochia de pe spătaru’ scaunului şi mă dusei în baie.

— Să mergem acolo.

Ezitând, doamna o luă înainte. Când ajunseră în baie, văduva îşi plecă privirea, pudică, şi întrebă:

— Tre’ să fac tot ce făcui atunci?

— A, nu. Din baie aţi ieşit îmbrăcată, nu-i aşa?

— Da, complectamente. Totdeauna fac aşa.

— Pe urmă ce aţi făcut?

— Mă dusei în sufragerie.

Învăţase deja lecţia: se îndreptă într-acolo, urmată de comisar.

— Luai geanta pregătită de cu seara de pe bancheta de colea, deschisei uşa şi ieşii pe palier.

— Sunteţi sigură că aţi închis uşa când aţi plecat?

— Sigură-sigură. Chemai liftul…

— E suficient, mulţumesc. Cât era ceasul, vă mai amintiţi?

— Şase douăşcinci. Se făcuse târziu, aşa că o luai fuguţa spre staţie.

— Ce piedică v-a stat în cale?

Doamna se uită întrebător la el.

— Care a fost motivul pentru care aţi întârziat? Să mă explic:

dacă unu' ştie că-n dimineaţa următoare tre' să plece devreme, îşi fixează deşteptătoru' în aşa fel încât să aibă suficient timp să…

Doamna Antonietta se lumină. Zâmbi.

— Avui o bătătură care mă durea, zise. Dădui cu pomadă, apoi îi pusei un plasture. În sfârşit, am pierdut câteva minute pe care nu le luasem în calcul.

— Mulţumesc din nou şi scuze de deranj. Bună ziua.

— Aşteptaţi! Păi, ce faceţi? Plecaţi?

— A, da. Aveaţi să-mi spuneţi ceva.

— Şedeţi colea o clipă.

Montalbano se execută. Până una-alta, ceea ce-l interesa aflase deja: văduva Lapecora nu intrase în camera de lucru, acolo unde aproape că putea băga mâna-n foc că stătuse ascunsă Karima.

— Cum văzurăţi, începu doamna, mă pregătesc de plecare. După ce-l îngrop pe Arelio, plec.

— Unde plecaţi, doamnă?

— La sora mea plec. Are casă mare şi-i şi bolnavă, aşa cum vă spusei. Aici, la Vigàta, nu mai calc în viaţa mea. Nici după moarte măcar.

— De ce nu vă mutaţi la fiul dumneavoastră?

— Nu vreau să fac deranj. Pe urmă, nici cu muierea lui nu mă-nţeleg. Cheltuie şi iar cheltuie, iar bietu' fi-miu mereu se plânge. Zice: la o liră câştigată, nouăşnouă de centime îs gata duse. În sfârşit, altceva voiam să vă zic. Umblând printre lucrurile care nu-mi mai trebuie ca să le duc la gunoi, dădui peste plicul primei scrisori anonime. Credeam c-am dat-o pe foc, dar se vede treaba c-am distrus numai ce scria-năuntru. Şi cum mi-aţi părut tare interesat…

Adresa fusese scrisă la maşină.

— Pot s-o păstrez?

— Bine'nţeles. Cam asta fu.

Se ridică – la fel şi comisarul –, însă se duse spre bufetul pe care se vedea o scrisoare, o luă şi i-o flutură prin faţa ochilor.

— Ziceţi şi 'mneavoastră, domnu' comisar. N-or trecutără nici două zile de când Arelio-i mort şi eu tre' să plătesc deja datoriile pe care le-a făcut cu pohtele lui porceşti. Nu mai târziu de ieri mi-or venitără aici – se vede treabă că de la poştă or aflatără c-a fost omorât – două facturi de la local: lumina, două sute

douăzeci de mii de lire, şi tilifonu', trei sute optzeci de mii de lire! Da' nu el dădea tilifoane, să ştiţi! Cui să dea el tilifoane? Putoarea de tunisiancă dădea tilifoane, ştiu precis. Mai ştii, o fi vorbit la tilifon şi cu ai ei de acolo, din Tunisia! Iar azi-dimineaţă-mi sosi asta. Cine, Doamne, iartă-mă, poate şti ce i-o fi vârât în cap tearfa, de n-ar mai avea zile, iar nătângul de bărbat al meu se şi grăbi să-i facă pe plac.

Adâncă pioşenia doamnei Antonietta Palmisano, văduvă Lapecora, nimic de zis! Plicul nu era timbrat, semn că fusese livrat personal. Montalbano hotărî să nu se arate prea curios – doar atât cât era suficient.

— Când aţi primit-o?

— Păi, vă zisei, azi-dimineaţă. O sută şaptezeci şi şapte de mii de lire, o factură de la tipografia Mulone. Apropo, domnu' comisar, oare-mi puteţi da înapoi cheile de la local?

— Aveţi vreo urgenţă?

— Ei, urgenţă de azi pe mâne nu. Aş vrea totuşi s-o arăt la unu', la altu'... Cine ştie, poate-o cumpără cineva. Şi casa vreau s-o dau. Făcui nişte socoteli şi numa'-nmormântarea o să mă coste undeva peste cinci milioane. Ştiţi 'mneavoastră, mai trebe şi aia, şi ailaltă...

Aşa mamă, aşa fiu.

— Cu cât câştigaţi pe local şi pe apartamentul ăsta, îi răspunse Montalbano într-un acces de maliţiozitate, aveţi să plătiţi douăzeci de înmormântări, dacă vreţi.

Empedocle Mulone, proprietarul tipografiei îi spuse că da, bietu' Lapecora îi comandase coli de scris şi plicuri cu un antet uşor modificat faţă de cel vechi. Domnu' Arelio îi era de douăzeci de ani client, se putea spune că erau chiar pr'etini.

— Ce modificare ceruse?

— Export-Import în loc de Import-Export. Eu însă îl sfătuii să n-o facă.

— Să nu facă modificarea?

— Nu mă refeream la antet, ci la ideea de a-şi relua activitatea. Trecuseră aproape cinci ani de când se retrăsese, iar între timp lucrurile s-au schimbat, firmele dau faliment, nu putea alege un moment mai prost ca ăsta. Şi în loc să zică mersi, ştiţi ce făcu? Îşi ieşi din pepeni. Zicea că el citea ziarele şi se uita la televizor, aşa că ştia el mai bine cum stau treburile.

— Pachetul cu material tipografic i l-aţi trimis acasă sau la sediu?

— Ţinuse morţiş să i-l trimit la local şi aşa şi făcui. I l-am trimis într-o zi fără soţ. Nu-mi aduc aminte precis acu', da' dacă vreţi…

— Nu contează.

— În schimb, factura i-am trimis-o doamnei, dat fiind că-i greu de crezut ca domnu' Lapecora să-şi mai facă acu' timp să mai treacă pe la local. Nu credeţi?

Râse.

— Cafeaua dumneavoastră, domnule comisar, zise barmanul de la cafeneaua Albanese.

— Ascultă, Totò, domnul Lapecora trecea pe aici din când în când cu prietenii?

— Cum să nu? În fiecare marţi. Stăteau la taclale, jucau cărţi. Mereu aceiaşi.

— Zi-mi numele.

— Aşadar, erau aşa: *ragionier* Pandolfo…

— Aşteaptă. Dă-mi cartea de telefon.

— De ce, vreţi să-l sunaţi? Uitaţi-l colea, domnu' în vârstă de la masa aceea, cu un pahar de *granita* în faţă.

Montalbano îşi luă ceaşca şi se aşeză lângă bătrân.

— Se poate?

— La dispoziţia 'mneavoastră, dom' comisar.

— Mulţumesc. Ne cunoaştem?

— 'Mneavoastră pe mine nu, eu pe 'mneavoastră da.

— *Ragioniere,* jucaţi des cărţi cu bietul răposatul?

— Des? Nu jucam decât marţea. Pen' că, vedeţi 'mneavoastră, lunea, miercurea şi…

— … vinerea era la local, concluzionă Montalbano litania obişnuită.

— Ce vreţi să ştiţi?

— De ce voia domnul Lapecora să-şi reia activitatea comercială?

Bătrânul păru sincer surprins.

— Să şi-o reia? De unde şi până unde? Nouă nu ne zise nimica. Cu toţii ştiam că se ducea la sediu din obişnuinţă, să-şi omoare vremea.

— Atunci poate că v-a vorbit despre femeia angajată cu ziua, o anume Karima, care făcea curăţenie la sediu?

O scânteiere a ochilor, o ezitare imperceptibilă: ambele ar fi trecut neobservate dacă Montalbano nu l-ar fi ţintuit cu privirea, urmărindu-i reacţiile.

— Ce motive să fi avut să-mi istorisească despre menajera lui?

— Îl cunoşteaţi bine pe domnul Lapecora?

— Ehe, în ziua de azi cine mai poate zice că-l cunoaşte bine pe unu' sau pe al tu'? Odată – să tot fie vreo treizeci de ani de atunci, pen' că aveam casa la Montelusa pe vremea aceea – aveam un pr'etin ca nimeni altu': bărbat fin, lucid, inteligent, spiritual, spontan, echilibrat. Toate calităţile din lume le avea. Pe urmă avea şi inimă mare, era generos, săritor la nevoie... Ce mai, un înger, nici mai mult, nici mai puţin! Într-o seară, soru-sa i-l lăsă în grijă pe fiul ei cel mic, nici şase luni n-avea copilu'. Era vorba să stea cu el cel mult o oră, hai două. Nici nu ieşi bine soru-sa din casă, că el puse mâna pe un cuţit, îl ciopârţi pe bietu' *picciliddro* şi-l făcu ciorbă cu o legătură de pătrunjel şi câţiva căţei de usturoi. Nu vă uitaţi aşa la mine, că nu bat câmpii şi nu vă iau în tărbacă. În ziua aceea mă întâlnisem cu el: era acelaşi dintotdeauna, lucid şi amabil. Acu', ca să nentoarcem la bietu' Lapecora, da, îl cunoşteam atât cât poţi cunoaşte un om... De exemplu, atât cât să-nţeleg că de un andoi încoa' se schimbase tare mult.

— În ce sens?

— Apăi, era mereu oţărât, nu-l vedeai o dată râzând... Dimpotrivă, căuta gâlceavă cu lumânarea şi sărea la harţă din te miri ce. Înainte vreme nu era aşa.

— Aveţi idee care să fi fost cauza?

— Într-o zi îl iscodii. Avea probleme de sănătate, aşa-mi răspunse, un început de ateroscleroză, după cum îi spusese doctoru'.

Primul lucru pe care-l făcu odată întors în localul lui Lapecora a fost să se aşeze la maşina de scris. Trase sertarul măsuţei: înăuntru, plicuri şi coli de scris cu antetul vechi, îngălbenite de vreme. Luă o coală, scoase din buzunar plicul pe care i-l dăduse doamna Antonietta, bătu adresa la maşină. Proba aritmetică, dacă mai era nevoie. „R"-ul bătea deasupra rândului, „a"-ul dedesubt, iar „o"-ul era o bulină neagră: adresa de pe plicul scrisorii anonime fusese scrisă chiar la acea maşină. Privi afară.

Cățărată pe o scăriță cu două picioare, menajera doamnei Vasile Cozzo spăla geamurile. Deschise fereastra.

— Auziți, acasă-i doamna?

— Rămâneți colea! făcu menajera, privindu-l strâmb.

Era limpede că Montalbano nu-i picase deloc cu tronc. Coborî de pe scară, se făcu nevăzută, iar după câteva clipe în locul ei apăru doamna, al cărei cap se zărea la nivelul pervazului. Nu era nevoie să ridice vocea: între ei era o distanță de nici zece metri.

— Îmi cer scuze, doamnă, însă, dacă țin minte bine, mi-ați spus că, uneori, tinerelul acela... Vă amintiți care, nu-i așa?

— Da, înțeleg de cine vorbiți.

— Tinerelul acela scria la mașină. Așa-i?

— Da, dar nu la cea din local. Avea una portabilă.

— Sunteți sigură? N-ar fi putut fi, de exemplu, un computer?

— Nu, mașină portabilă era.

Fir-ar, ce stil de a conduce o anchetă mai era și ăsta! Realiză brusc că, dacă i-ar fi privit cineva, el și doamna păreau două țațe puse pe taclale de la un balcon la altul.

Își luă rămas-bun de la doamna Vasile Cozzo și, ca să-și recapete respectul față de sine însuși, purcese la o percheziție minuțioasă, de profesionist veritabil, în căutarea pachetului trimis de la tipografie. Nu îl găsi, așa cum nu găsi nici măcar un plic sau o coală de scris cu noul antet.

Șterseseră toate urmele.

Cât despre mașina de scris portabilă pe care pseudonepotul lui Lapecora o căra cu el în loc să se folosească de cea de la sediu, explicația pe care și-o dădu i se părea plauzibilă. Tânărul n-avea ce face cu tastatura bătrânei Olivetti. Avea nevoie, evident, de un altfel de alfabet.

8

Părăsi localul, sări în maşină şi se îndreptă spre Montelusa. La Comandamentul Gărzii de Finanţe întrebă de căpitanul Aliotta, de care-l lega o veche prietenie. A fost introdus de îndată.

— Cât să fi trecut, oare, de când n-am mai ieşit undeva seara amândoi? Acum, nu-ţi fac reproşuri doar ţie. E şi vina mea, spuse Aliotta, îmbrăţişându-l.

— Eu zic să ne acordăm iertarea unul celuilalt şi să remediem cât mai repede situaţia.

— De acord. Îţi pot fi de ajutor?

— Da. Spune-mi, cum îl cheamă pe subofiţerul acela care mi-a dat anul trecut o mulţime de informaţii preţioase despre supermarketul din Vigàta? Trafic de arme, una-alta... Îţi mai aminteşti?

— Cum să nu, îl cheamă Laganà.

— Aş putea discuta cu el?

— Despre ce-i vorba?

— Aş vrea să vină cu mine la Vigàta, nu mai mult de câteva ore, o jumătate de zi cel mult. Cel puţin, aşa cred. E vorba despre actele şi toată hârţogăraia unei firme al cărei proprietar era tipul acela asasinat în lift. Mă gândeam să arunce subofiţerul tău un ochi pe ele.

— Ţi-l chem de îndată.

Subofiţerul era un bărbat la vreo cincizeci de ani, robust, cu părul pomădat şi pieptănat pe spate, şi cu ochelari cu ramă de aur. Lui Montalbano îi deveni simpatic pe loc.

Îi explică de-a fir-a păr ceea ce voia de la el şi îi dădu cheile de la local. Subofiţerul se uită la ceas.

— În jur de trei după-amiază aş putea da o fugă la Vigàta, dacă, bineînţeles, domnul căpitan îmi acordă permisiunea.

Când termină de stat la poveşti cu Aliotta, simţi că-l cuprinseseră remuşcările: ceru permisiunea să sune la comisariat, unde nu mai pusese piciorul din seara trecută.

— Alo, dom’le, ’mneavoastră personal în pirsoană sunteţi?

— Da, Catarè, eu personal în persoană. Ia spune, au fost ceva telefoane azi?

— Da, trăiţi, dom’le. Două pen’ dom’ Augello, unu pen’ dom’...

— Catarè, mă doare-n cur de telefoanele altora!

— Păi, ’mneavoastră-n pirsoană mă-trebarăţi acuşica!

— Catarè, eu am primit vreun telefon? Mă refer la mine însumi personal în persoană…

Nu era exclus ca, adecvându-se limbajului, să fi obţinut în cele din urmă răspunsul dorit.

— Da, trăiţi, dom’le. Unu’. Numa’ că nu se-nţelese ni’ca.

— Ce vrea a zice nu se-nţelese?

— Ni’ca nu-nţelesei eu. Da’ zic eu că, după mintea mea, vreo rudă de-a ’mneavoastră fu.

— Ce?

— De-a ’mneavoastră-n pirsoană, dom’le. Vă zicea pe numele cel mic, făcea: Salvo, Salvo.

— Aşa, şi?

— Şi se jelea, parc-avea dureri, Doamne, iartă-mă, făcea: ahi, ahi, şià, şià.

— Bărbat ori muiere era?

— Muiere bătrână, dom’le.

Aisha! Se repezi spre ieşire, uitând să-şi ia rămas-bun de la Aliotta.

Pe un scăunel în faţa casei, Aisha plângea, răvăşită. Nu, Karima şi François nu se arătaseră la faţă; altul era motivul pentru care-l chemase. Se ridică şi-i făcu semn să intre. Odaia era cu susu-n jos: până şi salteaua de pe pat i-o spintecaseră. Stai să vezi că i-au săltat libretul la purtător! Nu, ăla nu-l găsiseră, veni răspunsul liniştitor al Aishei.

La etaj, în odaia Karimei, era şi mai rău: mai multe plăci din pardoseală fuseseră smulse; o jucărie de-a lui François, un camion de plastic, fusese făcută fărâme. Fotografiile lipseau, inclusiv cele care demonstrau circuitul de trafic de carne vie din care făcea parte şi Karima. Ce inspirat fusese – îşi spuse comisarul – că luase câteva cu el! Şi totuşi, spărgătorii trebuie să fi făcut vânzoleală mare. Aisha ce făcea în timpul ăsta? Nu, nu fugise, îi explică bătrâna, însă de cu ziuă se dusese să-şi viziteze o prietenă la Montelusa. Stătuse până târziu şi rămăsese să doarmă acolo. Mare noroc: dacă ar fi găsit-o acasă, cu siguranţă că ar fi măcelărit-o. Probabil că avuseseră chei potrivite: niciuna din uşi nu fusese forţată. Fără îndoială că veniseră ca să pună mâna pe fotografii: voiau să şteargă orice

urmă de existenţă a Karimei.

Montalbano îi spuse bătrânei să-şi pregătească bagajul, pentru că avea s-o ducă chiar el înapoi la prietena ei de la Montelusa. Era mult mai precaut să rămână acolo câteva zile. Aisha consimţi cu un aer melancolic. Comisarul o făcu să înţeleagă că, în timp ce ea se pregătea de plecare, el avea să dea o fugă până la cel mai apropiat magazin de tutun: chestiune de cinci, zece minute maximum.

Puţin înainte de magazinul de tutun, în faţa şcolii elementare din Villaseta, întâlni un sobor vociferant alcătuit din mame gesticulând febril şi copii smiorcăindu-se. Doi gardieni comunali din Vigàta, detaşaţi în interes de serviciu la Villaseta şi pe care Montalbano îi cunoştea, făceau faţă cu greu asediului. Îşi urmă drumul, îşi cumpără ţigări, însă la întoarcere curiozitatea avu câştig de cauză. Îşi făcu loc prin mulţimea care striga din ce în ce mai ameninţător.

— Să nu-mi spuneţi că v-au deranjat şi pe dumneavoastră pentru aiureala asta, i se adresă cu o expresie uluită pe chip unul dintre gardieni.

— A, nu, am nimerit aici din întâmplare. Ce se petrece?

Mamele, care auziseră întrebarea, răspunseră în cor în locul gardianului, fără niciun rezultat însă: comisarul nu înţelese nimic.

— Linişte! urlă din rărunchi.

Mamele tăcură, într-adevăr, însă ţâncii, înspăimântaţi, se porniră să plângă şi mai tare.

— Domnule comisar, e de tot râsul, îi zise gardianul de mai devreme. Pare-se că de ieri dimineaţă, un mucos de seama ăstora de ici îi atacă pe copiii care se duc la şcoală, le fură mâncarea şi fuge. Şi azi-dimineaţă la fel făcu.

— Uitaţi ici, uitaţi ici, interveni atunci una din mame, arătându-i-l lui Montalbano pe copilul său, cu ochii tumefiaţi din cauza loviturilor primite. Ficioru’ meu nu vru să-i dea jumerili, iar ăla la pumni îl luă. Rău îl bătu!

Comisarul se aplecă şi-şi trecu degetele prin părul copilului.

— Cum te cheamă?

— ’Ntonio, răspunse ţâncul, mândru că fusese el cel ales.

— Ia zi-mi, tu-l cunoşti pe hoţ? Pe ăl de-ţi fură jumările?

— Nu, domnu’.

— L-a recunoscut vreunul dintre voi? îi iscodi comisarul pe ceilalţi ridicând vocea.

Răspunsul veni sub forma unui cor de „nu”.

Montalbano se aplecă din nou la nivelul lui ’Ntonio.

— Ţi-a vorbit? De unde ai înţeles că voia să-i dai jumările?

— Vorbea limbă străină. Eu nu-nţelegeam ni’ca. Atunci, îmi trase ghiozdanu’ şi-l deschise. Eu vrui să-l iau înapoi, da’ el îmi trase doi pumni în bot, îmi luă jumerili şi pânea şi fugi.

— Continuaţi ancheta, le ordonă Montalbano celor doi gardieni comunali, reuşind cu greu să-şi păstreze mina serioasă.

Pe vremea când musulmanii stăpâneau în Sicilia, iar Montelusa se chema Kerkent, arabii construiseră la periferie un cartier numai al lor. După ce, învinşi, musulmanii fugiseră care-ncotro, în casele lor se duseseră să se aşeze oamenii locului, iar numele cartierului se transformă după graiul locului, devenind Rabàtu. În a doua jumătate a secolului trecut fusese înghiţit de o uriaşă alunecare de pământ. Puţinele case rămase în picioare erau acum dărăpănate, strâmbe, într-un echilibru absurd. Cu timpul, arabii reveniseră aici, de data aceasta în straie umile de sărăntoci, şi-şi duceau din nou traiul în acele case, punând în locul ţiglelor de pe acoperiş bucăţi de tablă, iar în locul pereţilor panouri de carton.

Acolo o însoţi Montalbano pe Aisha, cu bocceaua ei cu tot. Bătrâna, care continua să-i spună „unchiule”, ţinu morţiş să-l îmbrăţişeze şi să-i dea o sărutare.

Se făcuse trei după-amiază, iar Montalbano – care nu-şi făcuse încă timp să mănânce ceva – simţea că *pittito,* foamea, îi întorcea maţele pe dos. Intră la ospătăria San Calogero şi se aşeză la masă.

— Ceva de-ale gurii v-a mai rămas?

— Pen’ ’mneavoastră, întotdeauna.

Exact în secunda aceea îşi aminti de Livia. Uitase complet de ea. Se repezi la telefon, căutând febril o justificare oarecare: Livia îi spusese că avea să ajungă în jurul prânzului. Fără doar şi poate că era foc şi pară.

— Livia, *amore.*

— Acum am sosit, Salvo. Avionul a plecat cu o întârziere de două ore. N-au vrut să ne dea nicio explicaţie. Ţi-ai făcut griji,

nu-i aşa, iubirea mea?

— Bineînţeles că mi-am făcut griji, minţi fără nicio urmă de pudoare Montalbano, de vreme ce vântul tot îi sufla în pânze. Am sunat acasă din sfert în sfert de oră şi nu răspundea nimeni. Adineauri m-am hotărât să dau telefon la aeroportul din Punta Ràisi şi mi-au zis de acolo că avionul a sosit cu două ore întârziere. Aşa că, în sfârşit, m-am liniştit.

— Te rog să mă ierţi, *amore*, dar, serios îţi spun, n-a fost vina mea. Când vii?

— Livia, din nefericire nu pot ajunge chiar acum. Sunt în plină şedinţă aici, la Montelusa, cred că mai durează cel puţin o oră. Pe urmă însă, vin într-un suflet spre tine. A, uitam să-ţi spun: diseară suntem invitaţi la masă la chestor.

— Bine, dar eu nu mi-am adus nicio haină bună cu mine!

— Nu-i nimic, vii în blugi. Aruncă o privire în cuptor sau în frigider, sunt sigur că Adelina a pregătit ceva bun pentru azi.

— A, nu, te aştept. Mâncăm împreună.

— Eu mi-am amăgit foamea cu un sandvici. Până diseară nu mai pot mânca nimic. Ne vedem mai târziu.

Se întoarse la masă, unde îl aştepta deja o porţie de o jumătate de kilogram de barbuni fripţi, crocanţi.

Obosită după lunga călătorie, Livia adormise. Montalbano se dezbrăcă şi se întinse lângă ea. Începură să se sărute când, brusc, Livia se ridică într-un cot şi se porni să-l adulmece îndelung.

— Miroşi a prăjeală.

— A, da. Închipuie-ţi şi tu: a trebuit să-l interoghez pe unu’ în bucătăria unui birt.

Făcură dragoste pe îndelete, în sfânta pace, ştiind că aveau la dispoziţie tot timpul pe care-l voiau. Apoi, rămaseră în pat, în şezut, rezemaţi de perne pe spetează, iar Montalbano îi relată povestea morţii lui Lapecora. Crezând c-o s-o amuze, îi istorisi cum pusese să fie arestate cele două Piccirillo, mamă şi fiică, care se mândreau atât de mult cu onorabilitatea familiei lor. Îi povesti şi cum dăduse ordin să i se cumpere o sticlă de vin contabilului Culicchia, care pierduse una în lift, când se rostogolise afară din sacoşă, lângă mort. Numai că, în loc să se pună pe râs, aşa cum se aştepta el, Livia îi aruncă o privire de gheaţă.

— Nemernic ce eşti.

— Vă rog? se prefăcu a nu înţelege Montalbano, luându-şi o poză demnă de un lord englez.

— Nemernic şi misogin. Le batjocoreşti pe cele două femei neajutorate, în schimb contabilului, deşi umblă senin în sus şi-n jos cu liftul în care se află un mort, îi cumperi o sticlă cu vin. Spune şi tu dacă asta nu e purtare de om scrântit la minte!

— Ei, hai, Livia, nu judeca lucrurile din perspectiva asta.

Însă Livia continuă să judece lucrurile din aceeaşi perspectivă. Se făcuse aproape şase când reuşi s-o mai îmbuneze. Ca să varieze, îi spuse povestea acelui *picciliddro* din Villaseta care le fura pachetele cu mâncare ţâncilor de seama lui.

Însă Livia nu râse nici de data asta. Dimpotrivă, deveni melancolică.

— Acu' ce-i? Ce-am mai zis? Iar am dat cu bâta-n baltă?

— Nu, mă gândeam la bietul copil.

— Ăl de şi-a furat-o?

— Celălalt. Probabil că e înfometat şi pradă deznădejdii. Zici că nu vorbea italiană? Atunci, probabil că e copilul unor extracomunitari aciuaţi cine ştie pe unde, în locuri fără apă, fără aer, fără lumină… Sau poate că a fost abandonat…

— Iisuse! strigă deodată Montalbano, străfulgerat de o revelaţie.

Zbierase atât de tare, încât Livia sări din pat.

— Ce-ţi veni?

— Iisuse! repetă comisarul, cu ochii cât cepele.

— Ce este? Ce am zis? îl iscodi din nou Livia, îngrijorată.

Montalbano nu-i răspunse: gol-puşcă cum era, se repezi la telefon.

— Catarella, hai sictir! Dă-mi-l imediat pe Fazio. Fazio? Într-o oră cel mult vă vreau pe toţi – am zis pe toţi – în biroul meu. Să nu cumva să lipsească vreunul, că dracu' v-a luat!

Trânti receptorul, apoi îl ridică iar şi formă alt număr.

— Domnule chestor? Montalbano sunt. Mi-e şi ruşine să vă zic, însă pur şi simplu nu pot veni în seara asta. Nu, nu e vorba de Livia. E o problemă de serviciu, o să vă raportez eu. Mâine la prânz? Excelent. Şi cereţi-i scuze doamnei din partea mea.

Livia era de-acum în picioare, încercând să înţeleagă de ce cuvintele sale provocaseră o reacţie atât de frenetică.

Drept răspuns, Montalbano se aruncă în pat, trăgând-o după

el. De data aceasta, intenţiile lui erau cât se poate de limpezi.

— Păi, nu ziceai că într-o oră trebuie să fiţi cu toţii în biroul tău?

— Ei, un sfert de oră mai devreme sau mai târziu, ce mai contează!

În biroul lui Montalbano, care numai încăpător nu era, se strânseseră unu-ntr-altul Augello, Fazio, Tortorella, Gallo, Germanà, Galluzzo şi Grasso, ultimul intrat de nicio lună în serviciu la comisariat. Catarella stătea rezemat de tocul uşii, cu urechea ciulită la telefon. În ciuda protestelor ei, Montalbano o adusese şi pe Livia.

— Ce să fac eu acolo?

— Crede-mă pe cuvânt, ne-ai putea fi de mare folos.

Însă nu vrusese să-i spună niciun cuvânt mai mult.

Fără să scoată o vorbă, comisarul desenă o grosolană, dar suficient de exactă schiţă topografică a locului, arătând-o apoi celorlalţi.

— Asta de-aici e o căsuţă de pe via Garibaldi din Villaseta. Momentan, nu locuieşte nimeni acolo. Asta din spatele ei e o grădină...

Continuă ilustrându-le fiecare detaliu: casele vecine, intersecţiile străzilor principale şi ale uliţelor. I se întipărise totul în minte în după-amiaza pe care o petrecuse de unul singur în odaia Karimei. Cu excepţia lui Catarella, care avea să facă de gardă la sediu, în operaţiune urmau să fie implicaţi cu toţii: îi indică fiecăruia pe hartă locul în care urma să se posteze. Le ordonă să se îndrepte spre locul acţiunii pe rând, unul câte unul: fără sirene, fără uniforme, fără maşini de poliţie. Sub nicio formă nu trebuiau să atragă atenţia. Dacă vreunul dintre ei voia să vină cu maşina personală, trebuia s-o parcheze la cel puţin jumătate de kilometru distanţă de casă. Să-şi ia la ei tot ce credeau de cuviinţă – sandviciuri, cafea, bere –, pentru că, foarte probabil, treaba avea să se lungească, ba chiar era posibil să stea la pândă toată noaptea fără să le pice nimic în plasă – adicătelea exista posibilitatea ca ăl de trebuiau să-l prindă să nu se facă văzut prin zonă. Momentul în care aveau să se aprindă becurile de pe stradă urma să marcheze începutul operaţiunii.

— Arme? îl iscodi Augello.

— Arme? Ce arme? întrebă, după o clipă de uluială,

Montalbano.

— Păi, nu ştiu, cum treaba pare a fi cât se poate de serioasă, mă gândeam…

— Bine, da' cine-i ăla de tre' să-l găbuim? interveni Fazio.

— Un hoţ de merinde. Unu' care fură pachetele cu mâncare ale copiilor.

În încăpere părea că nimeni nu mai respiră. Pe fruntea lui Augello apăru un văl de sudoare.

„De un an îi repet să se caute la un doctor", îşi spuse.

Noaptea era senină, luminată de lună, încremenită, fără nicio adiere de vânt. În ochii lui Montalbano avea un singur defect: părea că n-avea să treacă niciodată. Fiecare minut se dilata, în mod miraculos, în altele cinci.

La lumina palidă a flăcării unei brichete, Livia aşezase salteaua spintecată înapoi pe pat, apoi se întinsese, lăsându-se încet-încet furată de somn. Acum dormea de-a binelea.

Din scaunul de lângă fereastra care dădea spre partea din spate a casei, comisarul putea distinge limpede grădina şi câmpul din vecinătate. Pe undeva, pe acolo, ar fi trebuit să se fi pitit la pândă Fazio şi Grasso, însă, oricât de mult şi-ar fi forţat acuitatea vizuală, nu reuşi nici măcar să intuiască umbra vreunuia din ei, aşa camuflaţi printre migdali cum erau. Se declară mândru de profesionalismul oamenilor săi: se implicaseră trup şi suflet după ce le explicase că, probabil, acel *picciliddro* pe care-l căutau ar fi putut fi François, fiul Karimei. Trase adânc din ţigară – a patruzecea, probabil – şi-şi privi ceasul la lumina jarului: peste douăzeci de minute avea să se facă ora patru. Îşi propuse să mai aştepte o jumătate de oră, apoi avea să le ordone oamenilor să se întoarcă la casele lor. Chiar în clipa aceea însă, observă o mişcare uşoară la capătul grădinii, acolo unde începea câmpul; de fapt, nu chiar o mişcare, ci mai degrabă o întrerupere efemeră a reflexiei razelor de lună pe miriştea uscată. Nu putea fi nici Fazio, nici Grasso: ceruse dinadins ca zona aceea să rămână nesupravegheată, ca şi cum ar fi vrut să favorizeze, să sugereze chiar accesul spre casă. Mişcarea – sau ce altceva o fi fost – se repetă şi de data aceasta Montalbano întrezări o siluetă minusculă, întunecată, care înainta lent, cu precauţie. Nu mai avu nicio îndoială: *picciliddro* era.

Se apropie încet de Livia, condus de respiraţia ei uşoară.

— Trezeşte-te, soseşte!

Se întoarse la fereastră şi o simţi pe Livia venind imediat lângă el. Îi vorbi la ureche:

— În clipa în care or să pună mâna pe el, tu te repezi jos pe scări. O să fie în stare de şoc, însă dac-o să vadă că e şi o femeie aici, se va mai linişti. Mângâie-l, sărută-l, zi-i ce ştii tu că-i mai bine.

Ţâncul ajunsese aproape de casă: se văzu limpede cum îşi ridică privirile, fixând fereastra la care stătea Montalbano. Deodată, lângă el se materializă silueta unui bărbat, care îl placă dintr-un singur salt, imobilizându-l. Era Fazio.

Livia aproape că zbură pe scări în jos. François dădea deznădăjduit din picioare, scoţând un vaiet prelung, sfâşietor, asemenea unei sălbăticiuni prinse în colţii de fier ai capcanei. Montalbano aprinse lumina, apoi se aplecă peste pervazul ferestrei.

— Aduceţi-l sus. Tu, Grasso, du-te şi anunţă-i pe ceilalţi. Zi-le să vină-ncoa'.

Între timp, vaietele băieţandrului se stinseseră, transformându-se în hohote de plâns. Livia îl luase în braţe şi îi vorbea la ureche.

Era încă foarte încordat, dar cel puţin nu mai plângea. Cu pupilele scânteindu-i şi cu o căutătură intensă, observa cu atenţie chipurile celor din jur şi încet-încet părea să capete încredere. Stătea acolo, la aceeaşi masă unde, până cu câteva zile în urmă o avea lângă el pe mama: probabil că acesta şi era motivul pentru care o ţinea strâns de mână pe Livia, împiedicând-o să se îndepărteze.

Mimì Augello, care între timp se făcuse nevăzut, se întoarse ţinând în mâini un pachet, şi toţi pricepură că fusese singurul care gândise lucrurile raţional. În pachet erau sandviciuri cu şuncă, banane, prăjituri şi două cutii de coca-cola. Drept premiu, Mimì avu parte de o ocheadă duioasă din partea Liviei, lucru care, în mod evident, îl irită pe Montalbano. Începu să se bâlbâie:

— Am… am cerut aseară să fie pregătite toate astea… Mă gândii că dacă avem de-a face cu un *picciliddro* flămând…

Doborât de osteneală, lui François i se făcu somn în timp ce

mânca. De altfel, nu izbuti să mănânce toate dulciurile: capul îi căzu dintr-odată pe masă, inert ca şi cum un întrerupător nevăzut i-ar fi tăiat brusc alimentarea cu energie.

— Şi acu' ce facem cu el? Unde să-l ducem? iscodi Fazio.

— La noi acasă, spuse hotărâtă Livia.

Pe Montalbano, acest „la noi" păru să-l fi lovit în moalele capului. Şi, în vreme ce recupera o pereche de blugi şi un tricou pentru François, se întrebă – fără să-şi poată da însă vreun răspuns – dacă trebuia să fie nemulţumit sau, dimpotrivă, vesel.

Băieţandrul nu deschise ochii nici pe durata călătoriei până la Marinella, nici când Livia îl dezbrăcă şi-l puse în patul improvizat pe canapeaua din bucătărie.

— Bine, şi dacă în timp ce noi dormim, el se trezeşte şi fuge? iscodi comisarul.

— Nu cred c-o să fugă, îl asigură Livia.

Montalbano îşi luă totuşi propriile măsuri de precauţie, închizând fereastra, trăgând obloanele şi răsucind de două ori cheia în uşa de la intrare.

Se duseră şi ei la culcare însă, în ciuda oboselii, nu reuşiră să adoarmă imediat: prezenţa lui François, pe care îl auzeau respirând regulat în cealaltă cameră, îi făcea, într-un mod inexplicabil, să se simtă stingheri.

Pe la ora nouă dimineaţa – adică foarte târziu pentru el – comisarul se trezi, se ridică din pat cu băgare de seamă ca să n-o trezească pe Livia şi se duse să vadă dacă François încă mai dormea. Pe canapea, nici urmă de el. Nu era nici în baie. Aşadar avusese şi de data asta dreptate: François fugise. Totuşi cum mama naibii reuşise, de vreme ce uşa rămăsese încuiată, iar obloanele trase? începu să verifice prin toate ungherele în care s-ar fi putut piti. Nimic, dispăruse şi cu asta basta. Trebuia s-o trezească pe Livia, să-i spună cum stăteau lucrurile, să-i suporte sfaturile. Întinse mâna spre ea şi, în aceeaşi secundă, zări capul băieţandrului sprijinit pe pieptul femeii sale. Dormeau îmbrăţişaţi.

9

— Domnule comisar? Îmi cer scuze că vă deranjez acasă. Ne putem vedea până-n prânz, ca să vă dau raportul?

— Bineînţeles. Vin eu la Montelusa.

— Nu, lăsaţi, cobor eu la Vigàta. Aşadar, ce ziceţi, ne vedem cam într-o oră la localul din Salita Granet?

— Da. Şi vă mulţumesc, domnule Laganà.

Se duse în baie, străduindu-se să nu facă niciun zgomot. Şi, tot ca să nu-i deranjeze pe Livia şi François, îşi trase pe el hainele din ziua anterioară, ponosite şi murdare după o noapte întreagă petrecută la pândă. Lăsă un bilet: în frigider aveau tot ce le trebuia, el avea să fie înapoi la ora prânzului. În clipa în care termină de scris, îşi aminti că fuseseră invitaţi la prânz de chestor. Era cu neputinţă acum, că apăruse François. Se hotărî să-l sune imediat pe chestor, altminteri existau toate şansele să uite. Ştia că, atunci când nu existau situaţii extraordinare, chestorul îşi petrecea dimineţile de duminică în familie.

— Montalbano? Să nu cumva să-mi spui că nu vii nici azi la masă!

— Din nefericire, asta-i realitatea, domnule chestor.

— E ceva grav la mijloc?

— Destul de grav. Pe scurt, ca să nu vă reţin, am să vă spun că azi, în zori, am devenit, cum să vă spun, aproape tată!

— A, felicitările mele! se auzi comentariul chestorului. Prin urmare, domnişoara Livia... Îi spun chiar acum soţiei, o să se bucure foarte mult. Totuşi, nu înţeleg de ce ar trebui să vă împiedice asta să veniţi la masă. A, da: evenimentul este iminent, nu-i aşa?

Literalmente tulburat de echivocul în care căzuse superiorul său, Montalbano se dovedi suficient de neprevăzător încât să se lanseze într-o serie lungă, întortocheată şi puţin probabilă de explicaţii, în care forfoteau laolaltă oameni asasinaţi cu merinde sau parfumul *Volupté* cu tipografia Mulone. Chestorul păru să se fi pierdut cu firea.

— În regulă, în regulă, o să-mi raportezi săptămâna viitoare exact cum a fost. Ia spune-mi, mai bine, domnişoara Livia când pleacă?

— Diseară.

— Prin urmare, nu vom avea plăcerea s-o cunoaştem. Asta e, rămâne pe altădată. Ascultă, Montalbano, eu zic să facem aşa: când crezi că ai câteva ore libere, sună-mă.

Înainte să iasă, se duse să-i mai privească o dată pe Livia şi François, care încă dormeau. Să-i desprindă cineva din îmbrăţişare? Ţi-ai găsit! Montalbano se întunecă brusc la faţă: îl răscoli un presentiment sumbru.

Comisarul se miră foarte: la local, totul era neschimbat, la fel ca ultima dată când trecuse pe acolo, nicio hârtie mutată din loc, nici măcar o agrafă care să nu fie acolo unde ştia el că se află. Laganà înţelese.

— Nu a fost o percheziţie, domnule. Nu era nevoie să răstorn totul cu susul în jos.

— În regulă. Ce aveţi să-mi spuneţi?

— Deci. Societatea a fost înfiinţată de Antonio Lapecora în 1965. Înainte vreme a lucrat ca funcţionar. Firma se ocupa cu importul de fructe tropicale şi avea un depozit în via Vittorio Emanuele Orlando, în apropierea portului, depozit dotat cu celule frigorifice. Pe de altă parte, exporta cereale, năut, fasole, eventual fistic, în sfârşit, treburi de-astea. O cifră de afaceri remarcabilă, cel puţin până la mijlocul anilor optzeci. Apoi a început o decădere progresivă. Pe scurt, în ianuarie 1990, Lapecora s-a văzut obligat să lichideze afacerea, procedând întru totul legal. Şi-a vândut şi depozitul, obţinând un câştig frumuşel. Toate actele se află în bibliorafturi: se vede treaba că domnul Lapecora era o persoană foarte ordonată. Dacă aş fi venit în inspecţie la el, n-aş fi avut nimic să-i imput. Patru ani mai târziu, tot în ianuarie, a obţinut autorizaţie pentru redeschiderea societăţii, al cărei statut îl prezervase. Cu toate acestea, nu există niciun semn că ar fi vrut să-şi cumpere un depozit sau un loc de desfacere a vreunui anumit tip de marfă. Nimic-nimic. Şi vreţi să vă mai spun ceva?

— Presupun că ştiu deja ce. Din 1994 până azi nu aţi găsit nici cea mai mică urmă de activitate comercială.

— Exact. Dacă Lapecora avea chef să vină să-şi petreacă plăcut câteva ore pe săptămână în acest apartament – iar aici mă refer la cele văzute în camera de alături –, ce nevoie avea să reînfiinţeze societatea?

— Aţi găsit cumva urme de corespondenţă recentă?

— Nu, domnule. Corespondenţă veche de cel puţin patru ani, atât.

Montalbano luă de pe birou un plic îngălbenit şi i-l arătă subofiţerului.

— Aţi descoperit cumva plicuri de genul acesta, însă noi, cu antetul uşor modificat?

— Nici măcar unul.

— Lucrurile stau aşa, domnule Laganà: cu o lună în urmă, o tipografie din zonă i-a livrat domnului Lapecora aici, la sediu, un pachet cu hârtie de scrisori. Lămuriţi-mi, aşadar, un lucru: de vreme ce dumneavoastră n-aţi găsit nici urmă din aceste rechizite, e oare cu putinţă să se fi epuizat întregul stoc în decursul acestor patru săptămâni?

— Nu cred. Nici chiar pe vremea când afacerile îi mergeau bine nu trimitea atât de multă corespondenţă.

— Dar scrisori de la o firmă străină, Aslanidis, care exportă curmale, aţi găsit?

— Nu, nimic.

— Şi totuşi, primea scrisorile. Mi-a confirmat poştaşul.

— Domnule comisar, dar acasă la Lapecora aţi căutat bine?

— Da. Nu e nimic acolo care să ducă cu gândul la noile sale afaceri. Şi vreţi să vă mai spun ceva? Aici, în localul acesta, conform unei mărturii demne de încredere, în lipsa lui Lapecora se desfăşura uneori, noaptea, o activitate febrilă.

Continuă, povestindu-i de Karima, de tânărul oacheş prezentat drept nepot care primea şi dădea telefoane sau redacta scrisori – dar numai la maşina lui de scris portabilă.

— Am înţeles, zise Laganà. Dumneavoastră nu?

— Eu da, însă mi-ar plăcea să aud mai întâi părerea dumneavoastră.

— Firma nu e decât o acoperire, o activitate de faţadă, o reşedinţă conspirativă pentru un trafic obscur, dar în niciun caz pentru comerţul cu curmale.

— Perfect de acord cu dumneavoastră, spuse Montalbano. Iar atunci când l-au omorât pe Lapecora – ori poate cu o noapte înainte – au venit aici şi au şters toate urmele.

Trecu pe la comisariat. Ca de obicei, Catarella făcea de serviciu la centrală. Rezolva cuvinte încrucişate.

— Am şi eu o curiozitate, Catarè. Cât îţi ia să rezolvi un careu?

— Aistea-s grele, dom’le, grele rău de tot îs. La aista, ca să vă zic aşa, trudesc de-o lună, da’ tot nu-mi vine.

— Ceva noutăţi?

— Ni’ca pen’ ca să fie ceva serios, dom’le. Or datără foc la garajurili lu’ Sebastiano Lo Monaco, da’ s-or dusără pompierii, dom’le, şi-or năduşitără pârjolu’. Cinci maşini automobile ce stăteau colea-n garaj s-or perpelitără şi cu asta basta. Pe urmă, l-or puşcatără pe unu’ care pe numele lui propriu personal de familie îl chema Quarantino Filippo, da’ or datără greş prin confuzie, dom’le, pen’ c-or tras prin fereastra unde la care pot să vă spui că stă locuind numita Pizzuto Saveria, numită care pe motive de spaimă trasă la faţa locului căzu şi fu îndrumată cu ambulanţa salvării la spital. După care mai fu alt pârjol mare, tot incendiu de foc şi ăsta, sută-n mie pus de mâna omului, vă spui eu. După cum vă zisei, dom’le, numa’ rahaturi, treburi fără importaţie pentru ’mneavoastră.

— E cineva pe aici?

— Niminea niciunu’, dom’le. Îs toţi pe traseu duşi la trebile de care vă zisei.

Intră în biroul său. Pe masă, un pachet învelit în hârtie cu însemnele patiseriei Pipitone. Îl deschise. *Cannoli, bignè,* nuga.

— Catarè!

— La ordin ordonaţi, dom’le!

— Cine a pus dulciurile astea aici?

— Dom’ Augello, trăiţi. Zicea aşa, o zis: că le cumpără pen’ băietu’ cel mititel de azi-noapte.

Măi, să fie! Ce înduioşat şi grijuliu cu bunăstarea copiilor abandonaţi devenise dintr-odată domnul Mimì Augello! Nu cumva spera la o nouă ocheadă din partea Liviei?

Sună telefonul.

— Dom’le? E dom’ judecătoru’ Lo Bianco, care zice că vrea pen’ ca să vă vorbească cu ’mneavoastră pirsonalmente-n persoană.

— Dă-mi-l la telefon.

Cu cincisprezece zile mai devreme, judecătorul Lo Bianco îi trimisese comisarului în dar primul tom – şapte sute de pagini – din opera căreia îi dedicase ani buni din viaţă: *Viaţa şi faptele lui Rinaldo şi Antonio Lo Bianco, maeştri juraţi ai Universităţii Girgenti, pe vremea regelui Martin cel Tânăr (1402–1409),*

personaje despre care i se năzărise că erau predecesorii săi.

Montalbano răsfoise volumul într-una din nopţile în care nu reuşea să adoarmă.

— Ce faci acolo, Catarè? Mi-l dai sau nu la telefon?

— Adevăru', dom'le, e că nu vi-l poci pen' ca să vi-l dau, dat fiind pen' că 'mnealui pirsonalmente-n persoană-i aicea, pe hol.

Suduind, Montalbano se repezi afară, îl introduse pe judecător în birou, apoi nu mai conteni cu scuzele. Comisarul era, cum s-ar spune, cu morcovul, întrucât îi telefonase o singură dată judecătorului ca să-l informeze despre cazul Lapecora, după care pur şi simplu uitase de existenţa lui. Fără doar şi poate că acum îl căuta la secţie ca să-i tragă un perdaf aşa cum scrie la carte.

— Am trecut doar ca să te salut, dragă domnule comisar. Aveam drum prin preajmă, ştii, mă duc s-o văd pe mama, care e în vizită la nişte prieteni, la Durrueli. Mi-am zis: oare să încerc? Şi uite că avui noroc, te găsii.

„Atunci ce, Doamne, iartă-mă, vrei de la mine?" îl întrebă în gând Montalbano. Dar, după privirile încărcate de speranţă ale celuilalt, nu avu nevoie de prea mult timp ca să înţeleagă.

— Ştiţi ce ţineam neapărat să vă spun, domnule judecător? Că am început să am insomnii noaptea.

— A, da? Cum aşa?

— Din cauză că nu mă pot abţine să nu vă citesc cartea pagină după pagină. E mai captivantă chiar decât un roman de aventuri şi e atât de generoasă în detalii!

O plictiseală mortală: date peste date, nume şi iar nume. Dacă era să facă o comparaţie, mersul trenurilor era mult mai bogat în meşteşuguri de condei şi lovituri de teatru.

Îşi aminti de un episod pe care i-l povestise odată chiar judecătorul: îndreptându-se spre Castrogiovanni cu o însărcinare diplomatică, Antonio Lo Bianco căzuse de pe cal şi-şi rupsese piciorul. Acestui eveniment lipsit de semnificaţie judecătorul îi dedicase douăzeci şi două de pagini, cu descrieri şi conotaţii de-a dreptul maniacale. Dând dovadă de o neaşteptată lipsă de precauţie, Montalbano îl cită, încercând astfel să-i demonstreze că-i citise cartea.

Drept mulţumire, judecătorul Lo Bianco îl reţinu mai bine de două ore, îmbogăţind firul epic al întâmplării cu alte şi alte detalii, pe cât de minuţioase, pe atât de inutile. Când, în cele din

urmă, îşi luă rămas-bun, comisarul constată că-l încerca un început de migrenă.

— A, drăguţă, uitam. Să nu uiţi să-mi trimiţi veşti asupra delictului Lacapra[6].

Când ajunse la Marinella, nu-i găsi acasă nici pe Livia, nici pe François. Îi zări pe ţărmul mării: Livia în costum de baie, *picciliddro* în chiloţi. Construiseră un castel uriaş de nisip. Râdeau, vorbeau. În franceză, desigur, pentru că Livia vorbea franceza la fel de bine ca italiana. Ca şi engleza, de altfel. În sfârşit, ca şi germana, dacă era s-o spună pe-a dreaptă. În casa aceea, singurul ignorant era el, care ştia două-trei vorbe în franceză, dintre cele învăţate la şcoală. Pregăti masa, apoi scoase din frigider porţia abundentă de *pasta 'ncasciata* şi ruloul de viţel din ziua precedentă. Le puse în cuptor, la foc moale. Se dezbrăcă rapid, îşi trase un slip pe el şi se alătură celor doi, pe plajă. Primele lucruri remarcate au fost o găletuşă, o lopăţică, o sită pentru nisip şi formele din plastic cu contur de peşti şi stele. În mod logic, nu fuseseră aduse de acasă, pentru că la el nu exista aşa ceva; fără îndoială că nici Livia nu avusese când să le cumpere: doar era duminică. Pe plajă, cu excepţia lor, nu se vedea ţipenie de om.

— Şi astea?

— Care astea?

— Lopăţica, găletuşa…

— Le-a adus azi-dimineaţă Augello. Ce drăguţ din partea lui, nu-i aşa? Sunt ale unui nepoţel de-al lui care anul trecut…

Nu a vrut să audă mai mult. Se aruncă în valuri, turbat de furie.

Se întoarseră acasă, iar Livia observă pachetul cu dulciuri.

— De ce le-ai cumpărat? Nu ştii că dulciurile le pot face foarte mult rău copiilor?

— Ba da, eu ştiu, prietenul tău Augello însă nu ştie. El le-a cumpărat. Şi dacă le-a cumpărat el, tu şi François o să le mâncaţi chiar acum. Pe toate! Uite-aşa!

— Apropo, a telefonat prietena ta Ingrid, suedeza.

Atac, parare, contraatac. Şi, pe urmă, de ce „apropo”?

Cei doi se simpatizau, asta era cât se putea de limpede. Totul începuse cu un an în urmă, când Mimì o plimbase de colo-colo

[6] *La pecora* (it.), „oaie”; *la capra* (it.), „capră” (n.tr.).

cu maşina o zi întreagă. Şi acum, iată că nu se potoliseră încă! Oare ce făceau ei doi când el nu era de faţă? Schimbau priviri galeşe, surâsuri, îşi făceau complimente de doi bani?

Se aşezară la masă şi începură să mănânce. Din când în când, Livia şi François discutau şuşotit, închişi într-o invizibilă sferă de complicitate, din care Montalbano era cu desăvârşire exclus. Cu toate acestea, gustul voluptuos al mâncării îl făcea să nu se poată înfuria atât de tare pe cât ar fi vrut.

— Foarte bun a ieşit *brusciuluni,* nu-i aşa? zise.

Livia tresări, rămânând cu furculiţa în aer.

— Ce-ai zis?

— *Brusciuluni.* Ruloul de viţel.

— Mă speriasem. Adevărul este că aveţi nişte expresii aici, în Sicilia…

— Lasă, că nici cu voi, din Liguria, nu mi-e ruşine. Apropo, la ce oră ai avionul? Cred că am timp să te duc cu maşina la aeroport.

— A, uitasem să-ţi spun. Am anulat rezervarea şi am sunat-o pe Adriana, colega mea. O să-mi ţină ea locul, pentru că eu mai stau câteva zile aici. M-am gândit aşa: dacă eu plec, tu cu cine ai să-l laşi pe François?

Presentimentul sumbru de dimineaţă, când îi văzuse dormind îmbrăţişaţi, începea să prindă contur. Cine să-i mai dezlipească unul de altul pe ăştia doi?

— Îmi pari afectat, iritat, nu ştiu…

— Eu? Ei, hai, Livia, ce tot spui acolo?

După masă, pe *picciliddro* îl cuprinse brusc toropeala: pleoapele îi cădeau, grele. I se făcuse somn, trebuie să fi fost încă ostenit după încercările prin care trecuse. Livia îl duse în dormitor, îl dezbrăcă, îl culcă.

— Mi-a mărturisit ceva astăzi, zise apoi, lăsând uşa dormitorului deschisă pe jumătate.

— Povesteşte-mi.

— La un moment dat, în timp ce construiam castelul de nisip, m-a întrebat ce cred eu: maică-sa se va mai întoarce la el sau nu? I-am răspuns că nu ştiu mare lucru despre ce s-a întâmplat, dar că sunt convinsă că într-o bună zi maică-sa îşi va face apariţia ca să-l ia înapoi. Ceva mai târziu, a adus din nou vorba: mi-a zis că el nu, nu mai are speranţă că ea se va întoarce. Atât, n-a mai continuat. Salvo, copilul ăsta are presimţirea sumbră că

s-a petrecut o grozăvie cutremurătoare. După o vreme, a vorbit din nou. Mi-a povestit că atunci, în dimineaţa aceea, maică-sa a venit acasă într-o fugă, înspăimântată. L-a anunţat că trebuiau să plece de acolo. Au luat-o la picior spre centru, în Villaseta, ca să ia autobuzul – aşa i-a spus ea.

— Şi încotro să se ducă?

— Nu ştie. În timp ce aşteptau, lângă ei a oprit o maşină: o ştia foarte bine, era a bărbatului acela hain, care o bătuse de mai multe ori pe maică-sa. Fahrid.

— Cum ai zis?

— Fahrid.

— Eşti sigură?

— Foarte sigură. Mi-a zis chiar că, atunci când se scrie, între „a” şi „r” se pune un haş.

Prin urmare, drăguţul de nepot al domnului Lapecora, proprietarul BMW-ului gri-metalizat, avea nume de arab.

— Spune mai departe.

— Fahrid ăsta a coborât din maşină, a înşfăcat-o pe Karima de braţ, forţând-o să urce în maşină. Femeia a opus rezistenţă şi i-a strigat lui François să fugă. Ăsta micu’ a luat-o la picior: Fahrid era ocupat cu Karima, avea de ales. Terorizat, François s-a ascuns. Nu îndrăznea nici să se întoarcă la aceea pe care el o numeşte „bunica”.

— Aisha.

— Împins de foame, a furat pacheţelele cu mâncare ale unor ţânci de seama lui. Noaptea se apropia de casă, dar o vedea cufundată în întuneric şi se temea că Fahrid era acolo, aşteptându-l. A dormit sub cerul liber, ca un vânat hăituit. Azi-noapte n-a mai rezistat, voia să se întoarcă acasă cu orice preţ. Iată de ce s-a apropiat atât de mult.

Montalbano rămase pe gânduri, fără să scoată niciun cuvânt.

— Deci, ce părere ai?

— Că ţinem în casă un orfan.

Livia se albi la faţă şi vocea începu să-i tremure.

— De ce crezi asta?

— O să-ţi explic ce idee mi-am făcut despre toată întâmplarea, punând cap la cap, bineînţeles, şi cele spuse de tine. Deci. Cu vreo cinci ani în urmă – sau undeva, pe acolo –, tunisianca noastră, o femeie frumoasă, plăcută şi aşa mai departe, soseşte aici, prin părţile noastre, ducând cu ea un copil

mic. Caută de lucru ca menajeră şi găseşte imediat, asta şi datorită faptului că, la cerere, îşi oferă graţiile bărbaţilor – ca să zic aşa – maturi. Aşa îl cunoaşte pe Lapecora. Însă, la un moment dat, în viaţa ei intră acest Fahrid – un codoş, probabil. Ca s-o scurtez, Fahrid pune la cale un plan prin care-l obligă pe Lapecora să-şi redeschidă vechea sa firmă de import-export, servindu-se de aceasta drept acoperire pentru un trafic murdar – fie droguri, fie prostituţie. Lapecora, care în principiu e un om onest, se sperie, intuind ceva grav, şi încearcă să iasă din situaţia asta urâtă prin mijloace cel puţin ingenue. Închipuie-ţi: a conceput scrisori anonime către nevastă-sa împotriva lui însuşi. Istoria continuă, dar la un moment dat – nu ştiu încă motivul –, Fahrid se vede constrâns să închidă afacerea. Însă ajuns aici, trebuie să-l elimine pe Lapecora. Face în aşa fel încât Karima să-şi petreacă o noapte în casa lui Lapecora, ascunsă în camera lui de lucru. A doua zi, soţia bătrânului avea să plece la Fiacca, la sora ei bolnavă. Mă gândesc că, probabil, Karima i-a dat de înţeles lui Lapecora că urmau să comită nebunii în patul lui conjugal, în absenţa soţiei. Ce oameni, spune şi tu! Dimineaţă, la prima oră, după ce doamna Lapecora a plecat, Karima îi deschide uşa lui Fahrid, care intră şi-l ucide pe bătrân. Mă gândesc că Lapecora a încercat să fugă – iată de ce a fost găsit în lift. Asta dacă nu cumva, aşa cum mi-ai spus tu acum, Karima nu ştia, de fapt, de intenţiile asasine ale lui Fahrid. Când vede că acesta l-a înjunghiat pe Lapecora, încearcă să scape. Însă nu ajunge prea departe, pentru că Fahrid o prinde şi o sechestrează. Cu siguranţă că după aceea a omorât-o, ca să nu vorbească. Iar dovada cea mai bună este că s-a dus la locuinţa Karimei, făcând să dispară toate fotografiile în care apărea ea: nu voia ca poliţia s-o identifice.

În tăcere, Livia se puse pe plâns.

Rămase singur: Livia trecuse dincolo, întinzându-se lângă François. Neştiind ce să facă, Montalbano se duse pe verandă. În văzduh zări în plină desfăşurare un soi de duel între pescăruşi; pe plajă, un cuplu care ieşise la plimbare: când şi când schimbau câte o sărutare, însă cu gesturi obosite, ca şi cum ar fi urmat indicaţiile unui scenariu. Intră din nou în casă, luă ultimul roman al bietului Bufalino – cel cu fotograful orb – şi se întoarse pe verandă, aşezându-se comod. Cercetă coperta, apoi

contracoperta, lăsă cartea deoparte. Nu se putea concentra. Simţea plămădindu-se în el, lent, o tristeţe tăioasă. Deodată, înţelese motivul.

Iată, ceea ce trăia el în clipa aceea era doar o degustare, un preludiu al acelor după-amiezi de duminică liniştite, cu iz familial, pe care avea să le trăiască de acum încolo – poate că nu la Vigàta, ci, mai rău, la Boccadasse. Cu un copil care, trezindu-se, avea să strige după el – „Tati, tati!” –, chemându-l să se joace împreună…

Atacul de panică îi puse un nod greu în gâtlej.

10

Trebuia să scape imediat de acolo, să fugă cât mai departe de casa aceea care îi pregătea în secret tabieturi de familist. În clipa în care urcă la volan îi veni să râdă de accesul de schizofrenie care pusese stăpânire pe el. Latura lui raţională îi sugera că era suficient de capabil să controleze noua situaţie, care, de altfel, avea substanţă doar în imaginaţia lui; latura sa inconştientă însă îi dădea ghes s-o ia la sănătoasa: atât, fără alte raţionamente.

Ajuns la Vigàta, se duse glonţ la comisariat.

— Noutăţi?

În loc de răspuns, Fazio îl întrebă, la rândul lui:

— Ce face *picciliddro?*

— Face bine, răspunse, uşor iritat. Deci?

— Nimic serios. Un şomer a intrat într-un supermarket şi s-a pus pe spart vitrinele cu o bâtă…

— Un şomer? Ce tot spui acolo? Aici, la noi, mai există încă şomeri?

Fazio se uită la el mut de uimire.

— Bine’nţeles că există, domnule, nu ştiaţi?

— Ca să fiu sincer, nu. Credeam că toată lumea şi-a găsit o ocupaţie.

Era limpede: Fazio fusese pus la podea.

— Adicătelea ce ocupaţie să-şi fi găsit?

— Să se pocăiască, Fazio. De exemplu, şomerul ăsta de s-a pus pe spart vitrine: înainte de a fi şomer, e un ticălos nenorocit. L-ai arestat?

— Da, ’trăiţi!

— Fă-i o vizită şi spune-i din partea mea să se căiască.

— Păi, pen’ ce?

— N-are decât să inventeze ce vrea el. Numai să declare pe urmă că s-a căit. Un rahat oarecare, eventual îi poţi sugera tu ceva. După ce se căieşte, treaba-i ca şi rezolvată. Statu-l plăteşte, îi dă pe gratis o casă, îi trimite copiii la şcoală. Spune-i, hai.

Fazio cătă lung o vreme la el, fără să zică nimic. Apoi vorbi:

— Domnule, afară-i senin şi frumos, da’ văd că ’mneavoastră vă tună rău! Ce s-a-ntâmplat?

— Ce te fute grija?

Proprietarul magherniţei de *cùlia e simenza*[7] de unde Montalbano îşi făcea în mod regulat provizii inventase un sistem genial de eludare a legii care obliga magazinele să ţină închis duminica: se plasase în faţa obloanelor trase, având în faţă o tarabă încărcată-ochi cu marfă.

— *Nuciddre americane*[8] am, perpelite bine, calde-călduţe am! îl informă negustorul.

Iar comisarul nu se lăsă rugat: ceru să-i pună vreo douăzeci de grame în cornetul care conţinea deja năut prăjit şi semniţe de dovleac.

De data aceasta, plimbarea solitară – dedicată meditaţiei – până la promontoriul dinspre soare-răsare fu mai lungă decât de obicei: se întoarse acasă mult după asfinţit.

— Copilul ăsta e incredibil de inteligent! îi spuse Livia de cum îl văzu intrând pe uşă. Nu cred să fi trecut mai mult de trei ore de când i-am explicat regulile la jocul de dame, iar acum uită-te şi tu: o partidă mi-a luat-o deja, iar acum îmi mai ia una.

Comisarul rămase în picioare lângă ei, să privească ultimele mutări ale jocului. Livia greşi într-un mod strigător la cer, iar François îi luă ultimele două piese de pe tablă. Conştient sau nu, Livia îl lăsase pe *picciliddro* să câştige: dacă în locul lui François s-ar fi aflat el, nici dacă ar fi ştiut sigur că moare şi tot nu i-ar fi dat satisfacţia să se recunoască învinsă. Odată, se coborâse până într-acolo încât mimase pe neaşteptate o stare de leşin, în aşa fel încât să cadă peste tabla de joc şi să împrăştie piesele pe jos.

— Ţi-e foame?

— Mai pot aştepta, dacă vrei, răspunse comisarul, raliindu-se spontan solicitării ei implicite de a mai întârzia cu masa.

— Noi ieşim să facem o plimbare.

„Noi”, adică ea şi François, bineînţeles: ipoteza că el li s-ar fi putut alătura nu-i trecuse nici măcar prin anticamera cerebelului.

Montalbano pregăti masa, o aranjă să arate cât mai îmbietor

[7] Mixtură de seminţe prăjite, năut, bobi, migdale etc., cu gust sărat sau dulce (n.tr.).

[8] *Nuciddre americane* (dial. sic.), arahide prăjite în coajă (n.tr.).

cu putinţă, apoi se duse în bucătărie să vadă ce le pregătise bun Livia pentru cină. Nimic, zero, o dezolare arctică: tacâmurile şi farfuriile străluceau de curăţenie, total necontaminate. Ocupată să-i cânte în strună lui François, nu se gândise nici măcar o secundă la cină. Făcu un inventar pe cât de rapid, pe atât de trist: la felul întâi, ar fi putut găti paste cu ulei de măsline şi usturoi; pentru felul doi, putea încropi ceva care să conţină sardele sărate, măsline, caşcaval şi ton din conservă. În orice caz, ceea ce i se întâmpla în seara aceea era o joacă în comparaţie cu ce avea să urmeze a doua zi, când, sosind pentru a face curăţenie şi ceva de-ale gurii, menajera Adelina avea s-o găsească în casă pe Livia cu un copil. Cele două nu se suportau şi pace; odată, din cauza unor observaţii de-ale Liviei, Adelina lăsase toată casa cu susul în jos şi dispăruse fără nicio explicaţie, ca să se mai întoarcă apoi abia după ce se asigurase că rivala plecase şi se afla la câteva sute de kilometri distanţă.

Era ora jurnalului de ştiri: deschise televizorul şi-l puse pe *TeleVigàta.* Pe ecran apăru faţa de cur-de-găină a lui Pippo Ragonese, comentatorul politic. Se pregăti să schimbe canalul, când primele cuvinte ale lui Ragonese îl paralizară.

— Ce se întâmplă la comisariatul din Vigàta? se întrebă atotştiutorul Ragonese, adresându-se lui însuşi şi întregului Univers creat, pe un ton faţă de care, prin comparaţie, cel al lui Torquemada în clipele sale de glorie ar fi sunat ca al cuiva care spune bancuri în public.

Continuă, afirmând că, după părerea lui, Vigàta putea fi declarat oraş înfrăţit cu Chicago din anii prohibiţiei: împuşcături, furturi, incendieri; viaţa şi libertatea obştii, a cetăţeanului de rând se aflau continuu în primejdie. Oare ştiau telespectatorii cu ce se ocupa în tot acest timp, în toiul acestei situaţii generale tragice, atât de mult lăudatul şi supraevaluatul comisar Montalbano? Semnul de întrebare fusese subliniat cu o asemenea forţă persuasivă, încât comisarului i se păru chiar că-l vede materializându-se pe chipul domnului cur-de-găină. Ragonese făcu o pauză, răsuflând lung ca să poată exprima cum trebuie mirarea şi indignarea, apoi rosti răspicat:

— Cu vă-nă-toa-rea unui hoţ de me-rin-de!

Şi nu se dusese singur, domnul comisar al nostru, nu, nici vorbă: îşi luase cu el toţi oamenii, lăsând la comisariat, stăpân peste tot şi toate, un biet centralist ca vai de el. Se întrebau

oare telespectatorii cum se făcea că el, Ragonese, luase cunoştinţă de această situaţie, pe care unii ar putea-o numi comică, dar care era cu certitudine tragică? Ei bine, intenţionând să-l contacteze pe vicecomisarul Augello în legătură cu o anumită informaţie, sunase la secţie, iar centralistul îi dăduse incredibilul răspuns. La început, crezuse că era o glumă – proastă, desigur – şi insistase, dar în cele din urmă pricepuse că nu era vorba de o farsă, ci de un adevăr inimaginabil. Realizau oare telespectatorii din Vigàta pe mâinile cui încăpuseră?

— Ce păcate oi fi având, Doamne, iartă-mă, de mi l-ai dat pe cap pe Catarella? se întrebă cu amărăciune comisarul, în timp ce schimba canalul.

Retelibera transmitea imagini de la Mazàra, de la ceremonia funerară în memoria marinarului tunisian ucis cu rafale de mitralieră la bordul pescadorului *Santopadre.* După terminarea materialului video, crainicul comentă ghinionul de care avusese parte tunisianul, decedat în mod tragic la prima sa îmbarcare: de altfel, sosise în localitate de puţin timp şi nimeni nu-l cunoştea. Nu avea familie, sau cel puţin nu avusese suficient timp la dispoziţie ca s-o poată aduce peste mare acolo, la Mazàra. Se născuse cu treizeci şi doi de ani în urmă, la Sfax, şi se numea Ben Dhahab. Pe ecran apăru fotografia tunisianului, chiar în momentul în care Livia şi *picciliddro,* întorcându-se de la plimbarea de seară, intrară în casă. Zărind chipul de pe ecran, François surâse şi arătă cu degetul într-acolo.

— *Mon oncle.*

Livia se pregătea să-i ceară pe ton aspru lui Montalbano să închidă televizorul pentru că îi deranja de la masă; de partea cealaltă, Montalbano dădu să-i reproşeze că nu pregătise nimic pentru cină. În noile condiţii însă, rămaseră amândoi cu gura căscată, cu degetele arătătoare aţintite unul asupra celuilalt, în timp ce un al treilea index – al băieţandrului – continua să arate spre ecran. Era ca şi cum tocmai trecuse un înger pe acolo, zicând „Amin!” şi împietrindu-i pe toţi. Comisarul se dezmetici cel dintâi, căutând o confirmare în privirea Liviei, pentru că avea destule îndoieli în privinţa celor câteva cuvinte în franceză pe care le ştia.

— Ce-a zis?

— A zis „unchiul meu”, răspunse Livia, palidă-n obraji.

Pe ecran, cadrul se schimbă, iar François se duse să-şi ia locul la masă, nerăbdător să înceapă să mănânce şi deloc impresionat că-şi văzuse unchiul la televizor.

— Întreabă-l dacă omul pe care l-a văzut e unchiul lui.

— Întrebare mai idioată ca asta n-am auzit în viaţa mea.

— Ba nu e idioată deloc. Şi mie îmi zic unii „unchiule” şi nici vorbă să le fiu unchi.

François mărturisi că bărbatul de pe ecran era chiar unchiul lui bun, fratele mamei.

— Trebuie să vină imediat cu mine, decise brusc Montalbano.

— Unde vrei să-l duci?

— La secţie, vreau să-i arăt o fotografie.

— Nici nu se pune problema. Fotografiile nu ţi le fură nimeni de acolo. François trebuie să ia mai întâi masa. Pe urmă da, n-are decât să meargă, dar vin şi eu cu el: tu eşti în stare să pierzi copilul pe drum.

Pastele ieşiseră răscoapte, practic imposibil de mâncat.

De gardă era Catarella, care, surprins de apariţia neaşteptatului nucleu familial la o oră atât de târzie şi observând expresia de pe chipul superiorului său, simţi că-l trec năduşelile. Le ieşi în cale, alarmat.

— Dom’le, totu’ calmeţă-n sara ’iasta, liniştească în tot locu’, pisti tot.

— În Cecenia nu-i, na!

Din sertar trase afară fotografiile pe care le luase din teancul Karimei, alese una, i-o puse copilului în faţă. Fără niciun cuvânt, acesta o duse la buze şi sărută imaginea maică-sii.

Livia îşi înghiţi cu greu lacrimile. Nu mai era nevoie de nicio întrebare: era evidentă asemănarea dintre bărbatul apărut mai devreme pe ecran şi cel în uniformă, fotografiat alături de Karima. Totuşi, comisarul îşi făcu datoria şi întrebă:

— Acesta e unchiul tău?

— *Oui.*

— *Comment s’appelle-t-il?*

Şi se felicită pentru franceza sa de turist pe la Tour Eiffel şi Moulin Rouge.

— Ahmed, zise *picciliddro.*

— *Seulement* Ahmed?

— *Oh, non.* Ahmed Moussa.

— *Et ta mère? Comment s'appelle?*

— Karima Moussa, făcu François strângând din umeri şi surâzând la auzul unei întrebări cu un răspuns atât de evident.

Montalbano îşi descărcă furia asupra Liviei, care nu se aştepta la un atac atât de violent.

— Futu-i şi răsfutu-i! Adicătelea stai cu copilu' ăsta şi ziua, şi noaptea, te joci cu el, îl înveţi jocu' de dame, da' nu-ţi trece nicio secundă prin cap să afli cum îl cheamă! Era de ajuns să-l întrebi, nu? Şi ticălosu' acela bolnav de Mimì, alt deştept! Marele anchetator, n-am ce zice! Ştie s-aducă găletuşă, lopăţică, forme de plastic pentru nisip şi o desagă de dulciuri, da'-n loc să stea de vorbă cu copilu', îşi rânjeşte fasolele la tine!

Livia nu avu nicio reacţie, iar Montalbano se ruşină imediat de propria ieşire.

— Iartă-mă, Livia, dar sunt cam nervos.

— Văd.

— Încearcă să afli dacă l-a văzut vreodată în realitate pe unchiul ăsta al lui. Dacă l-a văzut recent, eventual.

Discutară o vreme şuşotit, apoi Livia explică: nu, recent nu-l văzuse, dar pe când François avea trei ani, maică-sa îl dusese în Tunisia şi acolo îl întâlnise pe unchiul, care era în compania mai multor bărbaţi. Însă amintirea era confuză, reţinuse întâmplarea numai pentru că maică-sa îi vorbise adesea despre ea.

Aşadar, trase concluzia Montalbano, cu doi ani în urmă avusese loc un soi de *summit,* în cadrul căruia se hotărâse într-un fel sau altul soarta bietului Lapecora.

— Ascultă, du-l pe François la un film – dacă vă grăbiţi, prindeţi ultima reprezentaţie – şi pe urmă veniţi să mă luaţi de aici. Am de lucru.

— Alo, Buscaìno? Montalbano sunt. Acu', în clipa asta am aflat care-i numele întreg al tunisiencei din Villaseta. O mai ţii minte, nu?

— Cum să nu? Karima.

— O cheamă Karima Moussa. Crezi c-ai putea face nişte investigaţii în actele voastre, de la Oficiul pentru Străini.

— Dom' comisar, mă luaţi în tărbacă?

— Nu, chiar n-am chef acu' de glume. De ce?

— Păi, cum aşa? Cu experienţa 'mneavoastră, veniţi să-mi

faceţi o asemenea cerere?

— Explică-te mai bine.

— Uitaţi cum stă treaba, dom’ comisar. N-am cum, nici dacă-mi ziceţi numele lu’ mama şi a lu’ tata, cel al bunicilor dinspre tată şi al celor materni sau data şi locu’ naşterii.

— Ceaţă totală, zici?

— Cum altfel? Acolo, la Roma, n-au decât să facă ce legi le trec prin cap, da’ aici, la noi, tunisienii, marocanii, libienii, ăi din Capu’ Verde, senegalezii, nigerienii, rwandezii, albanezii, sârbii, croaţii şi tot neamu’ lor intră şi ies cum au chef, în voia cea bună. Aici e ca la Colosseum, porţile sunt veşnic deschise. Faptul că acu’ două zile am aflat adresa Karimei ăsteia, sau cum o fi chemând-o, ţine de domeniul miracolelor, nu e o treabă de zi cu zi, dacă-nţelegeţi ce spun.

— Tu încearcă totuşi.

— Montalbano? Ia spune-mi, ce-i povestea asta cum că aţi fi hăituit un hoţ de pacheţele cu mâncare? Era vreun maniac sau ce?

— Da’ de unde, domnule chestor. E vorba de un copil care, de foame, s-a apucat să fure merindele altor copii. Atâta tot.

— Cum adică, atâta tot? În sfârşit, eu ştiu că dumneata, din când în când, cum să zic, o iei pe căi ocolite, dar de data asta, ca să fiu sincer, am impresia că…

— Domnule chestor, vă asigur că n-o să se mai repete, însă era absolut necesar să pun mâna pe el.

— L-ai prins?

— Da.

— Şi ce ai făcut cu el?

— L-am dus la mine acasă, are grijă Livia de el.

— Montalbano, ai înnebunit? Încredinţează-l imediat părinţilor!

— Păi, nu are. S-ar putea să fie orfan.

— Ce-nseamnă „s-ar putea”? Anchetaţi urgent cazul, nu? Sfinte Dumnezeule mare!

— Asta şi fac, însă François…

— Oh, Doamne, ăsta cine mai e?

— Copilul, aşa-l cheamă.

— Nu e italian?

— Nu, e tunisian.

— Ştii ceva, Montalbano? Las-o aşa cum e deocamdată, m-ai năucit îndeajuns. Însă mâine dimineaţă te prezinţi la mine, la Montelusa, şi-mi explici tot de-a fir-a păr.

— Nu pot, plec din localitate. Credeţi-mă pe cuvânt, e foarte important, nu vreau să mă sustrag de la răspundere.

— Atunci, ne vedem mâine după-amiază. Te avertizez: să nu cumva să nu vii. Trebuie să ne sfătuim asupra unei tactici a apărării, pentru că onorabilul Pennachio...

— Cine, cel acuzat de complicitate la delicte de crimă organizată?

— Da, el. Am aflat că pregăteşte o interpelare pentru ministru. Îţi vrea capul.

Era şi cazul: cel care condusese ancheta împotriva onorabilului fusese chiar el, Montalbano.

— Nicolò? Montalbano sunt. Vreau să-ţi cer o favoare.

— Cum să nu? Spune.

— Cât mai stai acolo, la studio, la *Retelibera?*

— Fac ştirile de la miezul nopţii şi pe urmă plec acasă.

— E ora zece acum. Dacă într-o jumătate de oră sunt la tine şi-ţi aduc o fotografie, aveţi timp s-o postaţi pe ecran la ultimul telejurnal?

— Bineînţeles. Te aştept.

Simţise de la bun început – parcă-l pişcase pur şi simplu – că povestea aceea cu pescadorul *Santopadre* nu era o treabă de rezolvat cât ai zice peşte; nu degeaba făcuse tot ce-i stătuse în putinţă să se ţină departe de ea. Acum însă, fusese înşfăcat de păr şi izbit cu ţeasta de dosar, ca atunci când vrei să înveţi pisica să nu mai facă pipi într-un anumit loc. N-ar fi trebuit decât ca Livia şi François să se fi întors de la plimbare câteva secunde mai târziu: *picciliddro* nu ar mai fi văzut imaginea unchiului său la televizor, cina s-ar fi derulat în sfânta pace şi lucrurile şi-ar fi urmat cursul firesc. Pe urmă, blestemate fie-i apucăturile lui de zbir! Altul în locul lui ar fi zis:

— A, da? Copilul l-a recunoscut pe unchiu-său la televizor? Măi, să fie, ce coincidenţă!

Şi ar fi dus la gură prima îmbucătură, văzându-şi de farfuria lui. Dar nu, el nu putea, trebuia cu orice preţ să se arunce cu coarnele-nainte. Instinctul de vânător – aşa-l numise Hammett,

care la treburile astea se pricepea, nu glumă.

— Unde-i poza? îl iscodi Zito de cum îl văzu.

I-o întinse pe cea cu Karima şi fiul.

— S-o încadrez în întregime? Vrei un detaliu anume?

— Aşa cum e.

Nicolò Zito ieşi, apoi se întoarse fără fotografie şi se aşeză comod într-un fotoliu.

— Povesteşte-mi tot. Şi, mai ales, zi-mi ce-i istoria asta cu hoţul de merinde despre care Pippo Ragonese spune că-i un mare rahat, spre deosebire de mine, care spun că nu.

— Nicolò, n-am timp acum, trebuie să mă crezi pe cuvânt.

— Nu, nu te cred. O întrebare: copilul care fura pacheţelele cu mâncare e acelaşi cu cel din fotografia pe care tocmai mi-ai dat-o?

Periculos de inteligent, Nicolò ăsta. Era mai bine să-i cânte-n strună.

— Da, el e.

— Şi maică-sa? Ce-i cu ea?

— În mod sigur e implicată în crima de acum câteva zile, ştii tu, ăl de l-am găsit în lift. Iar aici te opreşti cu întrebările. Îţi promit că, în clipa în care voi fi înţeles eu însumi ceva din toată tărăşenia asta, vei fi primul cu care voi vorbi.

— Spune-mi, atunci, ce fond sonor ar trebui să pun la fotografie?

— A, da, că bine zici! Trebuie să-ţi modulezi vocea în aşa fel încât să pară că relatezi o întâmplare dureroasă, patetică.

— Acu’ ce faci? Te trezişi regizor?

— Trebuie să spui aşa: că o tunisiancă în vârstă s-a prezentat la tine plângând şi te-a implorat să arăţi fotografia la televizor. Au trecut trei zile de când bătrâna nu a primit niciun semn de viaţă de la femeie şi copil. Îi cheamă Karima şi François. Cei ce i-au văzut etcetera, se garantează anonimatul etcetera, să telefoneze imediat la comisariat etcetera.

— Ia du-te tu şi vâră-ţi în cur etcetera ăsta, îl întrerupse Nicolò Zito.

Acasă, Livia se duse foarte repede la culcare, luându-l cu ea şi pe *picciliddro.* Montalbano rămase treaz, aşteptând telejurnalul de la miezul nopţii. Nicolò îşi făcu datoria şi ţinu fotografia în cadru cât mai mult cu putinţă. După genericul de final,

comisarul îl sună, mulţumindu-i.

— Oare-mi mai poţi face o favoare?

— Ştii ceva? Mă gândesc să te pun să-mi plăteşti abonament. Zi-mi, ce vrei?

— Ai putea relua anunţul mâine, la telejurnalul de la unu? Ştii, mă gândesc că la ora asta nu l-a văzut prea multă lume.

— La ordinele dumneavoastră!

Intră în dormitor, îl desprinse pe François din braţele Liviei, îl ridică într-ale sale, îl duse în bucătărie, îl puse să doarmă pe canapeaua pregătită din timp de Livia. Făcu duş, se vârî în pat. În somn, Livia îl simţi întinzându-se lângă ea şi se lipi cu spatele de vintrea lui, apoi cu tot corpul. Făcea mereu aşa, în starea aceea dintre somn şi veghe, în acel *no man's land* dintre tărâmul viselor şi citadela conştientului. De data aceasta însă, nici nu începuse bine Montalbano să-i dezmierde rotunjimile, că se îndepărtă de el ca muşcată de şarpe.

— Nu. Dacă se trezeşte François?

Preţ de o clipă, Montalbano împietri: nu luase în calcul acest aspect al vieţii tihnite de familie.

Se ridică din pat, somnul îi trecuse brusc. Pe drumul de întoarcere spre Marinella îşi amintise că trebuia să facă urgent ceva. Îşi aminti abia acum.

— Valente? Montalbano sunt. Scuză-mă că te sun la ora asta şi că te deranjez acasă. Trebuie să te văd urgent. Ia spune-mi, dacă ajung la Mazàra mâine pe la zece, îţi faci timp?

— Desigur. Ai putea totuşi să-mi spui în avans...?

— E o poveste încâlcită, confuză. Deocamdată mă bazez doar pe supoziţii. E vorba despre tunisianul acela mitraliat pe mare.

— Ben Dhahab.

— Uite, dacă tot veni vorba, află pentru-nceput că-l cheamă Ahmed Moussa.

— Băga-mi-aş.

— Exact.

11

— Nu e obligatoriu să fie o legătură între cele două cazuri, observă vicechestorul Valente după ce auzi expunerea lui Montalbano.

— Dacă asta e părerea ta, află că-mi faci o mare favoare. Fiecare rămâne cu partea lui: tu anchetezi de ce tunisianul folosea un nume fals, iar eu caut mai departe mobilul asasinării lui Lapecora şi motivul pentru care Karima a dispărut. Dacă, din întâmplare, drumurile noastre se intersectează, ne prefacem că nu ne cunoaştem şi, dacă vrei, nici măcar nu ne salutăm. De acord?

— Aoleo! Că repede te mai aprinzi!

Comisarul Angelo Tomassino, un tinerel din Trento cu înfăţişare de casier de bancă – dintre aceia care numără de zece ori la mână cinci sute de mii de lire înainte să ţi-i dea, scoase artileria grea în apărarea şefului său:

— Pe urmă, niţi nu-i bătut în cuie, înţelezi mata?

— Ce anume nu-i bătut în cuie?

— Că Ben Dahab e un nume fictiv. Posibil să-l cheme – nu-i aţa? – Ben Ahmed Dhahab Moussa. Mai priţepe ţeva dacă poţi din numele aţtea arăbeţti.

— Eu îmi cer scuze de deranj, am roit-o de-aici, conchise Montalbano, ridicându-se de pe scaun.

Sângele i se învolburase în cap. Valente, care îl cunoştea de mult, îi înţelese reacţia.

— Şi cum ar trebui să procedăm, după părerea ta? îl întrebă, simplu.

Comisarul se aşeză la loc.

— Să-i aflăm, de exemplu, cunoscuţii de aici, din Mazàra. Să aflăm cum de a reuşit să obţină permisiunea să se îmbarce pe pescador. Dacă avea documente în regulă. I-am putea face o percheziţie la domiciliu. Păi, ce, sunt treburi pe care trebuie să te învăţ eu să le faci?

— Nu, recunoscu Valente. Da-mi place să le aud de la tine.

Luă o hârtie de pe birou şi i-o întinse lui Montalbano. Era un mandat de percheziţionare a locuinţei lui Ben Dhahab, cu ştampilă şi semnătură cu tot.

— L-am trezit pe judecător dis-de-dimineaţă, îi spuse zâmbind

Valente. Ai chef să vii la o plimbare cu mine?

Doamna Pipìa Ernestina, văduvă Locciero, ţinu să precizeze că, de felul ei, nu se îndeletnicea cu închiriatul odăilor. Avea şi ea acolo – moştenire de la răposatu', 'Mnezeu să-l ierte – un *catojo,* un bordei numa' cu parter, o odaie unde odată se ţinuse o *putìa di varbèri;* cum să-i zică ea mai bine? – a, da, un salon de berberit. Un fel de-a-i zice, pen' că numa' salon de berberit nu era; de-altminterea, 'mnealor aveau să-l vadă acuşica, da' nu-nţelegea de ce era nevoie de treaba aia din mânili lor, de hârtie, de – cum îi zice? – magnat de pirchiziţiune. Era de-ajuns să se prezinte la uşă, să-ntrebe: madam Pipìa, aşa şi pe dincolo; iar ea n-ar fi avut ni'ca de zis. Pen' că cine are ceva de zis înseamnă că are şi ceva de ferit, de ascuns, însă ea – şi toţi din Mazàra puteau să-i întărească vorbele (adicătelea toţi în afară de căzături şi otrepe) – totdeauna avusese şi continua să aibă şi-n ziua de azi o viaţă transparentă – ca aerul, nu alta! Ce fel de om era bietu' tunisian? Să ştie ei, domnii comisari, că ea niciodată, da' niciodată-n viaţa ei n-ar fi dat o odaie-n chirie la un african, fie el dintre aceia negri ca tăciunele sau dintre aceia care la piele seamănă cu sicilieni de-ai noştri. În sfârşit, africanii nu-i plăceau şi pace! Adicătelea cum de ce i-o închiriase lui Ben Dhahab? Dinstins, domnii mei, bărbat manerat, cu educaţie fină, cum nu mai găseşti în ziua de azi nici măcar aici, la Mazàra. Da, dom'le, de vorbit, vorbea italieneşte sau în orişice caz era în stare să se facă-nţeles. De-altminterea, îi şi arătase paşaportu'…

— O clipă, zise Montalbano.

— Un moment, spuse în acelaşi timp Valente.

Da, să trăiţi, paşaportu'. Valabil, cum nu? Era scris cum scriu arabii şi nişte cuvinte scrise într-o limbă străină erau scrise. Dacă era inglezeşte sau franţuzeşte? Cin' să ştie, Doamne, iartă-mă! Fotografia da, aia corespunzătoare era. Şi dacă 'mnealor chiar voiau să ştie, ei bine, ea dăduse declaraţie regulamentară despre închiriere, aşa cum scrie la lege.

— Când a sosit, exact? se interesă Valente.

— Cu zece zile-ndărăt, exact precis vă spui.

Aşadar, în zece zile avusese timp să se aclimatizeze, să-şi găsească de lucru, ba chiar s-o şi mierlească.

— V-a spus cât intenţiona să rămână prin părţile astea? o

iscodi Montalbano.

— Zece zile încă. Deşi…

— Deşi?

— Cum să vă spui, ţinu să-mi plătească-n avans pe o lună.

— Şi cât i-aţi cerut?

— Eu îi zisei din capu’ locului nouă sute de mii. Da’ ştiţi cum îs făcuţi arabii, că se tocmesc şi iar se tocmesc… Eram pregătită să las bine-n jos, ce să vă spui, şase sute, cinci poate… Şi când colo, ce să vezi? Nici nu mă lăsă să termin de spus ce-aveam de spus, duse mâna la piept, trase afară un sul de bani cât o butelcă de vin de gros, trase deoparte elasticu’ care-l ţinea strâns şi-mi numără-n palmă nouă bilete de-o sută de mii.

— Daţi-ne cheia şi explicaţi-ne cum ajungem la *catojo,* i-o tăie Montalbano.

Înţelesese: în ochii văduvei Pipìa, fineţea şi distincţia tunisianului se concentraseră în sulul de bancnote gros cât o butelcă de vin.

— Acu’, într-un minut mă gătesc şi vin să vă arăt.

— Nu, doamnă, dumneavoastră rămâneţi aici. Vă aducem noi cheia înapoi.

Un pat de fier ruginit, o masă ciumpavă, un dulap cu o coală de placaj în loc de oglindă, trei scaune de nuiele. Alături, o cămăruţă cu vas de toaletă, chiuvetă şi un prosop murdar; pe policioară, un aparat de ras, săpun lichid, un pieptene. Se întoarseră în odaie, singura de altfel. Pe unul din scaune, un geamantan din material textil albastru; îl deschiseră, era gol.

În dulap, o pereche de pantaloni nou-nouţi, un sacou închis la culoare, foarte curat, două cămăşi, patru perechi de şosete, patru de chiloţi, şase batiste, două maiouri: toate abia cumpărate, nepurtate încă. Într-un colţ, o pereche de sandale în stare bună; în colţul opus, o sacoşă de plastic plină cu lenjerie de corp murdară. O răsturnară pe pardoseală: nimic suspect. Petrecură acolo o oră întreagă, căutând peste tot. Îşi pierduseră deja orice speranţă, când Valente se dovedi norocos. În mod cert nu fusese ascuns, ci, probabil, căzuse şi rămăsese încastrat între speteaza patului şi perete: un bilet de avion pe ruta Roma-Palermo, emis cu zece zile în urmă pe numele lui Mr. Dhahab. Aşadar, Ahmed sosise la Palermo la ora zece dimineaţa, iar două ore mai târziu – cel mult – ajunsese la Mazàra. Cui să i se fi

adresat ca să găsească pe cineva cu camere de închiriat?

— În afara cadavrului, la Montelusa te-au lăsat să-i vezi şi obiectele personale?

— Bineînţeles, răspunse Valente. Zece mii de lire.

— Paşaport?

— Nu.

— Ăia erau toţi banii?

— Dacă pe restul i-o fi lăsat aici, s-a ocupat de tot doamna Pipìa, cea cu viaţa transparentă ca aerul.

— Nici cheia de aici, de la cameră, n-o avea în buzunar?

— Nici. Oare trebuie să-ţi explic pe note muzicale? Zece mii de lire şi cu asta basta.

Convocat de Valente, profesorul Rahman, tunisianul căruia îi revenea rolul de a strânge legăturile dintre cei din neamul lui şi autorităţile din Mazàra – un profesor de şcoală primară cu înfăţişare de sicilian pursânge – sosi în zece minute.

Pe Montalbano îl cunoscuse cu un an în urmă, când comisarul se ocupase de dosarul numit mai apoi al „câinelui de teracotă”.

— Eraţi la ore? se interesă Valente.

Într-un acces neobişnuit de omenie, un director de şcoală din Mazàra trecuse peste formalităţile birocratice şi închiriase câteva săli de clasă în scopul creării unei şcoli pentru copiii comunităţii tunisiene.

— Da, dar i-am cerut cuiva să-mi ţină locul. Ceva probleme?

— Ne-am gândit că ne-aţi putea da unele lămuriri.

— Despre ce?

— Mai bine zis despre cine. Ben Dhahab.

Valente şi Montalbano se hotărâseră să-i spună învăţătorului litania numai pe jumătate, iar apoi, în funcţie de reacţiile lui, să i-o spună pe toată. Sau nu.

— Întrebaţi-mă.

Era rândul lui Valente la masa de joc: Montalbano era simplu musafir.

— Îl cunoşteaţi?

— S-a prezentat la mine cu vreo zece zile în urmă. Îmi ştia numele şi era la cunoştinţă şi cu ceea ce reprezint eu pentru comunitate. Vedeţi dumneavoastră, undeva, prin luna ianuarie, un ziar din Tunisia a publicat un articol în care se vorbea despre şcoala noastră.

— Ce v-a spus?

— Că era ziarist.

Valente şi Montalbano schimbară o privire scurtă.

— Zicea că vrea să scrie un reportaj despre viaţa compatrioţilor noştri din Mazàra. Însă intenţiona să se prezinte tuturor ca o persoană oarecare, în căutare de lucru. Şi-ar fi dorit chiar să se îmbarce pe un vas. I-am făcut cunoştinţă cu un coleg de-al meu, El Madani. El l-a îndrumat pe Ben Dhahab la doamna Pipìa, care i-a închiriat o cameră.

— După aceea l-aţi mai revăzut?

— Desigur. Ne-am mai întâlnit de câteva ori întâmplător. Chiar am participat împreună la o serbare. Reuşise, cum să vă spun, să se integreze perfect.

— Dumneavoastră l-aţi ajutat să se îmbarce?

— Nu. Şi nici El Madani.

— Pentru înmormântare cine a plătit?

— Noi. Am constituit un mic fond pentru evenimente nefericite, pentru necazuri de tot felul.

— Cine a oferit televiziunii fotografia şi toate informaţiile referitoare la Ben Dhahab?

— Eu. Vedeţi dumneavoastră, la serbarea aceea despre care v-am spus adineauri a venit şi un fotograf. Ben Dhahab a protestat, zicea că nu vrea să fie fotografiat. Însă fotograful făcuse deja o poză. Aşa încât, când a venit jurnalistul de la televiziune, am făcut rost de fotografie şi i-am dat-o, împreună cu puţinele informaţii pe care ni le dezvăluise despre el.

Rahman se şterse de transpiraţie. Starea lui de inconfort crescuse. Iar Valente, ca un zbir destoinic ce era, îl lăsă să fiarbă în suc propriu.

— Ceva-ceva, totuşi, mi s-a părut suspect, se hotărî Rahman în cele din urmă să declare.

Montalbano şi Valente parcă nici nu-l mai auzeau – păreau să fi uitat de el, căzuţi adânc pe gânduri, cum erau. În realitate, erau numai ochi şi urechi, asemenea motanilor care, atunci când ţin ochii închişi dând impresia că dorm, sunt de fapt în stare să numere şi stelele de pe cer.

— Ieri am telefonat la Tunis, la ziar, ca să le aduc la cunoştinţă nenorocirea întâmplată omului lor şi să cer lămuriri despre formalităţile referitoare la transportul cadavrului. Când i-am spus directorului că Ben Dhahab a murit, l-a bufnit râsul. Mi-a zis că gluma era cum nu se poate mai proastă: Ben Dhahab se

afla chiar în clipa aceea în camera de alături şi vorbea la telefon. Apoi mi-a închis.

— Nu poate fi, oare, un caz de omonimie? îl provocă Valente.

— Asta nu! Cu mine a fost cât se poate de clar. Mi-a precizat că era trimisul ziarului. Aşadar, m-a minţit.

— Ştiţi cumva dacă avea rude aici, în Sicilia? interveni pentru prima dată Montalbano.

— Nu ştiu, n-am prea discutat. Dar mă gândesc că dacă ar fi avut rude la Mazàra, n-ar fi venit la mine.

Valente şi Montalbano se consultară din nou numai din priviri; fără să scoată un cuvânt, Montalbano îi dădu prietenului său consimţământul să tragă în plin.

— Nu vă spune nimic numele Ahmed Moussa?

Nu fusese un simplu glonţ, ci o adevărată lovitură de tun. Rahman sări de pe scaun, se prăbuşi înapoi, se înmuie ca o cârpă.

— Care... ce... ce legătură are... Ahmed Moussa? abia reuşi să îngaime învăţătorul, cu suflarea tăiată.

— Iertaţi-mi ignoranţa, continuă implacabil Valente. Totuşi cine este acest domn al cărui nume vă îngrozeşte într-o asemenea măsură?

— Un terorist. Unul care... un asasin. Un om crud. Bine, dar... ce amestec are?

— Avem motive să credem că Ben Dhahab era, în realitate, Ahmed Moussa.

— Mă simt rău, spuse cu voce stinsă învăţătorul Rahman.

Din cuvintele tremurate ale semimuribundului învăţător Rahman, aflară că Ahmed Moussa, al cărui nume real era mai degrabă şoptit pe la colţuri decât rostit cu voce tare şi al cărui chip era, practic, necunoscut, încropise cu câtva timp în urmă un mic grup paramilitar, alcătuit din tot soiul de nenorociţi ai sorţii. Îşi făcuse intrarea în scenă cu trei ani înainte, cartea lui de vizită nelăsând loc la interpretări: aruncase în aer o micuţă sală de cinematograf pentru copii unde se proiectau filme de desene animate franţuzeşti. Cei mai norocoşi dintre spectatori fuseseră cei care muriseră pe loc: alte câteva zeci rămăseseră orbi, ciungi sau mutilaţi pe viaţă. Naţionalismul grupului era – cel puţin ca intenţie – aproape abstract în absolutismul său. Moussa şi ai săi erau priviţi cu suspiciune chiar şi de integralştii

cei mai înverşunaţi. Aveau la dispoziţie sume de bani practic nelimitate, despre care nu se ştia de unde proveneau. Guvernul pusese o recompensă grasă pe capul lui Ahmed Moussa. Cam asta era tot ce ştia învăţătorul Rahman, iar faptul că-l ajutase într-un fel sau altul pe terorist îl tulburase într-atât, încât prinse să tremure şi să se clatine pe scaun ca şi cum ar fi suferit un atac violent de malarie.

— Bine, dar aţi fost tras pe sfoară, încercă Montalbano să-l consoleze.

— Dacă vă temeţi de consecinţe, adăugă Valente, noi putem să depunem mărturie în favoarea bunei dumneavoastră credinţe.

Rahman scutură din cap. Le mărturisi că nu teama îl încerca, ci sila. Sila pentru faptul că viaţa sa se intersectase – fie şi numai pentru foarte puţin timp – cu aceea a unui feroce ucigaş de copii, de creaturi inocente.

Îl îmbărbătară cum ştiură mai bine şi îi dădură voie să plece, rugându-l să nu spună nimănui niciun cuvânt despre discuţia lor, nici chiar colegului şi prietenului său El Madani. Dacă mai aveau nevoie de el, aveau să-l sune.

— Şi noaptea, dacă trebuie, nu vă „complimentaţi”, le spuse învăţătorul, căruia brusc îi venea greu să vorbească italiana.

Înainte de a începe să pună cap la cap tot ceea ce aflaseră, cerură să li se aducă două cafele. Băură încet, fără grabă, în linişte.

— E limpede că omul nostru nu s-a îmbarcat pe pescador ca să-şi facă şcoala într-ale meseriei, atacă subiectul Valente.

— Dar nici ca s-o mierlească pe mare.

— Trebuie să aflăm ce poveste are pentru noi comandantul pescadorului.

— Vrei să-l chemi aici?

— De ce nu?

— N-ar face decât să-ţi repete ce i-a spus lui Augello. Poate-i mai bine să aflăm mai întâi ce gândesc cei din breasla lor. O vorbă de ici, una de colo, în cele din urmă am putea afla mai multe.

— Îi dau sarcină lui Tomasino.

Montalbano făcu o strâmbătură. Adjunctul lui Valente îi era antipatic şi pace: nu era un motiv întemeiat şi, mai ales, nu

putea fi spus cu voce tare.

— Nu-ţi convine?

— Mie? Ţie trebuie să-ţi convină. Sunt oamenii tăi, îi cunoşti mai bine decât mine.

— Hai, Montalbano, n-o face pe prostu'.

— Bine, atunci. Uite cum stă treaba: nu cred că e cel mai potrivit. Să-mi zici mie cuţu' dacă s-o pune vreunu' pe făcut confidenţe lui Tomasino când s-o trezi cu mutra lui de perceptor la masă, la birt.

— Ai dreptate. O să-l însărcinez pe Trepodi. E o piticanie dezgheţată la minte, e inimos, iar tat-su-i pescar.

— Pe urmă, interesul nostru e să ştim exact ce s-a petrecut în noaptea aceea, când pescadorul a dat nas în nas cu vedeta lor. Pentru că, oricum ai potrivi-o, ceva-ceva tot nu se leagă.

— Adică?

— Deocamdată, eu zic să trecem peste felul în care a reuşit să se îmbarce, de acord? Ideea e asta: Ahmed a plecat pe mare cu o intenţie precisă, deocamdată necunoscută nouă. Mă întreb însă: intenţia asta a sa a dezvăluit-o sau nu comandantului şi echipajului? Iar dacă da, le-a dezvăluit intenţia sa înainte de a ieşi în larg sau în timpul voiajului? După părerea mea, intenţia le-a fost adusă tuturor la cunoştinţă – nici nu mai contează prea mult când anume – şi toţi au fost de acord, altminteri l-ar fi debarcat în momentul când ar fi aflat că ruta s-a schimbat.

— Mai există şi varianta să-i fi obligat sub ameninţarea unei arme.

— În cazul ăsta, odată ajunşi la Vigàta sau la Mazàra, căpitanul şi membrii echipajului ar fi relatat exact ce s-a întâmplat. N-ar fi avut nimic de pierdut.

— Corect.

— Mai departe. Excluzând de la bun început că intenţia lui Ahmed a fost aceea de a se lăsa omorât de o rafală de mitralieră în apele teritoriale ale ţării lui natale, nu reuşesc să mă gândesc decât la două ipoteze. Prima este că a vrut să debarce noaptea într-un loc izolat de pe coasta tunisiană pentru a reintra clandestin la el în ţară. În cea de-a doua ipoteză, Ahmed avea stabilită o întâlnire în largul mării, *un tête-à-tête* la care era absolut necesar să se prezinte personal.

— Mă convinge mai mult ultima.

— Şi pe mine. Apoi însă, s-a petrecut ceva cu totul

neprevăzut.

— Interceptarea.

— Corect. Iar aici, avem ipoteze pe săturate. Să spunem că vedeta tunisiană nu ştia că la bordul pescadorului se afla Ahmed. Dă de urma unei ambarcaţiuni care pescuieşte în apele teritoriale tunisiene, strigă „halt!”, ăştia o iau la sănătoasa, dinspre vedetă pleacă o rafală care îl ucide cu totul şi cu totul accidental pe Ahmed Moussa. Cam asta e, pe scurt, ceea ce ni s-a povestit.

De data aceasta era rândul lui Valente să se strâmbe.

— Nu te convinge?

— Îmi pare reconstituirea asasinării preşedintelui Kennedy făcută de senatorul Warren.

— Atunci, îţi mai zic una. Să presupunem că, în locul omului cu care avea întâlnire, Ahmed găseşte un altul, care-l împuşcă.

— Sau dimpotrivă, era omu’ care trebuia, însă se iscă divergenţe, o discuţie mai aprinsă, iar tipul îi ia maul burduşindu-l cu plumbi.

— Cu mitraliera de bord? întrebă, suspicios, Montalbano.

În secunda următoare îşi dădu seama ce spusese. Fără să-i mai ceară permisiunea lui Valente, înşfăcă telefonul suduind printre dinţi şi ceru să i se facă legătura cu Jacomuzzi, la Montelusa. În timp ce aştepta cu receptorul la ureche, îl iscodi pe Valente:

— În raportul pe care ţi l-au trimis era specificat calibrul proiectilelor?

— Se vorbea de armă de foc la modul general.

— Alo? Cu cine vorbesc? întrebă Jacomuzzi.

— Ascultă, Baudo…

— Care Baudo? Jacomuzzi sunt.

— Da, da’ tare ţi-ar mai plăcea să fii o vedetă de televiziune ca Pippo Baudo. Vrei să-mi spui cu ce mama naibii l-au omorât pe tunisianu’ ăla de pe pescador?

— Armă de foc.

— Etete, ce curios, zău aşa! Şi eu, care credeam că l-au sufocat cu o pernă!

— Auzi, spiritoşenia asta a ta mă face să borăsc!

— Zi-mi exact ce armă era.

— Un pistol-mitralieră, probabil un Skorpion. De ce, n-am scris în raport?

— Nu. Eşti sigur că n-a fost mitraliera de bord?

— Bine’nţeles că-s sigur. Armamentu’ vedetelor e capabil să dea jos avionu’, ce crezi tu?

— Chiar aşa? Rămân siderat în faţa preciziei tale ştiinţifice, Jacomù.

— Mi-am găsit cui să-i explic! Ignorant ce eşti, hai sictir!

După ce Montalbano puse receptorul în furcă, rămaseră o vreme în tăcere. Când, în cele din urmă, Valente vorbi, dădu glas aceluiaşi gând care îl măcina şi pe comisar:

— Oare suntem siguri că a fost o vedetă militară tunisiană?

Se făcuse târziu: Valente îşi invită colegul acasă, la prânz. Montalbano făcuse deja cunoştinţă cu terifiantele bucate ale nevestei vicechestorului, drept pentru care îl refuză. Îi mărturisi că trebuia să se întoarcă imediat la Vigàta.

Urcă în maşină, însă după numai câţiva kilometri zări un birt pe ţărmul mării. Opri, coborî, se aşeză la o masă. Nu-i păru rău.

12

Trecuseră ore bune de când nu-i mai dăduse Liviei niciun semn de viaţă şi-l cuprinseră remuşcările: biata de ea, şi-o fi făcând griji pentru el. În aşteptarea lichiorului digestiv de anason (exagerase puţin cu porţia dublă de şalău-de-mare), se hotărî să-i telefoneze.

— E totul în regulă acolo?

— Salvo, zău aşa! Ne-ai trezit.

Multe griji îşi mai făcuse pentru el, nimic de zis!

— Păi, dormeaţi?

— Da, am făcut baie în mare toată dimineaţa. Şi apa era caldă…

O duceau ca-n sânul lui Avram în lipsa lui.

— Ai mâncat? îl iscodi Livia, din pură politeţe.

— Un sandvici. Sunt pe drum, într-o oră cel mult sunt la Vigàta.

— Vii acasă?

— A, nu, îmi pare rău, trebuie să ajung la secţie. Ne vedem diseară.

Trebuie să fi fost o simplă închipuire de-a lui, totuşi avu sentimentul că de la celălalt capăt al firului se auzise ceva, aşa, ca un oftat de uşurare.

În realitate, avu nevoie de mai mult de o oră ca să ajungă la Vigàta. Chiar la intrarea în sat, la cinci minute de mers de secţie, maşina se hotărî să recurgă la o grevă neprevăzută. Nu era chip s-o mai mişte din loc. În cele din urmă coborî, deschise capota, se uită la motor. Un gest pur simbolic, un soi de ritual de exorcizare, dat fiind că nu pricepuse niciodată o iotă despre motoare. Dacă i-ar fi spus cineva că transmisia se face prin intermediul unor funii sau elastice, ca la unele jucării, ar fi fost în stare să-i dea crezare. O maşină a carabinierilor cu doi indivizi la bord trecu pe lângă el, îşi continuă drumul o vreme, apoi se opri brusc şi se întoarse în marşarier: te pomeneşti că-i apucaseră remuşcările! Un tablagiu în dreapta şi unu’ fără grade la volan. Comisarul nu-i văzuse în viaţa lui. Nici ei nu păreau să-l cunoască.

— Vă putem ajuta cu ceva? îl iscodi politicos tablagiul.

— Mulţumesc. Pur şi simplu nu înţeleg de ce maşina mea s-a oprit brusc, în mijlocul şoselei.

Traseră pe dreapta, coborâră amândoi. Cursa de după-amiază Vigàta-Fiacca opri pe partea cealaltă, chiar în dreptul lui, la câţiva metri distanţă: urcă o pereche în vârstă.

— Motorul pare în regulă, veni diagnosticul carabinierului de la volan. Apoi adăugă, zâmbind cu subînţeles: Să ne uităm la benzină?

În rezervor, nici măcar o picătură.

— Uitaţi cum facem, domnule…

— Martinez. *Ragionier* Martinez, făcu Montalbano.

În vecii vecilor nu trebuia să se afle că tocmai el, comisarul Montalbano, fusese scos la liman de carabinieri.

— Uitaţi cum facem: dumneavoastră aşteptaţi aici. Noi ne ducem până la cea mai apropiată benzinărie şi vă aducem atâta benzină cât să vă ajungă până la Vigàta.

— Foarte drăguţ din partea dumneavoastră, nici n-am cuvinte.

Plecară, Montalbano se urcă la volan şi se puse pe aşteptat. Îşi aprinse o ţigară, dar imediat auzi din spate un claxon asurzitor.

Era cursa Fiacca-Vigàta: şoferul îi cerea să-i facă loc. Montalbano coborî şi, prin gesturi, îl făcu pe celălalt să înţeleagă că maşina avea pană. Şoferul trase opintit de volan, depăşi în cele din urmă maşina comisarului şi se opri exact pe locul unde făcuse popas autobuzul care mergea în sens invers. Coborâră patru persoane.

Când autobuzul o luă iar din loc spre Vigàta, Montalbano rămase privind lung în urma lui. Apoi îi zări pe carabinieri întorcându-se.

Când ajunse la secţie, se făcuse deja ora patru după-amiază. Augello nu era acolo. Fazio îl informă că-i pierduse urma de dimineaţă: se arătase pe acolo în jur de ora nouă, apoi nu mai dăduse niciun semn de viaţă. Montalbano se înfurie.

— Aici, fiecare face ce-l taie capu’! Cine pune gheara pe pradă, nu-i mai dă drumu’! Dacă mă gândesc bine, mai-mai că are dreptate Ragonese!

Noutăţi, ni’ca. A, da, telefonase văduva Lapecora, ca să-l anunţe pe comisar că ceremonia funerară a soţului avea să se săvârşească miercuri dimineaţa. Pe urmă, mai era şi domnu’

Finocchiaro, care aştepta de pe la ora două să-i vorbească.

— Îl cunoşti?

— Din vedere. Fost topograf, acu' pensionar, om în etate.

— Ce vrea?

— N-a vrut să-mi zică. Da-mi pare cam întors pe dos.

— Zi-i să intre.

Fazio avea dreptate: omul părea foarte tulburat, îi făcu semn să ia loc.

— Îmi daţi o ţâră de apă? ceru bătrânul.

Se înţelegea din tonul vocii lui că avea gâtul uscat.

După ce bău, se prezentă: Giuseppe Finocchiaro, şaptezeci de ani, burlac, topograf pensionar, cu domiciliul în via Marconi 38. Fără antecedente, ţinu să precizeze: nici măcar o amendă de circulaţie.

Se opri brusc şi bău restul de apă din pahar.

— Azi, la unu, or arătatără o fotografie la tilivizor. O fimeie ş-un ţânc. Ştiţi ce-or spusără? Că să ne adresăm 'mneavoastră dacă-i recunoaştem.

— Da.

Da şi-atât. Într-un asemenea moment, o singură silabă în plus ar fi putut provoca celuilalt un dubiu, un motiv să se răzgândească.

— Eu fimeia o cunosc, Karima o cheamă. Pe *picciliddro* nu-l văzui niciodat' şi, ca s-o zic pe-a dreaptă, nici nu ştiui c-avea copii.

— De unde o cunoaşteţi?

— O cunosc pen' că o dată pe săptămână vine acas'la mine să facă curat.

— În ce zi?

— Marţi dimineaţa. Patru ore stă.

— Satisfaceţi-mi o curiozitate. Cât îi dădeaţi?

— Cincizeci de mii. Dar…

— Dar…?

— Ajungeam la două sute de mii când făcea un extra.

— O clanţă?

Brutalitatea întrebării fusese calculată cu precizie: bătrânul se albi brusc la faţă, apoi deveni stacojiu.

— Da.

— Aşadar, ajutaţi-mă să-nţeleg. Venea la dumneavoastră acasă de patru ori pe lună. De câte ori… hm… presta extra?

— O dată. Maxim două.
— Cum aţi cunoscut-o?
— Îmi zise de ea un pr’etin, pensionar ca mine. Profesoru’ Mandrino. Ştiţi, locuieşte cu fata ’mnealui el.
— Asta ce-nseamnă? Că *niente* extra cu profesorul Mandrino?
— Ba da. Fata ’mnealui predă la şcoală, îi plecată de-acas’ în toate dimineţile.
— În ce zi mergea la profesor?
— Sâmbăta.
— Domnule, dacă nu mai aveţi nimic să-mi spuneţi, puteţi pleca.
— Mulţumesc pentru-nţelegere.
Se ridică, împăcat. Înainte de a pleca, privi lung spre comisar.
— Mâne-i marţi, zise.
— Aşa, şi?
— Credeţi că vine?
Nu-l lăsa inima să-l decepţioneze pe bietul bătrân.
— Cine ştie? Oricum, dacă vine, să mă anunţaţi şi pe mine.

Din clipa aceea, începu procesiunea. Precedat de urlătoarea de mă-sa, apăru ’Ntonio, ţâncul pe care Montalbano îl văzuse la Villaseta, cel care fusese altoit pentru că refuzase să cedeze pacheţelul cu mâncare. În poza de la tilivizor, ’Ntonio îl riconoscuse pe hoţu’; el era, pe cuvânt! Ţipând ca din gură de şarpe şi revărsând puhoi de ocări şi blesteme, muma lui ’Ntonio îşi prezentă pretenţiile în faţa comisarului rămas stană de piatră: treizeci de ani de galeră pentru tâlhar şi puşcărie câte zile-o avea pentru mamă; iar în caz că justiţia pământească s-ar întâmpla să nu se declare de acord, petiţia ei către justiţia divină se rezuma la: cancer de pulmoni galopant pentru ea şi o boală grea – oricare, numa’ să fie lungă şi istovitoare – pentru el.
Însă Montalbano observă că ţâncul, deloc înspăimântat de criza isterică a mumei, făcea „nţ!” din cap spre el.
— Probabil că tu vrei să-l ştii la ocnă pe vecie, nu-i aşa? îl întrebă.
— Nu, eu nu, făcu ’Ntonio pe un ton hotărât. Acu’ că-l văzui liniştit, cu mumă-sa, îmi pare simpatic.

Orele extra ale domnului profesor Paolo Guido Mandrino,

şaptezeci de ani, docent de istorie şi geografie la pensie, constau în a o pune pe menajeră să-i facă băiţă. Într-una dintre cele patru dimineţi de sâmbătă în care Karima venea la el acasă, domnul profesor o aştepta gol-puşcă sub cearşaf. În clipa în care Karima îl trimitea dojenindu-l să se spele, Paolo Guido se dovedea a fi o zgâtie îndărătnică şi alintată.

Atunci, Karima smulgea aşternuturile, îl întorcea cu forţa pe domnul profesor pe burtă şi-i dădea bătăiţă la funduleţ. În cele din urmă era înduplecat să intre în cadă, iar Karima îl săpunea bine din cap până-n picioare şi la urmă-l clătea. Asta era tot. Costul orelor extra – o sută cincizeci de mii de lire; costul prestaţiei în calitate de menajeră – cincizeci de mii.

— Montalbano? Ascultă, contrar celor zise de mine ieri, astăzi nu ne putem vedea. Prefectul m-a convocat la o şedinţă.

— Spuneţi atunci când, domnule chestor.

— Păi nu, că nu-i nicio grabă. De altfel, după declaraţiile de la televizor ale domnului Augello…

— Mimì?! urlă el în receptor.

Avu sentimentul că executa o arie din *Boema.*

— Da. De ce, nu ştiai?

— Nu. Eram la Mazàra.

— Noi ne-am cunoscutără, spuse *ragionier* Vittorio Pandolfo, intrând în birou.

— Mda, făcu Montalbano. Vă ascult.

Tremura şi nu juca teatru: dacă bătrânul venise să-i vorbească despre Karima, însemna că îi turnase gogoşi atunci când afirmase că n-o cunoaşte.

— Venii pen’ că apăru la tilivizor…

— … fotografia Karimei, femeia despre care dumneavoastră nu ştiaţi nimic. De ce v-aţi ferit să-mi spuneţi despre ea?

— Dom’ comisar, îs lucruri necugetate şi se poate întâmpla ca unu’ să se stingherească, să-i fie ruşine… Vedeţi ’mneavoastră, la vârsta mea…

— Dumneavoastră sunteţi clientul de joia dimineaţa?

— Da.

— Cât îi plăteaţi pentru curăţenie?

— Cincizeci de mii.

— Şi extra?

— O sută cincizeci de mii.

Tarif fix, aşadar. Atât numai că în cazul lui Pandolfo prestaţia extra se efectua de două ori pe lună. De data aceasta, Karima era cea care făcea băiţă. După ce-o îmbăia, *ragioniere* al nostru o întindea goală pe pat şi o adulmeca îndelung. Când şi când, câte-o limbă.

— Satisfaceţi-mi o curiozitate, *ragioniere.* Dumneavoastră, Lapecora, Mandrino şi Finocchiaro eraţi parteneri obişnuiţi de cărţi, nu-i aşa?

— Da.

— Şi cine a adus cel dintâi vorba despre Karima?

— Bietu' Lapecora.

— Ia spuneţi-mi, cum se descurca Lapecora?

— Al naibii de bine. Un miliard în obligaţiuni, pe urmă casa şi localul firmei erau pe numele lui.

Cei trei clienţi din după-amiezile zilelor cu soţ locuiau la Villaseta. Toţi bărbaţi ajunşi la o anumită vârstă, văduvi sau burlaci. Tariful, acelaşi cu cel practicat la Vigàta. Pentru Martino Zaccaria, comerciant legume-fructe, prestaţia extra consta în a-i fi pupate tălpile; cu Luigi Pignataro, director de şcoală gimnazială retras din activitate, Karima se juca de-a baba-oarba. Directorul o dezbrăca la piele, o lega la ochi şi fugea să se ascundă. Karima trebuia să-l caute până-l găsea; apoi, se aşeza pe un scaun, îl lua pe director pe genunchi şi-l alăpta. La întrebarea lui Montalbano în ce consta prestaţia extra a Karimei, Calogero Pipitone, expert agronom, se uită perplex la el:

— Păi, în ce să constea, dom' comisar? Ea didisupt şi eu deasupra.

Montalbano cu greu se ţinu să nu-l îmbrăţişeze.

Dat fiind că lunea, miercurea şi vinerea Karima avea orar prelungit la Lapecora, clienţii se terminaseră. Ăştia fuseseră toţi. În mod cu totul curios, Karima îşi alesese ziua de odihnă duminica, nu vinerea – se vedea treaba că se adaptase uzanţelor locale. Deveni brusc nerăbdător să afle cât câştiga femeia într-o lună, însă cum ştiinţa numerelor nu constituia calitatea lui cea mai de preţ, deschise uşa biroului şi întrebă cu voce tare:

— Are vreunu' din voi un calculator?

— Am eu, dom'le.

Catarella intră, apoi scoase mândru din buzunar un calculator ceva mai mare decât o carte de vizită.

— Ce calculezi la el, Catarè?

— Zilele, veni, enigmatic, răspunsul.

— Mai târziu să vii să ţi-l iei înapoi.

— Dom'le, tre' să vă fac atenţiunea că maşinăria procedează cu *ammuttuna.*

— Cum aşa?

Catarella ezită: crezu că superiorul său nu înţelesese cuvântul. Se dădu mai aproape de uşă şi-şi iscodi colegii cu voce tare:

— Care ştii cum se zice-n italieneşte *ammuttuna?*

— Împinsături, traduse cineva.

— Şi cum să împing un calculator de buzunar?

— Cum se face c-un orlogiu când nu mai purcede-nainte.

Aşadar, lăsându-l deoparte pe Lapecora, Karima câştiga din munca de menajeră un milion două sute de mii pe lună. La care se adăugau alţi un milion două sute de mii din prestaţiile extra. Minimum minimorum, Lapecora trebuie că-i mai dădea încă un milion, în caz de servicii complete. Prin urmare, erau trei milioane patru sute de mii net. Patruzeci şi patru de milioane două sute de mii pe an.

Din câte aflase, Karima opera pe piaţă de circa patru ani, ceea ce însemna o sută şaptezeci şi şase de milioane opt sute de mii de lire.

Atunci, celelalte trei sute douăzeci şi trei de milioane din libret de unde ajunseseră acolo?

Calculatorul funcţiona perfect: n-avea nevoie de *ammuttuna.*

Din celelalte birouri ale secţiei de poliţie îi ajunse la urechi un ropot aprins de aplauze. Ce se-ntâmpla oare? Dădu uşa-n lături şi descoperi că sărbătoritul era Mimì Augello. Simţi spume în colţul buzelor.

— Încetaţi! Măscăricilor!

Îl priviră surprinşi şi temători. Doar Fazio încercă timid să-i explice situaţia.

— Poate nu ştiţi, dom'le, dar domnul Augello…

— Ba ştiu! Mi-a telefonat chestorul în persoană, cerându-mi socoteală şi solicitând măsuri urgente. Domnul Augello, din proprie iniţiativă, fără nicio autorizaţie din partea mea – şi acest

aspect i l-am subliniat şi domnului chestor – s-a prezentat la televiziune pentru a relata o serie de inepţii de rahat!

— Ba, să-mi permiţi, te rog… se hazardă Augello.

— Nu-ţi permit nimic! Ai declarat o serie de gogomănii, de falsităţi.

— Am făcut-o pentru a-i apăra pe toţi colegii noştri, care…

— Nu aperi pe nimeni dacă-l combaţi cu minciuni pe unu’ care spune adevărul!

Şi se întoarse în birou trântind uşa în urma lui. Montalbano, bărbat mândru, cu verticalitate morală, se înfuriase de moarte văzându-l pe Augello schimonosindu-se în aplauzele celorlalţi.

— *Permesso?* făcu Fazio, deschizând uşa şi strecurându-şi precaut capul prin deschizătura ei. Veni părintele Jannuzzo. Cu ’mneavoastră vrea.

— Vârâ-l înăuntru.

Deşi nu purta niciodată straie preoţeşti, don Alfio Jannuzzo era foarte cunoscut la Vigàta pentru iniţiativele sale caritabile.

— Eu merg mult pe bicicletă, începu el.

— Ei bine, eu nu, ripostă Montalbano, îngrozit la gândul că preotul venise să-l convingă să participe la vreo procesiune de caritate pe două roţi.

— Văzui fotografia fimeii celeia la tilivizor.

Cele două fraze nu păreau să aibă legătura una cu alta, iar comisarul se ruşină brusc. Vrei să vezi una bună? îşi zise. Te pomeneşti că fătuca noastră, Karima, îşi făcea de lucru şi duminica, iar de data asta client îi era chiar don Jannuzzo.

— Joi dimineaţa, aşa, cam pe la nouă – să zic un sfert de oră mai devreme sau mai târziu – ajunsesem aproape de Villaseta, dat fiind că veneam pe bicicletă de la Montelusa la Vigàta. Pe şosea, pe celălalt sens, văzui oprită o maşină.

— Vă amintiţi marca?

— Bine’nţeles. BMW gri-metalizat.

Montalbano ciuli urechile.

— În maşină erau un om şi-o fimeie. Îmi păru că se pupau. Însă când ajunsei în dreptul lor, fimeia se smulse destul de violent din braţele omului, trase o căutătură spre mine şi deschise gura ca şi cum ar fi vrut să-mi strige ceva. Însă omu’ o trase-napoi cu forţa şi o luă din nou la pupat. Treaba asta nu mi se păru deloc în regulă.

— De ce?

— Cum să vă zic, nu era o simplă sfadă, o ceartă între iubiţi. Când căutară spre mine, ochii fimeii erau holbaţi, spăimântaţi. Îmi păru că voia să-mi ceară ajutor.

— Şi ce aţi făcut?

— Ni'ca, pen' că maşina o luă imediat din loc. Azi văzui poza la tilivizor: fimeia era totuna cu a' din maşină. Pot să pui mâna-n foc, pen' că eu, ştiţi, sunt bun fizionomist: îmi imprim în minte chipu' omului chiar dacă-l văd o secundă numai.

Aşadar, Fahrid, pseudonepotul lui Lapecora, şi Karima.

— Vă rămân recunoscător, părinte, dar acum...

— N-am terminat. Luai număru' maşinii. Ceea ce văzui, cum v-am zis, nu mi se păru deloc în regulă.

— Îl aveţi la dumneavoastră?

— Bine'nţeles.

Trase din buzunar un petic de foaie de matematică împăturit în patru şi i-l întinse comisarului.

— Îi scris ici.

Montalbano apucă hârtia cu două degete, delicat, ca şi cum ar fi atins aripile efemer catifelate ale unui fluture.

AM 237 GW.

În filmele americane, e suficient ca poliţistul să transmită prin staţie numărul de înmatriculare şi în mai puţin de două minute află: numele proprietarului, câţi copii are, culoarea ochilor, precum şi numărul precis al firelor de păr care i-au crescut în cur.

În schimb, în Italia lucrurile stau uşor altfel. Odată, îl făcuseră să aştepte douăzeci şi opt de zile, timp în care proprietarul vehiculului (aşa stătea scris în înştiinţare) fusese torturat, ucis şi transformat în cenuşă. Când îi sosise răspunsul, nu mai era nimic de făcut. Acum, singura soluţie era să ia legătura cu chestorul: posibil că terminase şedinţa cu prefectul.

— Montalbano sunt, domnule chestor.

— Acum am intrat în birou. Spune.

— V-am telefonat în legătura cu femeia aceea sechestrată...

— Care femeie sechestrată?

— Păi, Karima, nu?

— Cine mai e şi asta, Doamne, iartă-mă?

Îngrozit, îşi dădu seama că acela era un dialog al surzilor. Era

însă normal să fie aşa: chestorului nu-i povestise încă nimic despre caz.

— Domnule chestor, sunt pur şi simplu înmărmurit de...

— Las-o baltă. Zi-mi ce vrei?

— Am numărul de înmatriculare al unei maşini şi am nevoie să aflu cât mai urgent cu putinţă numele şi adresa proprietarului.

— Zi-mi numărul ăla odată.

— AM 237 GW.

— Îţi spun mâine dimineaţă ce am aflat.

13

— Ţi-am pregătit să mănânci în bucătărie. Masa din sufragerie e ocupată. Noi am mâncat.

Nu era orb, vedea foarte bine că masa era ocupată de un puzzle gigantic cu Statuia Libertăţii: practic, era în mărime naturală.

— Ştii, Salvo? N-a avut nevoie decât de două ore ca să-l rezolve.

Subiectul frazei fusese omis, însă era limpede că se discuta despre François, ex-hoţ de merinde şi actual geniu al familiei.

— Tu i l-ai făcut cadou?

Livia evită să răspundă.

— Vii să facem câţiva paşi pe plajă?

— Acum sau după ce mănânc?

— Acum.

Razele lunii abia pâlpâiau, izbutind totuşi să facă puţină lumină. Merseră alături, în tăcere. În faţa unei movile de nisip, Livia suspină, întristată.

— Dac-ai şti ce castel făcuse aici! De-a dreptul fantastic. Semăna cu un Gaudì.

— O să aibă timp să mai facă unul.

Însă, ca un zbir uns cu toate alifiile ce era – şi gelos, pe deasupra – era hotărât să nu slăbească strânsoarea.

— La ce magazin ai găsit puzzle-ul acela?

— Nu l-am cumpărat eu. După-amiază a trecut Mimì pe aici. Aşteaptă o secundă. Puzzle-ul e al unui nepot de-al lui care…

Îi întoarse spatele Liviei, îşi înfundă mâinile în buzunare şi se îndepărtă, văzând în faţa ochilor duzine de nepoţi de-ai lui Mimì Augello cu obrajii în lacrimi, reclamând că unchiul lor îi devaliza în mod sistematic de jucării.

— Hai, Salvo, nu te mai prosti ca un copil! spuse Livia, ajungându-l din urmă.

Încercă să-şi strecoare mâna pe sub braţul lui: Montalbano se smuci.

— Hai sictir, băga-te-aş în mă-ta, îi şopti Livia şi se întoarse în casă.

Bine, şi-acum? Poftim, era mulţumit de ce pocinog făcuse?

Livia se sustrăsese discuţiei făcând-o pe îmbufnata, iar el se vedea obligat să-şi descarce năduful de unul singur! Se plimbă nervos pe ţărm, udându-şi leoarcă pantofii şi fumând zece ţigări una după alta.

„Ce dobitoc îs! îşi spuse la un moment dat. E limpede că lu' Mimì, Livia-i place, iar Livia îl găseşte pe Mimì simpatic. Numa' că eu nu fac decât să-i dau lu' Mimì apă la moară. Se vede de la o poştă că vrea să mă scoată din ţâţâni. Un război de uzură, aşa cum procedez şi eu cu el. Trebuie să mă gândesc la contraofensivă."

Se întoarse în casă. Livia stătea pe fotoliu, în faţa televizorului: îl ţinea cu sonorul la minimum, ca să nu-l trezească pe François, pe care-l culcase în patul lor matrimonial.

— Iartă-mă, serios îţi zic, îi spuse când trecu pe lângă ea în drum spre bucătărie.

În cuptor găsi o musaca de barbun cu cartofi care emana o aromă năucitoare. Se aşeză la masă, luă prima îmbucătură: o minunăţie! Livia veni în spatele lui, îl mângâie delicat pe păr.

— Îţi place?

— E pur şi simplu perfect. Trebuie neapărat să-i spui Adelinei că…

— Adelina a trecut pe aici azi-dimineaţă, m-a văzut, a zis „nu voi să dau disturbanţă", mi-a întors spatele şi dusă a fost.

— Vrei cumva să-mi spui că musacaua asta nemaipomenită ai făcut-o tu?

— Desigur.

Pentru o clipă – dar numai pentru o singură clipă –, musacaua-i rămase în gât: îi trecu prin cap că Livia-i făcuse de mâncare numai ca s-o ierte pentru povestea cu Mimì. Apoi însă, gustul îmbietor al musacalei avu câştig de cauză.

Înainte să se aşeze de-a dreapta lui Montalbano, ca să se uite împreună la televizor, Livia se opri în dreptul mesei şi mai privi o dată, pur şi simplu sedusă, puzzle-ul. Acum, după ce Salvo îşi descărcase nervii, îi putea vorbi mai degajat.

— Am rămas pur şi simplu cu gura căscată când am văzut cât de repede l-a terminat. Ţie şi mie laolaltă ne-ar fi luat mai mult timp, crede-mă.

— Sau poate că ne-am fi plictisit mult mai devreme decât el.

— Uite, ca să fiu sinceră, şi François susţine că puzzle-urile

sunt plictisitoare. Pentru că sunt obligatorii, crede el. Fiecare piesă, zicea, e decupată în aşa fel încât să se poată îmbina cu o singură altă piesă. Ar fi însă mult mai plăcut dacă un puzzle ar permite mai multe soluţii!

— Aşa a zis el?

— Da. Apoi, la cererea mea, s-a explicat mai bine.

— Adică?

— Cred că am înţeles ce voia să spună. Statuia Libertăţii o mai văzuse, aşa că atunci când i-a recompus capul din piesele jocului, a ştiut cum să continue. Cu toate acestea, nu i-a plăcut că era obligat s-o recompună conform dorinţei creatorului jocului. Acesta decupase piesele într-un anumit fel şi, prin urmare, nu voia cu niciun chip să-i lase jucătorului libertatea de a-şi crea propriul desen. Am fost suficient de clară până aici?

— Aş zice că da.

— Ar fi interesant, mi-a zis, dacă jucătorul s-ar putea regăsi în situaţia de a-şi crea propriul său puzzle – unul alternativ –, folosindu-se însă de aceleaşi piese. Nu ţi se pare un raţionament extraordinar pentru un băieţandru atât de mic?

— Ehe, în ziua de azi sunt precoci, ce ştii tu, răspunse Montalbano, iar în clipa următoare se ocărî singur pentru banalitatea observaţiei.

Nu vorbise niciodată despre copii: se vedea obligat să apeleze la fraze preconcepute.

Nicolò Zito făcu un rezumat al comunicatului dat publicităţii de guvernul tunisian ca urmare a incidentului cu pescadorul. În urma investigaţiilor de rigoare, guvernul tunisian nu putea decât să respingă protestele guvernului italian, care dovedea că nu este capabil să-şi împiedice propriile vase de pescuit să invadeze apele teritoriale ale statului tunisian suveran. În noaptea incidentului, o vedetă militară tunisiană reperase un pescador la câteva mile marine de Sfax, pe coasta Tunisiei. L-a somat să se oprească pentru verificări, însă pescadorul a încercat să se îndepărteze în cea mai mare viteză. Atunci, s-a executat foc de avertisment cu mitraliera de bord, care, din nefericire, l-a rănit mortal pe un marinar tunisian de pe pescador – numitul Ben Dhahab –, a cărui familie, de altfel, a primit deja un substanţial ajutor material din partea guvernului de la Tunis. Fie ca nefericitul incident să fie un avertisment

serios la adresa celor ce încalcă cu bună ştiinţă legea.

— Ai reuşit să afli ceva de mama lui François?

— Da. Am o pistă. Să nu te aştepţi însă la nimic bun pentru el, răspunse comisarul.

— Şi dacă… dacă, să zicem, Karimei nu-i mai e dat să apară… ce soartă… ce se va întâmpla cu François?

— Ca să fiu sincer, nu ştiu.

— Mă duc să mă culc, făcu Livia, sărind brusc în picioare.

Montalbano o prinse de mână. O duse la buze.

— Nu te ataşa prea mult de el.

Îl desprinse cu delicateţe pe François din îmbrăţişarea Liviei şi îl culcă pe canapeaua deja pregătită în sufragerie. Când se vârî în pat, Livia îşi lipi spatele de vintrea lui şi nu se îndepărtă când el începu s-o mângâie. Dimpotrivă.

— Şi dacă *picciliddro* se trezeşte? o iscodi răutăcios Montalbano, care se pricepea s-o facă pe ticălosul chiar şi atunci când Liviei îi era lumea mai dragă.

— Îl adorm la loc, zise Livia, gâfâind.

Se făcuse şapte dimineaţa. Se dădu tiptil jos din pat şi se închise în baie. Ca întotdeauna, primul gând a fost să se privească în oglindă. Strâmbă nemulţumit din nas. Dacă tot nu-i plăcea de mutra lui, oare de ce continua să se holbeze dimineaţa în oglindă? îşi spuse el.

O auzi pe Livia scoţând un strigăt ascuţit. Se repezi la uşă, o deschise, o văzu pe Livia în sufragerie: canapeaua era goală.

— A fugit! anunţă ea cu voce tremurândă.

Dintr-un salt, comisarul a fost pe verandă. Şi îl zări: un punct departe, pe ţărm, îndreptându-se spre Vigàta. În chiloţi cum era, se repezi în urmărirea lui. François nu alerga: păşea hotărât. Când auzi paşii apăsaţi în urma lui, se opri, dar nu se întoarse. Răsuflând greu, Montalbano se lăsă pe vine în faţa lui, dar se feri să-l întrebe ceva.

Picciliddro nu plângea, însă privire-i era fermă, pierzându-se departe, dincolo de umărul lui Montalbano.

— *Je veux maman*, zise.

O văzu pe Livia sosind în fugă – îşi trăsese o cămaşă pe ea. O opri cu un gest ferm şi o făcu să-nţeleagă să se întoarcă acasă. Livia se supuse. Comisarul îl luă pe ţânc de mână şi purceseră la

plimbare unul lângă altul, cu paşi lenţi. Vreme de un sfert de oră, niciunul nu scoase vreun cuvânt. Când ajunseră la o barcă trasă pe ţărm, Montalbano se aşeză lângă ea, în nisip. François se lăsă lângă el, iar comisarul îşi trecu braţul pe după umărul lui.

— *Iu persi a me matri ch'era macari cchiù nicu di tia*[9]*,* începu.

Şi continuară să vorbească: comisarul în siciliană, François în arabă. Se înţeleseră de minune.

Îi mărturisi lucruri pe care nu le spusese nimănui niciodată. Nici măcar Liviei.

Plânsul deznădăjduit, noaptea, sub pernă ca să nu-l audă taică-său; pustiul din suflet de dimineaţa, când ştia că n-avea s-o găsească pe mama în bucătărie, pregătindu-i micul dejun sau, câţiva ani mai târziu, pacheţelul cu mâncare pentru şcoală. Un gol pe care nimic nu reuşise să-l umple vreodată: îl duci cu tine până la sfârşit, pe patul morţii. Băieţandrul îl iscodi dacă avea puterea să-i aducă mama înapoi. Nu, răspunse Montalbano, puterea asta n-o avea nimeni. Trebuia să se resemneze. Bine, dar tu îl aveai pe tatăl tău, observă François, care într-adevăr – şi nu pentru că aşa zicea Livia – era inteligent. Da, aşa e, îl aveam pe tata. Şi atunci, se înfricoşă *picciliddro,* însemna oare că îi era sortit să sfârşească într-unul din locurile acelea unde sunt trimişi copiii fără mamă şi fără tată?

— Asta nu. Ţi-o promit eu, spuse comisarul.

Şi îi întinse mâna. François i-o strânse, privindu-l drept în ochi.

Când ieşi din baie, gata să plece la secţie, văzu că François demontase puzzle-ul şi, folosindu-se de un foarfece, remodela câteva piese. Încerca, ingenuu, să facă în aşa fel încât să nu urmeze desenul obligatoriu. Deodată, Montalbano fu cuprins de scuturături, ca şi cum ar fi fost surprins cu degetele-n priză.

— Iisuse! zise cu voce stinsă.

Livia îşi întoarse privirea spre el, îl văzu tremurând cu ochii cât cepele şi intră în panică.

— Salvo, Doamne Dumnezeule, ce e cu tine?

Drept răspuns, comisarul îl înşfăcă pe băieţandru, îl ridică până-n tavan, se uită o vreme la el de jos în sus, îl aduse înapoi cu picioarele pe pământ şi-l sărută.

— François, eşti un geniu! îi zise.

[9] „Când am pierdut-o pe mama eram mai mic decât tine" (dial. sic.) (n.tr.).

La intrare se izbi de Mimì Augello, care dădea să plece.
— A, Mimì, mulţumesc pentru puzzle.
Augello se opri ca fulgerat, uitându-se la el cu gura căscată.
— Fazio, repede la mine!
— Ordonaţi, domnule!
Îi explică pe îndelete ce avea de făcut.
— Galluzzo, fă-te ’ncoa!
— La ordin!
Îi explică pe îndelete ce avea de făcut.
— Cer primisiune!
Tortorella era: intrase dând uşa în lături cu piciorul, dat fiind că mâinile-i erau ocupate să ţină circa optzeci de centimetri de hârtii diverse.
— Ce e?
— Dom’ Didio se jelniceşte.
Didio, responsabilul oficiului administrativ al chesturii din Montelusa, era supranumit „Năpasta lui Dumnezeu” sau „Mânia Domnului” pentru pedanteria de care dădea dovadă.
— Şi de ce se plânge, mă rog?
— De restănţili ’mneavoastră, dom’le. De trebile cari v-or rămasără de iscălit.
Depuse pe biroul lui Montalbano cei optzeci de centimetri de hârtii.
— Acu’ vă las să purcedeţi în sfânta pace.

După vreo oră, când simţea deja că-l durea rău mâna, sosi Fazio.
— Aveaţi dreptate, domnule. De cum iese din sat, în cătunul Cannatello, cursa Vigàta-Fiacca face o haltă. Cinci minute mai târziu, trece cursa în sens invers, Fiacca-Vigàta, care face şi ea haltă la Cannatello.
— Prin urmare, o persoană poate, teoretic vorbind, să ia de la Vigàta autobuzul pentru Fiacca, să coboare la Cannatello şi după cinci minute să se urce în cursa Fiacca-Vigàta şi să se întoarcă în sat.
— Desigur, domnule.
— Mulţumesc, Fazio. Ai făcut treabă bună.
— O secundă, domnule. L-am adus cu mine pe vânzătorul de bilete de la cursa de azi-dimineaţă, Fiacca-Vigàta adică. Lopipàro îl cheamă. Îl vâr înăuntru?

— Cum să nu?

Lopipàro, un bărbat la vreo cincizeci de ani, uscat şi pipernicit, ţinu să precizeze că nu era vânzător de bilete, ci şofer cu atribuţiuni de vânzător de bilete, întrucât biletele se vindeau la chioşcul de tutun, iar el nu făcea decât să le taie bilet celor care nu apucau să-şi cumpere.

— Domnule Lopipàro, ce vorbim în odaia asta trebuie să rămână între noi trei.

Şoferul-vânzător de bilete îşi duse mâna în dreptul inimii, în semn de jurământ solemn.

— De mormânt îs, zise.

— Domnule Lopìparo…

— Lopipàro.

— Domnule Lopipàro, o cunoaşteţi pe văduva Lapecora, doamna al cărei soţ a fost ucis?

— Cum nu? Are abonament la cursa noastră. Face dus-întorsu' de cel puţin trei ori pe săptămână la Fiacca: o vizitează pe sora 'mneaei care e bolnavă, şi pe drum mereu aduce vorba de asta.

— O să vă rog să vă puneţi un picuţ memoria la contribuţie.

— Dacă ordonaţi 'mneavoastră, o să mi-o contribui, ce trebe să fac?

— Săptămâna trecută, joi mai exact, aţi văzut-o cumva pe doamna Lapecora?

— Nu-i nevoie să mă contribui la memorie. Bine'nţeles c-o văzui. Ne şi sfădirăm unu' cu altu', cum să nu ţiu minte?

— V-aţi certat cu doamna Lapecora?

— Apăi, da, să trăiţi! Madam Lapecora, toată lumea ştie, e cam prea strânsă la pungă, cam zgârcită, deh. Ei bine, joi dis-de-dimineaţă luă 'mneaei autobuzu' de şase jumate pentru Fiacca. Numa' că, ajunsă la Cannatello, ceru să se dea jos, zicându-i lu' colegu' Cannizzaro, şoferu', că trebuia să se-ntoarcă-ndărăt pen' că uitase ceva ce-avea de dus lu' soru-sa. Cannizzaro, care-mi povesti apoi, seara, toată tărăşenia, îi deschise uşa şi-o lăsă acolo. După cinci minute trecui eu spre Vigàta, făcui haltă la Cannatello şi doamna se sui la mine-n autobuz.

— Bine, şi de ce spuneţi că v-aţi certat?

— Pen' că nu vru să-mi plătească bilet de la Cannatello înapoi la Vigàta. Zicea că 'mneaei nu poa' să piardă două bilete din

cauza la o greşeală. Numa' că la mine legea-i lege: câte pirsoane am la bord, atâtea bilete tre' să tai. Nu puteam închide un ochi pen' c-aşa vrea madam Lapecora.

— Legea-i sfântă, aprobă Montalbano. Lămuriţi-mi totuşi o treabă. Să zicem că doamna n-are nevoie de mai mult de o jumătate de oră să recuperează lucrul acela pe care-l uitase acasă. Cum face să ajungă totuşi în aceeaşi dimineaţă la Fiacca?

— la autobuzu' care face Montelusa-Trapani: la şapte jumate punct face haltă la Vigàta. Care vasăzică, ajunge la Fiacca c-o oră numa' mai târziu.

— Genial, comentă Fazio când Lopipàro ieşi, trăgând uşa după el. Bine, dar cum v-aţi dat seama?

— *Picciliddro,* François, mi-a sugerat soluţia pe când se juca cu un puzzle.

— Şi totuşi de ce-o fi făcut-o? Să fi fost geloasă pe menajera tunisiancă?

— Nu. Doamna Lapecora e strânsă la pungă, cum zicea şi şoferul de mai devreme. Îşi făcea sânge rău crezând că soţul era în stare să cheltuiască tot ce avea pentru femeia aceea. În plus, a existat şi un element care i-a declanşat pornirea.

— Care?

— Îţi zic după ce se termină totul. Ştii cum zice Catarella, nu-i aşa? Zgârciobăria-i un viţiu tare urât. Spune şi tu ce minte la ea: de zgârcită ce-a fost, a atras asupra sa atenţia lui Lopipàro, când de fapt ar fi trebuit să facă tot ce-i stătea în putinţă ca să treacă neobservată.

— Întâi mi-a trebuit juma' de oră ca să găsesc adresa, pe urmă altă juma' de oră ca s-o conving pe babă, pen' că n-avea încredere, se ferea de mine. Nu s-a calmat decât când am scos-o din casă şi i-am arătat că pe maşină scrie „Poliţia". Şi-a încropit repede o *trusciteddra,* o boccea, şi a urcat în spate. Nu vă mai zic ce bocet a tras *picciliddro* când a văzut surpriza! S-au strâns în braţe, rămânând o vreme aşa, strânşi unul în celălalt. Doamna 'mneavoastră era tare mişcată, zău aşa!

— Mulţumesc, Gallù.

— Când să trec pe la 'mneavoastră ca s-o duc înapoi la Montelusa?

— Nu-ţi face probleme, mă ocup eu.

Nucleul familial se lărgea implacabil. Acum, la Marinella ajunsese şi bunica, Aisha.

Lăsă telefonul să sune îndelung, însă nu-i răspunse nimeni: văduva Lapecora nu era acasă. Probabil că ieşise la cumpărături. Şi totuşi, ar fi putut exista şi o altă explicaţie. Formă numărul casei Cosentino. Răspunse simpatica şi mustăcioasa soţie a gardianului public. Vorbea cu voce joasă.

— Soţul doarme?

— Da, dom'le comisariu. Să-l chem?

— Nu-i nevoie. Să-i transmiteţi salutări din partea mea. Spuneţi-mi, doamnă, ştiţi ceva de doamna Lapecora? Am dat telefon şi nu răspunde…

— Azi-dimineaţă nu daţi de 'mneaei, dom'le comisariu. E dusă la sora, la Fiacca. Se duse azi pen' că mâne la zece e-nmormântarea lu' bietu' de…

— Mulţumesc, doamnă.

Puse receptorul în furcă. Poate că lucrurile, de fapt, se simplificau, îşi spuse.

— Fazio!

— Ordonaţi, domnule!

— Astea de-aici sunt cheile de la localul lui Lapecora. Salita Granet 28. Te duci, intri şi iei de acolo o legătură de chei pe care ai s-o găseşti în sertarul din mijloc al biroului. Are prinsă o etichetă pe care scrie: „Casă". Probabil că e o dublură de rezervă pe care o ţinea la sediu. Pe urmă te duci acasă la doamna Lapecora şi intri în casă folosindu-te de cheile alea.

— O clipă. Şi dacă văduva e-năuntru?

— Nu-i. E plecată din localitate.

— Ce să fac acolo?

— În bucătărie ai să vezi un bufet cu vitrină. Înăuntru sunt farfurii, ceşti, tăvi, treburi dintr-astea. Iei de acolo un obiect, care crezi tu de cuviinţă, dar în aşa fel încât ea să nu poată spune că nu face parte din lucrurile ei: ideal ar fi dacă ai lua o ceaşcă dintr-un serviciu complet. Iei obiectu' şi-l aduci încoa'. Să nu uiţi să pui cheile la loc, în sertarul de la sediu. Neapărat.

— Bine, şi dacă văduva, întorcându-se acasă, constată că-i lipseşte o ceaşcă?

— O să ne doară-n cur. Pe urmă, mai ai de făcut ceva urgent. Îl suni pe Jacomuzzi şi-i spui că azi, până la sfârşitul

programului, vreau să am aici, pe birou, cuţitul cu care a fost omorât Lapecora. Dacă n-are prin cine să mi-l trimită, tragi tu o fugă acolo.

— Montalbano? Valente sunt. Crezi că poţi ajunge după-amiază aici, la Mazàra? În jur de ora patru, mai exact.

— Dacă plec imediat, da. De ce?

— L-am convocat aici pe comandantul pescadorului. Mi-ar face plăcere să fii şi tu prezent.

— Îţi rămân recunoscător. Ia spune-mi, omul tău a reuşit să afle ceva?

— Da, şi n-a fost nevoie de prea multă abilitate din partea lui, aşa a zis. Pescarii discută fără să se ferească prea tare.

— Şi ce zic?

— Îţi spun când vii.

— Nu, acu' să-mi zici. Să am la ce să mă gândesc pe drum.

— Păi, ce să-ţi zic? Am ajuns la concluzia că echipajul nu ştia nimic – sau dacă ştia, ştia foarte puţin – despre schimbarea de rută. Toţi susţin că pescadorul abia dacă ieşise din apele noastre teritoriale. Era întuneric beznă, dar pe radar văzură limpede că pe ruta lor apăruse o ambarcaţiune.

— Şi de ce au mers mai departe?

— Pentru că niciunuia din echipaj nu i-a trecut prin minte că ar fi putut fi o vedetă tunisiană sau altceva de genul ăsta. Repet: abia intraseră în apele internaţionale.

— Aşa. Pe urmă?

— Pe urmă, cu totul şi cu totul pe neaşteptate, veni somaţia de oprire. Pescadorul nostru – mă refer la echipaj, de comandant nu ştiu încă să-ţi zic – crezu că era vorba de un control al Gărzii noastre de Finanţe. S-au oprit, apoi au auzit discutându-se în arăbeşte. În clipa aceea, tunisianul îmbarcat pe pescador s-a dus la pupa şi şi-a aprins o ţigară. Şi ăilalţi au început să tragă. Abia atunci pescadorul a turat motoarele la maximum şi a părăsit zona.

— Aşa. Şi pe urmă?

— Şi pe urmă ce, Montalbà? Cât mama naibii vrei să mă ţii cu urechea-n telefonu' ăsta?

14

Spre deosebire de cea mai mare parte a oamenilor mării, Antonio Prestìa, comandantul şi proprietarul pescadorului *Santopadre,* era un bărbat gras, cu pielea jilavă de prea multă sudoare. Însă transpira prin natura lui, nu pentru că-l treceau năduşelile din cauza întrebărilor lui Valente. Ba chiar s-ar fi zis că, sub acest aspect, Antonio Prestia nu doar că părea liniştit, ci chiar uşor sâcâit.

— Eu, unu', tot nu pricep de ce ţineţi s-o luaţi de la capăt cu povestea asta dacă toată lumea i-a pus cruce.

— Vrem să lămurim câteva mici detalii. Pe urmă, sunteţi liber să plecaţi, îi spuse Valente pe un ton liniştitor.

— Atuncea hai s-auzim, 'Mnezeule mare!

— Aţi declarat că vedeta tunisiană a acţionat în mod ilegal întrucât pescadorul se afla în apele internaţionale. Vă susţineţi declaraţia?

— Bine'nţeles c-o susţin. Deşi nu văd de ce v-ar interesa pe 'mneavoastră o chistiune care priveşte Căpitănia.

— O să vedeţi mai târziu.

— Ba eu n-am ni'ca de văzut mai târziu, să-mi fie cu iertăciune! Guvernu' lor dădu un comunicat, da sau nu? În comunicatu' ăsta se zice că l-au omorâtără ei pe tunisian, da sau nu? Atuncea de ce vreţi cu tot dinadinsu' 'mneavoastră să-ntoarceţi mortu' de la groapă?

— Aţi atins deja una din contradicţii, observă Valente.

— Care?

— De exemplu, dumneavoastră ziceţi că atacul s-a produs în apele internaţionale, în vreme ce ei susţin că aţi trecut în apele lor teritoriale. Contradicţie-i asta, da sau nu, ca să vorbesc pe limba dumneavoastră?

— Nu, dom'le, nu-i nicio contradicţie. Eroare e.

— A cui?

— A lor. Se vede treaba c-or greşitără când au calculat punctu', poziţia.

Montalbano şi Valente schimbară o privire rapidă: era semnalul pentru cea de-a doua parte a interogatoriului, după cum se puseseră de acord în prealabil.

— Domnule Prestía, aveţi antecedente penale?

— Nu, dom’le.

— Aţi fost totuşi arestat, nu-i aşa?

— Tare vă mai place să dezgropaţi rahatu’! Da, dom’le, fui arestat, pen’ c-un *garrùso,* un fătălău care mă pizmuia, mi-o făcut o reclamaţie. Numa’ că judecătoru-nţelese că spurcăciunea numa’ lucruri false a zis, aşa că mă lăsă liber.

— Şi de ce anume aţi fost acuzat?

— Contrabandă.

— Ţigări sau droguri?

— Asta, ultima.

— Dar şi echipajul pe care-l aveaţi atunci a ajuns la răcoare, am dreptate?

— Da, dom’le, numa’ c-or ieşitără toţi, nevinovaţi ca şi mine.

— Cum se numea judecătorul care a dat soluţia de închidere a cauzei?

— Asta n-am cum să ţiu minte.

— Se numea cumva Antonio Bellofiore?

— A, da, îmi pare că da.

— Aţi aflat că anul trecut a fost condamnat şi trimis la închisoare pentru că truca procesele?

— Nu, de aflat, n-aflai, pen’ că eu îmi trec vremea mai mult pe mare decât la ţărm.

Altă privire rapidă şi mingea trecu în terenul lui Montalbano.

— Hai să lăsăm deoparte istoriile astea vechi, începu comisarul. Ia spuneţi-mi, faceţi parte din vreo cooperativă?

— Copemaz.

— Ce-nseamnă?

— Cooperativa pescarilor din Mazàra.

— Iar marinarii pentru echipaje îi alegeţi după capul dumneavoastră sau stabileşte cooperativa pe cine-mbarcaţi?

— Cooperativa ne zice, răspunse Prestía, năduşind mai mult decât în mod obişnuit.

— Numai că auziţi ce-am aflat noi: cooperativa v-a remis o anumită listă, însă dumneavoastră l-aţi ales pe Ben Dhahab.

— Uitaţi care-i treaba: eu pe Dhahab ăsta nu-l cunoşteam, nu-l văzusem în viaţa mea. Când se prezentă la bord, cu cinci minute înainte de manevra de plecare, crezui că era omu’ trimis de cooperativă.

— Adică Assan Tarif?

— Îmi pare că da, aşa-l chema.

— În regulă. Şi totuşi, cum se face că de la cooperativă nu v-au cerut explicaţii?

Comandantul Prestía schiţă un surâs, însă muşchii feţei îi erau încordaţi, iar el devenise un lac de sudoare.

— Bine, da' treburili astea se-ntâmplă-n fiecare zi! Oamenii se mai schimbă-ntre ei, principalu-i să nu facă vreunu' răzmeriţă.

— Şi cum se face că Assan Tarif nu s-a revoltat? La urma urmelor, pierdea o zi bună de muncă.

— Apăi, pe mine mă-ntrebaţi? Descoaseţi-l pe el.

— Am făcut-o deja, răspunse Montalbano, calm.

Valente se uită mirat la el: partea asta îi era complet necunoscută, nu stabiliseră nicio înţelegere.

— Şi ce v-a zis? se interesă pe un ton aproape sfidător Prestìa.

— Că Ben Dhahab l-a acostat cu o zi înainte, l-a întrebat dacă se afla pe lista de îmbarcare pentru *Santopadre,* iar la răspunsul lui afirmativ i-a zis să nu se facă văzut vreo trei zile, plătindu-i totodată o săptămână întreagă de lucru.

— Eu de treaba asta nu ştiu ni'ca.

— Lăsaţi-mă să termin ce am de spus. Aşa stând lucrurile, Dhahab s-a îmbarcat nu pentru că trebuia mort-copt să-şi câştige pâinea: parale avea destule. Prin urmare, motivul pentru care a venit la bord era cu totul altul.

Valente urmărea cu cea mai mare atenţie păienjenişul, raţionamentul-capcană pe care îl construia Montalbano. Îi era clar că povestea cu fantomaticul Tarif care primise bani de la Dhahab fusese inventată, însă trebuia să descopere în ce punct exact voia să lovească.

— Dumneavoastră ştiţi cine era Ben Dhahab?

— Un tunisian care căuta să câştige o pâne.

— Nu, dragul meu, nu. Era unul dintre cei mai mari jupâni în traficul internaţional de droguri.

În vreme ce Prestìa era ocupat cu albitul la faţă, Valente înţelese că era rândul lui să intre în joc. În sinea lui zâmbi mulţumit: cu Montalbano forma un cuplu irezistibil, gen Totò şi Peppino.

— Nu vă văd bine deloc, domnule Prestìa, începu Valente, pe un ton compătimitor, aproape părintesc.

— Adicătelea de ce?

— Cum, nu e suficient de clar? Un traficant de droguri de calibrul lui Ben Dhahab face pe dracu-n patru ca să se îmbarce

pe vasul dumneavoastră. Iar dumneavoastră aveţi antecedentele pe care le aveţi. Două întrebări, aşadar. Prima: cât fac unu şi cu unu? A doua întrebare: unde s-au împotmolit treburile în noaptea aceea?

— Vreţi să mă nenorociţi! Ruinat vreţi să mă vedeţi, nu-i aşa?

— V-aţi făcut-o cu propria dumneavoastră mână.

— Ei, nu! Ei bine, nu! Pân-aici! zise Prestìa spumegând de furie. Mie mi-au garantatără că…

Se întrerupse brusc, apoi se şterse de transpiraţie.

— Ce v-au garantat? întrebară în acelaşi timp Montalbano şi Valente.

— … că n-o să am parte de *camurrìe,* n-o să-mi frece nimeni ridichea.

— Cine v-a garantat?

Comandantul Prestìa duse mâna la buzunar, trase afară portofelul, scoase o carte de vizită şi o aruncă pe biroul lui Valente.

După ce-l lăsară pe Prestìa să plece, Valente formă numărul de telefon de pe cartea de vizită: era al Prefecturii din Trapani.

— Alo? Sunt vicechestorul Valente din Mazàra. Aş dori să vorbesc cu *commendator* Mario Spadaccia, şeful de cabinet.

— O secundă, vă rog.

— Bună ziua, domnule Valente. Spadaccia sunt.

— *Commendatore,* vă deranjez într-o chestiune referitoare la moartea tunisianului de pe pescadorul…

— Bine, dar din câte ştiu lucrurile s-au clarificat, nu-i aşa? Guvernul de la Tunis…

— Da, aveţi dreptate, *commendatore,* însă…

— De ce m-aţi sunat pe mine?

— Pentru că comandantul pescadorului…

— V-a dat numele meu?

— Ne-a dat cartea dumneavoastră de vizită. O ţinea ca pe un fel de… un fel de garanţie.

— De fapt, chiar asta şi era.

— Vă rog?

— Vă explic imediat. Vedeţi dumneavoastră, cu ceva timp în urmă, Excelenţa Sa…

„Bine, dar titulatura asta n-a fost abolită acum o jumătate de secol?” se întrebă Montalbano, care asculta convorbirea de pe o

linie derivată.

— … Excelenţa Sa prefectul a primit o solicitare din partea unor foruri superioare. Pe scurt, i se cerea să acorde tot sprijinul autorităţilor noastre unui jurnalist tunisian care voia să realizeze o anchetă delicată printre conaţionalii săi, motiv pentru care, printre altele, ar fi vrut şi să se îmbarce incognito pe un vas de-al nostru. Excelenţa Sa m-a însărcinat pe mine să mă ocup de toată povestea asta. Mi-a fost semnalat numele comandantului Prestìa, care mi-a fost prezentat drept o persoană demnă de toată încrederea noastră. Însă dumnealui avea unele temeri legate de eventuale repercusiuni din partea oficiului de plasare a forţei de muncă. Prin urmare, i-am lăsat cartea mea de vizită. Atâta tot.

— *Commendatore,* vă rămân profund îndatorat pentru lămuririle mai mult decât suficiente, spuse Valente.

Şi puse receptorul în furcă.

Rămaseră o vreme în tăcere, privindu-se în ochi.

— Ori e un ticălos şi jumătate, ori vrea să ne facă, spuse Montalbano.

— Istoria asta începe să nu-mi miroasă a bine. Aş zice chiar că-mi pute, comentă Valente, gânditor.

— Şi mie, zise comisarul.

Încercau să se pună de acord asupra mişcării următoare, când sună telefonul.

— Lăsasem vorbă că nu-s aici pentru nimeni! spuse Valente, înfuriindu-se.

Ascultă câteva secunde în receptor, apoi i-l întinse lui Montalbano.

Înainte să plece spre Mazàra, lăsase vorbă la secţie unde putea fi găsit în caz de urgenţă.

— Alo? Montalbano sunt. Cu cine vorbesc? A, dumneavoastră eraţi, domnule chestor?

— Da, eu eram. Pe unde te-ai mătrăşit?

Era iritat.

— Sunt la colegul meu, vicechestorul Valente.

— Nu e colegul dumitale. Valente e vicechestor, dumneata nu.

Montalbano începu să se îngrijoreze.

— Ce se petrece, domnule chestor?

— A, nu, eu trebuie să te întreb pe dumneata ce mama dracului se petrece?

Mama dracului? Chestorul zicea „mama dracului”?

— Faceţi-mă să înţeleg.

— Ce căcat ai răscolit cu investigaţiile tale?

Căcat? Chestorul zicea „căcat”? Oare era începutul Apocalipsei? Aveau oare să răsune curând trâmbiţele Judecăţii de Apoi?

— Bine, dar ce-am făcut?

— Mi-ai dat un număr de înmatriculare, îţi aminteşti?

— Da. AM 237 GW.

— Ăla, da. Încă de ieri l-am rugat pe un prieten de-al meu de la Roma să se ocupe de treaba asta. Ca să câştigăm timp, cum mi-ai cerut dumneata. Ei bine, adineauri m-a sunat foarte tulburat. I-au răspuns aşa: că dacă vrea să afle numele proprietarului, să facă cerere scrisă, specificând detaliat motivele pentru care face respectiva cerere.

— Nicio problemă, domnule chestor. Mâine trec pe la dumneavoastră şi vă povestesc totul, iar dumneavoastră, în cerere, puteţi…

— Montalbano, ori n-ai înţeles, ori o faci pe prostu’. Ăla e număr blindat.

— Adică cum?

— Adică maşina cu pricina aparţine Serviciilor. Ce-i aşa de greu de înţeles?

Puţin spus că nu le mirosise a bine, că le puţea. Acum, aerul devenise pur şi simplu irespirabil.

În timp ce-i dădea lui Valente amănunte despre omuciderea Lapecora, povestindu-i despre răpirea Karimei, despre Fahrid şi maşina lui, care în realitate era a Serviciilor Secrete, îi trecu prin minte un gând care-l îngrijoră. Îl sună pe chestor, la Montelusa.

— Vă cer iertare, dar vă rog să-mi spuneţi: când aţi discutat cu prietenul dumneavoastră de la Roma, i-aţi spus cumva şi despre ce era vorba în acest caz?

— Şi cum să-i fi spus, mă rog? Eu n-am nici cea mai vagă idee despre ce pui dumneata la cale.

Comisarul scoase un suspin de uşurare.

— I-am zis doar că e vorba de o anchetă condusă de comisarul Montalbano, continuă chestorul.

Comisarul îşi retrase suspinul de uşurare.

— Alo, Livia? Ascultă-mă cu atenţie şi fă exact aşa cum îţi spun eu, fără să comentezi. Eu sunt acum la Mazàra şi cred că încă nu au apucat să ne pună telefonul sub ascultare.

— Oh, Doamne, ce tot zici acolo?

— Am zis să nu comentezi, să nu vorbeşti, să nu pui întrebări. Trebuie doar să deschizi bine urechile şi să iei aminte la ce-ţi spun eu. Peste câteva minute o să vină acolo Galluzzo. O s-o ia pe bătrână şi-o s-o ducă înapoi, la Montelusa. Nu vă lungiţi cu salutările de rămas-bun: spune-i lui François c-o s-o revadă curând. Cum l-ai văzut pe Galluzzo plecat, dai telefon la secţie şi întrebi de Mimì Augello. Dai de el mort-copt, indiferent unde-or să-ţi spună că-i plecat. Îi zici că trebuie să-l vezi urgent.

— Bine, dar dacă are treabă?

— Când o auzi cine-l caută, ăla-i bagă pe toţi în mă-sa şi-o să dea fuga-ntr-un suflet la tine. În timpul ăsta, tu să ai deja pregătită o valijoară cu cele câteva lucruri ale lui François...

— Dar ce vrei să...?

— Taci, femeie, nu pricepi?! Tacă-ţi fleanca odată! Spune-i lui Mimì aşa: din ordinul meu, băiatul trebuie să dispară de pe faţa pământului, să se volatilizeze. Să-l ascundă într-un loc unde s-o ducă bine, măcar cât de cât. Tu nu cumva să-l întrebi unde are de gând să-l ducă. Clar? Nu trebuie să ştii absolut nimic despre ascunzătoarea lui François. Şi încetează cu smiorcăiala, că mă scoţi din ţâţâni! Deschide bine urechile. Laşi să treacă circa o oră după ce Mimì şi copilul au plecat şi-l suni pe Fazio. Plângând – şi bag de seamă că nu va trebui să te prefaci, întrucât te-ai pus deja pe bocit –, îi spui că *picciliddro* a dispărut; îi sugerezi că s-ar putea să fi plecat în căutarea bătrânei, în sfârşit, îi ceri ajutor ca să-l cauţi. Până atunci ajung şi eu acasă. A, şi încă ceva: dă telefon la Punta Raìsi şi rezervă-ţi un loc la zborul de mâine pentru Genova. Să fie undeva, pe la prânz, în felul ăsta găsesc pe cineva să te ducă la aeroport cu maşina. Atât, pe curând.

Închise telefonul, apoi se opri cu privirea pe chipul înspăimântat a lui Valente.

— Chiar îi crezi capabili de una ca asta?

— Îi cred capabili de mult mai multe.

— Acum ţi-e clară povestea? îl iscodi Montalbano.

— Cred că încep să-nţeleg, se dumiri Valente.

— Să-ţi explic mai pe îndelete, zise comisarul. În linii mari, lucrurile trebuie să se fi petrecut aşa: nu ştim cu ce scop – şi nici nu ne interesează –, Ahmed Moussa îl însărcinează pe unul din oamenii săi, Fahrid, să organizeze aici o bază operativă. Acesta obţine ajutorul – nu ştiu cât de voluntar oferit – surorii lui Ahmed, Karima, care locuieşte de câţiva ani în Sicilia. Şantajându-l pe un cetăţean din Vigàta, Lapecora pe numele lui, cei doi folosesc drept acoperire vechea lui firmă de import-export. Mă urmăreşti?

— Sunt numai ochi şi urechi.

— Ahmed, care trebuie să aibă o întâlnire foarte importantă – probabil arme sau un misterios sprijin politic pentru mişcarea lui teroristă –, pătrunde în Italia sub acoperire, cu ajutorul unuia din serviciile noastre secrete. Întâlnirea urmează să aibă loc în largul mării, însă e foarte probabil ca lui Ahmed să i se fi întins, de fapt, o cursă. N-avea nici cea mai mică bănuială că, în realitate, serviciile noastre făceau joc dublu, punându-se de acord cu cei care, la Tunis, voiau să-l lichideze. De altfel, am convingerea că şi Fahrid era de acord cu suprimarea lui Ahmed. Cât despre soră-sa, nu cred.

— De ce, totuşi, ţi-e atât de teamă pentru viaţa copilului?

— Pentru că e un martor important. Aşa cum şi-a recunoscut unchiul la televizor, la fel de bine ar putea să-l recunoască şi pe Fahrid. Fahrid care, între timp, a ucis-o pe Karima, de asta sunt convins. A omorât-o după ce a răpit-o cu o maşină aparţinând serviciilor noastre secrete.

— Şi acum ce facem?

— Te dai la fund o vreme, Valè. Iar eu o să pun imediat în practică o diversiune.

— Doamne ajută!

— Şi ţie, prietene.

Când ajunse la secţie, se făcuse deja seară. Fazio era acolo, îl aştepta.

— L-aţi găsit pe François?

— Trecurăţi înainte pe-acasă? îi răspunse Fazio tot cu o întrebare.

— Nu. Vin direct de la Mazàra.

— Nu vreţi să trecem la dumneavoastră în birou?

Intrară, iar Fazio închise uşa în urma lor.

— Domnule, eu zbir mi-s. Poate că nu aşa priceput ca ’mneavoastră, da’ tot zbir îs. De unde ştiţi ’mneavoastră, mă rog, că *picciliddro*-i fugit de-acasă?

— Fazio, ce-ţi veni? M-a sunat Livia la Mazàra, iar eu i-am zis să te caute pe tine.

— Vedeţi ’mneavoastră, domnule, realitatea-i că don’şoara-mi zise că vrea s-o ajut eu cu căutatu’ pen’ că habar n-avea pe unde umblaţi ’mneavoastră.

— Punct ochit, punct lovit, zise Montalbano.

— Pe urmă, don’şoara lăcrima sincer, asta da. Însă nu pen’ că fugise *picciliddro* de-acasă, ci pentru alt motiv, pe care nu-l ştiu. Atunci am înţeles eu, domnule, ce voiaţi de fapt de la mine, şi aşa şi făcui.

— Şi ce voiam de la tine?

— Să fac *scarmazzo,* hărmălaie, gălăgie mare. Şi uite-aşa, mă dusei la toate casele de prin vecini şi începui să întreb pe cine-mi ieşea-n cale: văzurăţi, din întâmplare, un *picciliddro* aşa şi pe dincolo? Nu, nu-l văzu nimenea, dar până una-alta au aflatără toţi că-i fugit. Aşa-i că asta voiaţi?

Montalbano se emoţionă. Da, aceea era prietenia siciliană, cea adevărată, care se bazează pe cuvinte nespuse, pe intuiţie: unui prieten nu trebuie să-i ceri când ai nevoie de ceva; înţelege el singur, cu de la sine putere, şi acţionează în consecinţă.

— Şi acu’ ce tre’ să fac?

— Continuă să faci *scarmazzo.* Sună la Carabinieri, la toate comandamentele de ordine publică ale provinciei, la comisariate, spitale şi unde mai vrei tu. Numai s-o faci sub formă semioficială: doar telefonic, fără nicio hârtie scrisă. Fă-le descrierea băiatului, arată-te îngrijorat... În sfârşit, te descurci tu.

— Domnule, da’ ăştia nu care cumva ni-l şi găsesc?

— Fii pe pace, Fazio. François e pe mâini bune.

Găsi o hârtie cu antetul comisariatului şi o potrivi în maşina de scris:

„Ministerul Transporturilor şi Motorizării Civile

Pentru bună desfăşurare anchetă referitoare răpire şi probabil omucidere femeie răspunzând nume Karima Moussa, îmi este necesară cunoaştere nume proprietar autovehicul cu număr de

înmatriculare AM 237 GW. Se roagă răspuns solicitudine maximă. Comisar: Salvo Montalbano.”

Nu înţelegea de ce, dar de fiecare dată când încerca să trimită un fax, compunea textul ca şi cum era vorba despre o telegramă. Îl reciti. Fusese suficient de şiret încât să treacă în cerere şi numele femeii, făcând astfel momeala şi mai apetisantă. Cu certitudine că aveau să se vadă obligaţi să scoată capul la lumină.

— Gallo!

— Ordonaţi, domnule!

— Caută numărul de fax de la Motorizarea civilă, la Roma, şi expediază imediat cererea asta. Galluzzo!

— La ordin!

— Deci?

— Am dus-o pe bătrână înapoi, la Montelusa. Nimic neobişnuit de raportat.

— Ascultă, Gallù. Anunţă-l pe cumnatul tău ca mâine dimineaţă, după înmormântarea lui Lapecora, să-şi facă de treabă pe-aici, prin împrejurimi. Să aducă şi un cameraman cu el.

— Mulţumesc din suflet, domnule.

— Fazio!

— Prezent! Vă ascult!

— Mi-a ieşit cu totul din minte. Zi-mi, ai fost acasă la doamna Lapecora?

— Bine’nţeles. Am luat o ceaşcă dintr-un serviciu de douăsprezece bucăţi. O am dincolo. Vreţi s-o vedeţi?

— Mă doare fix în cur de ceaşca ta! O să-ţi spun mâine ce ai de făcut. Pune-o totuşi într-o pungă de celofan. A, încă ceva: Jacomuzzi a trimis cuţitul?

— Da, să trăiţi!

Nu găsea curajul să plece de la birou: acasă îl aştepta partea cea mai dificilă, suferinţa Liviei. Apropo… Dacă Livia tot pleca… Formă numărul Adelinei.

— Adelì? Montalbano sunt. Ascultă, mâine dimineaţă domnişoara pleacă. Trebuie să mă refac. Şi vrei să-ţi zic una? Azi n-am mâncat nimic-nimicuţa.

Că doar niminea nu poate trăi numa’ cu aer, nu-i aşa?

15

Livia stătea pe bancă, în verandă: era cu totul nemişcată şi părea că priveşte departe, în larg. Nu plângea, însă ochii umflaţi şi roşii erau dovada vizibilă că-şi terminase toate lacrimile din dotare. Comisarul se aşează lângă ea, îi luă mâna într-a sa, o strânse. Simţi ca şi cum ar fi apucat ceva flasc, mort: cu greu se abţinu să n-o împingă cât colo, cu repulsie. Slăbi strânsoarea, lăsă mâna Liviei şi-şi aprinse o ţigară. Voia s-o ţină cât mai departe de povestea aceea urâtă, însă cea care deschise discuţia se dovedi a fi chiar Livia, care-i adresă o întrebare precisă: se vedea treaba că meditase îndelung la ea.

— Vor să-i facă rău?

— Rău-rău n-aş prea crede. Însă să facă în aşa fel încât să dispară o vreme, asta da.

— Cum?

— De un' să ştiu eu? Eventual, închizându-l într-un orfelinat sub un nume fals.

— De ce?

— Pentru că a cunoscut persoane pe care n-ar fi trebuit să le cunoască.

Continuând să privească un punct fix în larg, Livia păru să reflecteze o vreme asupra ultimelor cuvinte ale lui Montalbano.

— Nu înţeleg, spuse apoi.

— Ce?

— Dacă persoanele astea pe care François le-a văzut sunt tunisieni, fie ei şi clandestini, atunci cum se face că voi – voi, ca poliţie, vorbesc – nu puteţi…

— Nu sunt doar tunisieni.

Lent, ca şi cum ar fi făcut un efort, Livia se întoarse să-l privească.

— Nu?

— Nu. Şi-atât: nu-ţi spun niciun cuvânt mai mult.

— Îl vreau.

— Ce?

— Pe François. Îl vreau.

— Bine, Livia, dar…

— Tu să taci! Îl vreau. Nimeni n-are dreptul să-l smulgă aşa de lângă mine, cu atât mai puţin tu. M-am gândit mult în tot timpul

ăsta, ştii? Ia spune-mi, Salvo: câţi ani ai?

Luat prin surprindere, comisarul avu o clipă de ezitare.

— Îmi pare că patruzeci şi patru, nu?

— Patruzeci şi patru şi zece luni. Peste două luni împlineşti patruzeci şi cinci. Iar eu am treizeci şi trei împliniţi deja. Îţi dai seama?

— Nu. Să-mi dau seama ce?

— Suntem împreună de şase ani. Când şi când aducem vorba de căsătorie, pe urmă însă o lăsăm baltă. Şi tu, şi eu, printr-un acord tacit parcă, ne ferim să luăm o hotărâre. Ne simţim bine aşa cum suntem acum, iar trândăvia noastră, egoismul nostru au întotdeauna câştig de cauză.

— Trândăvia? Egoismul? Cu ce cuvinte te tot joci tu acolo? Ştii bine că există dificultăţi obiective…

— … pe care n-ai decât să ţi le înfigi adânc în cur, na! concluzionă brutal Livia.

Montalbano amuţi, descumpănit. În cei şase ani, doar de două sau trei ori o auzise pe Livia vorbind vulgar; şi de fiecare dată fusese vorba de situaţii dificile, de tensiune extremă.

— Te rog să mă scuzi, spuse cu voce stinsă Livia. Însă uneori simt că nu-ţi mai suport ipocrizia, pe care ştii atât de bine să ţi-o camuflezi. Cinismul tău mi se pare mult mai real.

Montalbano continuă să încaseze în tăcere.

— Şi te rog să nu-ncerci să-mi distragi atenţia de la ceea ce vreau să-ţi spun. Da, recunosc, eşti abil, la urma urmelor e o calitate specifică meseriei tale. Acum însă, îţi pun o întrebare: când crezi că ne vom putea căsători? Şi te rog să-mi răspunzi clar şi la obiect.

— Dacă ar depinde numai de mine…

Livia sări brusc în picioare.

— *Basta!* Niciun cuvânt mai mult! Mă duc să mă culc: am luat două Tavor pentru somn. Am avion de la Palermo mâine la prânz. Înainte de a pleca însă, vreau să termin ce am de spus. Dac-o fi să ne căsătorim vreodată, o s-o facem când tu vei avea cincizeci de ani, iar eu treizeci şi opt. Prea bătrâni ca să mai putem avea copii, s-o spunem pe-a dreaptă. Şi ne vom da atunci seama că, odată, Dumnezeu – sau cine i-o fi ţinând locul acolo, sus – ne-a trimis, de fapt, un fiu, şi încă în momentul cel mai potrivit.

Îi întoarse spatele şi intră în casă. Montalbano rămase pe

verandă, propunându-şi să mai privească o vreme marea. Constată însă că nu mai ştia încotro trebuia să se uite.

Cu o oră înainte de miezul nopţii se asigură că Livia dormea adânc, scoase telefonul din priză, culese cu meticulozitate tot mărunţişul pe care reuşi să-l găsească prin casă, stinse luminile, ieşi şi se urcă la volan. Se opri la cabina de telefon din parcarea singurului bar din Marinella.

— Nicolò? Montalbano sunt. Două lucruri am să-ţi spun. Întâi: mâine, în jurul prânzului trimite un reporter şi un operator la mine la secţie. Sunt noutăţi.

— Mulţumesc. Apoi?

— Apoi, zi-mi, te rog: aveţi cumva o cameră de luat vederi mică, discretă, care să nu facă zgomot? Cu cât e mai mică, cu atât mai bine.

— Vrei să laşi posterităţii o mostră doveditoare a calităţilor tale de armăsar bun la pat?

— Spune-mi, ştii sau nu să foloseşti o cameră ca asta?

— Bineînţeles.

— Atunci, adu-o-ncoa’.

— Când?

— După ce termini telejurnalul de la miezul nopţii. Să nu suni când ajungi, doarme Livia.

— Vorbesc cu domnul prefect al regiunii Trapani? Îmi cer scuze pentru ora târzie. Numele meu este Corrado Menichelli, de la *Corriere della Sera.* Vă sun de la Milano. Ne-a ajuns la urechi o informaţie de o gravitate excepţională, însă înainte de a o publica, voiam confirmarea dumneavoastră personală, dat fiind că vă priveşte în mod direct.

— Gravitate excepţională? Spuneţi, vă ascult.

— Este sau nu adevărat că aţi fost supus unor presiuni pentru ca instituţia pe care o conduceţi să-i acorde tot sprijinul unui jurnalist tunisian pe durata unui sejur al acestuia la Mazàra? Înainte de a răspunde însă, gândiţi-vă bine la ceea ce-mi declaraţi, pentru că este în interesul dumneavoastră.

— Bine, dar n-am la ce să mă gândesc! izbucni prefectul. Despre ce tot vorbiţi acolo?

— Cum adică, nu vă amintiţi? Vă atenţionez că ar fi foarte curios: faptele s-au petrecut cu nici trei săptămâni în urmă.

— Faptele de care spuneţi dumneavoastră nu s-au petrecut deloc! Eu n-am fost supus la niciun fel de presiuni! Nu ştiu absolut nimic de niciun jurnalist tunisian!

— Domnule prefect, noi totuşi avem dovezi că…

— Nu puteţi avea niciun fel de dovezi, din moment ce faptele de care spuneţi nu s-au petrecut! Daţi-mi-l imediat la telefon pe director!

Montalbano închise. Prefectul din Trapani era sincer; în schimb, şeful lui de cabinet nu.

— Valente? Montalbano sunt. Acum două minute am vorbit cu prefectul din Trapani, dându-mă drept un ziarist de la *Corriere della Sera.* Nu ştie nimic. Toate jocurile le-a făcut amicul nostru, *commendator* Spadaccia.

— De unde vorbeşti?

— Fii pe pace. Te-am sunat de la un telefon public. Acum o să-ţi spun ce avem de făcut, asta dacă, bineînţeles, eşti şi tu de acord.

Ca să-i spună tot ce avea de spus, consumă toate monedele. Mai puţin una.

— Mimì? Montalbano sunt. Dormeai cumva?

— Nu, dansam polca. Ce rahat de întrebare mai e şi asta?

— Eşti pornit împotriva mea?

— Apăi să ştii că da, domnule! După situaţia jenantă în care m-ai pus, cred şi eu că-s pornit!

— Eu? Ce situaţie jenantă?

— M-ai trimis să-l iau pe *picciliddro* de la tine de-acas'. Dac-ai şti cu ce duşmănie s-a uitat Livia la mine! Abia am reuşit să i-l smulg din braţe. Mi se puse un nod ici, în coşu' pieptului.

— Unde l-ai dus pe François?

— La Calapiàlo, la soră-mea.

— Zici că-i loc sigur acolo?

— Foarte sigur. Ea şi bărbat-său au o casă uriaşă la vreo cinci kilometri de sat. O fermă izolată. Soră-mea are doi *picciliddri.* Unu' din ei are aceeaşi vârstă cu François, se înţeleg de minune. Făcui pe drum două ore jumate la dus, două ore jumate la-ntors.

— Eşti ostenit, să-nţeleg?

— Frânt îs. Mâne dimineaţă nu viu la secţie.

— De acord, nu vii la secţie, dar la nouă cel mult te înfiinţezi

la mine acasă, la Marinella.
— Să fac ce?
— S-o iei pe Livia şi s-o duci la Palermo, la aeroport.
— S-a făcut!
— Etete! Mimì, da' repede-ţi mai trecu osteneala!

Livia avea somnul agitat, din când în când scotea tânguieli lungi, stinse. Montalbano închise uşa dormitorului, se aşeză în fotoliu şi deschise televizorul, dând sonorul foarte încet. Pe *TeleVigàta,* cumnatul lui Galluzzo dădea citire unui comunicat al Ministerului de Externe de la Tunis în legătură cu informaţiile eronate apărute după nefericitul incident în care un marinar tunisian fusese ucis la bordul unui pescador italian, după ce vasul intrase în apele teritoriale ale Tunisiei. Comunicatul dezminţea zvonurile lipsite de orice fundament potrivit cărora marinarul cu pricina n-ar fi fost, de fapt, marinar, ci un jurnalist destul de cunoscut în Tunisia, Ben Dhahab. Era vorba, evident, despre un caz de omonimie, în condiţiile în care jurnalistul Ben Dhahab era în viaţă şi continua să-şi exercite meseria. Numai în capitala Tunis, continua textul comunicatului, existau cel puţin douăzeci de persoane cu numele de Ben Dhahab. Montalbano închise televizorul. Prin urmare, apele deveneau tulburi: exista deja cineva care încerca să abată atenţia, să întindă capcane, să arunce cu fumigene pentru derutarea urmăritorilor.

Auzi motorul unei maşini: se apropia în viteză, apoi opri pe tăpşanul din faţa casei. Comisarul se grăbi să deschidă: era Nicolò.
— Am venit cât de repede am putut, zise, intrând în casă.
— Îţi mulţumesc.
— Livia doarme? se interesă ziaristul, privind de jur-împrejur.
— Da. Mâine dimineaţă se întoarce la Genova.
— Îmi pare rău că nu-mi pot lua rămas-bun de la ea.
— Nicolò, camera ai adus-o?
Celălalt scoase din sacul de voiaj o maşinărie nu mai mare decât patru pachete de ţigări puse două câte două.
— Uite, ţine-o. Acu', eu mă duc acasă să mă culc.
— Ei, nu. Trebuie s-o piteşti într-un loc unde să nu poată fi observată.
— Şi cum vrei să fac, dacă Livia doarme acolo?

— Nicolò, ai făcut o fixaţie cum că aş vrea să mă filmez în timp ce i-o trag Liviei? Zău aşa! Camera trebuie camuflată aici, în odaia asta, unde ne aflăm noi acum.

— Zi-mi ce anume vrei să filmezi.

— O discuţie dintre mine şi un bărbat care o să stea exact acolo unde te afli tu acum.

Nicolò Zito studie peretele din faţa sa şi zâmbi.

— Etajera aceea încărcată cu cărţi pare să fi fost plasată acolo special pentru aşa ceva.

Luă un scaun, se duse lângă etajeră şi se urcă pe el. Îşi făcu de lucru cu câteva cărţi de pe ultimul raft, potrivi camera de luat vederi, coborî, se întoarse în locul unde stătuse mai devreme şi privi în sus.

— De aici nu se vede, spuse, mulţumit. Vino să controlezi şi tu.

Comisarul controlă şi el.

— Pare în regulă.

— Stai acolo, zise Nicolò.

Se sui din nou pe scaun, apăsă un buton, coborî.

— Acu’ ce face? iscodi Montalbano.

— Te filmează.

— Chiar? Ia te uită, nu face nici cel mai mic zgomot.

— Eu ţi-am spus doar că-i o năstruşnicie a-ntâia.

Nicolò refăcu traseul, suindu-se iar şi apoi coborând de pe scaun. De data aceasta însă, ţinea în mână camera de luat vederi, pe care i-o întinse lui Montalbano.

— Uite-aici, Salvo, se face aşa. Apăsând butonul ăsta, banda se derulează. Acum, îţi duci vizorul în dreptul ochiului şi apeşi butonul ăstlalt. Hai, încearcă.

Montalbano se execută şi se văzu pe el însuşi minuscul, stând pe scaun, şi auzi o voce ca de microb – a lui era – întrebând: „Acu’ ce face?”, pe urmă pe cea a lui Nicolò, care-i răspundea: „Te filmează.”

— Magnific, făcu comisarul. Ar mai fi, totuşi, ceva. Numai aşa se poate vedea?

— A, nu, răspunse Nicolò, scoţând din sac o casetă video normală, care-năuntru era urzită altfel decât cele obişnuite. Bagă de seamă cum fac eu. Scot caseta din cameră – după cum vezi, e mititică precum cea de la robotul telefonic – şi o potrivesc în asta mare, care-i făcută anume ca s-o poţi vârî în

aparatul tău video.

— Ascultă, şi dacă acu' vreau s-o pornesc să filmeze, cum fac?

— Apeşi butonul ăsta de ici.

Observând expresia mai mult decât confuză de pe chipul comisarului, Nicolò stătu în cumpănă.

— Eşti sau nu în stare să umbli cu ea?

— Ei, hai! îi răspunse Montalbano, ofensat.

— Atunci, de ce faci mutra asta?

— Pen' că nu pot să mă sui pe scaun de faţă cu ăl de tre' să-l filmez, i-ar da de bănuit.

— Încearcă atunci să vezi dacă, ridicându-te în vârful picioarelor, ajungi să apeşi pe buton.

Ajungea.

— În cazul ăsta, e simplu. Când vine omu' tu să ai o carte pe masă. Dezinvolt, te faci c-o pui la loc pe etajeră şi în timpul ăsta apeşi butonul.

„Dragă Livia, din nefericire nu pot aştepta până când te trezeşti tu, trebuie să plec de urgenţă la Montelusa, să mă întâlnesc cu chestorul. La Palermo te va însoţi Mimì, cu care am căzut deja de acord. Încearcă pe cât posibil să fii calmă, senină.

Te sun diseară. Te sărut.

Salvo"

Un comis-voiajor de cea mai joasă categorie s-ar fi exprimat fără doar şi poate mai bine, dând dovadă de mai multă imaginaţie şi afecţiune decât el. Rescrise biletul, dar, în mod curios, ieşi unul identic cu primul. N-avea ce face: nu, nu era adevărat că avea întâlnire cu chestorul, voia doar să fie izbăvit de scena de despărţire. Prin urmare, era o *farfantarìa,* o minciună gogonată, iar el nu reuşise niciodată să toarne minciuni gogonate persoanelor la care ţinea. Cu minciunile mici, da, cu acelea ştia cum să se descurce. Ehe, şi-ncă cum!

La birou îl găsi pe Fazio: era agitat, îl aştepta.

— Dom'le, de juma' de oră tot încerc să dau de 'mneavoastră acasă. Mă gândesc c-aţi tras telefonu' din priză, aşa-i?

— Ce-i cu tine?

— A telefonat mai devreme unu', cică a descoperit din întâmplare cadavrul unei fimei bătrâne. La Villaseta, în via Garibaldi. Aceeaşi casă la care făcurăm pânda pentru *picciliddro.*

Montalbano primi lovitura de măciucă drept în moalele capului. Parc-o descărcare electrică l-ar fi despicat în două.

— Tortorella şi Galluzzo îs deja acolo. Chiar acu' vorbii cu Galluzzo şi-mi zise să vă spui că-i aceeaşi bătrână pe care a condus-o ieri la 'mneavoastră acasă.

Aisha.

Pumnul pe care Montalbano şi-l trase în plină figură nu a fost suficient de puternic încât să-l facă să-şi scuipe dinţii, aşa cum ar fi vrut. Totuşi, buza începu să-i sângereze abundent.

— Ce vi se năzări, dom'le? bâigui Fazio, revenindu-şi cu greu din uluială.

Aisha era un martor, desigur, la fel ca François; însă el avusese ochi numai pentru *picciliddro* – doar la salvarea lui se gândise. Era un nemernic, asta era. Fazio îi întinse o batistă.

— Să vă ştergeţi, zise.

Aisha era ea însăşi o boccea contorsionată, aşa cum zăcea acolo, la piciorul scării care ducea spre odaia Karimei.

— Aparent, a căzut pe scară, rupându-şi coloana cervicală, spuse doctorul Pasquano, pe care Tortorella îl chemase de urgenţă. Însă o să vă pot spune mai multe după autopsie. Oricum, la cât de uscată era, nu-ţi trebuie multă forţă ca s-o dai în jos pe scări: cred că era suficient să sufli spre ea.

— Galluzzo unde e? îl iscodi Montalbano pe Tortorella.

— Îi dus la Montelusa, s-o interogheze pe tunisianca la care locuia moarta. Zicea că vrea s-o întrebe de ce veni bătrâna-ncoa', poate o fi chemat-o cineva aici.

În timp ce ambulanţa se îndepărta, comisarul intră în casă, dădu deoparte o piatră de lângă vatră, luă de sub ea libretul la purtător, suflă praful de pe el şi şi-l vârî în buzunar.

— Dom'le!

Galluzzo era. Nu, pe Aisha n-o chemase nimeni încoa'. Îşi pusese-n cap că tre' să se-ntoarcă acasă şi aşa făcuse: ieşise din casă dis-de-dimineaţă şi se suise-n autobuz. Se prezentase, punctuală, la întâlnirea cu moartea.

Se întoarse la Vigàta şi, înainte de a ajunge la comisariat, trecu pe la cabinetul notarului Cosentino: era unul dintre puţinii pe care-i găsea simpatici.

— Vă ascult, domnule.

Comisarul scoase din buzunar libretul la purtător şi i-l întinse notarului. Acesta îl deschise, îl cercetă, apoi întrebă:

— Aşa, şi?

Montalbano se lansă într-o explicaţie lungă şi foarte complicată: notarul trebuia să afle povestea numai pe jumătate.

— Am înţeles aşa, recapitulă notarul Cosentino, că banii aceştia aparţin unei doamne despre care presupuneţi că a murit şi, prin urmare, ar trebui să-i moştenească fiul minor al dumneaei.

— Corect.

— Şi dumneavoastră aţi dori ca banii să fie păstraţi într-un fel sau altul în aşa fel încât copilul să intre în posesia lor când va împlini vârsta majoratului.

— Corect.

— Îmi cer scuze că-ntreb, dar de ce libretul ăsta nu-l ţineţi dumneavoastră, ca să i-l încredinţaţi personal când se va-mplini sorocul?

— De unde să ştiu eu, mă rog, că peste cincisprezece ani o să mai fiu încă-n viaţă?

— Mda, asta aşa e, făcu notarul. După o clipă de gândire, continuă: Facem aşa: dumneavoastră vă luaţi libretul înapoi, eu studiez între timp problema şi ne vedem din nou peste o săptămână. Mă gândesc c-ar fi bine să-i punem să facă pui, banii ăştia, nu?

— Dumneavoastră hotărâţi ce şi cum, spuse Montalbano, ridicându-se să plece.

— Luaţi-vă libretul.

— Ţineţi-l dumneavoastră. Eu sunt în stare să-l pierd.

— Aşteptaţi, atunci, să vă tai o chitanţă.

— Da’ ce, copii suntem?

— Încă ceva.

— Vă ascult, domnule notar.

— Să ştiţi că trebuie neapărat să existe certitudinea că mama e decedată.

De la comisariat sună acasă. Livia se pregătea de plecare. O

auzi luându-şi rămas-bun pe un ton mai degrabă rece – sau cel puţin aşa i se păru lui. Nu ştia ce să mai spună.

— Mimì a venit?

— Bineînţeles. Mă aşteaptă în maşină.

— Drum bun. Te sun diseară.

Trebuia să se întoarcă la ale lui, să nu se lase afectat de plecarea Liviei.

— Fazio!

— Ordonaţi!

— Te duci la biserică. Slujba de înmormântare a lui Lapecora trebuie să fi început deja. Ia-l şi pe Gallo cu tine. Când ajungeţi la cimitir, în vreme ce restul lumii îi adresează văduvei condoleanţe, te apropii de ea şi-i zici, cu mutra cea mai întunecată de care eşti capabil: „Doamnă, vă rog să ne urmaţi la comisariat.” Dacă face vreo scenă sau vezi că începe cu fasoane, să nu-ţi faci scrupule: o vâri în maşină cu forţa. A, da, încă ceva: la cimitir ai să-l vezi, desigur, şi pe fiul lui Lapecora. În caz că încearcă să-i ţină partea mă-sii, pune-i cătuşele şi adu-l încoa’.

„Ministerul Transporturilor – Direcţia Generală de Motorizare Civilă

Pentru foarte delicată anchetă referitoare caz omucidere două femei tunisiene cu numele Karima şi Aisha îmi este absolut necesară cunoaştere date personale şi adresă proprietar autovehicul înmatriculat număr AM 237 GW stop Se roagă a se răspunde solicitudine maximă stop Semnat Salvo Montalbano, comisariatul Vigàta, provincia Montelusa.”

Probabil că acolo, la Motorizare, înainte de a direcţiona faxul către cel însărcinat să-l primească, aveau să râdă pe seama lui, considerându-l un naiv sau judecându-l drept idiot după cum redactase cererea. Însă odată descifrată *sisiàta,* aluzia sfidătoare din mesaj, cel vizat avea să se vadă obligat să riposteze. Exact aşa cum îşi dorea Montalbano.

16

Biroul lui Montalbano era plasat departe de intrarea în comisariat, în capătul opus al clădirii. Şi totuşi, comisarului îi ajunse limpede la urechi vacarmul declanşat la sosirea maşinii lui Fazio, care o adusese cu el pe văduva Lapecora. Jurnalişti şi fotografi trebuie să fi fost numai vreo doi-trei, şi aceia ca vai de ei, însă se vedea treaba că li se alăturaseră câteva zeci de pierde-vară şi de gură-cască.

— Doamnă, de ce v-au arestat?

— Aici, uitaţi-vă în partea asta, doamnă!

— Lăsaţi cale liberă! Lăsaţi cale liberă!

Apoi, un interval de calm aparent şi, în cele din urmă, auzi pe cineva bătându-i în uşă. Era Fazio.

— Cum a fost?

— Nu a opus prea multă rezistenţă. A-nceput să se agite abia când a văzut ziariştii.

— Şi fiu-său?

— Apăi, recunosc că acolo, la cimitir, văzui eu un bărbat lângă ea căruia toată lumea-i zicea condoleanţe. Şi-mi păru că era fiu'. Numa' că-n clipa în care-i zisei văduvei că tre' să vină cu noi la secţie, omu' a-ntors spatele şi dus a fost. Prin urmare, nu putea fi el.

— Ba află, Fazio, că el era. Prea sensibil la lingurică pentru a asista la arestarea propriei mame. Şi terorizat la gândul că ar putea fi obligat să achite cheltuielile de judecată. Hai, vâr-o-năuntru pe doamna.

— Ca c-un talhar! Ca c-un talhar s-or purtatără cu mine! izbucni văduva când se văzu faţă-n faţă cu comisarul.

Montalbano îşi luă o expresie încruntată.

— Aţi tratat-o rău pe doamna?

Ca-ntr-un scenariu dinainte stabilit, Fazio se prefăcu încurcat.

— Păi, dat fiind că era vorba de o arestare…

— De ce, cine a pomenit de arestare? Luaţi loc, doamnă, şi-mi cer scuze pentru neînţelegere. N-o să vă reţin decât câteva minute, timpul necesar pentru a trece în procesul-verbal răspunsurile la câteva întrebări pe care trebuie să vi le adresez. Pe urmă, vă întoarceţi acasă şi terminăm cu toate neplăcerile astea.

Fazio se duse să se aşeze la maşina de scris, iar Montalbano se întoarse în spatele mesei sale de lucru. Văduva părea să se mai fi calmat, însă comisarul putea încă să-i vadă nervurile de sub piele pulsându-i cu putere: umflături mici păreau să sară de colo-colo, asemenea puricilor de pe blana unui câine vagabond.

— Doamnă, vă rog să mă corectaţi dacă greşesc. Mi-aţi spus – vă mai amintiţi, nu-i aşa? – că în dimineaţa în care soţul dumneavoastră a fost omorât, v-aţi sculat din pat, v-aţi dus în baie, v-aţi îmbrăcat, v-aţi luat geanta din bucătărie şi aţi ieşit. Corect?

— Foarte corect.

— N-aţi observat nimic neobişnuit în casă?

— Adicătelea ce ar fi trebuit să observ?

— De exemplu, că uşa de la camera de lucru era închisă, deşi în general ea rămânea deschisă.

Atacase cu ochii închişi, la noroc, însă lovitura nimeri în plin. Din roşie cum era, faţa doamnei deveni brusc palidă. Însă vocea îi era fermă.

— Ba, îmi pare că era deschisă, soţul meu n-o închidea niciodată.

— Ei, nu, doamnă, nu. Când v-aţi întors de la Fiacca, am intrat în casă odată cu dumneavoastră, iar uşa era închisă. Chiar eu am deschis-o.

— Închisă, deschisă, ce importanţă are?

— Aveţi dreptate, e un detaliu neînsemnat.

Văduva nu izbuti să-şi reţină un oftat lung.

— Doamnă, în dimineaţa în care soţul dumneavoastră a fost omorât, v-aţi deplasat la Fiacca, unde v-aţi vizitat sora. Corect?

— Da, aşa am făcut.

— Însă aţi uitat acasă un obiect. Motiv pentru care la bifurcaţia de la Cannatello aţi coborât din autobuz, l-aţi aşteptat pe cel care venea din sens invers şi v-aţi întors la Vigàta. Spuneţi-mi, vă rog, ce anume uitaserăţi acasă?

Văduva zâmbi: fără îndoială că se pregătise pentru întrebarea aceea.

— Nu, vă-nşelaţi. Nu coborâi în dimineaţa aceea la Cannatello.

— Doamnă, sunt doi şoferi care au depus mărturie.

— Dreptate au, numa’ că asta nu se-ntâmplă în dimineaţa aceea, ci cu două zile-ndărăt. Şoferii or greşitără data.

Era vicleană, cu răspunsul pregătit. În cazul acesta, trebuia să

recurgă la o diversiune.

Deschise sertarul biroului şi trase afară punga de celofan în care se afla cuţitul de bucătărie.

— Acesta, doamnă, este cuţitul cu care a fost ucis soţul dumneavoastră.

Văduva nu-şi schimbă expresia şi nu zise nici da, nici ba.

— L-aţi văzut vreodată?

— Cuţite dintr-astea se găsesc peste tot.

Cu mişcări lente, comisarul îşi vârî din nou mâna în sertar şi trase afară o altă pungă de celofan, în care se afla o ceaşcă.

— Asta o recunoaşteţi?

— Aşadar, voi aţi luatăr-o? Apăi să ştiţi că mă făcurăţi să-ntorc casa pe dos cât o căutai!

— Prin urmare, e a dumneavoastră. Recunoaşteţi asta în mod oficial.

— Bine’nţeles. Şi la ce vă foloseşte, mă rog frumos, ceaşca?

— Îmi foloseşte ca să vă bag la zdup.

Dintre toate reacţiile pe care le avea la dispoziţie, văduva alese una care, într-un fel, îi suscită lui Montalbano admiraţie. Doamna întoarse capul spre Fazio şi-l întrebă pe un ton atât de amabil, încât ai fi spus că venise la comisariat într-o vizită de curtoazie:

— Căzu-n cap ’mnealui?

Om sincer de felul său, Fazio ar fi vrut să-i răspundă că, după părerea lui, comisarul căzuse-n cap de mic copil, şi încă rău. Însă nu zise nimic: îşi întoarse privirea afară, pe fereastră.

— Haideţi să vă spun eu cum au decurs lucrurile, începu Montalbano. Aşadar, în dimineaţa aceea deşteptătorul sună, dumneavoastră vă ridicaţi din pat şi vă duceţi în baie. În drum, treceţi pe lângă uşa de la camera de lucru şi observaţi că e închisă. Pe moment nu daţi nicio atenţie acestui amănunt. Pe urmă însă, vă răzgândiţi. Când ieşiţi din baie, vă duceţi spre ea şi o deschideţi. Însă nu, nu cred că aţi intrat în cameră. Rămâneţi câteva secunde în prag, închideţi la loc, luaţi un cuţit, îl puneţi în geantă, ieşiţi din casă, luaţi autobuzul, coborâţi la Cannatello, vă urcaţi în cursa de întoarcere spre Vigàta, vă duceţi din nou acasă, deschideţi uşa, îl vedeţi pe soţul dumneavoastră pregătit de plecare, aveţi o discuţie, soţul deschide uşa liftului – nu trebuie să-l cheme, e pe palier, din moment ce tocmai aţi urcat cu el –, dumneavoastră vă ţineţi în

urma lui, îl înjunghiaţi, el se întoarce pe jumătate spre dumneavoastră, cade pe pardoseala liftului, apăsaţi butonul de coborâre, ajungeţi la parter, ieşiţi pe uşa blocului. Şi nimeni nu vă vede. Acesta a fost marele dumneavoastră noroc.

— Şi de ce, mă rog frumos, s-o fi făcut? iscodi doamna cu calm. Apoi adăugă, cu un accent ironic pur şi simplu incredibil pentru locul şi momentul date: Numai pen' că bărbatu' meu n-a-nchis uşa la camera de lucru?

Din poziţia în care se afla, pe scaun, Montalbano schiţă o jumătate de reverenţă în semn de admiraţie.

— Nu, doamnă, ci pentru ce aţi priceput ce se afla în spatele uşii închise a camerei de lucru.

— Şi ce era acolo, mă rog frumos?

— Era Karima. Amanta soţului dumneavoastră.

— Bine, da' chiar 'mneavoastră spuseraţi adineauri că eu în camera aia nu intrai!

— Nu era nevoie să intraţi, pentru că v-a izbit damful de parfum pe care Karima îl folosea din abundenţă. Se cheamă *Volupté.* E intens, persistent. Probabil că l-aţi simţit adesea răzbătând din hainele impregnate ale soţului dumneavoastră. Se mai simţea încă în aer – mai estompat, evident – chiar şi atunci, seara, când v-aţi întors de la Fiacca şi eu am trecut pe la dumneavoastră.

Văduva Lapecora rămase o vreme în tăcere: părea că medita la cuvintele comisarului.

— Mă lămuriţi şi pe mine într-o privinţă? iscodi ea apoi.

— Oricând.

— După părerea 'mneavoastră, de ce nu intrai în cameră ca s-o omor mai întâi pe fimeia de care ziceţi?

— Pentru că aveţi o minte precisă ca un ceas elveţian şi rapidă ca a unui computer. Fără îndoială că, văzând uşa deschizându-se, Karima era pregătită să se apere, să reacţioneze cumva. Atras de eventualele strigăte, soţul dumneavoastră ar fi apărut în cameră şi, cu ajutorul Karimei, v-ar fi dezarmat. Însă prefăcându-vă că n-aţi băgat nimic de seamă, aveaţi posibilitatea mai târziu să-i prindeţi în flagrant.

— Şi cum vă explicaţi, după mintea 'mneavoastră, că de omorât fu omorât numa' soţu' meu?

— Când v-aţi întors, Karima nu mai era acolo.

— Să mă iertaţi că-ntreb, da', dat fiind că 'mneavoastră nu

eraţi prezent, povestea asta cine v-o zise?

— Amprentele dumneavoastră digitale. Pe ceaşcă şi pe cuţit.

— Pe cuţit nu! ripostă doamna.

— De ce pe cuţit nu?

Doamna îşi muşca buza.

— Ceaşca a mea e, cuţitu' însă nu.

— Ba şi cuţitul e tot al dumneavoastră, am găsit pe el o amprentă.

— Bine, dar n-are cum!

Fazio nu reuşea să-şi desprindă privirile de la superiorul său: ştia că pe cuţit nu era niciun fel de amprentă, iar acela era cel mai delicat moment al diversiunii.

— Sunteţi convinsă că nu e nicio amprentă pe cuţit pentru că l-aţi înjunghiat pe soţul dumneavoastră purtând mănuşi, întrucât în ziua aceea v-aţi îmbrăcat cu hainele cele mai elegante. Numai că, vedeţi dumneavoastră, doamnă, amprenta pe care am găsit-o nu era din dimineaţa aceea, ci din ziua anterioară, când aţi folosit cuţitul ca să curăţaţi peşte, spălându-l apoi şi punându-l la loc în sertarul din bucătărie. De altfel, amprenta nu e pe mâner, ci pe lama cuţitului, chiar la îmbinarea cu mânerul. Şi acum, o să vă rog să mergeţi dincolo cu Fazio: o să vă ia amprentele şi apoi le comparăm.

— Era un mârşav, era, făcu deodată doamna Lapecora. Muri de moartea pe care-o merita. Auzi, să aducă tearfa la mine acas' şi s-o tăvălească în aşternuturili mele cât îi ziulica de lungă, în vreme ce eu stăteam plecată la soru-mea!

— Vreţi să-mi spuneţi că aţi reacţionat aşa doar din gelozie?

— Adicătelea de ce nu?

— Bine, dar îmi amintesc că primiseraţi trei scrisori anonime. Aţi fi putut foarte bine să-i surprindeţi la localul din Salita Granet, nu-i aşa?

— Nu mă cobor eu să fac treburi de astea. Da' când văzui c-o aduse pe tearfă în casa mea, mi se urcă sângele-n cap.

— În schimb, eu cred, doamnă, că sângele vi se urcase la cap cu câteva zile mai devreme.

— Când, adicătelea?

— Când aţi descoperit că soţul dumneavoastră a retras o sumă foarte mare de bani din contul lui din bancă.

Şi de data aceasta comisarul blufa. Pasienţa îi ieşi din nou.

— Două sute de milioane, mugi văduva, cu un amestec de

furie şi deznădejde. Două sute de milioane pentru tearfa terfelor!

Aşadar, iată de unde proveneau o parte din banii de pe libretul la purtător.

— Dacă nu-l opream, mârşavu' era-n stare să toace tot: şi localu', şi casa, şi contu-n bancă!

— Haideţi să scriem procesul-verbal, doamnă, înainte de asta, mai spuneţi-mi vă rog un lucru: ce v-a zis soţul când a văzut că v-aţi întors acasă?

— Îmi zise: „Mută-ţi hoitu' din faţa mea, tre' să mă duc la sediu." Mă gândesc c-o fi avut ceartă cu tearfa, aia plecase şi-acu' ăsta alerga cu limba scoasă după coada ei.

— Domnule chestor? Montalbano sunt. Voiam să vă comunic că acum câteva minute am reuşit s-o fac pe doamna Lapecora să mărturisească faptul că şi-a ucis soţul.

— Felicitări. Totuşi, de ce a făcut-o?

— Interese materiale proprii camuflate sub o aşa-zisă criză de gelozie. Voiam însă să vă cer o favoare. Îmi daţi acceptul să susţin o scurtă conferinţă de presă?

Nu veni niciun răspuns.

— Domnule chestor? V-am întrebat dacă îmi daţi...

— Am auzit, Montalbano, am auzit. Numai că, de uimire, nu reuşeam să-mi găsesc cuvintele. Adică dumneata, Montalbano în persoană, vrei să susţii o conferinţă de presă. Nu-mi vine să cred!

— Şi totuşi aşa-i.

— Bine, faci cum vrei. Pe urmă însă, trebuie să-mi explici ce se ascunde în spatele tărăşeniei ăsteia.

— Adică susţineţi că doamna Lapecora ştia de mai multă vreme de relaţia dintre soţul său şi Karima? îl chestionă cumnatul lui Galluzzo, acum în pielea trimisului special al *TeleVigàta.*

— Da. Ştia întrucât soţul dumneaei îi trimisese trei scrisori anonime care o atenţionau asupra acestei relaţii.

În primele secunde, nu înţeleseră.

— Vreţi să spuneţi că domnul Lapecora s-a autodenunţat? îl iscodi cu o expresie uluită alt ziarist.

— Da, întrucât Karima începuse să-l şantajeze. Spera într-o

reacţie din partea soţiei, care să-i permită astfel să scape din situaţia dificilă în care intrase. Însă doamna nu a intervenit în niciun fel. Şi nici fiul.

— Bine, dar de ce nu s-a adresat organelor în drept?

— De teamă să nu declanşeze un mare scandal. În timp ce, provocând reacţie numai din partea soţiei, povestea ar fi rămas într-un cadru, cum să spun, mai familial.

— Şi această Karima unde se află acum?

— Nu ştim. A fugit împreună cu fiul ei, un ţânc. De altfel, o prietenă de-a sa, îngrijorată de dispariţia celor doi, a apelat la televiziunea *Retelibera* pentru a prezenta pe post fotografia mamei şi a fiului. Din păcate, până astăzi nu ne-a oferit nimeni niciun indiciu.

Mulţumiră, apoi se împrăştiară. Montalbano zâmbi mulţumit de el însuşi. Primul puzzle fusese rezolvat perfect, folosindu-se de schema prestabilită. Fahrid, Ahmed, ba chiar şi Aisha, rămăseseră în afară. Odată cu intrarea lor în joc, desenul puzzle-ului avea să devină cu totul altul.

Pentru întâlnirea cu Valente ajunse mai devreme de ora stabilită. Opri maşina în faţa birtului unde mâncase şi cu câteva zile în urmă. Înfulecă pe nerăsuflate un soté de scoici albe cu pesmet, o porţie mare de *spaghetti in bianco alle vongole* şi un calcan la cuptor cu oregano şi lămâie caramelizată. Completă festinul cu o porţie de bezea de ciocolată amară cu cremă de portocale. La sfârşit se ridică de la masă, se duse glonţ în bucătărie şi, cu o expresie afectată, îi scuturâ mâna bucătarului, fără să scoată niciun cuvânt. În maşină, gonind spre întâlnirea cu Valente, se surprinse strigând din rărunchi, pe note: *Guarda come dondolo, guarda come dondolo, col twist...*

Valente îl duse pe Montalbano în camera de lângă biroul său.

— E o mişcare pe care am mai făcut-o şi altădată, îi spuse. Noi lăsăm uşa întredeschisă, iar tu, cu oglinjoara asta pe care o reglezi cum vrei, vezi ce se întâmplă în biroul meu, dacă nu ţi se pare îndeajuns ceea ce auzi.

— Să fii foarte atent, Valente, pentru că e o treabă de câteva secunde.

— Bazează-te pe noi.

Commendator Spadaccia intră în biroul vicechestorului şi se văzu de la bun început că îşi stăpânea cu greu furia.

— Să mă scuzaţi de observaţie, domnule Valente, dar zău nu înţeleg. Aţi fi putut foarte bine să vă deplasaţi la Prefectură, ca să nu mă faceţi să-mi pierd timpul. Am foarte multe sarcini de rezolvat, ştiţi sau nu asta?

— Vă rog să mă iertaţi, *commendatore,* îi răspunse Valente cu un servilism pe care Montalbano îl găsi de-a dreptul greţos. Aveţi perfectă dreptate. Însă remediem totul foarte repede, n-o să vă reţin decât cinci minute. O simplă precizare doresc, atât.

— Vă ascult.

— Data trecută mi-aţi spus că s-a insistat pe lângă domnul prefect…

Cu un gest imperios, *commendatore* tăie aerul cu mâna, întrerupându-şi interlocutorul. Valente amuţi.

— Dacă am zis aşa, atunci am greşit. Excelenţa Sa nu are absolut niciun amestec. De altfel, era vorba despre un rahat, o prostie cum apar cu sutele într-o zi. Cei de la Roma, de la minister, m-au sunat pe mine, nu-l deranjează pe Excelenţa Sa pentru căcaturi de genul ăsta.

Era limpede că prefectul, ca urmare a convorbirii telefonice cu falsul jurnalist de la *Corriere,* îi ceruse explicaţii şefului său de cabinet. Şi probabil că fusese o discuţie mai mult decât animată, al cărei ecou persista încă în cuvintele pe care *commendatore* le întrebuinţa acum.

— Continuaţi, îl îndemnă Spadaccia pe vicechestor.

Valente îşi desfăcu larg braţele, cu o expresie atât de nevinovată, încât lui Montalbano i se păru că zăreşte în oglindă un nimb de înger plutindu-i deasupra creştetului.

— Asta am vrut să aflu, zise.

Spadaccio înlemni, apoi îşi roti lung privirea prin încăpere, ca şi cum ar fi vrut să ia act de realitatea înconjurătoare.

— Vreţi să spuneţi că nu mai aveţi nimic să mă întrebaţi?

— Exact.

Pumnul lui Spadaccia izbi în masă atât de violent, încât până şi Montalbano, în camera de alături, sări de pe scaun.

— Veţi da socoteală pentru acest afront, această batjocură la adresa mea!

Şi ieşi, furios ca o fiară. Montalbano alergă spre fereastră: nervii îi erau încordaţi la maximum. Îl văzu pe *commendatore*

ieşind ca din puşcă în stradă şi îndreptându-se spre automobil: şoferul său îl văzu şi ieşi grăbit din maşină, deschizându-i portiera. Exact în momentul acela, dintr-o maşină a poliţiei care tocmai sosise coborî Antonio Prestìa, pe care un agent îl luă imediat în primire, prinzându-l zdravăn de braţ. Preţ de câteva secunde, Spadaccia şi comandantul pescadorului se găsiră faţă în faţă. Nu-şi spuseră niciun cuvânt, fiecare o apucă pe drumul lui.

Nechezatul de bucurie pe care Montalbano îl scotea uneori, atunci când lucrurile îi mergeau ca unse, îl înspăimântă pe Valente, care dădu buzna în camera de alături.

— Ce-ţi veni?

— Ne-a ieşit!

— Aşezaţi-vă acolo, îl auziră spunând pe agent.

Prestìa fusese adus în biroul lui Valente.

Şi el, şi Montalbano rămaseră pe loc, îşi aprinseră câte o ţigară şi o fumară în tăcere: între timp, comandantul lui *Santopadre,* fierbea la foc molcom.

Intrară cu expresia celor care aduc nori negri de furtună, povară amară şi grea. Valente se duse să se aşeze în spatele biroului, iar Montalbano apucă un scaun şi se plasă lângă el.

— Oare n-aveţi de gând să terminaţi odată cu frecuşurile astea? trecu comandantul la atac.

Şi nu înţelese că, prin comportamentul său agresiv, le dezvăluise de fapt lui Valente şi Montalbano ce gânduri îi treceau prin cap: era încredinţat că protectorul său, *commendatore* Spadaccio, venise acolo ca să confirme adevărul declaraţiilor sale. Întrevederea din stradă îl liniştise, aşa că-şi putea permite s-o facă pe ofensatul.

Pe birou se afla un dosar voluminos, pe coperta căruia stătea scris cu litere de-o şchioapă ANGELO PRESTÌA: era voluminos pentru că fusese îndesat înăuntru un teanc de circulare interne vechi, însă acest amănunt comandantul n-avea de unde să-l ştie. Valente îl deschise şi trase de acolo cartea de vizită a lui Spadaccio.

— Tu ne-ai dat asta, confirmi?

Trecerea de la acel „dumneavoastră” de data trecută la „tu”-ul specific zbirilor îl descumpăni pe Prestìa.

— Confirm, cum nu? Mi-o dădu *commendatore,* spunându-mi

tot atunci că dacă s-o-ntâmpla să am necazuri după voiaj cu tunisianu', să apelez la el. Şi eu aşa făcui.

— Greşit, spuse sec Montalbano, imperturbabil ca o statuie de gheaţă.

— Cum greşit, dac-aşa-mi zise?

— Bineînţeles că aşa ţi-a zis, numai că tu, în loc să te duci la el când ţi-a mirosit a primejdie, ne-ai pus nouă pe tavă cartea lui de vizită. Şi uite-aşa, l-ai băgat în rahat pe bietul gentleman.

— Rahat? Ce rahat?

— A fi implicat într-un dosar de omucidere cu premeditare nu ţi se pare un rahat suficient de mare?

Prestìa înmărmuri.

— Colegul meu Montalbano, interveni Valente, încearcă să-ţi explice cum de s-a ajuns în situaţia asta.

— Şi cum de s-a ajuns?

— S-a ajuns pentru că tu ne-ai dat nouă cartea de vizită a lui Spadaccia, în loc să i te adresezi direct lui, care ar fi aranjat totul *a tacimaci,* pe căi ocolite. Altfel spus, tu, dându-ne cartea de vizită, ai implicat organele legii. Drept pentru care lui Spadaccia nu i-a mai rămas decât o singură cale de scăpare: să nege totul.

— Poftim?

— Exact, domnule, ce-ai auzit. Spadaccia nu te-a văzut niciodată în viaţa lui şi nici nu ţi-a auzit numele pomenit vreodată. Ne-a dat şi o declaraţie în acest sens, pe care am fost nevoiţi s-o înregistrăm în mod oficial.

— Fiu de căţea! făcu Prestìa. Apoi întrebă: Şi cum explică el faptu' că eu aveam la mine cartea lui de vizită?

Montalbano râse cu poftă.

— Stai să vezi că şi cu asta te-a făcut şah-mat, zise. Ne-a adus fotocopia unei reclamaţii depuse acum zece zile la chestura din Trapani: portofelul i-a fost furat şi înăuntru, printre alte lucruri, se aflau şi patru sau cinci – nu-şi aminteşte exact – cărţi de vizită.

— Te-a aruncat cu curu' drept în mare, zise Valente.

— Şi apa-i adâncă rău, adăugă Montalbano.

— Mă-ntreb cât o să te mai poţi ţine la suprafaţă? răsuci cuţitul în rană Valente.

Lui Prestìa, sudoarea îi desenase la subsuori pete largi şi întunecate. Încăperea se umpluse dintr-odată de un damf

respingător de mosc şi usturoi, căruia Montalbano aproape că-i putea defini şi culoarea: verde-putred. Prestìa îşi cuprinse capul cu palmele şi murmură:

— M-au nenorocit!

O vreme rămase în poziţia aceea, apoi se îndreptă, vizibil hotărât:

— Pot să-mi chem avocatul?

— Avocatul? se cruci Valente.

— De ce ai nevoie de avocat? întrebă, la rândul lui, Montalbano.

— Îmi părea că…

— Îţi părea că ce?

— Că te arestăm?

Duetul funcţiona de minune.

— Nu mă arestaţi?

— Da’ de unde, nici vorbă.

— Poţi pleca, dacă vrei.

Prestìa avu nevoie de cinci minute pe ceas înainte de a se dezmetici, de a-şi dezlipi curu’ de pe scaun şi a o lua, literalmente, la fugă.

— Şi acum ce-o să se-ntâmple? încercă să-l descoasă Valente, care înţelegea perfect că tocmai stârniseră urgia.

— O să se-ntâmple că Prestìa se va duce să-i ceară socoteală lui Spadaccia. Se vor vedea obligaţi să facă următoarea mişcare.

Valente avea o expresie îngrijorată.

— Ce ai?

— Nu ştiu… nu sunt foarte convins… Mi-e teamă c-or să-i ia piuitul lui Prestìa. Şi atunci, vina va fi numai a noastră.

— Prestìa a ajuns să fie prea la vedere. Să-l lichideze ar însemna că-şi asumă responsabilitatea pentru întreaga acţiune. Nu, eu sunt convins că, dac-or să-i ia piuitul, or s-o facă numai în sensul de a-i cumpăra tăcerea. Plătindu-l cu vârf şi îndesat.

— Vrei să-mi explici o treabă?

— Desigur.

— De ce ţii cu tot dinadinsul să te bagi în rahat până la capăt, cu toată povestea asta?

— Dar tu? Tu de ce ţii pasul cu mine?

— Cel dintâi motiv e că-s zbir, ca şi tine. Al doilea: pur şi simplu mă distrez.

— Iar eu îţi răspund aşa: primul motiv corespunde cu al tău. Cel de-al doilea este: o fac cu un scop lucrativ.

— Şi ce crezi c-ai să câştigi?

— Câştigul meu îl am bine întipărit în *ciriveddro.* Însă faci prinsoare cu mine că o să ai şi tu ceva de câştigat până la urmă?

Hotărât să nu cedeze ispitei, trecu glonţ – cu o sută douăzeci la oră – pe lângă birtul în care se îmbuibase la prânz. Însă după mai puţin de un kilometru, hotărârea se evaporă brusc: frână, provocând un urlet furibund de claxon din partea maşinii din spate. Când îl depăşi, şoferul îi aruncă o privire plină de dispreţ şi îl asigură prin semne că locul cornutelor mari nu era în niciun caz la volan. Montalbano execută o întoarcere la o sută optzeci de grade – interzisă cu desăvârşire pe porţiunea aceea de şosea – ajunse la birt, se duse direct în bucătărie şi, fără măcar să-l salute, îl iscodi pe bucătar:

— Bine-bine, da’ cum găteşti barbunul de stâncă?

17

În dimineaţa următoare, la opt bătut pe muchie, se prezentă la ordin la chestor, care, conform obiceiului, ajunsese la birou încă de la ora şapte, stârnind murmure de dezaprobare din partea femeilor de serviciu, nemulţumite că nu-şi puteau exercita atribuţiunile.

Montalbano îi istorisi despre confesiunea doamnei Lapecora: îi spuse că bietu' mortu' omorât, parcă vrând să preîntâmpine sfârşitul tragic, îi scrisese sub anonimat soţiei şi sub semnătură fiului, însă aceştia îl lăsaseră să fiarbă în suc propriu. Nu scoase însă nicio vorbuliţă despre Fahrid sau despre Moussa, cu alte cuvinte, despre puzzle-ul cel mare. N-ar fi vrut ca superiorul său, ajuns la sfârşitul carierei, să se pomenească nitam-nisam implicat într-o poveste care mirosea de la o poştă a putred.

Şi până-n acel moment pasienţa-i ieşise: nu fusese pus în situaţia de a-i turna chestorului *farfantarìe,* minciuni gogonate, ci o scosese la capăt recurgând la unele omisiuni, relatându-i doar jumătăţi de adevăr.

— Bine, dar de ce ai vrut să ţii o conferinţă de presă, dumneata care de obicei te fereşti de ziarişti ca de ciumă?

Prevăzuse întrebarea, prin urmare pregătise un răspuns care, cel puţin în parte, să nu conţină nici el o minciună gogonată, ci doar o altă omisiune.

— Vedeţi dumneavoastră, această Karima era un gen aparte de prostituată. Nu se-ncurcase numai cu Lapecora, ci şi cu alţii. Cu toţii oameni înaintaţi în vârstă, pensionari, negustori, profesori. Abătând atenţia presei de la acest episod, am făcut-o ca să evit ulterioare insinuări, ironii, batjocuri la adresa bieţilor bătrâni, care, la urma urmelor, nu făceau nimic rău.

Era convins că explicaţia îi ieşise plauzibilă. Şi într-adevăr, chestorul se rezumă la un singur comentariu:

— Moralitatea dumitale e una foarte stranie, Montalbano.

După un timp, întrebă:

— Bine, dar această Karima chiar a dispărut?

— Se pare că da. Când a aflat de asasinarea amantului, a fugit luând cu ea şi copilul, de teamă să nu fie implicată în cazul de omucidere.

— la ascultă, zise deodată chestorul, ce-i povestea asta cu

maşina?

— Care maşină?

— Ei, hai, Montalbano! Maşina despre care apoi a ieşit la iveală că aparţine serviciilor. Cu ăia nu-i de joacă, să ştii!

Montalbano râse. Scena râsului o repetase de cu seară, în faţa oglinzii: insistase până când îi ieşise aşa cum voia el. Acum însă, contrar aşteptărilor, nu-i reuşise mai deloc: îi ieşise un hohotit fals, încordat, prea palatal. N-avea de ales: dacă voia să-l ţină departe de toată mizeria pe acel adevărat gentilom care era superiorul său, nişte *farfantarìe* tot trebuia să-i toarne.

— De ce râzi? îl cercetă chestorul, surprins.

— De situaţia jenantă care s-a creat, credeţi-mă. Persoana de la care aveam numărul de înmatriculare m-a sunat a doua zi ca să-mi spună că se înşelase. Literele da, erau cele pe care mi le-a spus, însă numărul nu era 237, ci 837. Sunt dezolat, îmi cer mii de scuze.

Chestorul îl privi drept în ochi, preţ de câteva secunde bune care lui Montalbano i se părură eterne. Apoi vorbi, cu voce stinsă:

— Dacă dumneata vrei să înghit una ca asta, fie: o înghit. Dar fii cu ochii-n patru, Montalbano. Ăia-s oameni care nu ştiu de glumă. Sunt capabili de orice; apoi, dacă o fac prea lată, aruncă vina în spatele serviciilor secrete paralele, deviaţioniste. Care nici măcar nu există, pentru că deviaţionismul îl mimează chiar ei – prin natura şi formaţia lor profesională.

Montalbano nu ştiu ce să-i răspundă. Chestorul schimbă subiectul.

— Diseară vii la mine acasă, la cină. Nu mai accept niciun pretext să mă refuzi. De mâncat, o să mănânci ce găseşti. Realitatea este însă că trebuie neapărat să-ţi spun două chestii. Şi nu vreau să ţi le zic aici, la birou, pentru că ar căpăta un iz prea birocratic, iar eu nu vreau asta.

Era o zi frumoasă, însorită, nici urmă de nori pe cer; şi totuşi, Montalbano avu sentimentul că o umbră de gheaţă se ridica drept în faţa soarelui: în cameră se lăsase brusc frigul.

Pe masa din biroul său se afla o scrisoare care îi era adresată. Aşa cum făcea de obicei, încercă să descopere de unde fusese expediată după ştampila de pe timbrul poştal, însă nu reuşi, era indescifrabilă. Deschise plicul şi citi:

„Dottore Montalbano, pirsonalmente nu mă cunoaşteţi, la fel cum nici eu nu vă cunosc în persoană. Mă numesc Prestifilippo Arcangelo şi-s asociatul părintelui vostru la ferma viticolă care, mulţumim lui Dumnezeu, merge tare bine şi ne aduce bune roade. Părintele vostru nu vorbeşte niciodată de dumneatale, dar eu am descoperit că acasă la el ţine toate jurnalele în care stă scris de ce-aţi mai făcut; pe urmă, dacă se-ntâmplă să vă vadă uneori apărând la tilivizor, se pune pe plâns, dar se fereşte-n aşa fel, ca să nu-l vadă nimenea.

Caro dottore, inima nu-mi dă ghes să scriu mai departe, pentru că vestea pe care viu să v-o dau prin prezenta nu-i a bună deloc. De când doamna Giulia, a doua muiere a părintelui vostru, s-a ridicat la ceruri – şi uite, îs patru ani de-acuma –, asociatul şi pr'etinu' meu parcă nu mai fu el, ăl de-l ştiam cu toţii. Pe urmă, mai anu' trecut începu el să simtă că prea bine cu sănătatea nu-i era: răsufla greu şi, dacă se-ncumeta să urce o scară, sus îi veneau vârtejuri la cap. La doctor nu vru să meargă, n-am putut să-l conving şi pace! Drept pentru care, profitând eu că în sat veni un ficior de-al meu care-şi face veacul la Milano şi-i medic de nădejde, l-am dus acasă la părintele vostru. Ficior-meu îl căută şi pe urmă-l sfătui, şi-l rugă, şi-l ameninţă: insista să-l ducă-n spital. Făcu el ce făcu şi reuşi să-l interneze înainte să plece-napoi, la Milano. După zece zile – pentru că eu mergeam seară de seară în vizită la el – medicu-mi zise că-i făcuseră examenele toate şi că părintele vostru era atins de răul acela tiribil la pulmoni. Din ziua aceea, părintele vostru începu să facă dusu-ntorsu' la spital, unde-l băgară la tratament; bietul de el tot părul din cap îşi pierdu, dar înzdrăveneală nimica. Îmi interzise expresamente să vă scap dumitale vreo vorbă: zicea că nu vrea să vă faceţi gânduri pentru el. Însă eu ieri mă informai iar la medic şi-mi zise că părintele vostru a ajuns aproape de săvârşire: îi mai rămân zile cam cât pentr-o lună; cine ştie, poate o zi mai mult, poate una mai puţin. Şi uite-aşa eu, cu toată prohibiţia absolută din partea părintelui vostru, mă gândii să v-aduc la cunoştinţă cum stă treaba. *Dottore,* aflaţi că

părintele vostru-i recuperat la clinica Porticelli şi că numărul de tilifon este 341234. Tilifonu-n odaie îl ţine. Cuget eu însă că mai bine ar fi dacă dumneatale aţi veni să-l vizitaţi în persoană, făcându-vă că nu ştiţi nimic despre boală. Numărul meu de tilifon dumneatale-l aveţi deja, este cel de la ferma viticolă, unde trebăluiesc în toate zilele lăsate de la Dumnezeu.

Vă transmit salutări şi părere de rău.

PRESTIFILIPPO ARCANGELO

Mâinile îi tremurau uşor: cu greu reuşi să vâre scrisoarea înapoi în plic şi, apoi, s-o strecoare în buzunar. Căzuse peste el o osteneală grea, obligându-l să se lase, cu ochii închişi, pe spătarul scaunului. Să respire i se părea anevoios: în odaie parcă nu mai era aer. Se ridică ezitând, se duse în biroul lui Augello.

— Ce se întâmplă? îl iscodi Mimì observându-i expresia de pe chip.

— Nimic. Ascultă, eu am treabă. Adică am nevoie să stau o vreme în sfânta pace, singur.

— Pot să-ţi fiu de vreun ajutor?

— Da. Ocupă-te tu de tot. Ne vedem mâine. Să nu mă sunaţi acasă.

Trecu pe la magherniţa de *cùlia e simenza,* îşi cumpără un cornet consistent, îşi începu drumul spre promontoriul dinspre soare-răsare. Prin cap îi treceau mii de gânduri, dar nu reuşea să oprească-n loc niciunul. Ajunse la far, însă nu se opri. Exista acolo, chiar în dreptul farului, o stâncă mare, acoperită cu un fel de urdoare verde, alunecoasă. Reuşi să ajungă în vârful ei, riscând la fiecare pas să se prăbuşească în mare. Se aşeză, cu cornetul în mână, însă nu-l desfăcu. Simţea crescând undeva, înăuntru, un fel de undă tumultuoasă, un torent care-i urca în coşul pieptului şi mai sus, spre gâtlej, formând o umflătură noduroasă care-l sufoca, îl împiedica să răsufle. Îl încerca dorinţa, nevoinţa, necesitatea de a plânge, însă nu, nu-i venea. Apoi, în confuzia gândurilor ce-i treceau prin *ciriveddro,* câteva cuvinte se întrupară cu tărie, devenind limpezi, atât de curgătoare încât compuneau un vers:

„Părinte ce-mi mori zi de zi câte-un pic…”

Ce era? O poezie? Şi dacă da, a cui? Când o citise, oare?

repetă versul, cu voce stinsă:

— Părinte ce-mi mori zi de zi câte-un pic…

Şi, în sfârşit, din gâtlejul până atunci închis, ferecat, urletul izbucni prelung. Mai mult decât un urlet, era tânguirea ascuţită a unei sălbăticiuni rănite, căreia imediat îi urmă un şuvoi de lacrimi, de nestăvilit şi izbăvitoare.

Când, cu un an în urmă, se afla în convalescenţă în spital după ce fusese rănit într-un schimb de focuri, Livia îl informase că tatăl său o sunase în fiecare zi. Venise o singură dată să-l viziteze, în perioada de recuperare. Aşadar, mai mult ca sigur că ştia deja că fusese lovit de boală. Lui Montalbano îi păruse puţin slăbit, atâta tot. În schimb, remarcase că era mai elegant decât de obicei: mereu îi plăcuse să se poarte îmbrăcat bine. Îşi întrebase atunci fiul dacă avea nevoie de ajutor: „Eu pot”, îi spusese.

Oare când se produsese înstrăinarea aceea tăcută dintre el şi părintele său? Fusese – Montalbano nu putea nega asta – un tată atent şi afectuos. Făcuse tot ce-i stătuse-n putinţă ca pierderea mamei să-l afecteze cât mai puţin pe fiul său. În puţinele – din fericire – dăţi când căzuse bolnav la pat, tatăl său nu se ducea la lucru ca să nu-l lase singur. Şi atunci, ce anume nu funcţionase? Probabil că între ei doi se instalase ceea ce se cheamă o lipsă totală de comunicare: nu reuşiseră niciodată să găsească cuvintele potrivite pentru a-şi exprima neîngrădit sentimentele. Pe vremea când abia îi mijea mustaţa, Montalbano îşi spunea adesea: „Tatăl meu e un om închis.” Şi probabil că – iar acest lucru abia acum îl înţelegea – tatăl său gândise la fel despre el. Însă demonstrase o delicateţe ieşită din comun: ca să se recăsătorească, aşteptase ca fiul său să termine facultatea şi să ia examenul de licenţă. Cu toate acestea, când tatăl său a adus-o în casă pe noua soţie, Montalbano se simţise – în mod nejustificat – ofensat. Între cei doi se ridicase de atunci un zid; de sticlă, evident, dar totuşi un zid. Prin urmare, întâlnirile lor se reduseseră la una sau două pe an. De obicei, tatăl său sosea aducând o navetă cu sticle de vin produs la ferma sa viticolă, rămânea în oraş câteva ore, maximum o jumătate de zi, apoi se întorcea acasă. Montalbano găsea că vinul era foarte bun şi era mândru să le ofere câte un pahar prietenilor, lăudându-se că era făcut de bătrânul lui tată.

Dar lui, bătrânului, îi spuse oare vreodată că vinul său era atât de bun? Scormoni în memorie: nu, niciodată. La fel cum şi taică-său colecţiona ziarele care scriau despre el sau îi dădeau lacrimile când îl vedea la televizor. Însă pe el, personal, nu-l felicitase niciodată pentru reuşita vreunei anchete.

Stătu acolo, pe stâncă, mai mult de două ore, iar când se ridică să se-ntoarcă în sat, hotărârea sa era luată. Nu, nu avea să se ducă să-l vadă pe taică-său. Dacă l-ar fi văzut, acesta ar fi înţeles cu siguranţă cât de grav bolnav era: probabil că i-ar fi făcut mai mult rău decât bine. În plus, nu ştia cât de mult s-ar fi bucurat el de prezenţa fiului său. Ca să nu mai vorbim de faptul că lui Montalbano muribunzii îi provocau groază, dezgust: nu era sigur că ar fi putut suporta spaima, oroarea de a-şi vedea tatăl murind, probabil c-ar fi luat-o la sănătoasa, în pragul unei căderi nervoase.

Ajunse la Marinella ducând încă pe umeri o povară aspră şi grea. Se dezbrăcă, îşi trase pe el slipul şi intră în mare. Înotă până când simţi că-l încercau crampe musculare la picioare. Se întoarse în casă şi-şi dădu seama că nu avea dispoziţia necesară pentru a se duce să ia masa la chestor.

— Alo? Montalbano sunt. Îmi pare rău, dar...

— Nu poţi veni?

— Nu, sunt dezolat.

— Serviciul?

De ce să nu-i spună adevărul?

— Nu, domnule chestor. Am primit o scrisoare referitoare la tatăl meu. Am aflat că e pe moarte.

În primul moment, chestorul nu zise nimic: Montalbano îl auzi limpede scoţând un oftat lung.

— Ascultă, Montalbano, dacă vrei să-l vizitezi, eventual să stai mai mult cu el, du-te liniştit. Nu-ţi face probleme, o să fac în aşa fel încât să-ţi ţină cineva locul temporar.

— Nu, nu mă duc. Mulţumesc.

Nici de data aceasta chestorul nu spuse nimic: probabil că vorbele comisarului îl descumpăniseră. Cum însă era un bărbat cu o educaţie clasică, nu mai aduse subiectul în discuţie.

— Montalbano, mă simt stânjenit.

— Vă rog, nu faţă de mine.

— Îţi aminteşti ce ţi-am spus? Că la masă aveam de gând să-ţi spun două chestii?

— Desigur.

— O să ţi le spun la telefon, chiar dacă, aşa cum ţi-am spus, mă simt stânjenit. Cu atât mai mult cu cât, probabil, nu e nici cel mai potrivit moment… Mă tem însă că ai putea afla de la alţii sau – ce ştiu eu? – din ziare şi aşa mai departe… Probabil că nu ştii, însă în urmă cu un an am cerut trecerea în rezervă.

— Oh, Doamne, să nu-mi spuneţi că…

— Ba da, mi-au dat aprobarea.

— Bine, dar de ce vreţi să vă retrageţi?

— Pentru că nu mă mai regăsesc în acord cu lumea şi pentru că am obosit. Eu – dacă mă înţelegi – încă mai numesc jocul acela de pronosticuri sportive Sisal.

Comisarul nu înţelese.

— Îmi cer scuze, n-am prins ideea.

— Dumneata cum îl numeşti?

— Totocalcio.

— Vezi? Aici e diferenţa. Acum câtva timp, un ziarist l-a acuzat pe bătrânul Montalcini că e depăşit şi a adus drept argument în favoarea spuselor sale faptul că Montalcini încă numeşte acel joc Sisal, ca în urmă cu treizeci de ani.

— Bine, dar asta nu înseamnă absolut nimic! Era o glumă răutăcioasă, atâta tot.

— Ba înseamnă, Montalbano, înseamnă. Înseamnă că, inconştient, te ancorezi în trecut şi că nu vrei să vezi – dacă nu cumva le refuzi de-a dreptul – schimbările. Şi, oricum, până la pensie nu mai aveam decât un an. Casa părinţilor mei de la La Spezia încă mai e în picioare şi am plătit deja să fie renovată. Aşa că, dacă-ţi va face plăcere, poate tragi o fugă pe la noi când te mai duci la Genova, la domnişoara Livia…

— Şi când o să…?

— … plec? Ce zi e azi?

— 12 mai.

— Voi părăsi în mod oficial funcţia pe 10 august. Chestorul îşi drese vocea, iar comisarul înţelese că venise rândul celei de-a doua chestii pe care trebuia s-o afle, poate şi mai dificilă de spus decât prima.

— Cât despre treaba ailaltă…

Ezita, era clar. Montalbano îi veni în ajutor.

— Mai rea decât cea pe care tocmai mi-aţi spus-o nu poate fi.

— Se referă la avansarea dumitale.

— Nu!

— Ascultă, Montalbano: poziţia dumitale nu mai este infailibilă. Gândeşte-te că, odată ce mi s-a aprobat trecerea în rezervă, sunt, din punct de vedere al contractului, vulnerabil. De aceea trebuie să înaintez propunerea şi te asigur că nu voi întâmpina obstacole.

— Voi fi transferat?

— În proporţie de nouăzeci şi nouă la sută, da. Ia în calcul că, dacă eu nu te voi nominaliza pentru avansare, Ministerul ar putea interpreta asta în mod negativ şi n-ar fi exclus să te transfere oricum mai târziu, fără însă să te mai avanseze. Nu înţeleg, nu ţi-ar prinde bine un salariu mai mare?

Comisarul simţea cum *ciriveddro* îi pulsa ca un cazan încins, scoţând trâmbe uriaşe de abur în încercarea de a găsi o soluţie. Întrezări una şi nu mai stătu pe gânduri: plonjă cu capul înainte.

— Şi dacă eu, începând din clipa asta, n-aş mai aresta pe nimeni?

— Nu înţeleg.

— Zic: dacă încep s-o fac pe niznaiul, să nu mai rezolv niciun caz, să fac anchete acolo unde nu e nevoie, să las să scape…

— … tâmpenii, laşi să-ţi scape numai idioţenii din gură. Zău că nu te înţeleg: de fiecare dată când îţi vorbesc de avansare, dumneata fugi ca dracu’ de tămâie, dai înapoi; parcă pur şi simplu regresezi, dând în mintea copiilor.

Vreme de o oră îşi făcu de lucru prin casă, aranjând cărţile pe rafturi, ştergând de praf sticla celor cinci stampe pe care le avea – treabă pe care Adelina n-o făcea niciodată. Nu deschise televizorul. Se uită la ceas: se făcuse aproape zece seara. Se urcă în maşină şi plecă la Montelusa. La cele trei cinematografe din oraş rulau *Afinităţi elective* al fraţilor Taviani, *Frumuseţe furată* de Bertolucci şi *Filmul lui Goofy.* Nu avu nici cea mai mică ezitare: alese desenele animate. Sala era pustie. Se întoarse la casa de bilete.

— Bine, dar nu-i nimeni în sală.

— Sunteţi ’mneavoastră. Ce, nu cumva acu’ vreţi şi companie? E târziu, nu? *Picciliddri* s-au dus la culcare. Numa’ ’mneavoastră v-aţi găsitără să rămâneţi de priveghi.

Se distră atât de tare, încât la un moment dat îşi dădu seama că râdea în gura mare singur, în sala pustie.

Vine o vreme – îşi spuse – în care te aduni şi-ţi dai seama că viaţa ţi s-a schimbat. Totuşi, când s-a întâmplat asta? te întrebi. Şi nu găseşti răspunsul: întâmplări imperceptibile s-au acumulat încetul cu încetul, până-ntr-acolo încât au dus pe nesimţite la finalitatea de acum. Sau, de ce nu, întâmplări bine ştiute, însă cărora nu ai ştiut să le apreciezi corect greutatea, consecinţele. Te întrebi şi iar te întrebi, însă răspunsul la acel „când?" nu ştii să-l afli. Ca şi cum ar avea vreo importanţă! Ei bine, nu: el, Montalbano, la întrebarea aceea ar fi ştiut precis ce răspuns să dea. Viaţa mea s-a schimbat cu exactitate pe 12 mai, ar fi spus el.

În apropierea casei, Montalbano îşi instalase un felinar electric, care se aprindea automat când se lăsa seara. Felinarul lumina difuz şi comisarul zări de departe, de pe şosea, maşina care parcase pe tăpşanul din faţa intrării. Viră în viteză pe uliţa care ducea spre casă şi frână la numai câţiva centimetri de cealaltă maşină. Aşa cum se aştepta, era un BMW gri-metalizat. Numărul de înmatriculare: AM 237 GW. Însă nu se vedea nici ţipenie prin apropiere: cel care o adusese acolo probabil că se ferise de privirile vecinilor. Se hotărî că era mai bine să facă pe indiferentul. Coborî din maşină fluierând un cântecel, închise portiera şi abia atunci zări că, de fapt, era cineva care îl aştepta. Nu-l observase mai devreme pentru că bărbatul stătea în picioare după maşină, dar era atât de scund, încât nu depăşea înălţimea capotei. Practic, un pitic sau ceva de genul ăsta. Îmbrăcat conform uzanţelor, cu ochelari cu ramă de aur.

— V-aţi lăsat aşteptat, zise omuleţul, înaintând spre el.

Cu cheile în mână, Montalbano se îndreptă spre intrare. Cvasipiticul se interpuse între el şi uşă, agitând un soi de ecuson.

— Iată legitimaţia mea, spuse.

Comisarul dădu în lături mânuţa cu ecusonul, descuie uşa şi intră. Celălalt îl urmă.

— Simt colonelul Lohengrin Pera, continuă piticania.

Comisarul se opri brusc, ca şi cum ar fi simţit ţeava unui pistol între omoplaţi. Se întoarse încet şi se uită lung la colonel.

Părinţii – îşi spuse – trebuie să-l fi botezat astfel pentru a compensa cumva statura şi numele de familie al bietului om. Montalbano rămase fermecat de pantofiorii colonelului: fără doar şi poate că fuseseră făcuţi la comandă, pentru că nu intrau nici măcar în categoria pantofilor pentru „subbărbaţi”, cum îi numeau cizmarii. Şi totuşi, iată că fusese înrolat, ceea ce însemna că, fie şi la limită, trebuie să fi avut înălţimea necesară. Însă ochii, ei, da, chiar şi mascaţi de lentile, erau vii, atenţi, periculoşi. În clipa aceea, Montalbano avu certitudinea că în faţa lui stătea eminenţa cenuşie din cazul Moussa. Cu colonelul ţinându-se în continuare pe urmele sale, se duse la bucătărie, puse mâncarea de barbun pregătită de Adelina să se încălzească în cuptor şi începu să pregătească masa, fără să scoată niciun cuvânt. Pe masă se afla o carte de şapte sute de pagini cumpărată de la o tarabă: n-o deschisese niciodată, o luase pentru că-l făcuse curios titlul – *Metafizica fiinţei parţiale.* O luă, se înălţă pe vârful picioarelor, o aşeză pe ultimul raft al etajerei şi apăsă butonul camerei de luat vederi. Mişcarea avu efectul unei clachete de platou: supus, colonelul Lohengrin Pera se duse să se aşeze pe scaunul care trebuia.

18

Montalbano se delectă o jumătate de oră bună cu mâncarea de barbun, atât pentru că voia s-o savureze pe deplin, aşa cum aceasta merita cu vârf şi îndesat, cât şi ca să-i dea colonelului impresia că, în privinţa a ceea ce avea să-i spună, pe el îl durea şi-l răsdurea în fund. Nu-i oferi nici măcar un pahar cu vin, se comporta ca şi cum ar fi fost singur în casă, până-ntr-acolo încât, la un moment dat, râgâi zgomotos. De partea cealaltă, Lohengrin Pera încetă să se mai agite după ce se văzu aşezat pe scaun: se limită să-l privească pe comisar fix, cu ochii săi viperini. Abia după ce Montalbano termină de băut ceaşca de cafea de după masă colonelul începu să vorbească:

— Nu am îndoieli că aţi înţeles de ce vă fac această vizită.

Comisarul se ridică, se duse la bucătărie, puse ceaşca pe marginea chiuvetei, se întoarse. Abia atunci îşi reluă colonelul discursul:

— Am hotărât să joc cu cărţile pe masă: probabil că, în cazul dumneavoastră, este cea mai bună soluţie. De aceea am şi vrut să folosesc maşina de afară, în privinţa căreia aţi înaintat nu mai puţin de două cereri prin care solicitaţi să aflaţi date despre proprietar.

Trase din buzunar două hârtii pe care Montalbano le recunoscu: erau faxurile trimise de el la Motorizarea civilă.

— Atât doar că dumneavoastră ştiaţi deja în proprietatea cui se află maşina: sunt convins că domnul chestor v-a dezvăluit că era vorba despre un număr blindat. Prin urmare, din moment ce aţi insistat totuşi să trimiteţi faxurile, înseamnă că ele aveau o altă semnificaţie decât o simplă şi hazardată cerere de informaţii. Mi-am dat atunci seama – şi vă rog să mă corectaţi dacă greşesc – că în realitate doreaţi, din diverse motive, ca noi să ieşim la lumină. Aşadar, iată-mă aici, dându-vă satisfacţie.

— Mă scuzaţi câteva secunde? întrebă Montalbano.

Fără să aştepte răspunsul celuilalt, se ridică, ieşi din cameră, se duse în bucătărie, întorcându-se apoi cu o farfurie pe care se afla o bucată enormă de *cassata* siciliană, întărită de când stătea în congelator. Colonelul se aranjă mai bine pe scaun pregătindu-se din nou să aştepte până când Montalbano avea să termine de mâncat îngheţata.

— Continuaţi, continuaţi, se arătă Montalbano plin de curtoazie. Nu pot s-o mănânc aşa cum e, trebuie să aştept să se mai topească.

— Înainte de a merge mai departe, îşi reluă discursul colonelul, care trebuie să fi fost foarte tare de nervi, permiteţi-mi o precizare: în cel de-al doilea fax aţi amintit de omuciderea unei femei pe nume Aisha. Noi nu avem nimic de-a face cu acest eveniment. Fără doar şi poate că a fost vorba de o întâmplare nenorocită. Dacă am fi considerat necesar s-o eliminăm, am fi făcut-o imediat.

— Nu am nicio îndoială. Şi, de altfel, pricepusem asta de la bun început.

— Atunci, de ce în fax ne-aţi lăsat să înţelegem altceva?

— Ca să scot la înaintare artileria grea.

— Am înţeles. Spuneţi-mi, aţi citit vreodată scrierile şi discursurile lui Mussolini?

— Nu fac parte dintre lecturile mele preferate.

— Într-una din ultimele scrieri, Mussolini spune că poporul trebuie tratat aşa cum îi tratezi pe măgari: cu bâta şi cu morcovul.

— Original ca întotdeauna, Mussolini al nostru, nu-i aşa? Numai că ştiţi ceva?

— Spuneţi.

— Aceeaşi frază o spunea şi bunicul meu, care era un *viddrano,* un ţăran. Numai că el, nefiind Mussolini, se referea strict la animale, la măgari.

— Pot să-mi duc mai departe metafora?

— Mai încape vorbă?

— Faxurile pe care ni le-aţi trimis, faptul că l-aţi convins pe colegul dumneavoastră Valente, de la Mazàra, să-i interogheze pe comandantul pescadorului şi pe şeful de cabinet al prefectului, toate acestea au fost loviturile de bâtă la care aţi apelat pentru a ne scoate din bârlog.

— Şi morcovu’ unde-i?

— Constă în declaraţiile făcute în cadrul conferinţei de presă de după arestarea doamnei Lapecora pentru uciderea propriului soţ. Cu ocazia aceea, recunosc, aţi fi putut dezvălui implicarea noastră în toată afacerea, însă n-aţi vrut s-o faceţi: aţi avut grijă să plasaţi acel delict strict în limitele geloziei şi lăcomiei personale ale autoarei faptei. Numai că era vorba despre un

morcov mincinos, care spunea…

— Domnule colonel, vă sfătuiesc s-o lăsaţi naibii de metaforă. Ce Dumnezeu, am ajuns să discutăm despre morcovi vorbitori? Zău aşa!

— De acord. Cu acea conferinţă de presă, aţi vrut să ne daţi de înţeles că deţineţi şi alte elemente, pe care pentru moment nu doreaţi să le dezvăluiţi. Aşa e?

Comisarul întinse linguriţa spre îngheţată, o umplu, apoi o duse la gură.

— E tare încă, îl informă pe Lohengrin Pera.

— Vă pricepeţi să vă demoralizaţi interlocutorul, comentă colonelul, continuând totuşi: Până una-alta, dacă tot am hotărât că jucăm cu cărţile pe masă, vă rog să-mi spuneţi tot ce ştiţi despre acest caz.

— Care caz?

— Uciderea lui Ahmed Moussa.

Reuşise să-l facă să rostească cu gura lui acel nume, menţiune prompt înregistrată pe caseta camerei de filmat.

— Nu.

— Şi de ce nu, mă rog?

— Pentru că mă topesc după vocea dumneavoastră, îmi place să vă aud vorbind.

— Puteţi să-mi daţi un pahar cu apă?

În aparenţă, Lohengrin Pera era perfect calm, însă se vedea treaba că în sinea lui ajunsese la punctul de fierbere. Faptul că cerea apă era cel mai bun semnal.

— Duceţi-vă şi luaţi-vă singur din bucătărie.

În timp ce colonelul îşi făcea de lucru prin bucătărie cu paharul şi robinetul de la chiuvetă, Montalbano, care-l vedea din spate, remarcă o umflătură sub haină, în dreptul subsuorii stângi. Te pomeneşti – îşi spuse – că piticania era înarmată cu un pistol de două ori mai mare decât el! Se hotărî să stea cu ochii-n patru şi trase mai aproape cuţitul foarte bine ascuţit pe care îl folosea de obicei ca să taie pâinea.

— Voi fi explicit şi scurt, anunţă Lohengrin Pera, reluându-şi locul pe scaun şi ştergându-şi buzele cu o batistuţă cât un timbru, dantelată. În urmă cu doi ani, dacă nu mai bine, colegii noştri de la Tunis ne-au cerut colaborarea în cadrul unei operaţiuni delicate, menite să neutralizeze un terorist periculos, al cărui nume dumneavoastră tocmai m-aţi pus să-l rostesc

acum câteva minute.

— Îmi cer scuze că vă întrerup, zise Montalbano, însă eu posed un vocabular limitat. Prin neutralizare intenţionaţi să spuneţi eliminare fizică?

— Spuneţi-i cum doriţi. Bineînţeles, ne-am consultat cu superiorii noştri, după care ni s-a dat ordinul să refuzăm colaborarea. Numai că, la nicio lună după aceea, ne-am trezit în foarte neplăcuta situaţie de a le cere noi ajutorul prietenilor noştri de la Tunis, în legătură cu un alt caz.

— Ia te uită, ce coincidenţă! exclamă Montalbano.

— Exact. Aceştia, fără nici cel mai mic reproş, ne-au oferit ajutorul de care aveam nevoie, iar noi ne-am regăsit în situaţia de a avea o datorie morală…

— Nu! strigă deodată Montalbano.

Lohengrin Pera săltă pe scaun.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Aţi spus: morală, spuse Montalbano.

— Bine, cum vreţi. Să-i spunem doar atât: datorie, fără niciun adjectiv, vă convine aşa? Îmi cer scuze, dar înainte de a continua, ar trebui să dau un telefon. Aproape că uitasem.

— Vă rog, spuse comisarul, arătându-i telefonul.

— Mulţumesc. Am celularul cu mine.

Lohengrin Pera nu era înarmat: umflătura de la subsuoară se datora telefonului mobil. Formă numărul în aşa fel încât Montalbano să nu-l poată vedea.

— Alo? Pera sunt. Totu-i în regulă, stăm de vorbă.

Închise telefonul şi-l lăsă pe masă.

— Colegii noştri de la Tunis aflaseră că sora favorită a lui Ahmed, Karima, locuia de câţiva ani în Sicilia şi că, datorită serviciului pe care-l avea, reuşise să-şi facă un cerc larg de cunoştinţe.

— Larg nu, îl corectă Montalbano, pe sprânceană, da. Era o curvă respectuoasă, conferea încredere.

— Fahrid, mâna dreaptă a lui Ahmed, i-a propus şefului său înfiinţarea unei baze operative în Sicilia, folosindu-se pentru atingerea acestui scop de Karima. Ahmed avea suficient de multă încredere în Fahrid, fără să ştie însă că mâna sa dreaptă se vânduse serviciilor secrete tunisiene. Ajutat discret de noi, Fahrid a ajuns aici şi a contactat-o pe Karima, care, după ce şi-a cernut cu meticulozitate clienţii, l-a ales pe Lapecora.

Ameninţându-l, probabil, că-i va dezvălui soţiei lui relaţia dintre ei, Karima l-a obligat pe Lapecora să-şi reînfiinţeze vechea firmă de import-export, care, de altfel, s-a dovedit a fi o excelentă acoperire. Fahrid putea să comunice cu Ahmed trimiţând scrisori comerciale scrise codificat, pe adresa unei firme-fantomă din Tunis. Apropo, la conferinţa de presă aţi afirmat că, la un moment dat, Lapecora i-a trimis scrisori anonime propriei soţii, denunţându-şi legătura amoroasă. De ce a făcut-o?

— Mirosise că era ceva putred în toată afacerea asta.

— Credeţi că a înţeles ce se întâmpla?

— Da' de unde! S-o fi gândit, cel mult, la trafic de droguri. Dacă ar fi aflat că era prins în sânul unei intrigi internaţionale, ar fi murit de la bun început, de bunăvoie.

— Aşa zic şi eu. Un timp, misiunea noastră a fost aceea de a tempera nerăbdarea autorităţilor tunisiene, însă voiam să fim siguri că, odată momeala aruncată, peştele avea să muşte.

— Scuzaţi-mă că-ntreb, dar cine era tinerelul blond care din când în când îşi făcea apariţia cu Fahrid?

Colonelul îi aruncă o privire admirativă.

— Ştiţi şi asta? Ei bine, era un om de-al nostru care uneori se ducea pe acolo să controleze mersul lucrurilor.

— Aha, şi dacă tot avea drum, hai să i-o tragă şi Karimei, nu-i aşa?

— Se mai întâmplă. În sfârşit, Fahrid îl convinge pe Ahmed să vină în Italia, fluturându-i pe sub nas promisiunea unor tratative pentru un transport mare de armament. Tot cu ajutorul invizibilei noastre protecţii, Ahmed Moussa ajunge la Mazàra, urmând întocmai instrucţiunile lui Fahrid. La presiunile şefului de cabinet al prefectului, comandantul pescadorului acceptă să-l ia la bord pe Ahmed, dat fiind că întâlnirea dintre acesta şi fantomaticul traficant de arme trebuia să aibă loc undeva, în largul mării. Ahmed Moussa cade în plasă fără să aibă nici cea mai mică suspiciune; chiar şi-a aprins şi ţigara, aşa cum i se spusese să facă – scopul real al semnalului fiind, desigur, acela de a fi reperat mai bine drept ţintă. Numai că şeful de cabinet, *commendator* Spadaccia, a comis o gravă eroare.

— Nu-l avertizase pe comandant că era vorba despre o ambuscadă şi nu despre o simplă întâlnire clandestină, completă Montalbano.

— Putem să-i spunem şi aşa. Comandantul a aruncat în mare

actele lui Ahmed, aşa cum de altfel i se spusese să facă, şi a împărţit cu ceilalţi membri ai echipajului cele şaptezeci de milioane de lire pe care mortu-i avea în buzunar. Apoi însă, în loc să se întoarcă la Mazàra, a schimbat ruta: se temea de noi.

— Adică?

— Vedeţi dumneavoastră, între timp, noi îndepărtaserăm din zonă toate vasele noastre de patrulă, iar comandantul ştia asta. Unde-i dracu', acolo-i şi frate-său – şi-o fi spus el; se prea poate ca pe drumul de întoarcere să dau peste ceva – o torpilă, o mină, o altă vedetă – care să mă scufunde şi să şteargă orice urmă a operaţiunii. Aşa că a apelat la o diversiune şi a ajuns la Vigàta.

— Intuise bine?

— În ce sens?

— Exista cineva sau ceva care aştepta pescadorul pe ruta de întoarcere spre Mazàra?

— Fiţi serios, domnule Montalbano! Am fi comis un masacru inutil!

— Cu alte cuvinte, voi comiteţi numai masacre utile, nu-i aşa? Şi cum v-aţi gândit să obţineţi tăcerea echipajului?

— Cu bâta şi cu morcovul, ca să-l citez din nou pe autorul care dumneavoastră nu vă este deloc pe plac. În orice caz, tot ce era de spus v-am spus.

— Ba nu, îl contrazise Montalbano.

— Ce vrea să-nsemne ba nu?

— Înseamnă că nu e totul. Cu multă abilitate, m-aţi dus departe, în largul mării, numai că eu n-am uitat de cei rămaşi la ţărm. De exemplu, Fahrid. Acesta află de la vreunul dintre informatorii săi că Ahmed a fost omorât, dar că pescadorul – în mod inexplicabil pentru el – a acostat la Vigàta. Chestia îl tulbură serios. Oricum ar fi, trebuie să treacă la cea de-a doua parte a misiunii care i-a fost încredinţată. Respectiv să-l neutralizeze, cum spuneţi dumneavoastră, pe Lapecora. Ajuns însă la intrarea în blocul unde locuieşte acesta, află cu stupoare – şi îngrijorare – că altcineva, nu se ştie cine, i-o luase înainte. Atunci, îl trec toate năduşelile.

— Vă rog?

— Se sperie, nu mai înţelege nimic din ce se petrece. Asemenea comandantului pescadorului, se teme că în spatele crimei sunteţi voi. Aţi început deja – crede el – să-i scoateţi din

circulaţie pe cei care sunt implicaţi într-un fel sau altul în afacere. Poate că, preţ de o clipă, îl încearcă suspiciunea că Lapecora a fost lichidat chiar de Karima. Nu ştiu dacă sunteţi la curent, însă Karima, din ordinul lui Fahrid, îl obligase pe Lapecora s-o ţină ascunsă peste noapte acasă la el: Fahrid nu voia ca, în acele momente decisive, Lapecora să aibă cine ştie ce porniri dictate de propriile mustrări de conştiinţă. Însă Fahrid n-are de unde să ştie că, odată misiunea îndeplinită, femeia se întorsese acasă. În orice caz, la un moment dat în dimineaţa aceea, Fahrid se întâlneşte cu Karima şi între ei trebuie să fi avut loc o discuţie violentă, în cursul căreia bărbatul o informează despre moartea fratelui ei. Karima încearcă să fugă. Nu reuşeşte şi este ucisă la rândul ei. De altfel, ar fi mierlit-o oricum mai târziu, după ce apele s-ar mai fi liniştit.

— Aşa cum am intuit deja, zise Lohengrin Pera, aţi înţeles totul întocmai. Acum însă, vă rog să reflectaţi un pic: dumneavoastră, ca şi mine de altfel, sunteţi un slujitor fidel şi devotat al statului. Ei bine…

— Să ţi-l vâri în cur, îl întrerupse cu voce scăzută Montalbano.

— N-am înţeles.

— Atunci, repet: statul de care vorbiţi, statul nostru comun vârâţi-vi-l adânc în cur. Dumneavoastră şi cu mine avem concepţii diametral opuse despre ceea ce înseamnă să fii în slujba statului. Practic, slujim două state diferite. Prin urmare, vă pun în vedere să nu asociaţi munca dumneavoastră cu a mea.

— Domnule Montalbano, ce faceţi, vă credeţi don Quijote? La urma urmei, fiecare comunitate are nevoie de cineva care să facă munca murdară, să cureţe haznalele. Asta nu înseamnă însă că aceia care curăţă haznalele nu fac parte din comunitate.

Montalbano simţea furia urcându-i-se vertiginos la cap: un cuvânt în plus ar fi declanşat, fără doar şi poate, prăpădul. Întinse mâna, trase spre el farfuria cu îngheţată şi începu să mănânce. Lohengrin Pera învăţase de acum lecţia: când Montalbano duse linguriţa la gură, amuţi.

— Karima a fost omorâtă, asta mi-o puteţi confirma? îl iscodi Montalbano după câteva înghiţituri.

— Din păcate, da. Fahrid s-a temut că…

— Nu mă interesează de ce. Mă interesează doar faptul că a fost omorâtă cu dispensă din partea unui slujitor fidel al statului, cum vă pretindeţi dumneavoastră. Ia spuneţi-mi, actul acesta

cum îl numiţi: neutralizare sau omucidere?

— Domnule Montalbano, nu se poate măsura cu metrul moralei comune…

— Colonele, v-am avertizat deja: nu vă permit să folosiţi în prezenţa mea cuvântul „moral”.

— Voiam să spun că, uneori, din raţiuni de stat…

— De-ajuns! îl întrerupse Montalbano, care înfulecase furios îngheţata din numai patru înghiţituri

Deodată, îşi arse o palmă peste frunte:

— Cât e ceasul?

Colonelul îşi privi ceasul de la mână, un obiect mititel şi năstruşnic: părea o jucărie de *picciliddro.*

— S-a făcut ora două deja.

— Oare de ce n-o fi ajuns încă Fazio? se întrebă cu voce tare, prefăcându-se îngrijorat. Şi adăugă: Trebuie să dau un telefon.

Se ridică, se duse la telefonul care era pe birou, la doi metri de el, şi vorbi suficient de tare încât Lohengrin Pera să poată auzi totul:

— Alo, Fazio? Montalbano sunt.

Fazio reuşi cu greu să articuleze cuvintele: era buimac de somn.

— *Dottore,* ce păţiraţi?

— Păi, cum, Fazio, ai uitat de arestare?

— Care arestare? zise Fazio, luat ca din oală.

— Arestarea lui Simone Fileccia.

Simone Fileccia fusese arestat în ziua precedentă chiar de Fazio. Iar Fazio se lumină brusc.

— Ce tre’ să fac?

— Vii la mine acasă, mă iei şi mergem peste el să-l arestăm.

— Să vin cu maşina mea?

— Nu, mai bine cu una de-a noastră.

— Acuşica viu.

— Aşteaptă.

Comisarul acoperi cu mâna microfonul receptorului, întorcându-se spre colonel.

— Cam cât mai durează aici?

— Depinde de dumneavoastră, răspunse Lohengrin Pera.

— Hai să zicem că ajungi la mine în douăzeci de minute, îi zise comisarul lui Fazio. Trebuie să termin de discutat ceva cu un amic.

Puse telefonul în furcă, se aşeză la loc. Colonelul zâmbi.

— Din moment ce mai avem atât de puţin timp la dispoziţie, o să vă cer direct să-mi spuneţi care e preţul dumneavoastră. Şi vă rog să nu vă simţiţi ofensat de expresie.

— A, vă costă puţin, foarte puţin, spuse cu seninătate Montalbano.

— Vă ascult.

— Doar două lucruri. Vreau ca în maximum o săptămână să fie găsit cadavrul Karimei, dar în aşa fel încât să poată fi identificat fără niciun fel de echivoc.

O lovitură de măciucă în moalele capului ar fi avut un efect mai puţin năucitor asupra lui Lohengrin Pera. Deschise, apoi închise la loc guriţa, după care se prinse cu mânuţele de marginea mesei, ca şi cum s-ar fi temut să nu cadă de pe scaun.

— De ce? reuşi să articuleze în cele din urmă, cu voce ca de vierme de mătase.

— Nu te fute pe tine grija, veni răspunsul, viguros şi lapidar.

Colonelul îşi clătină căpşorul de la stânga la dreapta şi viceversa: părea o marionetă de lemn.

— Nu e cu putinţă.

— De ce?

— Nu ştim unde a fost… înmormântată.

— Atunci, cine ştie?

— Fahrid.

— Şi Fahrid a fost cumva neutralizat şi el? Apropo, ştiţi că începe să-mi placă cuvântul ăsta?

— Nu, însă s-a întors în Tunisia.

— În cazul ăsta nu e nicio problemă. Îi contactaţi pe tovărăşeii dumneavoastră de la Tunis.

— Nu, răspunse cu hotărâre piticania. Cazul e închis. Nu avem decât de pierdut dacă, odată cadavrul găsit, va fi redeschis. Nu, e cu neputinţă. Cereţi-mi ceea ce vreţi dumneavoastră, dar la una ca asta nu ne putem da consimţământul. Lăsând deoparte faptul că nu-i văd rostul.

— Mai vedem noi, zise Montalbano, ridicându-se. Automat, Lohengrin Pera se ridică şi el. Nu era genul de persoană care să se dea bătut uşor.

— Aşa, doar de curiozitate, îmi puteţi spune care ar fi cea de-a doua dumneavoastră cerere?

— Desigur. Chestorul de Vigàta a înaintat propunerea de

avansare a mea în funcţia de vicechestor…

— Nu vom întâmpina nicio dificultate în a-i obţine aprobarea, răspunse colonelul, cu o expresie de uşurare pe chip.

— Dar în a-i obţine respingerea?

În clipa următoare, Montalbano distinse limpede vuietul lumii, al microcosmosului lui Lohengrin Pera, care tocmai se prefăcea în ţăndări şi se năruia peste el; îl văzu pe colonel cu umerii căzuţi, ghemuindu-se ca şi cum ar fi vrut să se ferească de o explozie neaşteptată.

— Sunteţi complet nebun, murmură colonelul, sincer îngrozit.

— Abia acum v-aţi dat seama?

— Uitaţi care-i treaba, n-aveţi decât să faceţi ce vreţi, însă eu nu pot accepta cererea dumneavoastră referitoare la găsirea cadavrului. În niciun caz.

— Nu vreţi să vedem cum a ieşit înregistrarea? îl iscodi Montalbano pe un ton amabil.

— Care înregistrare? făcu Lohengrin Pera, descumpănit.

Montalbano se duse la etajera cu cărţi, se ridică pe vârful picioarelor, apucă minuscula cameră de luat vederi şi i-o arătă colonelului.

— Iisuse Hristoase! exclamă acesta, prăbuşindu-se pe un scaun.

Transpiraţia curgea de pe el în valuri.

— Domnule Montalbano, în interesul dumneavoastră, vă conjur…

Însă, ca un şarpe ce era, ca de şarpe îi fu şi reacţia. În timp ce părea că se milogeşte de comisar să nu comită cea mai mare prostie din viaţa lui, mâna i se îndrepta lent, spre telefonul mobil. Conştient de faptul că de unul singur n-avea sorţi de izbândă, voia să cheme întăriri. Montalbano îl lăsă să se apropie la un singur centimetru de celular, apoi ţâşni. Cu o mână zburătelefonul cât colo, iar cu cealaltă îl lovi violent pe colonel în plină figură. Lohengrin Pera traversă în zbor încăperea pe toată lungimea ei, se izbi cu spatele de perete şi se prelinse la podea. Montalbano se apropie de el cu paşi leneşi şi, aşa cum văzuse el într-un film cu nazişti, strivi cu tocul pantofului ochelarii de aur ai colonelului aflaţi pe podea.

19

Şi, dacă tot se ajunsese până acolo, mai bine să meargă mai departe, decât să se oprească: luă celularul la şuturi şi-l călcă în picioare, până îl fărâmiţă pe jumătate.

Opera de exterminare totală a aparatului o desăvârşi însă cu ajutorul ciocanului, pe care se duse să-l caute în lada cu scule. Apoi se apropie de colonelul care era încă prăbuşit pe pardoseală, scoţând scâncete stinse. Când îl văzu din nou pe comisar apărându-i în faţă, Lohengrin Pera făcu instinctiv gestul de a-şi feri capul cu mâinile, ca un *picciliddro.*

— Nu mai daţi, pentru numele lui Dumnezeu, imploră.

Ce fel de bărbat mai era şi ăsta? Din cauza unei simple lovituri şi a câtorva mici picături de sânge care-i curgeau din buza spartă, să decadă într-o asemenea măsură? Îl înşfăcă de reverul hainei, îl ridică, îl aşeză pe scaun. Cu mâna tremurându-i, Lohengrin Pera începu să-şi şteargă sângele folosindu-se de timbrul cu danteluţă, dar, văzând petele roşii de pe ţesătură, ochii îi ieşiră din orbite şi dădu impresia că avea să leşine.

— Sân… sângele… îmi provoacă oroare, gângăvi.

— Al tău sau al altora? se informă Montalbano.

Se duse în bucătărie, luă o sticlă de whisky plină numai pe jumătate şi un pahar, pe care i le puse colonelului în faţă, pe masă.

— Sunt abstinent.

Acum, după ce-şi descărcase furia, Montalbano se calmase.

De vreme ce colonelul – raţionă el – încercase să ceară întăriri prin telefon, însemna că ajutoarele sale se găseau undeva prin împrejurimi, la cel mult câteva minute de mers pe jos. Acesta era adevăratul pericol. În clipa următoare, auzi soneria de la intrare.

— Domnule? Fazio sunt.

Deschise uşa numai pe jumătate.

— Ascultă, Fazio, eu n-am reuşit încă să termin discuţia cu persoana despre care ţi-am spus mai devreme. Rămâi în maşină, când am nevoie de tine te chem. Atenţie mare însă: este foarte posibil ca prin împrejurimi să dea târcoale persoane rău-intenţionate. Legitimezi pe oricine vezi că se apropie de casă.

Închise uşa şi se întoarse să se aşeze în faţa lui Lohengrin Pera, care părea pierdut în melancolie.

— Caută să bagi bine la cap ce-ţi spun eu acum, pentru că în scurt timp nu vei mai fi în stare să înţelegi nimic.

— De ce, ce vreţi să-mi faceţi? iscodi colonelul, albindu-se la faţă.

— Fără sânge de data asta, fii pe pace. Te am la mână, sper că măcar atâta lucru ai înţeles. Ai fost într-atât de dobitoc, încât ai divulgat totul în faţa unei camere de luat vederi. Dacă înregistrarea asta ajunge la televiziuni, se stârneşte un scandal internaţional şi atunci poţi să te duci liniştit să vinzi halviţă şi gogoşi la colţ de stradă. În schimb, dacă faci în aşa fel încât cadavrul Karimei să fie găsit şi îmi blochezi avansarea – bagă însă de seamă că şi una, şi alta sunt la fel de importante –, îţi dau cuvântul meu de onoare că voi distruge caseta. N-ai ce face, eşti obligat să mergi pe mâna mea. Am fost suficient de clar?

Lohengrin Pera dădu din căpşor în semn că da, iar în clipa aceea comisarul îşi dădu seama că de pe masă dispăruse cuţitul. Probabil că, în timp ce el discuta cu Fazio, colonelul pusese mâna pe el.

— Lămureşte-mi o chestie, spuse Montalbano. Din câte ştii tu, există viermi veninoşi?

Pera se uită întrebător la el.

— Ţi-o spun spre binele tău: pune pe masă cuţitul pe care îl ţii ascuns sub haină.

Fără să scoată un cuvânt, colonelul se conformă şi depuse cuţitul în faţa lui, pe masă. Montalbano scoase dopul sticlei de whisky, umplu paharul până-n buză şi i-l întinse lui Lohengrin Pera, care însă se trase înapoi, cu o grimasă de dezgust.

— V-am spus că sunt abstinent.

— Bea.

— Nu pot, credeţi-mă.

Strângându-i obrajii cu o mână, Montalbano îl obligă să-şi deschidă guriţa.

După aproape trei sferturi de oră de aşteptat în maşină, Fazio îl auzi pe comisar chemându-l taman când somnul pusese din nou stăpânire pe el. Intră în casă şi primul lucru pe care l-a observat a fost un pitic beat criţă, care vomitase pe el. Deşi nu

era în stare să stea drept nici măcar trei secunde, sprijinindu-se ba de un scaun, ba de perete, piticania ţinea cu tot dinadinsul să cânte cât îl ţineau bojocii *Celeste Aida.* Pe pardoseală, Fazio zări o pereche de ochelari şi un telefon celular făcute fărâme; pe masă, o sticlă de whisky golită, un pahar de asemenea gol, trei sau patru foi de hârtie şi acte de identitate.

— Deschide bine urechile, Fazio, îi zise comisarul. Îţi povestesc de-a fir-a păr cum au stat lucrurile, în caz că s-or găsi vreunii să-ţi pună întrebări. Aseară, spre miezul nopţii, mă întorceam acasă dar, chiar în capul uliţei care dă-ncoace, m-am trezit în faţă cu maşina domnului de colo, un BMW, care-mi bloca trecerea. Era beat-turtă. L-am adus acasă la mine, pentru că, nu-i aşa, nu se afla în condiţia de a conduce maşina pe drumuri publice. În buzunare n-avea niciun act de identitate, nimic-nimicuţa. După diverse încercări de a-l trezi şi de a-l pune pe picioare, te-am chemat pe tine în ajutor.

— Limpede ca lumina zilei, spuse Fazio.

— Acum, facem în felul următor. Tu îl iei în cârcă – la urma urmei, cântăreşte o nimica-toată – îl arunci în BMW, te urci la volan şi-l duci la secţie, unde îl depui în celula de maximă siguranţă. Eu o să vin după tine cu maşina noastră.

— Bine, şi pe urmă cum vă întoarceţi acasă?

— O să mă aduci tu, nu? Mâine dimineaţă, când îl vezi că i-a venit mintea la cap, îi dai drumul să plece.

Întors acasă, îşi luă pistolul din torpedoul maşinii, unde îl ţinea întotdeauna, şi şi-l puse la brâu. Apoi adună cu o mătură fragmentele de telefon celular şi ochelari, împăturindu-le într-o foaie de ziar. Găsi lopăţica pe care Mimì o cumpărase pentru François şi săpă două gropi adânci în nisip, în dreptul verandei. Într-una depuse rămăşiţele împăturite în ziar şi o astupă, iar în cealaltă hârtiile şi actele făcute ferfeniţă, cărora le dădu foc. Când se transformară în cenuşă, astupă cu nisip şi a doua groapă. La orizont, începeau să se întrevadă zorile. Se duse în bucătărie, îşi făcu o cafea tare şi o bău. Apoi se bărbieri şi, în cele din urmă, se vârî sub duş. Voia să savureze înregistrarea complet relaxat. Montă caseta mică în interiorul celei mari, aşa cum îl învăţase Nicolò, apoi dădu drumul la televizor şi la aparatul video. După câteva secunde de aşteptare, în care ecranul se încăpăţâna să rămână negru, se ridică din fotoliu şi

controlă aparatele, convins că nu conectase corect cablurile. Cu drăciile alea electronice era complet pe dinafară, ca să nu mai vorbească despre computere, care pur şi simplu îl îngrozeau. Nimic, niciun semn de viaţă. Scoase din aparatul video caseta cea mare, o deschise, privi înăuntru. Caseta cea mică i se păru a nu fi fost bine încastrată: o împinse cu degetul până la refuz. Vârî din nou caseta mare în aparat. Pe ecran nu se vedea niciun rahat, ni'ca. Ce să aibă, Hristoase Dumnezeule, de ce nu mergea? În timp ce-şi punea această întrebare, simţi un fior de gheaţă pe şira spinării. În minte îi încolţi un dubiu. Alergă la telefon.

— Alo? răspunse de la celălalt capăt al firului o voce care părea să facă eforturi uriaşe ca să articuleze fiecare literă în parte.

— Nicolò? Montalbano sunt.

— Bine'nţeles. Cine altu' putea să fie, băga-mi-aş!

— Voiam să te-ntreb o chestie.

— Bine, da' ai avut măcar curiozitatea să vezi cât e ceasul, fir-ar?

— Iartă-mă, iartă-mă. Ia spune, ţii minte camera de luat vederi pe care mi-ai adus-o, nu-i aşa?

— Ce-i cu ea?

— Ca să înregistrez ceva, pe ce buton tre' să apăs? Pe ăl de sus sau pe ăl de jos?

— Pe ăl de sus, boule.

Greşise butonul.

Se dezbrăcă din nou, îşi trase slipul pe el, se avântă curajos în apa rece ca gheaţa şi începu să înoate. Într-un târziu, obosi şi se lăsă să plutească o vreme în voia undelor, spunându-şi în gând că, la urma urmelor, nu era chiar atât de grav că nu reuşise să înregistreze nimic: important era că Lohengrin Pera îl crezuse şi că avea să continue să-l creadă. Înotă înapoi spre ţărm, se întoarse în casă, se aruncă în pat aşa ud cum era şi adormi.

Când se trezi, era trecut de ora nouă şi îl copleşi sentimentul limpede că n-avea puterea să se întoarcă la birou şi să-şi reia munca de zi cu zi. Se hotărî să-l anunţe pe Mimì.

— Alo? Alo? Cu cine vorbesc eu acolo?

— Catarè, Montalbano sunt.

— ’Mneavoastră pirsonalmente-n persoană sunteţi?

— Eu însumi pirsonalmente-n persoană, Catarè. Dă-mi-l pe domnul Augello.

— Alo, Salvo? Unde eşti?

— Acasă. Ascultă, Mimì, nu mă ţin balamalele să vin azi la secţie.

— Eşti bolnav?

— Nu. Numai că nu mă simt în stare. Nici azi, nici mâine. Am nevoie de vreo patru sau cinci zile de odihnă. Ai să reuşeşti să mă acoperi?

— Desigur.

— Mulţumesc.

— Aşteaptă, nu închide.

— Ce-i?

— Sunt îngrijorat, Salvo. De două zile te comporţi tare ciudat. Ce-i cu tine? Îmi fac gânduri, zău aşa!

— Mimì, am nevoie de puţină odihnă. Atâta tot.

— Unde te duci?

— Deocamdată nu ştiu. O să te sun eu într-una din zilele următoare.

Minţise: de dus, ştia bine unde avea să se ducă. Îşi pregăti valiza în cinci minute; avu nevoie de mai mult timp ca să aleagă cărţile pe care să le ia cu el. Îi lăsă un bilet scris cu majuscule menajerei Adelina, anunţând-o că urma să se întoarcă peste o săptămână. Ajunse la birtul din Mazàra, unde îl primiră ca pe fiul rătăcitor întors acasă.

— Data trecută îmi păru s-aud că aveţi odăi de închiriat.

— Da, avem cinci odăi sus. Numa’ că suntem afară cu stagiunea, doar una o închiriarăm pân-acu’.

Îi arătară odaia: amplă, luminoasă, cu vedere drept în buza mării.

Se întinse în pat, secătuit de gânduri, dar simţind în piept apăsarea dulce a unei melancolii fericite. Era pe cale să ridice ancora şi să înceapă să navigheze spre *the country sleep,* când, deodată, auzi pe cineva bătându-i în uşă.

— Intră, e deschis.

În prag apăru bucătarul. Era o matahală cu tonaj *deadweight* impresionant, la vreo patruzeci de ani, negru la ochi şi la piele.

— Păi, ce faceţi? Nu coborâţi? Aflai că sosirăţi şi vă preparai o

treabă care...

Nu reuşi să afle ce treabă îi pregătise jos bucătarul: în urechi începuse să-i sune molcom o muzică suavă şi dulce, o muzică divină.

Trecuse mai mult de o oră de când urmărea cu privirea luntrea care, dinspre larg, se apropia agale de ţărm. La bord, un bărbat mânuia vâslele cu mişcări corect ritmate şi viguroase. Se vedea treaba că şi proprietarul birtului zărise barca, pentru că Montalbano îl auzi strigând:

— Luicì, se întoarce *îl cavaliere!*

Comisarul îl văzu pe Luicino, fiul de şaisprezece ani al birtaşului, intrând în apă şi împingând apoi barca până pe nisip, în aşa fel încât ocupantul ei să nu-şi ude pantofii. *Il cavaliere,* de al cărui nume Montalbano nu avea cunoştinţă, era îmbrăcat la patru ace: nici cravata nu-i lipsea. Pe cap, o pălărie panama albă, dotată regulamentar cu panglică neagră.

— *Cavaliere,* luarăţi ceva?

— O pulă mare, aia luai.

Era un bărbat spre şaptezeci de ani, uscat, nevricos. Câteva clipe mai târziu, Montalbano îl auzi trecând cu paşi apăsaţi spre camera de alături.

— Vă pregătii masa colea, îi spuse birtaşul când îl văzu pe Montalbano apărând în sala de mese pentru cină.

Îl conduse într-o cămăruţă care ţinea loc de separeu: cel mult două mese puteau sta acolo. Comisarul îi adresă un gând de recunoştinţă: sala mare răsuna de vocile sparte şi de hohotele de râs ale numeroşilor clienţi de ocazie.

— Am pus masa pentru două persoane, vorbi din nou proprietarul birtului. N-aveţi nimic împotrivă că i-am păstrat un loc aici şi lui *cavaliere* Pintacuda, nu-i aşa?

Ceva împotrivă ar fi avut el: întotdeauna îi fusese teamă că ar putea fi nevoit să vorbească în timp ce mânca.

Puţin mai târziu, septuagenarul cel slăbănog se prezentă, schiţând o reverenţă.

— Liborio Pintacuda. Şi nu-s cavaler. După ce se aşeză pe scaunul de lângă Montalbano, continuă: Trebuie să vă avertizez asupra unei chestiuni, chiar cu riscul de vă face o impresie proastă. Vedeţi dumneavoastră, eu, când vorbesc, nu mănânc.

În consecinţă, dacă mănânc, nu vorbesc.

— Bun venit în club, îi răspunse Montalbano, scoţând un oftat de uşurare.

Pastele cu raci de mare aveau graţia unui balerin de înaltă clasă, însă lavracul în sos de şofran îl lăsă cu respiraţia tăiată, aproape înspăimântat.

— Credeţi că se va mai putea repeta vreodată un asemenea miracol ca ăsta? îl iscodi pe Pintacuda, arătând spre farfuria goală.

Terminaseră de mâncat, prin urmare îşi puteau reactiva funcţia vorbirii.

— O să se repete, fiţi pe pace. E la fel ca miracolul sângelui lui San Gennaro, comentă Pintacuda. Vin aici de câţiva ani buni şi niciodată, zic niciodată, n-am fost dezamăgit de cum găteşte Tanino.

— Un restaurant de clasă ar fi în stare să plătească pentru Tanino greutatea lui în aur, observă comisarul.

— Ei, da, aşa e. Acum un an trecu pe aici un francez, proprietarul unui faimos restaurant parizian. Mai-mai că s-a pus în genunchi în faţa lui Tanino, implorându-l să se ducă cu el la Paris. N-a fost chip s-o scoată la capăt cu el. Tanino zice aşa: eu de-aici îs, aici tre' să mor.

— Fără doar şi poate c-o fi deprins arta asta de la cineva. Nu poate fi vorba doar de un dar de la natură.

— N-o să vă vină să credeţi, dar până în urmă cu vreo zece ani, Tanino era delincvent de doi bani, un găinar: furtişaguri, plasare de droguri, treburi dintr-astea. Avea bilet dus-întors la puşcărie. Apoi, într-o noapte, i s-a arătat Madona.

— Glumiţi, nu-i aşa?

— Nici vorbă. El povesteşte că Madona i-a luat mâinile într-ale sale, l-a privit în ochi şi i-a comunicat că din ziua următoare avea să devină un mare bucătar.

— Hai, lăsaţi-o-ncolo, zău aşa!

— Deşi nu ştiaţi nimic despre această întâmplare cu Madona, referindu-vă la mâncarea de lavrac, aţi folosit totuşi cuvântul „miracol". Observ însă că nu credeţi în forţe supranaturale, aşa că mă grăbesc să schimb subiectul. Cu ce ocazie prin părţile astea, domnule comisar?

Montalbano tresări vizibil. Nu spusese nimănui de acolo cu ce se ocupa.

— V-am urmărit la televizor în conferinţa de presă legată de arestarea femeii aceleia care şi-a omorât soţul, îl lămuri Pintacuda.

— O să vă rog să-mi faceţi o favoare: nu spuneţi nimănui cine sunt.

— Bine, dar aici toată lumea ştie cine sunteţi, domnule comisar. Dar cum au înţeles că nu vă face plăcere să fiţi recunoscut, se fac că plouă.

— Dar dumneavoastră? Cu ce activitate plăcută vă omorâţi timpul?

— Am fost profesor de filosofie, dacă a preda filosofia poate fi ceva plăcut.

— Nu e?

— Deloc. Ăştia micii din ziua de azi se plictisesc, nu-i ţine tărtăcuţa să-nveţe cum gândeau odată Hegel sau Kant. N-ar fi rău dacă filosofia ar fi înlocuită cu o materie numită, nu ştiu, ceva gen „instrucţiuni de folosire”. Atunci poate că da, ar avea mai mult sens.

— De folosire a ce?

— A vieţii, stimabile domn. Ştiţi ce scrie Benedetto Croce în *Memoriile* sale? Zice că din propriile experienţe a învăţat un lucru: să considere viaţa ca pe o treabă foarte serioasă, un fel de problemă căreia trebuie să i se găsească o rezolvare. Pare o chestie superfluă, nu-i aşa? Şi totuşi, nu e. Ar trebui găsită o modalitate filosofică de a le explica tinerilor de ce, de exemplu, sâmbăta seara preferă să-şi curme viaţa proiectându-se cu propria maşină în maşinile altora. Şi să le spui cum ar putea, din punct de vedere filosofic, să evite una ca asta. Însă despre toate astea vom avea timp să mai discutăm: mi s-a spus că intenţionaţi să poposiţi aici câteva zile bune.

— Da. Dumneavoastră locuiţi singur?

— În cele cincisprezece zile pe care le petrec aici, singur-cuc. La Trapani, în schimb, locuiesc într-un căsoi, cu nevasta, patru fiice, toate măritate, şi opt nepoţi cu care, atunci când nu sunt plecaţi la şcoală, îmi petrec timpul de dimineaţa până seara. Cel puţin o dată la trei luni însă, îmi iau tălpăşiţa de acasă şi mă înfiinţez aici: nu le-am lăsat nici adresa, nici numărul de telefon. Mă purific, traversez apele adânci ale solitudinii; locul acesta e pentru mine ca un soi de clinică în care mă dezintoxic de surplusul de sentimente. Jucaţi şah?

În după-amiaza zilei următoare, în vreme ce lenevea în pat, citind pentru a douăzecea oară *Codicele egipţian* al lui Sciascia, îşi aminti că lui Valente nu-i suflase nicio vorbă despre pactul bizar pe care-l încheiase cu colonelul. Omisiunea aceasta s-ar fi putut dovedi primejdioasă pentru colegul său de la Mazàra, în cazul în care ar fi continuat investigaţiile de unul singur. Coborî la parter, unde era telefonul.

— Valente? Montalbano sunt.

— Salvo, fir-ar să fie, unde ai dispărut? Te-am căutat la comisariat şi mi s-a spus că nu ai mai dat niciun semn de viaţă.

— De ce m-ai căutat? Sunt noutăţi?

— Păi, da. Azi-dimineaţă m-a sunat chestorul ca să-mi comunice că, în mod cu totul şi cu totul neaşteptat, cererea mea de transfer a fost aprobată. Mă trimit la Sestri.

Giulia, soţia lui Valente, era din Sestri, unde, de altfel, încă mai locuiau părinţii ei. Până atunci, de fiecare dată când vicechestorul făcuse cerere să fie transferat în Liguria, primise aviz negativ.

— Nu ţi-am spus eu că din toată povestea asta o să ai până la urmă numai de câştigat? îi aminti Montalbano.

— Crezi cumva că...?

— Bineînţeles. Te-au scos pe tuşă, dar în aşa fel încât să nu ai niciun motiv de protest. De când intră în vigoare ordinul de transfer?

— E cu efect imediat.

— Păi, vezi? O să trec pe la tine înainte să pleci, să-mi iau rămas-bun.

Nu avea niciun dubiu: Lohengrin Pera şi ceata lui trecuseră la fapte. Îi mai rămânea să afle dacă asta era semn pozitiv sau dimpotrivă. Şi se gândi că cel mai bun mod de a afla era să facă proba aritmetică. De vreme ce se arătau grăbiţi să încheie povestea o dată pentru totdeauna, în mod cert îi trimiseseră şi lui un semnal. Birocraţia italienească, de obicei îngrozitor de lentă, ştia să lovească năprasnic atunci când trebuia să-i bage mortu-n casă cetăţeanului de rând. În baza acestui adevăr ştiut şi răsştiut, formă numărul de telefon al chestorului.

— Montalbano? Sfinte Dumnezeule mare, unde te-ai mătrăşit iar?

— Îmi cer scuze că nu v-am anunţat, dar mi-am luat câteva

zile de odihnă.

— Înţeleg. Te-ai dus să-l vizitezi pe…

— Nu. M-aţi căutat? Aveţi nevoie de mine?

— Da, te-am căutat, dar n-aş zice că am nevoie de dumneata. Odihneşte-te. Ia spune-mi, îţi aminteşti ce ţi-am spus, cum că sunt obligat să te propun pentru avansare, nu-i aşa?

— Cum să nu?

— Ei bine, azi-dimineaţă mi-a telefonat *commendator* Ragusa, de la minister. E un prieten bun de-al meu. Mi-a comunicat că împotriva promovării dumitale… în sfârşit, vreau să spun că au apărut obstacole de nu ştiu ce natură. Ragusa n-a vrut – sau n-a putut – să-mi zică prea multe. Însă mi-a dat de înţeles că orice insistenţă ar fi inutilă, dacă nu cumva chiar păgubitoare. Eu, crede-mă pe cuvânt, m-am simţit consternat şi totodată jignit.

— Eu nu.

— Asta o ştiu foarte bine! De fapt, eşti cât se poate de mulţumit, nu-i aşa?

— De două ori mulţumit, domnule chestor.

— De ce de două ori?

— O să vă explic între patru ochi.

Se linişti. Lucrurile se îndreptau în direcţia cea bună.

Afară era încă întuneric când, a doua zi dimineaţa, Liborio Pintacuda îl trezi aducându-i în cameră o ceaşcă fierbinte de cafea.

— Vă aştept în barcă.

Îl invitase la o inutilă jumătate de zi de pescuit, iar comisarul acceptase. Îşi trase pe el o pereche de blugi şi-şi puse o cămaşă cu mânecă lungă: s-ar fi simţit stânjenit să stea în barcă numai în costum de baie lângă un bărbat îmbrăcat la patru ace.

Pescuitul se dovedi a fi pentru profesor pe acelaşi plan cu statul la masă: nu deschise gura decât pentru a le striga măscări peştilor care se încăpăţânau să nu muşte momeala.

Pe la nouă dimineaţa, când soarele urcase bine pe cer, Montalbano nu mai putu să abţine:

— Tata e pe moarte, spuse.

— Condoleanţe, făcu profesorul, fără să scape pluta din ochi.

Cuvântul acela i se păru comisarului ca nuca-n perete, în disonanţă cu restul.

— Încă nu a murit, e pe moarte, preciză.

— Nu-i nicio diferenţă. Pentru dumneavoastră, el a murit exact în momentul în care aţi aflat că e pe moarte. Restul e, cum să vă spun, o formalitate corporală. Nimic mai mult. Locuieşte cu dumneavoastră?

— Nu, într-o altă localitate.

— Singur?

— Da. Iar eu nu reuşesc să găsesc curajul de a-i face o vizită, aşa, înainte de a se prăpădi. Nu sunt în stare şi pace. Mă cuprinde frica numai când mă gândesc. N-o să am niciodată puterea să pun piciorul acolo, în spitalul unde e internat.

Bătrânul nu zise nimic, limitându-se să pună o momeală nouă în cârlig: pe cea dinainte, peştii o mâncaseră fără să se sinchisească să-i spună mulţumesc. Apoi se hotărî să vorbească:

— Ştiţi, mi s-a întâmplat să urmăresc îndeaproape o anchetă de-a dumneavoastră, cea căreia i s-a spus a „câinelui de teracotă”. Atunci, aţi abandonat investigaţia unui caz de trafic de armament pentru a vă arunca cu capul înainte asupra unui delict petrecut cu cincizeci de ani în urmă, a cărui finalitate nu ar fi avut niciun fel de efecte practice. Ştiţi de ce aţi făcut una ca asta?

— Din curiozitate? se hazardă Montalbano.

— Nu, dragul meu. A fost o modalitate foarte fină şi inteligentă de a continua să vă exercitaţi meseria nu foarte plăcută pe care o aveţi, detaşându-vă însă de realitatea de toate zilele. Este evident că această realitate cotidiană ajunge la un moment dat mult prea apăsătoare. Iar dumneavoastră o luaţi la sănătoasa. Cum fac şi eu când mă refugiez aici. Însă imediat ce mă întorc acasă, rezultatele benefice obţinute aici se duc pe apa sâmbetei. Că tatăl dumneavoastră este pe moarte e un fapt real, însă refuzaţi să-l acceptaţi prin constatare personală. Vă comportaţi precum copiii, care cred că, închizând ochii, anulează lumea din jurul lor.

Spunând acestea, profesorul Liborio Pintacuda îl privi pe comisar drept în ochi:

— Când o să vă hotărâţi să creşteţi, domnule Montalbano?

20

În timp ce cobora scările spre sala de mese, hotărî că a doua zi dimineaţa avea să se întoarcă la Vigàta: stătuse plecat cinci zile. Luicino pusese masa în cămăruţa obişnuită; Pinacuda ajunsese deja şi îl aştepta.

— Mâine plec, anunţă Montalbano.

— Eu nu. Mai am nevoie de cel puţin încă o săptămână de dezintoxicare.

Luicino le aduse foarte repede felul întâi, motiv pentru care gurile nu şi le mai folosiră decât pentru mâncat. Când sosi felul al doilea, avură amândoi o surpriză.

— Chiftele! exclamă indignat profesorul. Chiftelele se dau la câini!

Comisarul nu se pierdu cu firea: mireasma care urca spre nasul lui dinspre farfurie era bogată, densă.

— Ce-i cu Tanino, e acasă, bolnav? se interesă Pintacuda, îngrijorat.

— Nu, domnule, în bucătărie-i, răspunse Luicino.

Abia atunci se hotărî profesorul să spargă o chiftea în două cu furculiţa şi să ducă o îmbucătură spre gură. Montalbano nu făcuse încă gestul. Pintacuda mestecă încet, apoi îşi miji ochii şi scoase un soi de geamăt.

— Dacă unu' gustă aşa ceva când e pe patul morţii, îţi zic eu că se duce pe cea' lume fericit chiar de-ar şti bine c-o să sfârşească sub talpa iadului.

Comisarul duse la gură o jumătate de chiftea şi, cu ajutorul limbii şi al palatului, începu o analiză ştiinţifică de care dacă ar fi aflat Jacomuzzi, ar fi crăpat de invidie. Aşadar: peşte şi – aici nu încăpea îndoială – ceapă, ardei iute, ou bătut, sare, piper, pesmet. Însă mai lipseau la apel încă două gusturi, pe care le percepea totuşi, aşa camuflate cum erau sub cel al untului folosit la prăjit. La cea de-a două îmbucătură le deosebi şi pe acestea: chimion şi coriandru.

— *Koftas!* exclamă, uluit.

— Ce spuneţi acolo? îl iscodi Pintacuda.

— Am fost binecuvântaţi cu un fel de mâncare indian executat la perfecţie.

— Mă doare fix în cur de unde e, mărturisi profesorul. Atât

ştiu: e pur şi simplu un vis. Şi vă rog să nu-mi mai adresaţi niciun cuvânt până când nu se termină cina.

Pintacuda ceru să le fie curăţată masa şi propuse de-acum obişnuita partidă de şah, pe care, tot în mod obişnuit, Montalbano o pierdea.

— Îmi cer scuze, dar mai întâi aş vrea să-mi iau rămas-bun de la Tanino.

— Vă însoţesc.

Bucătarul tocmai îi trăgea un perdaf ca la carte ajutorului, care nu spălase bine tigăile.

— Uite-aşa rămân tigăile pe mâne cu mirosu' de azi şi nu mai înţelege omu' ni'ca din ce mănâncă, le explică el vizitatorilor.

— Ascultă, îl iscodi Montalbano, e adevărat că n-ai ieşit niciodată în afara Siciliei?

Se vedea treaba că, pe neaşteptate, adoptase tonul de zbir, pentru că Tanino păru să se fi întors în timp, la perioada când era un mărunt delincvent.

— Niciodată, vă jur, dom' comisar! Am martori!

Aşadar, n-avea cum să fi învăţat să gătească *koftas* de pe la vreun restaurant cu specific internaţional.

— Cu indienii ai avut vreodată de-a face?

— Care, ăi din filme? Pieile-roşii?

— Ştii ceva? Las-o baltă, zise Montalbano.

Şi-şi luă rămas-bun de la bucătarul înmărmurit, îmbrăţişându-l.

În cele cinci zile în care fusese absent – îi raportă Fazio – nu se întâmplase nimic important. Carmelo Arnone, ăl de ţinea tutungeria de lângă gară, trăsese patru focuri de puşcă asupra lui Angelo Cannizzaro, ăl de ţinea o mercerie, la mijloc fiind o dispută legată de muieri. Prezent cazualmente la faţa locului, Mimì Augello îl înfruntase curagiosamente pe făptaş, dezarmându-l energicamente.

— Prin urmare, comentă Montalbano, Cannizzaro s-a ales certamente cu o spaimă bună.

Era lucru cunoscut *urbi et orbi* că numitul Carmelo Arnone n-avea deloc aplecare pentru arme: n-ar fi fost în stare să nimerească un bou nici de la zece centimetri distanţă.

— Ba nu.

— Adicătelea ce, l-a găurit? îl iscodi Montalbano, nevenindu-i să creadă.

În realitate – continuă să explice Fazio –, lui Carmelo nu-i ieşiseră socotelile nici de data asta. Numai că unu' din proiectile lovi stâlpu' de lumină şi se-ntoarse-ndărăt, oprindu-i-se lui Cannizzaro drept între omoplaţi. Rană superficială, desigur, pen' că proiectilu-şi pierduse forţa. Pe loc însă, în sat se împrăştie vestea că Arnone Carmelo îl împuşcase mişeleşte pe la spate pe Cannizzaro Angelo. Atunci, fratele împuşcatului, Pasqualino, ăl de vindea fasole şi purta lentile groase de două degete, puse mâna pe pistol şi, dând cu ochii de Arnone Carmelo, trase asupra lui fără avertisment. Greşi de două ori: atât ţinta, cât şi persoana, pen' că-l confundase pe Arnone Carmelo cu frate-su Filippo, ăl de avea o *putìa* de legume şi fructe, între cei doi Arnone existând o oarecare asemănare fizică. Cât despre greşitul ţintei, primul cartuş se pierduse nu se ştia unde, în vreme ce al doilea răni mortal degetu' mic de la mâna stângă al unui negustor din Canicattì, venit la Vigàta cu treburili lui. Norocu' fu că pistolu' se înţepeni, altminterea Pasqualino Cannizzaro, trăgând ca orbu' după ciori, ar fi făcut un al doilea masacru al inocenţilor. A, pe urmă mai fuseseră două furturi, patru tâlhării şi trei maşini incendiate. În sfârşit, rutina ştiută.

Se auzi o bătaie în uşă, după care în birou îşi făcu intrarea Tortorella, dând uşa de perete cu piciorul: în braţe ducea un teanc de trei kilograme şi mai bine de hârtii.

— Mă gândii să profităm că trecurăţi pe la noi.

— Tortorè, îmi vorbeşti ca şi cum aş fi lipsit o sută de ani!

Nu iscălea niciodată hârtiile fără să citească mai întâi atent despre ce era vorba, motiv pentru care, la ora prânzului abia reuşise să dea gata ceva mai mult de un kilogram din ele. Simţea că foamea îi dădea ghes, însă hotărî că nu avea să treacă pe la birtul San Calogero: nu era drept să profaneze atât de curând memoria bucătarului Tanino, cel dăruit cu har de însăşi Madona. Socoti că trădarea trebuia justificată, măcar în parte, de o perioadă de abstinenţă.

Termină de iscălit hârtii la opt seara, când îi amorţiseră nu numai degetele, ci tot braţul.

Când ajunse acasă, era atât de lihnit, încât îşi imagină că din capul stomacului nu mai rămăsese decât o gaură mare. Oare

cum trebuia să se comporte în noua situaţie? Să deschidă cuptorul şi frigiderul şi să vadă ce-i pregătise de-ale gurii Adelina? Socoti că, dacă o trecere de la un birt la altul putea fi considerată – tehnic vorbind – o trădare, trecerea de la Tanino la Adelina cu certitudine nu putea fi asimilată aceluiaşi concept, ci dimpotrivă, putea fi analizată ca o întoarcere în sânul familiei după o paranteză adulterină. Locul din cuptor era vacant; în frigider, vreo zece măsline, trei sardine şi câteva bucăţele de ton de Lampedusa, într-un bol de sticlă. Pâinea, încă în hârtie, era pe masă; alături, un bilet de la menajeră.

„Adicătelea după ce că ’mneavoastră nu ziceţi ni’ca când vă-ntoarceţi acas’, eu ce să mă fac aicea? Gătesc şi iar gătesc ca să am ce s-arunc la gunoi? Să mă ierte Ăl de Sus, da’ eu de azi încolo nu mai gătesc ni’ca.”

A refuzat să mai facă risipă, asta da, însă cel mai probabil s-a simţit ofensată că nu-i spusese unde pleacă („Adicătelea ce, dacă-s menajeră, tre’ să mă trataţi ca pe-o fimeie di servici?”).

Ciuguli în silă două măsline cu pâine, pe care ţinu însă să le acompanieze cu un pahar din vinul tatălui său. Deschise televizorul pe *Retelibera:* era ora ştirilor.

Nicolò Zito tocmai îşi încheia comentariul legat de arestarea unui asesor din Fela, acuzat de delapidare şi abuz de putere. Apoi trecu la faptele de cronică neagră. La periferia localităţii Sommatino, între Caltanisseta şi Enna, fusese descoperit cadavrul unei femei, într-o avansată stare de putrefacţie.

În fotoliu, Montalbano se îndreptă brusc de spate. Femeia fusese strangulată, împachetată într-un sac şi aruncată într-o fântână părăsită, cu o adâncime destul de mare. Lângă cadavru fusese găsită o valiză de dimensiuni mici, a cărei cercetare a condus la identificarea certă a victimei: Karima Moussa, treizeci şi patru de ani, născută la Tunis, dar domiciliată de câţiva ani, cu acte în regulă, la Vigàta.

Pe ecran apăru fotografia Karimei şi a lui François, aceeaşi pe care Montalbano i-o înmânase lui Nicolò.

Fără îndoială că telespectatorii îşi aminteau că *Retelibera* anunţase nu cu mult timp în urmă anunţul dispariţia femeii. În schimb, despre copil, fiul victimei, nicio veste până în acel moment. În opinia comisarului Diliberto, însărcinat cu

anchetarea cazului, autorul omuciderii putea fi necunoscutul proxenet al tunisiencei. Totuşi, comisarul recunoştea că până la completarea dosarului mai erau încă de clarificat numeroase aspecte obscure.

Montalbano scoase un fornăit zgomotos, închise televizorul, rânji. Lohengrin Pera se dovedise om de cuvânt. Se ridică, se întinse pârâindu-şi oasele, se aşeză la loc în fotoliu şi adormi. Un somn animalic, probabil fără vise: asemenea unui sac de cartofi.

A doua zi de dimineaţă, îi telefonă chestorului de la birou, autoinvitându-se la cină. Apoi sună la comisariatul din Sommatino.

— Diliberto? Montalbano sunt. De la Vigàta te sun.

— *Ciao,* colega. Te ascult.

— În legătură cu femeia aceea pe care aţi găsit-o în fântână.

— Karima Moussa.

— Da. Identificarea este oficială?

— Fără nicio umbră de îndoială. Printre altele, în valiză se afla şi un card bancomat emis de Banca Agricolă din Montelusa.

— Nu mi-o lua în nume de rău că te întrerup, însă vezi tu, oricine ar fi putut s-o pună…

— Lasă-mă să termin. În urmă cu trei ani, femeia a suferit un accident, în urma căruia la spitalul din Montelusa i-au fost aplicate douăsprezece copci. Amănuntul corespunde: cusătura este vizibilă, în ciuda stării avansate de putrefacţie a cadavrului.

— Ascultă, Diliberto, eu m-am întors la Vigàta abia azi-dimineaţă, după câteva zile de vacanţă. Prin urmare, nu sunt tocmai la curent cu veştile, am aflat că aţi găsit cadavrul de la un post local de televiziune. Tot acolo însă s-a făcut o referire la o oarecare perplexitate a ta vizavi de caz.

— Nu se referă la identificare. Sunt însă convins că femeia a fost ucisă altundeva şi îngropată iniţial în alt loc decât cel în care am găsit-o în urma anunţului anonim. Acum însă, vin să întreb: de ce au exhumat cadavrul şi l-au mutat? Ce nevoie aveau?

— De unde provine această certitudine?

— Vezi tu, valiza Karimei era îmbibată de materie organică provenită de la primul loc în care fusese îngropată alături de cadavru. De aceea, ca s-o aducă la fântâna părăsită unde a fost găsită, autorii au învelit-o într-un ziar.

— Şi ce-i cu asta?

— Ziarul e de acum trei zile. În schimb, femeia a fost ucisă cu cel puţin zece zile înaintea datei în care a apărut acel număr al ziarului. Medicul legist pune mâna-n foc pentru asta. Prin urmare, mie-mi rămâne să aflu motivul pentru care a avut loc acest itinerariu al cadavrului. Şi nu-mi vine nicio idee, nu sunt în stare să-mi dau seama şi pace.

Montalbano avea o idee, însă nu i-o putea destăinui colegului. Totuşi, fir-ar să fie, o dată n-ar fi făcut o treabă cum scrie la carte, dobitocii de la servicii! La fel ca în urmă cu câţiva ani, când, vrând să facă opinia publică să creadă că un anumit avion libian se prăbuşise într-o anumită zi şi nu în alta, la Sila şi nu altundeva, pregătiseră terenul simulând tot felul de explozii şi flăcări, pentru ca apoi, la autopsierea pilotului, să rezulte că omul murise cu cincisprezece zile înaintea impactului. Cadavrul zburător, ce mai la deal, la vale!

După cină – una sobră, dar de ţinută –, Montalbano şi superiorul său se retraseră în camera de lucru. La rândul ei, soţia chestorului se duse într-o altă cameră să se uite la televizor.

Povestea lui Montalbano a fost lungă, atât de bogată în amănunte, încât nu a omis nici măcar distrugerea voluntară a ochelarilor lui Lohengrin Pera. La un moment dat însă, tonul raportului se schimbă, transformându-se mai degrabă în confesiune. Însă absolvirea de păcate din partea superiorului întârzie. Chestorul era nemulţumit că fusese exclus din joc.

— Sunt foarte supărat pe dumneata, Montalbano. M-ai privat de posibilitatea de a mă distra pe cinste înainte să ies la pensie.

„Livia, draga mea,

Această scrisoare te va lăsa cu gura căscată din cel puţin două motive. Primul constă în scrisoarea însăşi, adică pentru că m-am învrednicit s-o scriu şi, mai mult, să ţi-o şi trimit. Epistole nescrise însă să ştii că ţi-am trimis nenumărate, cel puţin una pe zi. Am realizat faptul că în toţi aceşti ani ai primit de la mine – când şi când – doar cărţi poştale cu «birocratice şi comisariale» salutări, cum le defineşti tu.

Cel de-al doilea motiv, pentru care, dincolo de a

rămâne cu gura căscată, cred că te vei şi bucura, constă în conţinutul scrisorii.

De când ai plecat, adică exact cu cincizeci şi cinci de zile în urmă (după cum vezi, ţin socoteala), pe aici s-au petrecut multe lucruri, dintre care unele ne privesc în mod direct. A spune totuşi că «s-au petrecut» e eronat; ar fi mult mai îndreptăţit să spun: «am făcut în aşa fel încât să se petreacă».

Odată, mi-ai reproşat că sunt dominat de o oarecare tendinţă de a mă substitui lui Dumnezeu, încercând – prin omisiuni mai mici sau mai mari şi chiar cu ajutorul unor falsificări mai mult sau mai puţin mârşave – să schimb cursul vieţii (al vieţii altora). Poate că ai dreptate, ba chiar sunt sigur că ai; totuşi, nu crezi că acest fel al meu de a fi se datorează *şi* meseriei pe care o am?

Oricum, ce vreau să-ţi spun acum este că-ţi voi vorbi despre o altă, cum să spun, violare de principii, îndreptată însă de această dată în favoarea noastră – prin urmare nu împotriva altora. Este vorba despre o serie întreagă de evenimente. Mai întâi, vreau să-ţi spun despre François.

Nici tu, nici eu n-am mai pronunţat acest nume după ultima noapte pe care ai petrecut-o aici, la Marinella, când m-ai învinovăţit că nu înţelegeam un lucru evident ţie: că acel copil putea deveni fiul pe care noi, altfel, nu-l vom putea avea niciodată. În plus, te-a rănit adânc felul în care îl luasem pe François de lângă tine. Însă vezi tu, eram speriat, şi pe bună dreptate. Devenise un martor incomod şi mă temeam că aveau să-l lichideze (sau să-l „neutralizeze”, cum le place lor să spună, eufemistic).

Omiterea acelui nume a cântărit greu în discuţiile noastre la telefon, care au devenit mai evazive şi oarecum lipsite de fiorul iubirii. Astăzi însă, vreau să te lămuresc în privinţa unui lucru: dacă până acum nu ţi-am vorbit niciodată de François, dându-ţi probabil impresia că am şi uitat de el, a fost pentru că n-am dorit să-ţi insuflu iluzii primejdioase; dacă însă acum îţi scriu despre el, e pentru că temerile mi s-au risipit.

Îţi mai aminteşti dimineaţa aceea de la Marinella în care François a plecat de acasă hotărât să-şi caute

mama? Ei bine, pe drumul înapoi spre casă, mi-a spus că nu voia să sfârşească într-un orfelinat. Eu i-am răspuns că una ca asta n-o să se întâmple niciodată. I-am dat cuvântul de onoare şi am dat mâna bărbăteşte. Îmi luasem un angajament şi prin urmare aveam să-l duc la îndeplinire cu orice preţ.

În aceste cincizeci şi cinci de zile care au trecut de atunci, Mimì Augello a telefonat – la cererea mea – de trei ori pe săptămână surorii sale, pentru a afla ce face şi cum se simte băiatul. De fiecare dată, răspunsurile au fost cât se poate de liniştitoare.

Alaltăieri, însoţit de Mimì, m-am dus să-l vizitez (apropo, ar trebui să-i scrii lui Mimì şi să-i mulţumeşti pentru prietenia lui atât de generoasă). Fără ca el să mă vadă, am avut posibilitatea să-l urmăresc câteva minute pe François jucându-se cu nepotul lui Augello, de aceeaşi vârstă cu el: era vesel, lipsit de griji. Imediat ce m-a văzut însă, m-a recunoscut pe dată şi expresia lui s-a schimbat, devenind parcă mai tristă. Memoria copiilor funcţionează cu intermitenţe, la fel ca a bătrânilor: cu siguranţă că în clipa aceea i s-a întors în minte amintirea mamei. M-a îmbrăţişat cu putere, apoi, privindu-mă cu ochii licărind – însă nu din cauza lacrimilor, pentru că nu cred să fie genul de copil care plânge cu uşurinţă –, nu mi-a pus întrebarea la care mă aşteptam, adică dacă am mai aflat ceva de Karima. În schimb, cu voce scăzută, mi-a zis aşa: «Du-mă la Livia».

Nu la maică-sa, ci la tine. Probabil că şi-a dat seama că pe ea n-o va mai revedea niciodată. Ceea ce, din păcate, corespunde întru totul adevărului.

Tu ştii bine că încă din prima fază a anchetei am nutrit – din tristă experienţă – convingerea că ea, Karima, fusese asasinată. Şi pentru a duce la bun sfârşit ceea ce-mi propusesem, am fost nevoit să recurg la o acţiune riscantă, care să-i oblige însă pe complicii asasinului să iasă din bârlog. Pasul următor a fost să-i oblig să ne indice pista pe care să mergem pentru descoperirea cadavrului, fapt care ne-a permis apoi să efectuăm identificarea lui şi să declarăm oficial decesul. Până la urmă mi-a ieşit pasienţa, astfel încât am putut apoi să

acţionez «într-un cadru oficial» în privinţa lui François, care a fost declarat orfan de mamă. De mare ajutor mi-a fost domnul chestor de aici, care şi-a pus în mişcare toate relaţiile. Dacă trupul Karimei n-ar fi fost găsit, paşii mei s-ar fi încurcat în nenumăratele chichiţe birocratice, fapt care ar fi prelungit vreme de ani şi ani rezolvarea problemei.

Realizez abia acum că scrisoarea aceasta îmi va ieşi prea lungă, aşa că mă grăbesc să schimb registrul.

1) În ochii legii – atât a noastre, cât şi a celei tunisiene –, François se află într-o situaţie paradoxală, respectiv el este un orfan care nu există, întrucât naşterea sa nu a fost înregistrată nici în Sicilia, nici în Tunisia.

2) Judecătorul din Montelusa care se ocupă de cazurile de genul ăsta a reuşit să-i reglementeze oarecum situaţia, însă numai pentru o perioadă limitată de timp: astfel, până la declanşarea formalităţilor de adopţie, l-a încredinţat provizoriu pe François surorii lui Mimì.

3) Acelaşi judecător m-a informat că da, teoretic, în Italia e posibil ca o femeie necăsătorită să adopte un copil; în realitate însă – a adăugat el – astea nu sunt altceva decât vorbe goale. Şi mi-a exemplificat povestindu-mi cazul unei actriţe care este de ani de zile bombardată cu sentinţe, evaluări şi motivaţii judecătoreşti, toate în contradicţie unele cu altele.

4) După părerea judecătorului, soluţia cea mai bună pentru scurtarea termenelor ar fi aceea ca noi doi să ne căsătorim.

5) Aşadar, pregăteşte actele.

Te îmbrăţişez şi te sărut,
Salvo

PS: Un notar din Vigàta, prieten de-al meu, va administra un fond de o jumătate de miliard de lire aflat pe numele lui François, de care acesta va putea beneficia după ce va deveni major. Mi se pare drept ca fiul «nostru» să se nască oficial în momentul în care va pune piciorul în casa noastră, dar găsesc mai mult decât drept ca el să fie ajutat în viaţă de cea care i-a fost adevărata mamă şi căreia i-au aparţinut aceşti bani.”

„TATĂL DUMNEATALE E PE ULTIMA SUTĂ DACĂ VREŢI SĂ-L MAI PRINDEŢI VIU NU PIERDEŢI NICIUN MINUT. PRESTIFILIPPO ARCANGELO.”

Aştepta cuvintele acelea, însă când le văzu aievea în faţa ochilor, suferinţa se cuibări din nou în sufletul lui. O suferinţă surdă, ca atunci când aflase prima dată de boală, agravată însă acum de angoasa pentru tot ce avea să urmeze şi era de datoria lui să facă: să se aplece peste pat, sărutându-şi tatăl pe frunte, să-i simtă răsuflarea uscată de muribund, să-l privească drept în ochi, să inventeze două-trei cuvinte de îmbărbătare. Oare avea să găsească forţa? Devenit brusc un lac de sudoare, îşi spuse că aceasta era examenul inevitabil pe care trebuia să-l treacă, dacă se hotărâse într-adevăr să crească, aşa cum îi spusese profesorul Pintacuda.

„O să-l învăţ pe François să nu-i fie frică de moartea mea”, îşi spuse. Şi la gândul acela – care îl mirase peste măsură prin însuşi faptul că-i putuse trece prin minte – a fost cuprins de o seninătate cel puţin provizorie.

Chiar la intrarea în Valmontana, după patru ore neîntrerupte de mers cu maşina, zări indicatorul spre clinica Porticelli.

Trase maşina în parcarea cochetă din faţă şi intră. Inima şi-o simţea bătându-i exact sub mărul lui Adam.

— Mă numesc Montalbano. Aş dori să-l vizitez pe tatăl meu, care e internat aici.

Omul care stătea îndărătul ghişeului îl fixă cu privirea – preţ de o secundă, nu mai mult –, apoi arătă spre o săliţă de aşteptare din apropiere.

— Aşteptaţi acolo, vă rog. Îl chem imediat pe profesorul Brancato.

Se aşeză într-un fotoliu, alese o revistă de pe măsuţa de lângă el şi dădu s-o răsfoiască. O puse imediat la loc: palmele îi transpiraseră atât de tare, încât coperta se îmbibase de sudoare.

Intră profesorul, un domn la vreo cincizeci de ani în halat alb. Îi întinse mâna.

— Domnul Montalbano? Îmi pare nespus de rău, credeţi-mă, însă trebuie să vă spun că tatăl dumneavoastră s-a stins,

împăcat, acum două ore.

— Mulţumesc, spuse Montalbano.

Profesorul se uită lung la el, uşor surprins. Însă comisarul nu lui îi mulţumise.

HOȚUL de MERINDE

Comisarul-șef Salvo Montalbano bănuiește că există legături între cele două victime ucise cu violență: un tunisian îmbarcat pe un pescador italian din Mazara del Vallo, împușcat, și un bătrân din Vigata, înjunghiat în lift.

Investigația duce către frumoasa Karima, o menajeră care oferă clienților și „servicii" suplimentare. Când Karima dispare fără urmă, fiul ei, înfometat, începe să fure pachețelele de prânz ale altor copii. Tânărul hoț de merinde ajunge în grija comisarului sicilian, dar viața lor este pusă în pericol pe măsură ce iese la lumină implicarea serviciilor secrete în afacere.

www.nemira.ro

ISBN 978-606-579-882-3